

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး

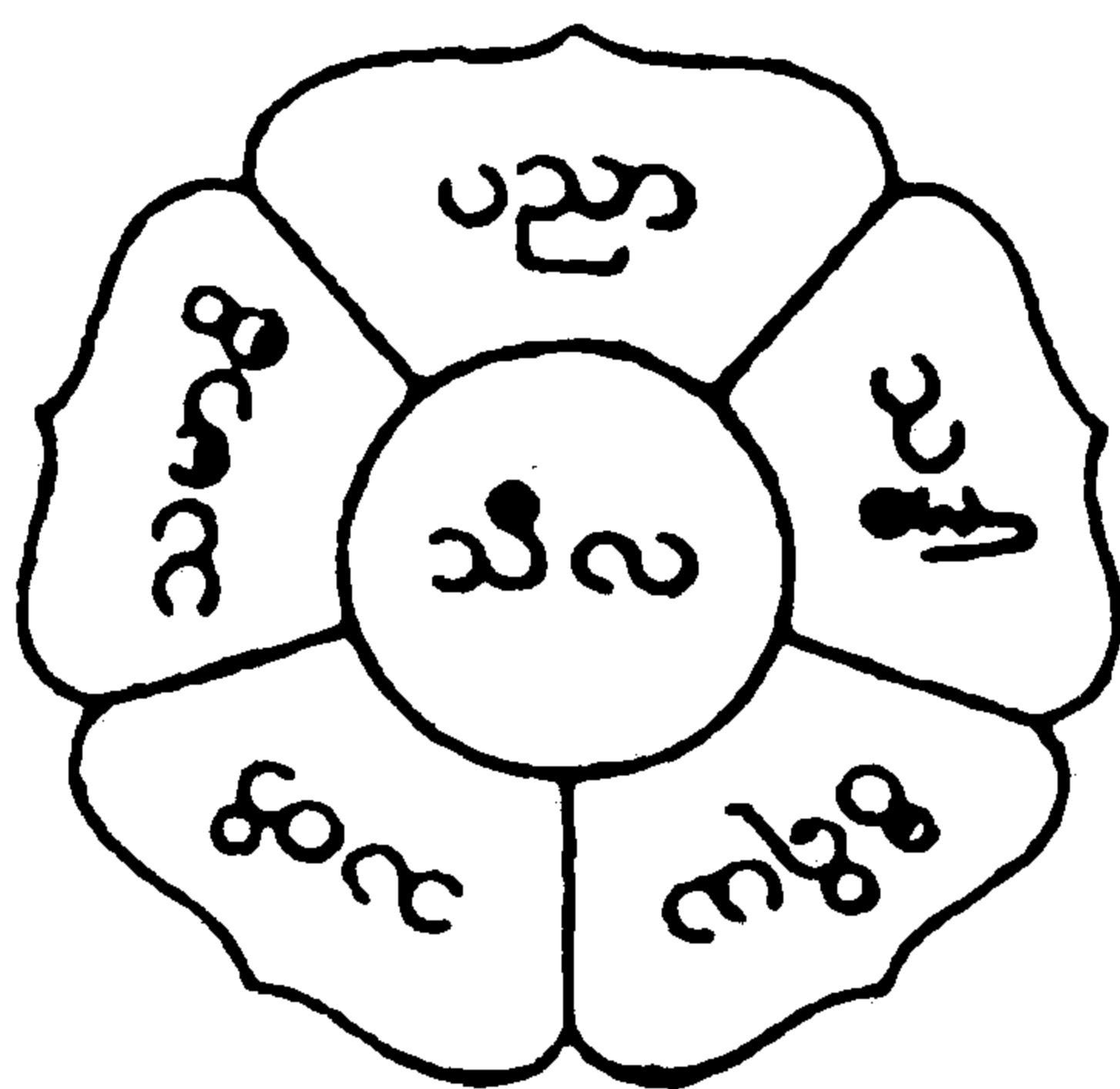
ပြောပြသော

စာအုပ်များကို ဖတ်ရှုပါက အကျိုးရှိပါသည်။

သာမဏေကျော်

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး
ပြောပြသော

အရိယာတို့သဘော

သာမဏေကျော်

သာသနာနှစ်-၂၅၃၉ ဗြိမ္မာန်နှစ်-၁၃၅၀ ခရစ်နှစ်-၁၉၉၆

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

- စာမူနှင့်ပြုစုက်ဆုတ် - ၁၄/၉၇ (၁)
- မျက်နှာစာနှင့်ပြုစုက်ဆုတ်- ၁၃ /၉၇ (၂)
- တန်ဖိုး - (ဓမ္မဒါန)
- အုပ်စု - (၁၀၀၀)
- ထုတ်ဝေသူ - ဦးအောင်ကြီး
ရွှေပုရပိုက်စာပေ၊
၅/တင်ဆန်းလမ်း၊ ဝတ္ထုလမ်း။
- ပုံနှိပ်သူ - ဦးသိန်းထွန်း
သိန်းထွန်းပုံနှိပ်တိုက်
၅၀/၅၂၊ ဒဂုံသီရိလမ်း၊
ကျောက်မြောင်း၊ တာမွေမြို့နယ်။
- မူပိုင်ဖြန့်ချိရေး - ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့၊
ပဏ္ဍိတာရာမ၊
ရွှေတောင်ကုန်းသာသနာ့ရိပ်သာ၊
ရန်ကုန်မြို့၊ ဖုန်း - ၅၃၁၄၄၀။

အနုမောဒနာ မှတ်တမ်းလွှာ

ဤ “မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး ပြောပြသော
အရိယာတို့ သဘော” စာအုပ် ရိုက်နှိပ်ရာတွင်
ဦးအောင်ဘ၊ ဒေါ်နွယ်နွယ်၊ သားကြီး စည်သူအောင်ဘ၊
သားငယ်ကျော်သူအောင်ဘ (မြို့မကွန်ပျူတာမိသားစု)
က ကွန်ပျူတာဖြင့်စာစိ၍ ကုသိုလ်ယူ ဓမ္မဒါနပြုပါသည်။

ယင်းဓမ္မဒါနကုသိုလ်ကို ဝမ်းမြောက်နုမော် သာဓု
ခေါ်ပါသည်။

သာမဏေကျော်

မြို့မကွန်ပျူတာ
အမှတ်-၃၃(ကေ)၊ ရတနာ လမ်းသွယ်၊ (၇)မိုင်၊
ပြည်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဖုန်း- ၆၆၅၀၈၀

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း	၁
	အပိုင်း(၁)	
	အရိယာတို့၏သဘော (အကျဉ်းမျှ)	
၂။	နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ကူးသွားပုံ	၅
၃။	နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့၏ အပြော	၆
၄။	နိဗ္ဗာန်ရောက်ပြီးသူတို့ ဆင်ခြင်ပုံ	၈
၅။	နိဗ္ဗာန်ရောက်ပြီးနောက် ရှုမှတ်ရာတွင်	၈
၆။	နိဗ္ဗာန်ရောက်ပြီးသူတို့၏ စိတ်နေစိတ်ထား	၁၀
၇။	ဖိုလ်ဝင်စားပုံ	၁၁
၈။	နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုနေရာ အချိန်	၁၁
၉။	ဖိုလ်ဝင်စားစဉ် အသိနှင့် ဣရိယာပုထ်	၁၂
၁၀။	ဖိုလ်မှ ထသောအခါ	၁၃
၁၁။	ဉာဏ်စဉ်ကို ရှင်းနည်း	၁၄
၁၂။	သကဒါဂါမိမဂ်, ဖိုလ်အတွက် အားထုတ်နည်း	၁၆
၁၃။	သောတာပန်၏ ဝိပဿနာ	၁၇
၁၄။	သောတာပန်မှ သကဒါဂါမိသို့	၁၉

စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၁၅။	အနာဂါမိမဂ်, ဖိုလ်အတွက် အားထုတ်နည်း	၁၉
၁၆။	အရဟတ္တမဂ်, ဖိုလ်အတွက် အားထုတ်နည်း	၂၀
၁၇။	ပါရမီ ရင့်, မရင့်ကိုကား မစဉ်းစားသင့်ပြီ	၂၁

အပိုင်း(၂)

သောတာပန်တို့၏ သဘော	၂၅
--------------------	----

၁၈။	နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံ မိလိန္ဒပဉ္စာ	၂၅.
၁၉။	ကိလေသာအစိုင်အခဲ ဖောက်ခွဲရန် ခက်ပုံ	၂၈
၂၀။	သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်သတ္တိအထူး	၃၀
၂၁။	ရတနာသုံးပါး, သိက္ခာအား ယုံမှား မရှိပါ	၃၂
၂၂။	ကုန်ပြီ သီလဗ္ဗတာ	၃၄
၂၃။	အကျင့်မှားဆရာတွေကို ငုံ့ကြည့်သူ	၃၆
၂၄။	သောတာပန် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ	၃၇
၂၅။	အဆုံးမထင်တဲ့ ဝဋ်ရေယဉ်ကိုလည်း မဂ်က
ခြောက်စေသည်	၄၀
၂၆။	သုဂတိလမ်းသာ ပွင့်စေသည်	၄၃
၂၇။	အရိယဥစ္စာ (၇)ပါးကိုလည်း မဂ်က
ရစေသည်	၄၄
၂၈။	သောတာပန်၏ သဒ္ဓါ	၄၅

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၉။	သောတာပန်၏ သီလ	၄၆
၃၀။	သောတာပန်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ (၄)ပါး	၄၉
၃၁။	သောတာပန်၏ ဟိရိနှင့် ဩတ္တပ္ပ	၅၀
၃၂။	သောတာပန်၏ သုတ	၅၀
၃၃။	သောတာပန်၏ စာဂ	၅၁
၃၄။	သောတာပန်၏ ပညာ	၅၁
၃၅။	သုပ္ပဗုဒ္ဓ (လူနု) ဝတ္ထု	၅၃
၃၆။	သုပ္ပဗုဒ္ဓလူနု၏ နတ်ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်ကံ	၆၁
၃၇။	ဂေါတြဘူ ကုသိုလ်ကံတော် ဘဝကို ဖြစ်စေနိုင်သေး၏	၆၄
၃၈။	ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဖြစ်ရတာထက်တော် မြတ်သေးတယ်	၆၇
၃၉။	သောတာပန် ဖြစ်ရတာက စကြဝတေးမင်း အဖြစ်ထက်လည်း မြတ်တယ်	၆၈
၄၀။	နတ်ဗြဟ္မာ ဖြစ်ရတာထက်လည်း မြတ်တယ်	၇၀
၄၁။	ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဖြစ်ရတာထက်လည်း မြတ်တယ်	၇၃
၄၂။	လမ်းမှား ပယ်ရှားသည်	၇၄
၄၃။	သောတာပန်၏ အယူ	၇၄
၄၄။	သောတာပန်၏ အကြံ	၇၇
၄၅။	သောတာပန်၏ စကား	၇၈

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄၆။	သောတာပန်၏ အလုပ်	၇၉
၄၇။	သောတာပန်၏ အသက်မွေးမှု	၈၀
၄၈။	သောတာပန်၏ အားထုတ်မှု	၈၁
၄၉။	သောတာပန်၏ သတိ	၈၂
၅၀။	သောတာပန်၏ သမာဓိ	၈၃
၅၁။	ဘေးရန်ခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းစေသည်	၈၅
၅၂။	ဘေးကြီး ၂၅-ပါး စိစစ်ချက်	၈၈
၅၃။	ဘုရားသားတော်အစစ်	၉၈
၅၄။	အကျိုးအာနိသင်များစွာကိုလည်း ရစေသည်	၁၀၀
၅၅။	ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၂-မျိုး	၁၀၁
၅၆။	(၁) ဖြစ်မြဲ ပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၀၁
၅၇။	(၂) စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၀၄
၅၈။	ပဌမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၀၄
၅၉။	ဒုတိယ ပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၀၈
၆၀။	တတိယ ပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၁၀
၆၁။	စတုတ္ထ ပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၁၁
၆၂။	ပဉ္စမ ပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၁၃
၆၃။	ဆဋ္ဌမ ပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၁၅
၆၄။	သတ္တမ ပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၁၆
၆၅။	သောတာပန် သုံးပါး	၁၁၉

စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၆၆။	ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်	၁၂၂
၆၇။	ဘဝရေတွက်ပုံ	၁၂၈
၆၈။	ဖိုလ်ဝင်စားပုံ	၁၃၁
၆၉။	သကဒါဂါမိ မဂ်ဖိုလ်ရောက်အောင် အားထုတ်ပုံ	၁၃၄
၇၀။	သောတာပန်လည်း ပုထုဇဉ်တုန်းကလို ရှုရတာပဲ	၁၃၆

အပိုင်း(၃)

သကဒါဂါမိတို့၏ သဘော

၇၁။	သကဒါဂါမိ ဖြစ်သွားပုံ	၁၄၁
၇၂။	မဟာနာမ်မင်း ဝတ္ထု	၁၄၃
၇၃။	သကဒါဂါမိမိမဂ်က ဘာကို ပယ်သလဲ	၁၄၆
၇၄။	သကဒါဂါမိတွေ မေထုန်မှု ပြုသေးသလား	၁၄၉

အပိုင်း(၄)

အနာဂါမိတို့၏ သဘော

၇၅။	အနာဂါမိမဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်ပုံ	၁၅၅
၇၆။	သီလအဆင့်နှင့် သမာဓိအဆင့်	၁၅၇

စဉ်	အကြောင်းအရာ	တမုက်နှာ
၇၇။	အနာဂါမ်မှာ ကင်းငြိမ်းတဲ့ ကိလေသာများ	၁၆၀
၇၈။	ဥဂ္ဂါသူကြွယ် ဝတ္ထု	၁၆၀
၇၉။	ဝိသာခသူဌေး ဝတ္ထု	၁၆၁
၈၀။	ယခုခေတ် ယောဂီမ တစ်ဦး၏ ထူးခြားပုံ	၁၆၆
၈၁။	ဆေးလိပ်၊ ကွမ်း ကြိုက်တာလည်း ကင်းသင့်တယ်	၁၆၇
၈၂။	ဈာနအနာဂါမ်	၁၆၈
၈၃။	အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ကိလေသာများ	၁၇၁
၈၄။	မဟာထေရ်(၆၀)နှင့် အရှင်ခေမက	၁၇၂
၈၅။	အရှင်ခေမက၏ ရှင်းပြချက်	၁၇၃
၈၆။	အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ဥဒ္ဒစ္စနှင့် အဝိဇ္ဇာ	၁၇၆
၈၇။	သီလဝန္တသုတ်မှ အမေးအဖြေ	၁၇၇

အပိုင်း(၅)

	ရဟန္တာတို့၏ သဘော	၁၈၁
၈၈။	အနာဂါမ်က ရဟန္တာ ဖြစ်သွားပုံ	၁၈၁
၈၉။	ဓမ္မရာဂကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် မရောက်ဘဲ ရှိတတ်ကြောင်း	၁၈၃
၉၀။	ရဟန္တာ၏ ပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၈၅

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၉၁။	ဝိဏာသဝဗလသုတ် (အံ-တ ၃၉၆)	၁၈၈
၉၂။	(၁) ရဟန္တာ၏ ပဌမခွန်အား	၁၈၉
၉၃။	(၂) ရဟန္တာ၏ ဒုတိယခွန်အား	၁၉၆
၉၄။	(၃) ရဟန္တာ၏ တတိယခွန်အား	၂၀၄
၉၅။	(၄) ရဟန္တာ၏ စတုတ္ထခွန်အား	၂၁၀
၉၆။	ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်း ရောက်လာကတည်းက ပွားစေအပ်ကြောင်း	၂၁၂
၉၇။	ဆဒနာသုံးပါးလုံး ရှိအပ်ကြောင်း	၂၁၈
၉၈။	စိတ္တာနုပဿနာ ပွားစေပုံ	၂၂၂
၉၉။	ဓမ္မာနုပဿနာ ပွားစေပုံ	၂၂၅
၁၀၀။	သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်များလည်း သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားနေကြတယ်	၂၂၈
၁၀၁။	ရဟန္တာများ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားနေကြတယ်	၂၂၈
၁၀၂။	ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ရှိတာနှင့် သတိပဋ္ဌာန်သာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းမှတ်	၂၂၉
၁၀၃။	ရဟန္တာ ဘာကို ရှိရသလဲ	၂၃၃
၁၀၄။	ရဟန္တာ ဝိပဿနာရှုခြင်း၏ အကျိုး	၂၃၈
၁၀၅။	ဝိပဿနာရှု၍ မျက်မှောက်၌ ချမ်းသာပုံ	၂၃၉
၁၀၆။	သတိသမ္ပဇဉ် မပြတ်ယှဉ်နေလျှင် အလိုရှိတိုင်း ဖိုလ်ဝင်စားနိုင်သည်	၂၄၂
၁၀၇။	(၅) ရဟန္တာ၏ ပဉ္စမခွန်အား	၂၄၅

၁၀၈။	(၆) ရဟန္တာ၏ ဆဋ္ဌမခွန်အား	၂၄၈
၁၀၉။	(၇) ရဟန္တာ၏ သတ္တမခွန်အား	၂၅၁
၁၁၀။	(၈) ရဟန္တာ၏ အဋ္ဌမခွန်အား	၂၆၃
၁၁၁။	(၉) ရဟန္တာ၏ နဝမခွန်အား	၂၆၆
၁၁၂။	(၁၀) ရဟန္တာ၏ ဒသမခွန်အား	၂၈၃
၁၁၃။	ခေမကသုတ်	၂၉၄
၁၁၄။	အရှင်သောဏမထေရ်၏ ပြောကြားဝန်ခံပုံ	၂၉၇
၁၁၅။	အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ ဝန်ခံပြောကြားပုံ	၃၀၂
၁၁၆။	အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အသိခက်ကြောင်း	၃၀၅
၁၁၇။	ရဟန္တာ စုံစမ်းနည်း	၃၀၆
၁၁၈။	သောတာပန် လူထွက်၊ မထွက်	၃၀၈

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာဧည့်ဆရာတော်ကြီး
ပြောပြသော

အ ရိ ယာ တို့ သ ဘော

သာမဏေကျော်

နိဒါန်း

ရွှေသည် အညစ်အကြေး ကင်းလေ သန့်စင်လေ ဖြစ်၏။
သန့်စင်လျှင် သန့်စင်သလောက် မြတ်နိုးဖွယ် ဖြစ်၏။ စိတ်သည်
လည်း အညစ်အကြေး ကင်းလေ ဖြူစင်လေ ဖြစ်၏။ ဖြူစင်လျှင်
ဖြူစင်သလောက် မြတ်နိုးဖွယ် ဖြစ်၏။ စိတ်သဘော ဖြူစင်သူတို့
တွင် ရဟန္တာတို့သည် အဖြူစင်ဆုံး ဖြစ်ကြ၏။ ရဟန္တာတို့အောက်
အနာဂါမ်တို့သည် အဖြူစင်ဆုံး ဖြစ်ကြ၏။ အနာဂါမ်တို့အောက်
သကဒါဂါမ်တို့သည် အဖြူစင်ဆုံး ဖြစ်ကြ၏။ သကဒါဂါမ်တို့
အောက် သောတာပန်တို့သည် အဖြူစင်ဆုံး ဖြစ်ကြ၏။ အရိယာ
တို့ဟူသည် စိတ်သဘောဖြူစင်သည့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ပင် ဖြစ်ကြ၏။
စိတ်အညစ်အကြေးတို့ကို ပယ်ရှားသည့် တရားတို့သည် မဂ်(၄)
ပါးတို့ ဖြစ်ကြ၏။ မဂ်၏အကျိုး ဖိုလ်သည်လည်း (၄)ပါးပင်
ရှိ၏။ ထိုမဂ်(၄)ပါးနှင့် ဖိုလ်(၄)ပါး၌ တည်သူတို့ကို “အရိယာ
တို့”ဟု ခေါ်ဝေါ်၏။ ထို့ကြောင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်(၈)ယောက်
ရှိလေသည်။

ထို (၈)ယောက်တို့ကား...

- (၁) သောတာပတ္တိမဂ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊
- (၂) သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊
- (၃) သကဒါဂါမိမဂ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊
- (၄) သကဒါဂါမိဖိုလ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊
- (၅) အနာဂါမိမဂ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊
- (၆) အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊
- (၇) အရဟတ္တမဂ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊
- (၈) အရဟတ္တဖိုလ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကြ၏။

ပဋိပတ္တိနယ်ပယ်တွင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူတို့ လေးစားကြည်ညိုအပ်သော ဆရာတော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံ၌ များစွာ ရှိလေရာ ထိုဆရာတော်တို့တွင် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ကြီးသည်လည်း တစ်ပါးအပါဝင် ဖြစ်ပါသည်။ ပဋိပတ္တိ သက်သက်၌သာမက ပရိယတ္တိ၌ပါ ကျွမ်းကျင်တော်မူလှသော မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးကို ပရိယတ္တိပညာရှင်တို့ကပါ လေးစား အားထားကြည်ညိုကြပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် စွယ်စုံ ပြည့်စုံတော်မူသော မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးသည် ပြည်တွင်း၌ သာမက ပြည်ပနိုင်ငံပေါင်းများစွာသို့တိုင် ထင်ရှားကျော်ကြား လျက် ရှိနေပါသည်။ ပြည်ပနိုင်ငံပေါင်းများစွာသို့တိုင် မဟာစည် ဆရာတော်ကြီး၏ သတိပဋ္ဌာန်ရှုနည်း ရနံ့သည် သင်းပျံ့လျက်နေ လေပြီ။

အရိယာဖြစ်ရေး လမ်းစဉ်ဖြစ်သည့် သတိပဋ္ဌာန်ရှုနည်းကို ညွှန်ပြပေးတော်မူခဲ့သည့် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးသည် အရိယာတို့ သဘောကို မည်သို့ မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်ကို သိလိုခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး ဟောကြား ရေးသားထားသည့် ကျမ်းစာတို့ကို ဖတ်ရှုခဲ့၏။ ဖတ်ရှု၍ သိရသောအခါ စာရေးသူလိုပင် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး ပြောပြသော အရိယာတို့သဘောတို့ကို သိလိုသူတို့ ရှိကြလိမ့်မည်ဟု အတွေးပေါ်မိပါ၏။ ထိုအခါ ထိုကဲ့သို့သော ဆန္ဒရှိသူတို့ကိုလည်း သိခွင့် ရစေချင်လာပါ၏။ ထို့ကြောင့် “မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး ပြောပြသော အရိယာတို့သဘော” ဟူသော နာမည်ဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ မဟာစည် တရားစာအုပ်တို့မှ ထုတ်နုတ်ကာ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

(သာမဏေကျော်)

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး

ဖြောင့်သော

အရိယာတို့သဘော

အပိုင်း (၁)

အပိုင်း(၁)

အရိယာတို့၏ သဘော (အကျဉ်းမျှ)

နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ကူးသွားပုံ

တက်လိုက် ကျလိုက်နဲ့ ဖြစ်နေသော ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောမှ လွတ်လိုက်သော ငှက်နှင့်တူ၏။ တူပုံကား- ရှေးခေတ်ကာလက ပင်လယ်ခရီးသည်တို့သည် ကမ်းစ၊ ကျွန်း နီးရာအရပ်ကို မမှန်းဆနိုင်သောအခါ၌ အသင့်ယူဆောင်ခဲ့သော ကျီးငှက်ကို လွှတ်လိုက်၍ စူးစမ်းကြသတဲ့။ ထိုငှက်သည် သင်္ဘော မှ ပျံသွား၍ အရပ်လေးမျက်နှာ၌ ကမ်းစကို ရှာသတဲ့။ ကမ်းကို မတွေ့ရသေးလျှင် သင်္ဘောကိုသာ ပြန်၍ ပြန်၍ နားသတဲ့။ နိဗ္ဗာန် ကို မျက်မှောက်ပြုလျက် မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်လောက်အောင် ဉာဏ်အား မပြည့်သေး၍ တစ်ဖန် ကျဲကျဲသွားခြင်းသည် ကမ်းစကို မတွေ့ရ သော ထိုငှက်၏ သင်္ဘောသို့ ပြန်ပြန် ကပ်နားခြင်းနှင့်တူ၏။

ကမ်းအရပ်ကို မြင်လျှင်ကား ထိုငှက်သည် သဘောဆီသို့ ပြန်
မလာတော့ဘဲ ထိုကမ်းဆီသို့သာလျှင် တစ်ဟုန်တည်း ပျံသွား
သတဲ့။

ဤအတူပင် ဤမှတ်သိမှု ဝိပဿနာဉာဏ်သည်လည်း
ဣန္ဒြေငါးပါး ရင့်သန်သော ခဏ၌ အမှတ်အထူးကောင်းနေစဉ်
အတွင်းမှာပင် တစ်ကြိမ်ထက် တစ်ကြိမ် သာ၍ သွက်လက် ရှင်း
လင်းစွာ အနည်းဆုံး သုံး, လေးခါမျှ သိမြင်ပြီးလျှင် ထိမှု, သိမှု,
ကြားမှု, မြင်မှု, စားမှု, နံမှုဟူသော ဤသင်္ခါရ ၆-မျိုးတို့တွင်
(တွေ့ကြုံလွယ်ရာကို ရှေ့ထား၍ စဉ်သည်) ထိုခဏ၌ ထင်ရှား
ဖြစ်ပျက်သော သင်္ခါရ တစ်မျိုးမျိုးကို မှတ်သိပြီးသည်နှင့်
တစ်ပြိုင်နက် မှတ်တဲ့အာရုံနှင့် မှတ်သိမှုဟူသော သင်္ခါရအလုံးစုံ
ကင်းပြတ် ချုပ်ငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်လျက်
သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် အဆင့်သို့သာလျှင် ဆိုက်ရောက်သွားလေ
တော့သည်။

နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့၏ အပြော

ဤသို့ ဆိုက်ရောက်သွားသော သူအား ဆိုက်ရောက်ခါနီး
တွင် ရှေးအဖို့က တစ်ကြိမ်ထက်တစ်ကြိမ် သွက်လက်ကောင်းမွန်
သော မှတ်ချက်များလည်း ကောင်းစွာ ထင်ရှားပေ၏။ နောက်ဆုံး
မှတ်ချက်၏ အခြားမဲ့၌ သင်္ခါရအာရုံအလုံးစုံကို စွန့်လွှတ်ပြီးလျှင်
သင်္ခါရ ကင်းပြတ်ချုပ်ငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ကူးပြောင်းသွား

ပုံကိုလည်း ကောင်းစွာ ထင်ရှား၏။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ထိုသို့ ရောက်ပြီးသောသူတို့သည် ဤသို့ ပြောပြတတ်ကုန်၏။ “အာရုံနဲ့ အမှတ်တွေ အကုန်လုံး ဘိကနဲ့ ပြတ်ပြီး ရပ်စဲသွားသည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “နွယ်တန်းကြီးကို ဓားနဲ့ ဖြတ်ချလိုက်သလိုပင် အာရုံနဲ့အမှတ်တွေ တိကနဲ့ ပြတ်သွားသည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “လေးလံတဲ့ ဝန်ထုပ်ကြီးကို တွန်းချလိုက်ရသလိုပင် အာရုံနဲ့ အမှတ်တွေ အကုန်လုံး ပြုတ်ကျသွားသည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “ဆွဲကိုင်ထားရာမှ လွတ်ကျသွားသလိုပင် အာရုံနဲ့အမှတ်တွေမှ လွတ်သွားသည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “အကျဉ်းအကျပ် အနှောင့်အဖွဲ့ထဲမှ ရုတ်တရက် လွတ်သွားသလိုပင် အာရုံတွေ၊ အမှတ်တွေမှ ကျွတ်လွတ်သွားသည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “အာရုံနဲ့ အမှတ်တွေ ချုပ်ပြတ်သွားပုံက မီးတောက်ကလေး ငြိမ်းသွားသလိုပင် သိပ်လျင်မြန်တာပဲ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “အမှောင်ထဲမှ အလင်းထဲသို့ ရုတ်တရက် ရောက်သွားသလိုပင် အာရုံနဲ့အမှတ်တွေမှ လွတ်သွားသည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “အရှုပ်ထဲမှ အရှင်းထဲသို့ ဖြုတ်ကနဲ ရောက်သွားသလိုပင် အာရုံနဲ့အမှတ်တွေမှ လွတ်ထွက်သွားသည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “ရေထဲမှာ မြုပ်သွားသလိုပင် အာရုံရော မှတ်စိတ်ရော မြုပ်သွားသည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “ပြေးလာသော သူကို ဆီး၍ တွန်းလိုက်သလိုပင် အာရုံနှင့်အမှတ် ရပ်တန့်သွားသည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “အာရုံရော မှတ်စိတ်ရော ပျောက်သွားသည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပြောပြတတ်ကြပေသည်။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ပြီးသူတို့ ဆင်ခြင်ပုံ

သင်္ခါရချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောကို မျက်မှောက်တွေ့ရသော ထို အချိန်ကာလသည်လည်း မကြာမြင့်လှချေ၊ တစ်ကြိမ်တည်းသော မှတ်သိမှု၏ ကာလကဲ့သို့ တစ်ခဏကလေးမျှသာတည်း၊ ထို့နောက် ထိုသို့ ဖြစ်ပုံကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မိ၏၊ အာရုံနဲ့အမှတ်တွေ ချုပ်ကင်းလျက် ငြိမ်းသွားတာဟာ တရားထူးပဲ-ဟူ၍ဖြစ်စေ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ပဲ ဟူ၍ဖြစ်စေ ဆင်ခြင်မိ၏၊ အချို့သော သုတ ရှိသူသည်ကား သင်္ခါရ ချုပ်ကင်းလျက် ငြိမ်းတဲ့သဘောက နိဗ္ဗာန်ပဲ၊ ငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်လျက် မျက်မှောက်သိတာက မဂ်ဖိုလ်ပဲ၊ ငါသည် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ရပြီ၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရပြီဟု ဆင်ခြင်မိ၏၊ ဤသို့သော ဆင်ခြင်မှုမှာ သင်္ခါရချုပ်ငြိမ်းမှုသို့ ဆိုက်ရောက်ပုံကို နာကြားမှတ်သားဖူးသော သူအား ကျနု ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်တတ်၏၊ ထို့ပြင် ပယ်ပြီး၊ ကင်းပြီးသော ကိလေသာ၊ မပယ်ရသေး၊ မကင်းသေးသော ကိလေသာတို့ကိုလည်း အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဆင်ခြင်တတ်သေး၏။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ပြီးနောက် ရှုမှတ်ရာတွင်

ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ဖြစ်ဆဲ ကိုယ်စိတ်အမှုအရာများကို မှတ်မြဲမှတ်ပြန်၏၊ ထိုအခါ၌ ရုပ်၊ နာမ် အဖြစ်အပျက်များသည် ခပ်ကြမ်းကြမ်း ဖြစ်လျက် ထင်ပေါ်၏၊ အစနှင့်အဆုံး အဖြစ်နှင့်အပျက်

နှစ်ပါးလုံးပင် ပီပီသသ ထင်ရှား၏။ ထို့ကြောင့် “အမှတ်ကျသွားသည်၊ လျှောကျသွားသည်”ဟု ထင်ရ၏။ အမှန်အားဖြင့်လည်း ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ ပြန်ရောက်နေသည်ဖြစ်၍ လျှောကျသည်မှန်ပေ၏။ ထိုဉာဏ်သည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်သောကြောင့် အလင်းရောင်နှင့် ပုံသဏ္ဌာန် အာရုံများကိုလည်း တွေ့ရတတ်၏။ အချို့မှာ ရုတ်တရက် ပြန်၍ မှတ်ခါစ၌ အာရုံနှင့် အမှတ်မတည့်ဘဲ ချော်လွဲနေသည်ကိုလည်း တွေ့ရတတ်၏။ အချို့မှာ ဒုက္ခဝေဒနာလေးများကိုလည်း တစ်ခဏမျှ တွေ့ရတတ်၏။ အများအားဖြင့် ကား အလွန်ကြည်လင်သောစိတ်များ အဆက်ဆက် ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိတတ်၏။

ထိုအခါမှာ ဟင်းလင်းပြင်၌ စိတ် တစ်ကိုယ်တည်း တည်နေရသလိုပင် ဟာတာရှင်းလင်းကြီး ဖြစ်လျက် အလွန်ချမ်းသာ၏။ အလွန်နေကောင်း၏။ ထိုစိတ်များကိုလည်း မမှတ်နိုင်၊ မှတ်သော်လည်း ပိုင်းပိုင်းခြားခြားကား မသိနိုင်၊ တခြားကိုလည်း စိတ်မကူးလို၊ စိတ်ကူး၍လည်း မဖြစ်နိုင်ဘဲ ကြည်လင်ချမ်းသာလျက်သာ ရှိတတ်၏။ ကြည်လင်သော ထိုစိတ်များ အားနည်းသွားသောအခါ၌ ဆက်၍မှတ်လျှင် အဖြစ်အပျက်ကို ရှင်းလင်းစွာ သိ၏။ အတန်ကြာလျှင် အသိမ်မွေ့ဆုံး၊ အကောင်းဆုံး မှတ်သိမှုသို့ တစ်ဖန် ပြန်၍ ရောက်တတ်၏။ ထိုအခါမှာ ဉာဏ်အားကောင်းလျှင် သင်္ခါရငြိမ်းတဲ့ သဘောသို့ ရှေးကလိုပင် ဆိုက်ရောက်သွားတတ်၏။ သမာဓိဉာဏ် ထက်သန်လျှင် ဤနည်းဖြင့် ခဏခဏလည်း ဆိုက်ရောက်တတ်၏။ ယခုကာလ ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပထမ မဂ်ဖိုလ်

ကို ရရန်သာ အဓိကရည်ရွယ်ချက် ရှိသောကြောင့် ရောက်ပြီးသော ပထမဖိုလ်သို့သာလျှင် ထပ်ကာ ထပ်ကာ ရောက်ခြင်းပေတည်း။ ဤသည်ကား သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည့် တိုင်အောင် အားထုတ်ပုံ မှတ်စဉ်နှင့် ဉာဏ်တွေ့မြင်ပုံပေတည်း။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ပြီးသူတို့၏ စိတ်နေစိတ်ထား

မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသူ၏ စိတ်နေစိတ်ထားသည် ရှေးက နှင့် မတူဘဲ ထူးခြား၏။ ဘဝအသစ်ပြောင်းလာသလိုလည်း ထင်ရ တတ်၏။ ယုံကြည်မှု၊ ကြည်ညိုမှု၊ ကြည်လင်မှု သဒ္ဓါသည် အလွန်ထက်သန်စွာ ဖြစ်တတ်၏။ ထိုသဒ္ဓါ၏ အဟုန်ကြောင့် ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိတို့လည်း လွန်ကဲစွာ ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ ဝမ်းသာမှု သုခသည်လည်း အလိုလိုပင် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ ဤသဒ္ဓါ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သုခတို့က လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဖြစ်နေကြသောကြောင့် မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးခါစ၌ ရှုမှတ်ပါ သော်လည်း ပိုင်းပိုင်းခြားခြား မသိနိုင်သော်လည်း ရှိတတ်သေး ၏။ သို့သော်လည်း နာရီပိုင်းဖြစ်စေ၊ ရက်ပိုင်းဖြစ်စေ ကြာလွန် သောအခါ၌ ထိုသဒ္ဓါ စသည်တို့ အားနည်းသွားလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ၌ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိနိုင်၍ အမှတ်ကောင်းသွားပါလိမ့်မည်။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးခါစ၌ ဝန်ပေါ့သွားသလို၊ မမှတ်ချင်သလို၊ အားရသွားသလို စိတ်ဖြစ်တတ်၏။ မူလက ထို မဂ်၊ ဖိုလ်လောကကိုသာ ရည်သန်ခဲ့သောကြောင့် ထိုသို့သော ရောင့်ရဲမှု ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရ၏။

ဖိုလ်ဝင်စားပုံ

ရပြီးသော ဖိုလ်စိတ်မျိုးကို တစ်ဖန် ဖြစ်စေလိုလျှင် (ဖြစ်ဖူးသော ဖိုလ်စိတ်အစဉ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို မျက်မှောက် တွေ့ထိလျက် ခံစားလိုလျှင်) ဖိုလ်သို့ ရောက်ရန် ရည်သန်၍ ဖြစ်ဆဲ ကိုယ်၊ စိတ် အမှုအရာတို့ကို မှတ်မြဲပင် မှတ်အပ်၏။ ဝိပဿနာရှုလျှင် ပုထုဇဉ်မှာ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မှ စ၍ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ အရိယာမှာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှ စ၍ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဓမ္မတာပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် မှတ်စဉ် အဖြစ်အပျက် နှစ်ပါးလုံးကို သိလျက် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ပြီးလျှင် ဉာဏ်စဉ်အတိုင်း တိုးတက်၍ မကြာမီပင် အသိမ်မွေ့ဆုံး၊ အကောင်းဆုံး မှတ်သိမှုဖြစ်သော သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့ ရောက်သွားလိမ့်မည်။ ထိုဉာဏ် အားပြည့်သောအခါ၌ သင်္ခါရငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ရှေးကလိုပင် ကူးပြောင်းလျက် ဖိုလ်စိတ်အစဉ် ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည်။

နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနေရာ အချိန်

ဤဖိုလ်စိတ်သည် ရှေးအဖို့က အချိန်ကို မပိုင်းခြားဘဲ ဝင်စားသော သူအချို့မှာ “တစ်ရံတစ်ခါ၌ တစ်ခဏသာ ဖြစ်တတ်၏။ တစ်ရံတစ်ခါ၌ ၅-မိနစ်ခန့်၊ ၁၀-မိနစ်ခန့်၊ ၁၅-မိနစ်ခန့်၊ နာရီဝက်ခန့်၊ တစ်နာရီခန့် စသည်ဖြင့် ကြာမြင့်စွာလည်း ဖြစ်တတ်၏။ အဋ္ဌကထာတို့၌ “တစ်နေ့လုံး တစ်ညလုံးသော်

လည်း ဖြစ်တတ်သည်။ ပိုင်းခြားမိဋ္ဌာန်ထားသော ကာလပတ်လုံး လည်း ဖြစ်တတ်သည်” ဟု မိန့်ဆို၏။ ထိုနှင့်ညီစွာပင် ယခုကာလ ၌လည်း သမာဓိ၊ ဝိပဿနာ ထက်သန်သော သူများမှာ ၁-နာရီ၊ ၂-နာရီ၊ ၃-နာရီ စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားထားသည့်အတိုင်း ကြာမြင့်စွာ တည်တံ့နေသည်ကို တွေ့ကြရ၏။ “ဖျက်လိုမှပဲ ပျက်ပါစေ” ဟု ရှေးအဖို့က ပိုင်းခြားထားလျှင် အလိုမရှိသော အခါကျမှပင် ကောင်းစွာ ထ၏။ သို့သော် ၁-နာရီ၊ ၂-နာရီ စသည် ကြာလျှင် ကား အကြားအကြား၌ ဆင်ခြင်တုံစိတ်များ ဖြစ်တတ်သေး၏။ ထိုစိတ်များကို ၄-ချက်၊ ၅-ချက်လောက် မှတ်လိုက်လျှင် ဖိုလ်သို့ တစ်ဖန် ရောက်သွားပြန်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် အားရသည့်တိုင် အောင် နာရီပေါင်းများစွာ တည်တံ့နေသည်ကိုလည်း တွေ့ကြရ၏။ ။

ဖိုလ်ဝင်စားစဉ် အသိနှင့် ဣရိယာပုထ်

ဤဖိုလ်စိတ်များ ဖြစ်နေစဉ်၌ သင်္ခါရအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌သာလျှင် စိတ်သည် တည်တံ့လျက် ရှိ၏။ ထိုမှ တစ်ပါး ဘယ်အာရုံကိုမျှ မသိ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်မှာလည်း ဤလောက၊ တစ်ပါးသော လောကတို့နှင့်ဆိုင်သော ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ဟုရား၊ ပညတ်တရားတို့မှ အလွတ်သီးခြား သဘောတရားပေတည်း။ သို့ဖြစ်၍ ဖိုလ်ဝင်စားခိုက်၌ မိမိခန္ဓာကိုယ်စသော ဤလောက၊ တစ်ပါးသောလောကတို့၏ အကြောင်းကို ဘာမျှ သတိမရပြီ၊ မသိပြီ၊ ကြံစည်စဉ်းစားမှု အလုံးစုံ ကင်း၏။ မြင်စရာ၊

တွေ့ထိစရာ၊ ကြားစရာ၊ နံစရာ အာရုံများ ထင်ရှား ရှိနေသော်လည်း ဘာကိုမျှ မသိပြီ။ “အပ္ပနာဇဝနံ ဣရိယာပထမိ သန္တာမေတိ” ဟူသည်နှင့်အညီ ဣရိယာပုထ်လည်း ခိုင်ခံ့၏။ ထိုင်လျက် ဝင်စားနေလျှင် ထိုင်မှု ကိုယ်အမှုအရာသည် မူလက အတိုင်းပင် တည်တံ့လျက်ရှိ၏။ ယိမ်းယိုင်ခြင်း၊ ညွတ်ကျခြင်း၊ ယွင်းပျက်ခြင်း မရှိပြီ။

ဖိုလ်မှ ထသောအခါ

ဖိုလ်စိတ်အစဉ် ပြတ်သွားသောအခါ၌ သင်္ခါရငြိမ်းတဲ့ သဘော၊ ထိုငြိမ်းရာသို့ ရောက်နေတဲ့ သဘောများကို ဆင်ခြင်မှု ဖြစ်စေ၊ ပုံသဏ္ဌာန်စသော အာရုံတစ်မျိုးမျိုးကို တွေ့မြင်မှုဖြစ်စေ၊ စဉ်းစားမှုဖြစ်စေ ရှေးဦးစွာ ထင်ရှားဖြစ်တတ်၏။ ထို့နောက် မှတ်မြဲမှတ်ခြင်း၊ ကြည်လင်ခြင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်းစသော စိတ်တို့သည် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ဖြစ်ကုန်၏။ မှတ်မြဲ မှတ်သော်လည်း အစဉ် ပီသကြမ်းတမ်းသော အဖြစ်အပျက်ကို သိလျက် ခပ်ကျဲကျဲသာ ဖြစ်တတ်၏။ ဝိပဿနာ အထူးအားကောင်းလျှင်ကား ဖိုလ်မှ ထခါစဉ်လည်း အမှတ်မကျဲဘဲ ကောင်းမြဲပင် သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ကောင်းနေသည်လည်း ရှိသေး၏။ အထူးကား- ဖိုလ်သို့ မြန်မြန် ရောက်ရန်၊ ဖိုလ်၌ ကြာကြာတည်ရန် ဆောက်တည်မှုကို ရှေ့အဖို့ ကသာ ပြုအပ်၏။ မှတ်နေစဉ်၌ကား ထိုဆောက်တည်မှုအတွက် ကြောင့်ကြမှု၊ တောင့်တမှုကို မပြုအပ်။ ဝိပဿနာအားမပြည့်သေးလျှင် အမှတ်အထူးကောင်းနေစဉ်မှာ ကြက်သီးထခြင်း၊ သမ်း

ခြင်း၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ရှိက်ခြင်းများ ဖြစ်ပြီးလျှင် အမှတ်ကျဲသွားသည်လည်း ရှိသေး၏။ အထူးကောင်းလာစဉ်၌ ရောက်တော့မှာပဲ ဟု ဆင်ခြင်မိတဲ့အတွက် အမှတ်ကျဲသွားသည်လည်း ရှိသေး၏။ မဆင်ခြင်မိစေနဲ့၊ ဆင်ခြင်မိလျှင်လည်း ထိုဆင်ခြင်မှုကို မိမိရရမှတ်ပါလေ။ ဤသို့ ကျဲကျဲသွားသည်ကို အကြိမ်များစွာ တွေ့ရပြီးမှ ဖိုလ်သို့ ရောက်သူလည်း ရှိ၏။ သမာဓိ၊ ဉာဏ် အားနည်းလျှင် ဖိုလ်သို့ မြန်မြန်မရောက်တတ်။ ရောက်လျှင်လည်း ကြာကြာမတည်တတ်ပေ။ ဤသည်ကား ဖိုလ်ဝင်စားပုံပေတည်း။

ဉာဏ်စဉ်ကို ရှင်းနည်း

အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဘယ၊ အာဒိနဝ၊ နိဗ္ဗိဒါ၊ မုဉ္ဇိတုကမျတာ ဉာဏ်တို့ကို ကြာမြင့်စွာ မတွေ့ရခဲ့သောကြောင့် ထိုဉာဏ်တို့၌ မရှင်းဘဲ ရှိတတ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ရှင်းလင်းစွာ သိလိုလျှင် ဉာဏ်အသီးသီးကို အချိန်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ရှုမှတ်ပါလေ။ ပုံကား... ဤနာရီဝက်အတွင်း၊ တစ်နာရီအတွင်း၌ အဖြစ်အပျက် ၂-ပါးလုံးကို ရှုမည်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုသာ ဖြစ်စေရမည်ဟု ပိုင်းခြား၍ မှတ်နေလျှင် ထိုအချိန်နာရီအတွင်း၌ အထက်ဉာဏ်သို့ မတက်ဘဲ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သာလျှင် ဖြစ်နေလတ္တံ့။ အချိန်စေ့သောအခါ၌ အပျက်ကိုသာ တွေ့မြင်လျက် သူ့အလိုလို ဘင်္ဂဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာလတ္တံ့။ အကယ်၍ သူ့အလိုလို မဖြစ်သေးပါမူ “အပျက်ကိုသာ ရှုမည်၊ ဘင်္ဂဉာဏ်ကိုသာ ဖြစ်စေမည်”ဟု အချိန်နာရီဖြင့် ပိုင်းခြား၍ မှတ်နေလျှင် အပျက်ကိုသာ သိလျက် ဘင်္ဂဉာဏ်

ဖြစ်ပေါ်နေလတ္တံ့၊ အချိန်စေ့သောအခါ နောက်ဉာဏ်သို့ သူ့အလိုလို တက်လတ္တံ့၊ နောက်၌လည်း နည်းတူပင်တည်း။

သူ့အလိုလို မတက်ပါမူ ထိုဉာဏ်၌ အားရသောအခါမှာ “ကြောက်ဖွယ်ဘေးကို မြင်လျက် ဘယဉာဏ် ဖြစ်ပါစေ”ဟု စိတ်ညွတ်လိုက်လျှင် ကြောက်ဖွယ်ထင်လျက် ဘယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့၊ ထိုဉာဏ်၌ အားရပြန်လျှင် “အပြစ်ကို မြင်လျက် အာဒိနဝဉာဏ် ဖြစ်ပါစေ”ဟု စိတ်ကို ညွတ်လိုက်ပါ၊ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း အပြစ်မြင်လျက် အာဒိနဝဉာဏ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ထိုဉာဏ်၌ အားရပြန်လျှင် “ငြီးငွေ့လျက် ရှုမြင်သော နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ဖြစ်ပါစေ”ဟု စိတ်ညွတ်လိုက်ပါ၊ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ပျင်းရိ ငြီးငွေ့လျက် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ထိုဉာဏ်၌ အားရပြန်လျှင် သင်္ခါရတို့မှ လွတ်လိုသော မုဉ္ဇိတုကမ္ပတာဉာဏ် ဖြစ်ပါစေ”ဟု ဆင်ခြင်လိုက်ပါ၊ သင်္ခါရတို့မှ လွတ်မြောက်လိုလျက်၊ သင်္ခါရတို့ကို စွန့်လွှတ်လိုလျက် မုဉ္ဇိတုကမ္ပတာဉာဏ်သည် မှတ်ချက်တိုင်း၌ ဖြစ်ပေါ်လာပါလိမ့်မည်၊ အားရသောအခါမှာ အထက်ဉာဏ်သို့ တက်ရန် စိတ်ညွတ်လိုက်ပါ၊ မခံနိုင်သောဝေဒနာ ထင်ရှားခြင်း၊ ဣရိယာပုထ် ပြင်လိုခြင်း၊ အားမရခြင်းတို့နှင့်တကွ ပဋိသင်္ခါဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ပါလိမ့်မည်၊ ထိုဉာဏ်၌ အားရပြန်လျှင် အကောင်းဆုံးသိမှု သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့ တက်ရန် စိတ်ညွတ်လိုက်ပါ၊ သူ့အရှိန်နှင့်သူ အလိုလိုပင် သိလျက် သိလျက် အလွန်သိမ်မွေ့စွာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ပါလိမ့်မည်။

ဤနည်းဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ပိုင်းခြား၍ မှတ်နေလျှင် ပိုင်းခြားထားသော ထိုကာလအတွင်း၌ ဖြစ်စေလိုသော ဉာဏ်သာလျှင် ဖြစ်ပေါ်နေသည်ကို လည်းကောင်း၊ ထိုထိုဉာဏ်၌ အားရ၍ အထက်ဉာဏ်ကို ဖြစ်စေလိုတဲ့အခါ၊ အချိန်စေ့သောအခါကျမှ မှတ်သိမှုသည် အထက်ဉာဏ်အဖြစ်သို့ ဒီဂရီအိမ်မြှောင်ကဲ့သို့ ကူးပြောင်းကူးပြောင်းသွားသည်ကို လည်းကောင်း ရှင်းလင်းစွာ တွေ့ရပါလတ္တံ့။ တစ်ကြိမ်မျှဖြင့် မရှင်းသေးလျှင် အကြိမ်ကြိမ် အားထုတ်ကြည့်ပါလေ။ ဤသို့ မပိုင်းခြားဘဲ ရှုမှတ်နေလျှင်ကား ထက်သန်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မကြာမီတစ်ခဏအတွင်း လေး၊ ငါး၊ ဆယ်မှတ်အတွင်းမှာသော်လည်း သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့သာလျှင် ရောက်သွားတတ်သည်။ ဖိုလ်သို့လည်း ခဏခဏ ရောက်ရောက်သွားတတ်ပေသည်။ နိုင်နင်းသောသူမှာ သွားနေရင်း စားသောက်နေရင်းသော်လည်း ဖိုလ်သို့ ရောက်သွားတတ်သေး၏။

သကဒါဂါမိ မဂ်ဖိုလ်အတွက် အားထုတ်နည်း

ရပြီးဖိုလ်ကို အမြန်ရောက်ရန်၊ ကြာမြင့်စွာ တည်တံ့စေရန် အကြိမ်များစွာ လေ့လာဝင်စား၍ အားရသောအခါ၌ အထက်မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို သိမြင်ရန် ရည်သန်နှလုံးသွင်း၍ ရှုမှတ်အားထုတ်ရာ၏။ ပုံကား... အားထုတ်လိုသလောက် ရက်ကို ကန့်သတ် ပိုင်းခြား၍ “ဤမျှသော ရက်ပိုင်းအတွင်း၌ ရပြီး ဖိုလ်တရားကို မဝင်စားလိုပါ။ ရပြီးဖိုလ်သို့ မရောက်စေပါလင့်။ မရသေးသော အထက်မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကိုသာ သိမြင်ပါစေ။ ရောက်

ပါစေ”ဟု နှလုံးသွင်းဆောက်တည်ပြီးလျှင် ဖြစ်ပေါ်ဆဲ ကိုယ်စိတ် အမူအရာများကို မှတ်မြဲအတိုင်းသာ မှတ်အပ်၏။ ရက်ကန်သတ် ခြင်း၏ အကျိုးကား အထက်မဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်သေးလျှင် ထို ရက်များ လွန်ပြီးသောအခါ၌ ရပြီးဖိုလ်ကို ဝင်စားလိုပါက လွယ် ကူစွာ ဝင်စားနိုင်၏။ သို့မဟုတ်ဘဲ ဤနေ့မှစ၍ အထက်မဂ်ဖိုလ် အတွက်သာ အားထုတ်တော့မည်ဟု ပိုင်းဖြတ်၍ အားထုတ်လျှင် ရပြီးဖိုလ်ကို ပြန်၍ မဝင်စားနိုင်ဘဲ ရှိတတ်၏။ ထိုအခါမှာ အထက်မဂ်၊ ဖိုလ်သို့လည်း မရောက်နိုင်သူမှာ ရပြီးမဂ် ဖိုလ်သို့ လည်း ပြန်မရောက်နိုင်သဖြင့် အားမရ မကျေနပ်ခြင်း ဖြစ်တတ် သည်။ ရပြီးဖိုလ်ကို မဝင်စားလိုပါဟု ကောင်းစွာ အာလယ ဖြတ် ခြင်း၏ အကျိုးကား ထိုရက်ပိုင်းအတွင်း၌ ရပြီးဖိုလ်သို့ ပြန် မရောက်ရခြင်းအကျိုး ရှိ၏။ ဉာဏ်အား ပြည့်ပါမူ အထက်မဂ်၊ ဖိုလ်သို့သာလျှင် ရောက်ရခြင်းအကျိုးလည်း ရှိ၏။ အာလယ ကောင်းကောင်းမပြတ်လျှင် ရပြီးဖိုလ်သို့ ပြန်ရောက်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် လိုသလောက် ရက်ကို ကန်သတ်လျက် ထိုရက်များ အတွင်းမှာ ရပြီးဖိုလ်၌ ကောင်းကောင်း အာလယဖြတ်၍ ရှုမှတ် ရပေသည်။

သောတာပန်၏ ဝိပဿနာ

မှတ်သောအခါမှာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ ဝိပဿနာဉာဏ် များသည် ရှေးကလိုပင် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည်။ ဉာဏ် ဖြစ်ပုံမှာ ဖိုလ်အတွက် ဝိပဿနာနှင့်မတူဘဲ မဂ်အတွက် အားထုတ်

စဉ်က ဖြစ်ခဲ့သော ဝိပဿနာနှင့် တူစွာ ဖြစ်၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် နှစ်ခု၌ အလင်းရောင် အဆင်းသဏ္ဌာန်များကိုလည်း တွေ့ရတတ် ၏။ ဒုက္ခဝေဒနာများကိုလည်း တွေ့ရတတ်၏။ ရုပ် နာမ် အဖြစ် အပျက်များလည်း ကြမ်းတမ်းပီသစွာ ထင်ပေါ်၏။ ဖိုလ်အတွက် ရှုမှတ်စဉ်က တစ်ခဏအတွင်းမှာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၊ ဖိုလ် ဉာဏ်များသို့ ရောက်နေကျဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ယခုမူကား အား မပြည့်သေးလျှင် အောက်ဉာဏ်များ၌သာ ကြာမြင့်စွာ တည်နေ တတ်၏။ သို့သော်လည်း အားထုတ်ခါစကလို ကြာမြင့်ခြင်း၊ ခက်ခဲခြင်းကား မရှိပေ။ တစ်နေ့အတွင်းမှာသော်လည်း ဉာဏ် အဆင့်ဆင့် ရင့်ကျက်၍ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့ ရောက်နိုင်ပေ ၏။ သိမှုသည်လည်း ရှေးကထက် ပို၍ အထူးကောင်း၏။ အသိ စိပ်၏။ အမြင်ကျယ်၏။ အသိအမြင် အထူးစင်ကြယ်၏။ ရှင်း လင်း၏။ လောကီအာရုံ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲတို့မှ ကြောက်ခြင်း၊ အပြစ်မြင်ခြင်း၊ ငြီးငွေ့ခြင်း၊ လွတ်လိုခြင်း၊ တွန့်ဆုတ်ခြင်းများ သည် ရှေးကထက် လွန်ကဲစွာ ဖြစ်၏။ ယခင်က တစ်နှာရီ အတွင်းမှာ လေးငါးကြိမ် ဖိုလ်သို့ ရောက်နေကျဖြစ်သော်လည်း ယခုမူကား အထက်မဂ်အတွက် ဉာဏ်အား မပြည့်သေးလျှင် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သာလျှင် ဖြစ်ပေါ်လျက်နေတတ်၏။ ၁-ရက်၊ ၂-ရက်၊ ၃-ရက်စသည်ဖြင့် ရက်၊ လ၊ နှစ်များစွာလည်း ကြာ တတ်၏။

သောတာပန်မှ သကဒါဂါမ်သို့

ဉာဏ်အား ပြည့်သောအခါ၌ကား အထူးသွက်လက် ထင်ရှားသော မှတ်သိမှုများ ဖြစ်ပေါ်ပြီးလျှင် သင်္ခါရချုပ်ငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ရှေးကလိုပင် ကူးပြောင်းလျက် ဒုတိယ မဂ်, ဖိုလ်ဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည်။ ထို့နောက် မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်မှု, ကိလေသာကို ဆင်ခြင်မှုများသည် ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ ဖြစ်လိမ့်မည်။ ထို့နောက် မှတ်မြဲမှတ်လျက် အဖြစ်အပျက်ကို သိသော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်နှင့် အလွန်ကြည်လင်သော စိတ်အစဉ်စသည်တို့သည် ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဤသည်ကား သကဒါဂါမ် မဂ်, ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည့်တိုင်အောင် အားထုတ်ပုံ မှတ်စဉ်နှင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ပုံပေတည်း။

အနာဂါမိမဂ်, ဖိုလ်အတွက် အားထုတ်နည်း

တတိယမဂ်, ဖိုလ်ကို ရလိုပြန်လျှင် ရက်ကန့်သတ် ပိုင်းခြားလျက် ရပြီးဖိုလ်ကို ဝင်စားမှု အာလယဖြစ်၍ “မသိရသေးသော အထက်မဂ်, ဖိုလ်တရားအထူးသာ ဖြစ်ပါစေ၊ အထက်မဂ်, ဖိုလ်တရားထူးကိုသာ သိမြင်ပါရစေ၊ ရောက်ပါစေ” ဟု နှလုံးသွင်းဆောက်တည်၍ ဖြစ်ပေါ်ဆဲ ကိုယ်စိတ်အမှုအရာများကို မှတ်မြဲအတိုင်းသာ မှတ်အပ်၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ ဉာဏ်အဆင့်ဆင့် ရင့်လျက် တိုးတက်ပြီးလျှင် မကြာမီပင် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့

ရောက်လတ္တံ့၊ အားမပြည့်သေးလျှင် ထိုညာဏ်၌သာ ရပ်တန့်၍ နေလတ္တံ့၊ ထိုညာဏ် အားပြည့်သောအခါ၌ သင်္ခါရချုပ်ငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ရှေးကလိုပင် ကူးပြောင်းလျက် တတိယမဂ်ဖိုလ် ဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်ကြလတ္တံ့၊ ဆင်ခြင်မှု၊ မှတ်မှု၊ ကြည့်မှုတို့ လည်း နည်းတူပင် ဖြစ်ကြလတ္တံ့၊ ဤသည်ကား အနာဂါမိမဂ်၊ ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည့်တိုင်အောင် အားထုတ်ပုံ မှတ်စဉ်နှင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ပုံပေတည်း။

အရဟတ္တမဂ်၊ ဖိုလ်အတွက် အားထုတ်နည်း

စတုတ္ထမဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရလိုပြန်လျှင်လည်း နည်းတူပင် ရက် ကန့်သတ်ခြင်း၊ အာလယဖြတ်ခြင်း၊ နှလုံးသွင်းဆောက်တည်ခြင်း များကို ပြု၍ ဖြစ်ပေါ်ဆဲ ကိုယ်စိတ် အမူအရာများကို မှတ်မြဲတိုင်း သာ မှတ်အပ်၏၊ တစ်မျိုးတစ်မည်ပြုပြင်၍ အားထုတ်ဖွယ် မရှိပြီ၊ ထို့ကြောင့်ပင် သတိပဋ္ဌာနသုတ်၌ ဤရှုမှတ်မှုသတိကို “ဧကာ ယနော= တစ်ခုတည်းသော လမ်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်း” ဟု ဟောတော်မူပေသည်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ ဉာဏ်အဆင့် ဆင့် ရင့်ကျက်တိုးတက်ပြီးလျှင် မကြာမီပင် သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်သို့ ရောက်လတ္တံ့၊ အားမပြည့်သေးလျှင် ထိုညာဏ်၌သာ ရပ်တန့်၍ နေလတ္တံ့၊ ထိုညာဏ် အားပြည့်သောအခါ၌ သင်္ခါရချုပ် ငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ရှေးကလိုပင် ကူးပြောင်းလျက် စတုတ္ထ မဂ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်ကြလတ္တံ့။

သုတေသနကြည့်တိုက်

အရိယာတို့အား သုတေသနကြည့်တိုက်တွင် ပြန်ပွားရေး ဦးစီးဌာန
ကမ္ဘာအေး၊ ရန်ကုန်။

ပါရမီရင့်၊ မရင့်ကို ကား မစဉ်စားသင့်ပြီ

ဤစကားရပ်တို့တွင် ထိုထိုမဂ်၊ ဖိုလ်ညာဏ်များ ဖြစ်မည်ဟု ဆိုသော စကားမှာ ဖြစ်ထိုက်အောင် ပါရမီရင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရည်၍ ဆိုအပ်သော စကားပေတည်း။ ပါရမီညာဏ် မရင့်သန်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား သင်္ခါရပေက္ခာညာဏ်၌သာလျှင် ရပ်တန့်လျက်တည်၏။ အထူးအားဖြင့်ကား ပထမမဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒုတိယမဂ်၊ ဖိုလ်သို့ မကြာမီပင် လွယ်ကူစွာ ရောက်လာငြားသော်လည်း တတိယမဂ်၊ ဖိုလ်သို့ကား လျင်မြန်စွာ မရောက်နိုင်ဘဲ ကြာမြင့်၍လည်း နေတတ်၏။

ဤနေရာ၌ အကြောင်းကို ရှာလျှင် ဤသို့ တွေ့ရ၏။ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် ၂-ဦးလုံးပင် သီလေသု ပရိပူကာရီ-သီလသိက္ခာ၌ အပြည့်အစုံ ပြုကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်ချည်းသာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သီလသိက္ခာ ပြည့်စုံသော၊ အကျင့်ချင်း တူသော ဒုတိယမဂ်၊ ဖိုလ်သို့ လျင်မြန်လွယ်ကူစွာ ရောက်နိုင်ပေသည်။ အနာဂါမ်သည်ကား သမာဓိသို့ ပရိပူရကာရီ-သမာဓိသိက္ခာ၌ အပြည့်အစုံ ပြုကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပေတည်း။ ထို့ကြောင့် သီလအဆင့်ဖြစ်သော ဒုတိယဖိုလ်မှ သမာဓိအဆင့် တတိယမဂ်၊ ဖိုလ်သို့ လျင်မြန်စွာ မရောက်နိုင်ဘဲ ရှိသည်ဖြစ်ရာ၏။ သို့သော်လည်း မည်သည့် မဂ်၊ ဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်အောင် ပါရမီ ရင့်၊ မရင့်ကို ပြည့်စုံစွာ အားမထုတ်ဘဲ မသိနိုင်ချေ။ ထို့ပြင် ရက်၊ လ၊ နှစ်

များစွာ အားထုတ်ပါမှ မဂ်၊ ဖိုလ်သို့ ရောက်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရှိသောကြောင့် ရက်၊ လ အနည်းငယ် အားထုတ်ရုံမျှဖြင့် မဂ်၊ ဖိုလ်သို့ မရောက်သော်လည်း “ပါရမီဉာဏ် မရင့်သန်”ဟု မဆုံးဖြတ်နိုင်သေး။

ထို့ပြင် ယခု အားထုတ်မှုသည်လည်း မရင့်သေးသော ပါရမီ ဉာဏ်ကို ရင့်သန်အားပြည့်စေနိုင်သည်သာတည်း။ သို့ဖြစ်၍ ပါရမီ ရင့်၊ မရင့်ကိုကား မချင့်ချိန် မစဉ်းစားသင့်ပြီ။

အားမထုတ်ဘဲနေလျှင် ပါရမီမျှပင် မဖြစ်နိုင်၊ ပါရမီရင့်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ယခုဘဝ၌ မရနိုင်၊ အားထုတ်လျှင် ကား ပါရမီရင့်ပြီး ဖြစ်ပါက လိုအပ်သော မဂ်၊ ဖိုလ်သို့ လွယ်ကူ လျင်မြန်စွာ ရောက်နိုင်၏။ ပါရမီဉာဏ် အတော်အတန် ရင့်ပြီး ဖြစ်ပါက ယခု အားထုတ်မှုဖြင့် ရင့်သန်ပြည့်စုံ၍ လိုအပ်သော မဂ်၊ ဖိုလ်သို့ ယခုဘဝမှာပင် ရောက်နိုင်၏။ အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် နောင်ဘဝတို့၌ မဂ်ဖိုလ်ကို လွယ်ကူစွာ ရနိုင်ရန် ထက်သန်သော ပါရမီမျိုးစေ့ကား ဧကန်ပင် ဖြစ်ပေ၏” ဟူသော....

ဤမချွတ်ယွင်းသော အချက်ကိုသာ လေးနက်စွာ နှလုံး သွင်း၍ ကြိုးစားမယုတ် အားထုတ်အပ်တော့သည်သာတည်း။

အရဟတ္တဖိုလ် ဆုံးသွားလျှင် သိမြင်ရပြီးသော မဂ်၊ ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တို့ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်မိ၏။ ကိလေသာ အလုံးစုံ ကင်းငြိမ်း သွားပေပြီ၊ ဘယ်အခါမှာမျှ ကိလေသာ မဖြစ်ထိုက်တော့ပြီ၊ ကျင့် ဖွယ်ကိစ္စ ပြီးဆုံးသွားပေပြီ ဟူ၍လည်း ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်၏။

ဤသည်ကား ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးသည့်တိုင်အောင် အားထုတ်ပုံ
မှတ်စဉ်နှင့် ဉာဏ်ဖြင့်တွေ့မြင်ပုံပေတည်း။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားရပ်တို့ကား ဝိပဿနာရှုနည်း
ကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်ပြအပ်သော စကားတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော စကားရပ်တို့သည်ကား သီလဝန္တ
သုတ် တရားတော်မှ ဖြစ်ပါသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး

ဖြောဖြသော

အရိယာတို့သဘော

အပိုင်း (၂)

အပိုင်း(၂)

သောတာပန်တို့၏ သဘော

အရိယမဂ်ဖိုလ် ရောက်လျက် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပုံ
ကတော့ မိလိန္ဒပညာမှာ ပြထားတာက ပိုပြီး ထင်ရှားတယ်။
ဒါကြောင့် အဲဒီမိလိန္ဒပညာကို ထုတ်ပြဦးမယ်။

နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံ မိလိန္ဒပညာ

တဿ တံ စိတ္တံ အပရာပရံ မနသိ ကရောတော
ပဝတ္တံ သမတိက္ကမိတွာ အပ္ပဝတ္တံ ဩက္ကမတိ၊
အပ္ပဝတ္တမနပ္ပတ္တော မဟာရာဇ သမ္မာပဋိပန္နော နိဗ္ဗာနံ
သန္တိကရောတီတိ ဝုစ္စတိ။ (မိလိန္ဒပညာ ၃၁၁)

အပရာပရံ-တစ်မှတ်ပြီး တစ်မှတ် အဆင့်ဆင့်၊ မနသိ
ကရောတော-နှလုံးသွင်းရှုသိနေသော၊ တဿ-ထိုယောဂီ၏၊ တံ

စိတ္တံ-ရှုသိနေသော ထိုစိတ်သည်၊ (အပရာပရံ မနသိ ကရောတော - တစ်မှတ်ပြီး တစ်မှတ် အဆင့်ဆင့် နှလုံးသွင်း ရှုသိနေစဉ်၊) ပဝတ္တံ သမတိက္ကမိတွာ-မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်အယဉ်ကို ကျော်လွန်၍၊ အပ္ပဝတ္တံ-မပြတ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်အယဉ်၏ ပြတ်စဲ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောသို့၊ ဩက္ကမတိ-သက်ဝင်သွားလေတော့ သည်-တဲ့။

ယောဂီဟာ မူလက ထိသိမှု၊ ကြံသိမှု၊ ကြားမှု၊ မြင်မှု စသော မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို တစ်မှတ်ပြီးတစ်မှတ် အဆင့်ဆင့် မပြတ်ရှုသိနေရတယ်၊ ရှုသိလို့ မကုန်နိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက် တွေကိုချည်း တွေ့သိနေရတယ်၊ အဲဒီလို မကုန်မဆုံးနိုင်တဲ့ ရုပ် နာမ်တွေကို အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုသိနေရင်းထဲက နောက်ဆုံးတစ်မှတ်ပြီးတော့ အဲဒီ သိစရာတွေရော၊ ရှုသိတဲ့စိတ် ရော ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောထဲသို့ ရုတ်တရက် ကျရောက် သွားတယ်၊ အဲဒီလို ကျရောက်သွားတာဟာ အရိယမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတာပါပဲ-တဲ့။ ဒါကြောင့်-

မဟာရာဇ-မိလိန္ဒမင်းကြီး၊ သမ္မာပဋိပန္နော-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး ရှုသိမှုအကျင့်ကို မှန်စွာ ကျင့်ခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ အပ္ပဝတ္တံ မနပ္ပတ္တော-ရုပ်နာမ်အယဉ်၏ ပြတ်စဲ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောထဲသို့ အသိဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်သွားသော ယောဂီကို၊ နိဗ္ဗာန် သစ္စိကရောတီတိ-နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည် ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ပြောဆိုအပ်ပါတယ်-တဲ့။

မူလက ထိသိမှု၊ ကြံသိမှု၊ ကြားမှု၊ မြင်မှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မပြတ်ရှုသိနေတဲ့ ယောဂီမှာ ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ အညီအမျှ သိသိသွားနေတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီဉာဏ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါ အထူး သွက်လက်လျင်မြန်တဲ့ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီအနုလောမဉာဏ် ဖြစ်လာပြီးတော့ မှတ်သိစရာရော မှတ်သိမှုရော သင်္ခါရအားလုံး ဆိတ်သုဉ်း ချုပ်ငြိမ်းမှုသဘောထဲသို့ အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို ဆိုက်ရောက်သွားတာဟာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတာပါပဲ။ ဒီလိုနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားရင် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလို သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်တွေ့ပြီး သောတာပန်ဖြစ်သွားနိုင်ပုံကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ် မြတ်က -

“ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ-မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊ ပ၊ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော- နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကရောဇ္ဇော-နှလုံးသွင်းရှုသိနေစဉ်၊ သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ-အကြင် မျက်မှောက်ပြုရာ၏။ ဧတံ ဌာနံ-ဤသို့ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါတယ်”လို့ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ကိလေသာအစိုင်းအခဲ ဖောက်ခွဲရန် ခက်ပုံ

အဲဒီလို မျက်မှောက်ပြုသွားရင် သောတာပတ္တိမဂ်က အပဒါလိတပုဗ္ဗံ-ရှေးက မဖောက်ခွဲ၊ မပယ်ဖျက်ခဲ့ဘူးတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ ကိလေသာ အစိုင်းအခဲကိုလည်း ဖောက်ခွဲပယ် ဖျက်သွားတယ်လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က ပြဆိုထားပါတယ်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဆိုတဲ့ ကိလေသာတွေဟာ အင်မတန် အားကောင်း တယ်။ ခိုင်မာတယ်။ သံတုံးသံခဲကြီးများကို ဖျက်ခွဲဖို့ မလွယ်သလို ဘဲ အဲဒီကိလေသာတွေကို ဖျက်ခွဲဖို့၊ ပယ်ဖို့ မလွယ်ဘူး။ မဖြစ်စေ ချင်ပေမယ့် နှစ်သက်စရာအာရုံနဲ့ တွေ့ရင် နှစ်သက်သာယာပြီး လောဘ-က ဖြစ်တော့တာပဲ။ မုန်းစရာအာရုံနဲ့ တွေ့ရင် စိတ်ဆိုးပြီး ဒေါသ-က ဖြစ်တော့တာပဲ။ မောဟ-ကတော့ အာရုံတိုင်းမှာပင် မြဲတဲ့အနေ၊ ကောင်းတဲ့အနေနဲ့ ထင်ပြီး ဖြစ်နေတာပဲ။ ဒါနကုသိုလ် ဖြင့် သူတို့ကို မပယ်နိုင်ဘူး။ တချို့က ငွေကြေးများစွာ အကုန်ခံပြီး အလှူဒါနပွဲကြီး ပြုလုပ်တယ်။ အဲဒီအလှူကြိစ္စမှာ အငြိမ့်ပွဲ အဆို အက အတီးအမှုတ်တွေလည်း ထည့်ထားတယ်။ ဒီတော့ အလှူရှင် မှာ အဲဒီအတီးအမှုတ် အကအခုန်တွေ၊ ပွဲကြည့်သူတွေကို တွေ့မြင် ရ ကြားရပြီး နှစ်သက်သာယာမှုတွေ မဖြစ်ပေဘူးလား။ အဲဒါ လောဘတွေပဲ။ သူ့ဒါနကုသိုလ်လည်း အောင်မြင် ပြီးမြောက်ပါ တယ်။ ထက်သန်သလောက် ကောင်းကျိုးတွေကို ပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါနကုသိုလ်က နှစ်သက်သာယာတဲ့ လောဘကိုတော့ မပယ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီ အလှူကြိစ္စအတွင်း အဆင်မပြေတာကို တွေ့ရ

တဲ့အတွက် ဒေါသလည်း ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ အဲဒီ ဒေါသကိုလည်း ဒါနက မပယ်နိုင်ဘူး။ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ ထင်တဲ့ မောဟ မပယ်နိုင်တာကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။

ထို့အတူပင် သီလကလည်း ကာယကံမြောက်၊ ဝစီကံမြောက် ကျူးလွန်တဲ့ ကိလေသာကိုသာ ပယ်နိုင်တယ်။ စိတ်ကူးထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကိုတော့ မပယ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့်ပင် လိုချင်ရုံမျှ၊ စိတ်ဆိုးရုံမျှဖြင့် သီလမပျက်ဘူးလို့လည်း ဆိုရတာပဲ။

သမထဘာဝနာဖြင့်လည်း ပရိယုဋ္ဌာန်ခေါ်တဲ့ စိတ်ကူး ကိလေသာကိုသာ ပယ်နိုင်တယ်။ ဒါတောင်မှ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ ဘဝရာဂ အစရှိသော သိမ်မွေ့တဲ့ ကိလေသာကိုတော့ မပယ်ခွာနိုင်ဘူး။ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒ အစရှိသော နီဝရဏကိလေသာကြမ်းတွေကိုသာ ပယ်ခွာနိုင်တယ်။ အဲဒါကလည်း ဈာန်သမာဓိ ရှိနေတုန်းမှာ ဖြစ်ပေါ်မှု ကင်းဝေးနေစေရုံမျှပါပဲ။ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ ဘဝရာဂ အစရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကတော့ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလည်း ရှိနေတာပါပဲ။ ပုထုဇဉ်ဗြဟ္မာတွေမှာလည်း ရှိနေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် သမထဘာဝနာဖြင့်လည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေကို မပယ်ဖျက်နိုင်ဘူး။

သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်သတ္တိအထူး

ဝိပဿနာကတော့ အနိစ္စသောအခြင်းအရာဖြင့် ရှုမြင်ရတဲ့ အာရုံမှာ အာရမ္မဏာနုသယကိလေသာတွေကို ပယ်နိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် သန္တာန်မှာ ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ သန္တာနာနုသယ ကိလေသာ ကိုတော့ မပယ်ဖျက်နိုင်သေးဘူး။ အရိယမဂ်ကမှ အဲဒီသန္တာနာ နုသယကိလေသာကို အမြစ်ပြတ် ပယ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးက မဖောက်ခွဲ မပယ်ဖျက်နိုင်ခဲ့ဖူးတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ကိလေသာအစိုင်အခဲကို သောတာပတ္တိမဂ်က ဖောက်ခွဲပယ်ဖျက် သွားတယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ တွေ အကုန်လုံးကိုတော့ မဆိုလိုပါဘူး။ အပါယ်လေးပါး ကျ ရောက်စေနိုင်တဲ့ အပါယဂမနိယကိလေသာတွေကိုသာ ဆိုလိုပါ တယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို စီထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ်တွေရှိတယ်။

(၁) သောတာမဂ်ညဏ်၊ ထူးခြားဟန်၊ ထုတ်ပြန် ဤသို့ ဖော်ပြသည်။

(၂) မပယ်ဖူးမြဲ၊ ကိလေခဲ၊ ဖောက်ခွဲ ပယ်ခွင်းသည်။

သောတာပတ္တိမဂ် မရောက်သေးမီက ပယ်နိုင်ရိုး မရှိတဲ့ မဖောက်ခွဲ မပယ်ဖျက်နိုင်ခဲ့တဲ့၊ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစိုင်အခဲကို ဖောက်ခွဲပယ်ရှားပစ်တယ်လို့ ဆိုလို ပါတယ်။ အဲဒီ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ ကိလေသာတွေ ပယ်တယ် ဆိုတော့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဆိုတဲ့ ကိလေသာတွေကိုလည်း ပယ်ရှင်းပြီး ဖြစ်သွားတယ်။

“ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ရှိတယ်၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်၊ ငါကောင် ဆိုတာ မရှိဘူး”လို့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိပြီး ဖြစ်ပေမယ့် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ မရောက်သေးဘဲ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ရုပ်နာမ္မိကရောင် အတ္တကောင်၊ အသက်ကောင်၊ ငါကောင် ရှိသလိုလိုလည်း ပြန်ပြီး ထင်မြင်နိုင်တယ်။ ဒီဘဝမှာ မထင်တောင်မှ နောက်ဘဝတွေကျတော့ အဲဒီလို ထင်မြင်စွဲလမ်းနိုင်တယ်။ သောတာပတ္တိမဂ် ရောက်သွားရင်တော့ အဲဒီလို အထင်အမြင်လွဲမှားမှု အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဟာ ဘယ်တော့မှ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါဟာ သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်လိုက်လို့ ရုပ်နာမ်အစုကို ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်တဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းသွားတာပါပဲ။ အဲဒီလို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းသွားပုံကို ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။

(၁) ရုပ်နာမ်အစု၊ ငါကောင်ဟု၊ ထင်မှု မရှိပါ။

မြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အစုကို အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်၊ ငါကောင်လို့ သောတာပန်မှာ ထင်မှား စွဲလမ်းမှု မရှိတော့ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် ကောင်းကောင်း မဖြစ်သေးခင်ကဆိုရင် မြင်တာကိုလည်း ငါ၊ ကြားတာကိုလည်း ငါ စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်နေခဲ့တယ်။ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ကိုယ်ထဲမှာ အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်ဟာ ရှိသလိုလိုလည်း ထင်တတ်တယ်။ တကယ်ရှိတယ်လို့လည်း ထင်တတ်တယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီးတဲ့ သောတာပန်မှာတော့ အဲဒီလို ထင်မှား စွဲလမ်းမှု မရှိတော့ဘူး။ ရှုမှတ်ကြည့်ရင်

ဖြစ်စေ၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ဖြစ်စေ “ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ရှိတယ်၊ အတ္တကောင် ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး” ဆိုတာ ရှင်းနေပါတယ်၊ အဲဒါဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းနေပုံပါပဲ။

ရတနာသုံးပါး၊ သိက္ခာအား ယုံမှား မရှိပါ

နောက်ပြီးတော့ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ “ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စ ပဿာဒေန သမန္နာဂတော-ဘုရား၌ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်မြင်သိ၍ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံတယ်”လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း ဘုရားကို ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီး ခိုင်မြဲတဲ့ ယုံကြည်မှုနှင့် ပြည့်စုံနေတယ်၊ ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပုံကတော့ ဘုရားဟောထားတဲ့ တရားကို ကိုယ်တိုင်တွေ့သဖြင့် ဘုရားစစ် ဘုရားမှန်ပဲလို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်ဖြင့် တွေ့တာပါပဲ၊ တရားအားထုတ်တဲ့ ယောဂီဟာ အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘဲ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှ ရှိတာကိုလည်း ရှုမှတ်ရင်း ကိုယ်တိုင် တွေ့ပြီး သိရတယ်၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုးမျှပဲ ဆိုတာကိုလည်း ကိုယ်တိုင် တွေ့ပြီး သိရတယ်၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုလည်း ကိုယ်တိုင် တွေ့ပြီး သိရတယ်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တမျှပဲ ဆိုတာကိုလည်း ကိုယ်တိုင် တွေ့ပြီး သိရတယ်၊ ဒါလောက် တွေ့ကတည်းက ဒီတရားကို ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ ဘုရားဟာ တရားအလုံးစုံကို သိတဲ့ ဘုရားအစစ်ပဲလို့ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားဟာ ပိုပြီး ခိုင်မြဲလာပြီ၊ နောက်ဆုံးမှာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝ

ဆိတ်သုဉ်းချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ရတော့ ယုံကြည်မှုဟာ မပျက်နိုင်အောင် ခိုင်မြဲသွားတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် တကယ်တတ်သိကျွမ်းကျင်တဲ့ ဆေးဆရာကြီး၏ ဆေးကောင်းကို သုံးဆောင်ရလို့ အလွန်ပျောက်ခံတဲ့ ရောဂါဆိုးကြီး ပျောက်သွားတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ရတဲ့ သူဟာ အဲဒီဆရာကြီးကို တကယ်တတ်သိ ကျွမ်းကျင်တဲ့ ဆရာကြီးပဲလို့ တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ယုံကြည်တာလိုပါပဲ။

ထို့အတူပင် အဲဒီရောဂါ ပျောက်တဲ့လူက အဲဒီဆေးကိုလည်း ဆေးစွမ်းကောင်းပဲလို့ တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ယုံကြည်တယ်။ အဲဒီဆေး သုံးဆောင်တဲ့ အလားတူသူနာတွေလည်း အဲဒီဆေးဖြင့် ရောဂါကင်းနေကြတာ ရှိတယ်လို့ တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ယုံကြည်တယ်။ အဲဒါလိုပဲ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီး တရားသိမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တရားကို တွေ့ပြီး မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားကို ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရား ခိုင်မြဲသွားတယ်။ မဂ်ဖိုလ်၏ အစွမ်းကြောင့် ကိလေသာတချို့ ငြိမ်းနေတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် လည်း ကိလေသာ ငြိမ်းစေနိုင်တဲ့ တရားဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲသွားတယ်။ ကိလေသာတစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ငြိမ်းနေတဲ့ သံဃာဆိုတာ ငါလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်မှာပဲ။ ဆက်ပြီး ရှုမှတ်သွားရင် ကိလေသာ အကုန်ငြိမ်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ရောက်မှာပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး ကိလေသာအားလုံးငြိမ်းတဲ့ ရဟန္တာအထိ သံဃာဆိုတာကို ယုံကြည်ခိုင်မြဲသွားတယ်။

ဒါကြောင့် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာနှင့် စပ်ပြီး ယုံမှားမှု
 ဝိစိကိစ္ဆာ လုံးဝ ကင်းသွားတယ်။ တရား၏စွမ်းရည်ဂုဏ်ကို ကိုယ်
 တိုင် တွေ့ပြီး ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲသွားတယ်။
 နောက်ပြီးတော့ မိမိကျင့်နေတဲ့ သီလအကျင့်၊ သမာဓိအကျင့်၊
 ပညာအကျင့်ဆိုတဲ့ သိက္ခာသုံးပါးနှင့် စပ်ပြီးတော့လည်း အကျင့်
 ကောင်း အကျင့်မှန်ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲသွားတယ်။
 အထူးအားဖြင့် မြင်မှု၊ ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရှုမှတ်
 သိရတဲ့ ဝိပဿနာပညာအကျင့်နှင့် စပ်ပြီး ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲသွား
 တယ်။ “ဒီနည်းအတိုင်း ရှုမှ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောတွေကို
 အမှန်အတိုင်း သိပြီး မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် တွေ့မြင်
 နိုင်တယ်” ဆိုတာ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ ဆုံးဖြတ်ယုံကြည်သွားတယ်။ ဒါ
 ကြောင့် ရတနာသုံးပါးနှင့် အကျင့်သိက္ခာအပေါ်မှာ ယုံမှားမှု
 ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းသွားတာပဲ။ အဲဒါနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို
 ဆိုကြရမယ်။

(၂) ရတနာသုံးပါး၊ သိက္ခာအား ယုံမှား မရှိပါ။

ကုန်ပြီ သီလဗ္ဗတာ

နောက်ပြီးတော့ သောတာပတ္တိမဂ်က သီလဗ္ဗတပရာမာသ
 ဒိဋ္ဌိ ဆိုတဲ့ အကျင့်ဆိုင်ရာ အယူမှားကို ပယ်ရှားကင်းပျောက်စေ
 တယ်။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အကျင့်လမ်းမှန်ကို သိပြီးဖြစ်တဲ့
 အတွက် အကျင့်လမ်းမှားကို ယုံကြည်လက်ခံခြင်း မရှိတော့ဘူး။
 သီလ၊ သမာဓိ၊ ဝိပဿနာအကျင့်ဖြင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်

လာခဲ့တာက ကိုယ်တိုင်တွေ ဖြစ်နေတဲ့အတွက် “သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မပွားစေဘဲ၊ သစ္စာလေးပါးကို သိအောင် မကျင့်ဘဲ အခြားတစ်ပါး အလေ့အကျင့်ဖြင့် သံသရာမှ လွတ်မြောက်တယ်။ နောင်ဘဝ နောင်အခါ ကောင်းကင်ဘုံကို ရောက်ပြီး မအို၊ မသေ အမြဲတမ်း ချမ်းသာသွားတယ်”ဆိုတဲ့ အလေ့အကျင့်မျိုးကို သီလဗ္ဗတခေါ်တယ်။ အဲဒီလို အလေ့အကျင့်ကို ယုံကြည်ယူဆတာဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိပဲ။

သောတာပန်မှာတော့ သီလကျင့်သုံးပြီးတော့ မြင်မှု၊ ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ပွားစေခဲ့ရတယ်။ အဲဒီလို ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေခြင်းဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တိုင် မျက်မှောက်တွေ့သိပြီး ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် “သစ္စာလေးပါးကို သိအောင် မရှုဘဲ၊ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို မပွားစေဘဲနဲ့ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်”ဆိုတဲ့ အယူဝါဒကို ယုံကြည်လက်ခံခြင်း မရှိတော့ဘူး။ အဲဒါဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိ ကင်းတာပါပဲ။ အဲဒါနဲ့စပ်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) သစ္စာ မမြင်၊ မဂ္ဂင် မပါ၊ လေ့ကျင့်ကာဖြင့်၊
ချမ်းသာမြဲမည်၊ မယုံကြည်၊ ကုန်ပြီ သီလဗ္ဗတာ။

နွားလို နေထိုင်စားသောက်ခြင်း၊ ခွေးလို နေထိုင်စားသောက်ခြင်းစသည်ဖြင့် တိရိစ္ဆာန်တို့၏ အလေ့အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ နွားစသည်ကို ကိုးကွယ်ခြင်း၊ နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာကို ကိုးကွယ်

ခြင်းဖြင့် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်၍ ချမ်းသာသွားမယ်လို့ ယုံကြည် ဟူဆတာဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိပဲ။ သစ္စာလေးပါးကို သိ အောင် ဝိဿနာမဂ္ဂင်ကို မပွားစေဘဲ စိတ်ကို အငြိမ်းစားပေး ထားခြင်း၊ ငြိမ်းအေးရာသို့ စိတ်ကို ပို့ထားခြင်းဆိုတာလည်း သီလဗ္ဗတပဲ။ အဲဒီလို အကျင့်ကို ယုံကြည်တာလည်း သီလဗ္ဗတ ပရာမာသပဲ။

အကျင့်မှားဆရာတွေကို ငုံ့ကြည့်သူ

ပုထုဇဉ်ဟာ အဲဒီလို သီလဗ္ဗတအကျင့်တွေကိုလည်း အကျင့် ကောင်းအနေနဲ့ ယုံကြည်တာပဲ။ ကိုယ်တိုင်က အကျင့်မှန်ကို မသိ သေးတော့ ဟိုအကျင့်က ဟုတ်နိုးနိုး၊ ဒီအကျင့်က ဟုတ်နိုးနိုးနဲ့ အကျင့်လမ်းမှားတွေကို ယုံကြည်တဲ့ အယူမှားတွေကိုလည်း လက်ခံတာပဲ။ အဲဒီ အကျင့်မှားတွေ ဟောတဲ့ ဆရာတွေကိုလည်း ယုံကြည်လက်ခံတာပဲ။ ဒါကြောင့် ပုထု-များသော + ဇန-ဆရာ တွေ ရှိသည် = ပုထုဇန - ဆရာများတဲ့သူ (ပုထုဇဉ်)လို့ ခေါ်ရ တာပဲ။ ကိုယ်တိုင်က တရားမှန် မသိသေးတဲ့အတွက် အခြား အယူအကျင့်တွေ၊ အခြားဆရာတွေကို အထင်ကြီးပြီး မော်ကြည့်ရ တဲ့ သဘောပါပဲ။ သောတာပန်ကတော့ အကျင့်မှန် သိပြီး ဖြစ်တဲ့ အတွက် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေမှုမပါတဲ့ အဲဒီသီလဗ္ဗတ အလေ့ အကျင့်ဟူသမျှတွေကို အကျင့်ကောင်းအဖြစ်ဖြင့် မယုံကြည် လက်မခံတော့ဘူး။ အဲဒီလို အကျင့်မှားဆရာတွေကိုလည်း အထင် မကြီးတော့ဘူး။ ငုံ့ကြည့်တဲ့ အခြေအနေမျိုးသာ ရှိတယ်။

ဘုရားလက်ထက်က ဝိသာခါဆိုတဲ့ ဒါယိကာမ အိမ်ထောင် ကျစက သူ့ယောက္ခမကြီးက အဝတ်မဆီးတဲ့ အစေလက တက္ကတွန်းတွေကို ပင့်ပြီး အိမ်မှာ ကျွေးမွေးတယ်။ အဲဒီ ယောက္ခမ ကြီးက “ရဟန္တာတွေ ရှိခိုးကန်တော့ရန် လာပါလို့” ဝိသာခါကို ဖိတ်ခေါ်တယ်။ ဝိသာခါက ရဟန္တာအစစ်တွေကို ဖူးမြင်ရလိမ့် မယ်ထင်ပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ လိုက်သွားတယ်။ ဟိုရောက် တော့ အဝတ်မဆီးတဲ့ တက္ကတွန်းတွေကို တွေ့မြင်ရတဲ့အခါ “ဒါ တွေ ရဟန္တာတဲ့လား၊ ထို့ ထို့”လို့ ရေရွတ်ပြီး ပြန်လာပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ သောတာပန်က အခြားဆရာတွေကို အထင်မကြီးပုံနဲ့ ငုံ့ကြည့်တဲ့ အခြေအနေရှိပုံပါပဲ။

သောတာပန် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ

“သောတာပန်မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာ မာသဆိုတဲ့ သံယောဇဉ် ၃-ပါး ကင်းတယ်” ဆိုတာကတော့ သုတ္တန် ပါဠိတော်တွေမှာ “တိဏိ သံယောဇနာနိ ပဟိယန္တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသော”လို့ ဟောထားတဲ့ စကားတော်အရအားဖြင့် အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ အဋ္ဌကထာများ မှာတော့ သူတစ်ပါးက ကိုယ့်ထက် သာတာကို မနာလိုတဲ့ ဣဿာ သံယောဇဉ်နဲ့ မိမိ၏ပိုင်နက်ကို သူတစ်ပါးနှင့် မဆက်ဆံစေလို တဲ့ ဝန်တိုမှု မစ္ဆရိယသံယောဇဉ်လည်း ကင်းကြောင်း ပြဆိုထားပါ သေးတယ်။

အချုပ်အားဖြင့် ပြောရရင် သောတာပတ္တိမဂ်က သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသဆိုတဲ့ သံယောဇဉ် ၃-ပါးနှင့် တကွ အပါယ်ကျရောက်စေတတ်တဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အကြမ်းစားတွေကို ပယ်တယ်။ အဋ္ဌကထာ ပြဆိုချက်အရအား ဖြင့် ဣဿာ မစ္ဆရိယဆိုတဲ့ သံယောဇဉ် ၂-ပါးကိုလည်း ပယ် တယ်။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဒုကနိပါတ် (ပ-၉၅) ကောဓပေယျလ မှာလဲ -

“ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ သေခဿ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ၊ ကတမေ ဒွေ၊ ကောဓော စ ဥပနာဟော စ၊ မက္ခော စ ပဠာသော စ၊ ဣဿာ စ မစ္ဆရိယဉ္စ၊ မာယာ စ သာဠေယျဉ္စ” စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဒွေ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ- ဤတရားတို့သည်၊ သေခဿ-ကျင့်ဆဲဖြစ်သော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပရိဟာနာယ-ဆုတ်ယုတ်ရန် အလို့ငှါ၊ သံဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ကတမေ ဒွေ-အဘယ်နှစ်ပါးတို့နည်းဟူမူ၊ ကောဓော စ ဥပနာ ဟာ စ-ကောဓနှင့် ဥပနာဟ တစ်စုံနှစ်ပါးက တစ်ရပ်၊ မက္ခော စ ပဠာသော စ-မက္ခနှင့် ပဠာသ တစ်စုံနှစ်ပါးက တစ်ရပ်၊ ဣဿာ စ မစ္ဆရိယဉ္စ-ဣဿာနှင့် မစ္ဆရိယ တစ်စုံနှစ်ပါးက တစ်ရပ်၊ မာယာ စ သာဠေယျဉ္စ-မာယာနှင့် သာဠေယျ တစ်စုံ နှစ်ပါးက တစ်ရပ် ဒီတစ်စုံ တစ်စုံ နှစ်ပါး နှစ်ပါးတွေပါပဲတဲ့။

အဲဒီမှာ အဋ္ဌကထာက“သတ္တဝိဓဿပိ သေခဿ-ခုနစ်ပါးလုံးသော်လည်း ဖြစ်သော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပရိဂုဏေဟိ-ရသင့်သော အထက်ဂုဏ်တို့မှ၊ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ-ဆုတ်ယုတ်ဖို့ရာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ပုထုဇ္ဇနဿ ပန-ပုထုဇဉ်မှာမူ၊ ပဌမတရံယေဝ-ရှေးဦးစွာပင်လျှင်၊ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ-ဆုတ်ယုတ်ဖို့ရာ ဖြစ်ကုန်၏”လို့ ဖွင့်ပြထားတယ်။ အဲဒီပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ ၂-ရပ်ကို စပ်ကြည့်လိုက်ရင် သောတာပန်ဟာ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ခုနစ်ပါးထဲက ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တဲ့အတွက် သောတာပန်မှာလဲ ဣဿာနှင့် မစ္ဆရိယရှိရင် အထက်မဂ်ဖိုလ်ဂုဏ်ထူးကို အလွယ်တကူ မရနိုင်ဘဲ ဆုတ်ယုတ်နိုင်တယ်လို့ ယူရပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ သောတာပန်မှာလဲ ဣဿာနှင့် မစ္ဆရိယ မကင်းသေးဘူးလို့ ဆိုဖွယ်ရာရှိနေပါတယ်။

ဒါပေမယ့် တစ်ထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ဖို့ကတော့ ခက်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ကျင့်ဆဲသေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ပါးဆိုတာထဲမှာ မဂ်ရောက်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်လေးပါးလည်း ပါဝင်နေတယ်။ အဲဒီ မဂ်ခဏမှာတော့ ကောဓ ဥပနာဟ အစရှိတဲ့ ဒီတစ်စုံတစ်စုံ တရားဆိုးတွေ မရှိနိုင်ဘူး။ အထက်တရားထူးမှ ဆုတ်ယုတ်တယ်လို့ ပြောဖို့ရာလဲ ခက်ပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် အရဟတ္တမဂ် ရောက်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဆုတ်ယုတ်ဖွယ်အကြောင်း လုံးဝ မရှိပေဘူး။ အဋ္ဌကထာကလည်း အဲဒီမဂ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ပါးပါ “သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ခုနစ်ပါးလုံးမှာ”လို့ ရေတွက်ပြထားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မက္ခ၊ ပဌာသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ဗာယာ၊ သာဠေယျဆိုတဲ့ တရား

တွေဟာ အလွန်ယုတ်ညံ့တဲ့ တရားတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဖြူစင်
မြင့်မြတ်တဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ မရှိသင့်ပေဘူး၊ ဒါကြောင့်
အဋ္ဌကထာများမှာ အဲဒီမက္ခ၊ ပဌာသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ဗာယာ၊
သာဓဋ္ဌယျဆိုတဲ့ တရားတွေကို သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်တယ်
လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီ အဋ္ဌကထာက ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း
အဲဒီ တရားဆိုး ၆-ပါးလုံး သောတာပန်မှာ ကင်းတယ်လို့
ယူပြီးတော့ မိမိမှာ မကင်းသေးရင်လည်း ကင်းသည့်တိုင်အောင်
ရှုမှတ်အားထုတ်သွားတာဟာ အကောင်းဆုံးပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဆက်ပြီး ပြဆိုထားပုံကတော့-

အဆုံးမထင်တဲ့ ဝဋ်ရေယဉ်ကိုလည်း

မဂ်က ခြောက်စေသည်

စ-ဆက်၍ ဖော်ပြစရာကား၊ ဧသ မဂ္ဂေါ-ဤသောတာပတ္တိ
မဂ်သည်၊ ကေဝလံ လောဘက္ခန္ဓာဒီနံ-လောဘ အစိုင်အခဲစသည်
တို့ သက်သက်ကို၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈနမေဝ-ခွဲဖျက်ရုံကိုသာလျှင်၊ န ကရော
တိ-ပြုသည်မဟုတ်သေး၊ အပိ စ ခေါ-စင်စစ်သော်ကား၊ အနမ
တဂ္ဂ သံသာရဝဋ္ဌ ဒုက္ခသမုဒ္ဓံ-အဆုံးမထင်သည့် သံသရာဝဋ်
ဆင်းရဲဟူသော သမုဒ္ဓရာကိုလည်း၊ သောသေတိ-ခြောက်စေ
ကင်းပျောက်စေသေး၏-စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားပါတယ်။

အနမတဂ္ဂ-ဆိုတဲ့ပုဒ်ကို အခြားနေရာမှာတော့ “ရှေးအဖို့သို့
အဆင့်ဆင့် လိုက်ရှာကြည့်ရင် မသိအပ်သော အစရှိတယ်၊ အစ

မထင်ဘူး"လို့ ပြန်ဆိုရပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ ရှေးအဖို့ထက် နောက်အဖို့အဆုံးဘက်က ပိုပြီး အရေးကြီးပါတယ်။ ရှေးအဖို့က ဆင်းရဲကိုတော့ ပယ်လို့ မဖြစ်ပါဘူး။ နောင်ဖြစ်သွားမည့် ဆင်းရဲတွေကိုသာ ပယ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီနောက်အဖို့ ဆင်းရဲတွေက လည်း အရိယမဂ်ဖြင့် မပယ်နိုင်ရင် အဆုံးမရှိဘူး။ အဲဒီ ဆင်းရဲတွေဟာ သမုဒ္ဒရာ ပင်လယ်ရေတွေ အတိုင်းအဆ မရှိသလိုပင် အလွန်များသည့်အတွက် အဲဒီ ပင်လယ်ရေတွေနဲ့ တင်စားပြီး ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါဟာလဲ သေသေချာချာ တွက်စစ်ကြည့် မယ်ဆိုရင် ပင်လယ်ရေထက် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက များဖို့ ရှိပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ပင်လယ်ရေကို ယခုခေတ်မှာ သင်္ချာပါရဂူတွေက ခန့်မှန်းတွက်ချက်ပြီး တန်ပေါင်းမည်မျှ ရှိတယ်လို့ ဖော်ပြကြတယ်။ အဲဒါကို အတိအကျ မှန်တယ်လို့ မဆိုနိုင်ပေမယ့် အလွန်ကြီးတော့ ကွာခြားလှမယ် မဟုတ်ပေဘူး။ များလှရင် အဲဒီခန့်မှန်းရေတွက်ချက်ထက် ၂-ဆလောက် ရှိမှာပေါ့။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကတော့ အရိယမဂ်သို့ မရောက်သေးရင် ကမ္ဘာပေါင်း မည်ရွေ့မည်မျှလို့ အကန့်အသတ် မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက ပင်လယ်ရေတွေထက် များနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

သောတာပတ္တိမဂ်က အဲဒီပင်လယ်ရေတွေထက် များပြားတဲ့ အပါယ်ဆင်းရဲတွေကို လုံးဝ ငြိမ်းစေပါတယ်။ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ သုဂတိဘဝ၌ အိုနာသေခြင်းစသော ဆင်းရဲတွေထဲမှလည်း ခုနစ်ဘဝထက် ပိုပြီး တွေ့ရမည့်ဆင်းရဲတွေကို ငြိမ်းစေပါတယ်။ အဲဒီ

ဆင်းရဲ ၂-မျိုးထဲမှာ အပါယ်ဆင်းရဲကတော့ အများဆုံးဖြစ်မှာပဲ။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ သတ္တဝါတို့၏စိတ်ဟာ မကောင်းမှုထဲမှာ ပျော်မွေ့တာက များတယ်။ မကောင်းမှု များရင် အပါယ်ဘုံမှာ အဖြစ်ရများမှာ သေချာတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။ အဋ္ဌကထာများ မှာလည်း-

ပမတ္တဿ ဟိ နာမ စတ္တာရော အပါယာ သကဂေဟ သဒိသာ-လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။

ပမတ္တဿ နာမ-မေ့လျော့သူမည်သည်မှာ၊ စတ္တာရော အပါယာ-လေးပါးသော အပါယ်ဘုံတို့သည်၊ သကဂေဟ သဒိသာ -မိမိ၏ ကိုယ်ပိုင် နေအိမ်နှင့် တူကြပါတယ်တဲ့။

လူတွေဟာ ဘယ်မှာ နေကြသလဲဆိုရင် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အိမ်မှာပဲ နေကြရတယ်။ ကိစ္စရှိလို့ အရပ်တပါး သွားရတဲ့အခါ ခေတ္တလောက်သာ အခြားအိမ်မှာ နေကြရတယ်။ အများအားဖြင့် ကိုယ်ပိုင်အိမ်မှာသာ အမြဲနေကြရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ကုသိုလ်ရေး မှာ မေ့လျော့နေကြတဲ့ သူတွေဟာ သုဂတိမှာ နေရတာက အလွန် နည်းပြီး အပါယ်ဘုံမှာ အမြဲလိုပင် နေကြရပါသတဲ့။ အဲဒီတော့ သံသရာကာလ ရှည်ကြာနေသမျှပတ်လုံး အပါယ်ဆင်းရဲတွေကို အမြဲလိုလိုပင် တွေ့ကြုံခံစားသွားကြရမယ်။ အဲဒီလို အများဆုံး တွေ့ ကြုံ ခံ စား သွား ကြ ရ မည့် အ ပါယ် ဆင်း ရဲ တွေ ကို လည်း သောတာပတ္တိမဂ်က အကြွင်းမဲ့ ကုန်ငြိမ်းစေတယ်။ ရံခါ ရံခါ တွေ့ကြုံရမည့် ကာမသုဂတိဘဝဆင်းရဲတွေထဲမှလည်း ခုနစ်

ဘဝထက် ပိုပြီး တွေ့ကြုံရမည့် ဆင်းရဲတွေကို ကုန်ငြိမ်းစေတယ်၊
အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

(၃) အဆုံးမထင်၊ ဝဋ်ရေယဉ်၊ ကင်းစင်ခြောက်စေသည်။

ပင်လယ်ထဲက ရေတွေလိုပင် အလွန်များပြားတဲ့ အဆုံး
အပိုင်းအခြားလည်း မရှိတဲ့၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ ရေယဉ်တွေကို
ခြောက်သွေ့ကင်းစင်စေပါတယ်တဲ့၊ နောက်ပြီးတော့-

သုဂတိလမ်းသာ ပွင့်စေသည်

သဗ္ဗအပါယဒ္ဓါရာနိ-အပါယ်လေးပါးသို့ ဝင်ပေါက်တံခါး
အားလုံးတို့ကို၊ ပိဒဟတိ-ပိတ်တတ်ပါတယ်တဲ့။

သောတာပတ္တိမဂ်က အပါယ်လေးပါး ကျရောက်စေနိုင်တဲ့
ကိလေသာတွေကို အကုန်ပယ်လိုက်တဲ့အတွက် အပါယ်ကျရောက်
ဖို့ လမ်းပေါက်တွေကိုလည်း ပိတ်စေပါတယ်၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊
မောဟတွေ မကုန်သေးပေမယ့် အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်
ကံကိုတော့ သောတာပန်က မပြုနိုင်တော့ဘူး၊ ရှေးရှေးကာလ ရှေး
ရှေးဘဝတွေက ပြုခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံတွေဟာလည်း သောတာ
ပတ္တိမဂ်က အပါယ်လားကြောင်း ကိလေသာတွေကို ပယ်လိုက်တဲ့
အတွက် အပါယ်ဘုံသို့ မရောက်စေနိုင်တော့ဘူး၊ လူ့လောကမှာ
တောင် အောက်တန်းကျတဲ့ လူဆင်းရဲဘဝသို့ မရောက်စေနိုင်
တော့ဘူး၊ ချမ်းသာပြည့်စုံတဲ့ လူ့ဘဝကောင်း နတ်ဘဝကောင်း

များမှာသာ ဖြစ်ဖို့ရှိတော့တယ်။ သုဂတိလမ်းသာ ပွင့်ပြီး အပါယ်လမ်းပေါက်ကို ပိတ်စေပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

(၄) အပါယ်လေးပါး၊ လမ်းပေါက်များ၊ တံခါးပိတ်စေသည်။

အရိယဥစ္စာ (၇) ပါးကိုလည်း မဂ်က ရစေသည်

နောက်ပြီးတော့ “သတ္တန္တံ အရိယဇနာနံ-ခုနစ်ပါးသော အရိယဥစ္စာတို့၏၊ သမ္ဗုဒ္ဓိဘာဝံ-မျက်မှောက်အဖြစ်ကို၊ ကရောတိ-သောတာပတ္တိမဂ်က ပြုပေးတတ်ပါတယ်”တဲ့။

လောကမှာ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ ပစ္စည်းတွေ ကိုယ့်ရှေ့မှာ အသင့်ရောက်နေရင် အသင့်တွေ့နေရရင် ဝမ်းသာရတာပဲ။ ဝယ်ယူပြီး တစ်ဆင့် ရောင်းစရာ ပစ္စည်းတွေကိုလည်း အဆင်သင့် တွေ့နေရရင် ဝမ်းသာတာပဲ။ တောထဲမှာ ဟင်းရွက်ခူးတဲ့သူ၊ မှိုရှာတဲ့သူဟာ သူအလိုရှိတဲ့ ဟင်းရွက်တွေ၊ မှိုတွေကို တွေ့ရရင် ဝမ်းသာတာပဲ။ ကျောက်ကောင်းတွေ ရှာနေတဲ့သူဟာ အဖိုးတန် ကျောက်နီ၊ ကျောက်စိမ်းတွေကို တွေ့ရရင် ဝမ်းသာကြတာပဲ။

အဲဒါတွေထက် အရိယာသူတော်ကောင်း ဥစ္စာတွေကို တွေ့ပြီး ကိုယ်ပိုင်ရရင် သာပြီး ဝမ်းသာစရာကောင်းတာပေါ့။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လောကီဥစ္စာတွေဆိုတာ သိန်းပေါင်းများစွာ

တန်စေကာမူ ယခု မျက်မှောက်ဘဝတွင်သာ သုံးရတယ်။ နောင်
ဘဝကို ယူသွားလို့ မရဘူး။ အရိယာသူတော်ကောင်း ဥစ္စာတွေက
တော့ တစ်သံသရာလုံး အသုံးကျတယ်။ နောက်နောက်ဘဝတွေ
လည်း ယူသွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အရိယဥစ္စာတွေနဲ့ ပြည့်စုံရင်
ဘယ်တော့မှ မဆင်းရဲတော့ဘူး။ ယုတ်ညံ့တဲ့ ဘဝတွေလည်း
မရောက်နိုင်တော့ဘူး။ အစဉ်ထာဝရ ချမ်းသာသွားတော့တာပဲ။
အဲဒီလို အစဉ်ထာဝရ ချမ်းသာစေနိုင်တဲ့ အရိယဥစ္စာတွေကို
လည်း သောတာပတ္တိမဂ်က မျက်မှောက်ရောက်စေလျက် အပိုင်
ရစေပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ အရိယဥစ္စာတွေက ဘာတွေလဲဆိုရင်-

သဒ္ဓါဇနံ သီလဇနံ၊ ဟိရိ ဩတ္တပ္ပိယံ ဇနံ။

သုတဇနဉ္စ စာဂေါ စ၊ ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဇနံ။

ယဿ ဧတေ ဇနာ အတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ ဝါ။

အဒလိဒ္ဓေါတိ တံ အာဟု၊ အမောဃံ တဿ ဇီဝိတံ။

သောတာပန်၏ သဒ္ဓါ

သဒ္ဓါဇနံ-သဒ္ဓါတရားဆိုတဲ့ဥစ္စာက တစ်ပါးတဲ့။ ဘုရားစစ်
ဘုရားမှန်၊ တရားစစ် တရားမှန်၊ သံဃာစစ် သံဃာမှန်ကို ယုံကြည်
တာ ကြည်ညိုတာဟာ သဒ္ဓါတရားပဲ။ ဒီသဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့
သူမှာ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာနဲ့စပ်ပြီး ကုသိုလ်တွေ များစွာ ဖြစ်ပွား
ရတယ်။ ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်တာလည်း သဒ္ဓါတရားပဲ။
ဒီသဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူမှာလည်း ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ပွား

တယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်ကံတွေကြောင့် မျက်မှောက်မှာရော သံသရာ
မှာရော ကြီးပွားချမ်းသာသွားနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် သဒ္ဓါတရား
ဟာ အရိယာသူတော်ကောင်းတို့၏ ဥစ္စာပဲတဲ့၊ “အရိယာသူတော်
ကောင်းတို့သာ ရနိုင်တဲ့ ဥစ္စာ၊ အရိယာသူတော်ကောင်းတို့
အလေးပြုအပ်တဲ့ ဥစ္စာ”လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ သောတာပတ္တိ မဂ်
ဖိုလ် ရောက်သွားရင်တော့ မလ္လုပ်ရှား၊ မပျက်စီးနိုင်အောင် ခိုင်မြဲ
တဲ့ အဝေစွပဿာဒဆိုတဲ့ အကောင်းဆုံး သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံ
သွားတယ်၊ အဲဒီ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးမှာ
မလ္လုပ်ရှား မပျက်စီးနိုင်အောင် ခိုင်မြဲတဲ့ ယုံကြည်မှု (အဝေစွ
ပဿာဒ) သဒ္ဓါတရားသုံးပါးဆိုတဲ့ အရိယဥစ္စာကို သောတာပတ္တိ
မဂ်က ရစေတာပဲ၊ အဲဒီ သဒ္ဓါတရားသုံးပါးဟာ သောတာပန်၏
အင်္ဂါလေးပါးထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ အင်္ဂါသုံးပါးပဲ။

သောတာပန်၏ သီလ

နောက်ပြီးတော့ သီလဓနံ-ကိုယ်ကျင့်သီလဆိုတဲ့ ဥစ္စာက
တစ်ပါးတဲ့၊ လူဝတ်ကြောင်မှာဆိုရင် ငါးပါးသီလ ပြည့်စုံစင်ကြယ်
နေရင်ကို အပါယ်လေးပါးသို့ မကျရောက်ဘဲ သုဂတိဘဝများ
မှာသာ ငြိမ်ပြီး ကြီးပွားချမ်းသာသွားနိုင်ပါတယ်၊ ရှစ်ပါးသီလ၊
ဆယ်ပါးသီလများနှင့် ပြည့်စုံနေရင်တော့ အထူးပြောစရာ မလို
ပါဘူး၊ ရှင်ရဟန်းများလည်း မိမိတို့နှင့်ဆိုင်တဲ့ သီလ ပြည့်စုံ စင်
ကြယ်နေရင် အပါယ်မှ လွတ်မြောက်ပြီး ကြီးပွားချမ်းသာသွားနိုင်
ပါတယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်သွားရင်တော့ အရိယကန္တ

ဆိုတဲ့ ငါးပါးသီလဟာ ဘယ်တော့မှ မပျက်နိုင်အောင် ပြည့်စုံ စင်ကြယ်သွားတယ်။ ဒီ အရိယကန္တသီလဆိုတဲ့ မပျက်စီးနိုင်တဲ့ ငါးပါးသီလဥစ္စာကို သောတာပတ္တိမဂ်က ရစေပါတယ်။ ဒီအရိယ ကန္တသီလနှင့် ပြည့်စုံတဲ့အတွက် သောတာပန်ဟာ အပါယ်လေးပါး မှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်မြောက်သွားတာပါပဲ။

ဤ အရိယကန္တသီလနှင့် စပ်၍ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း၌ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး ရေးသားအပ်သည်တို့ကား မှတ်သား ဖွယ် ကောင်းလှသဖြင့် ထုတ်နုတ်ဖော်ပြလိုက်ပါဦးမည်။ ဝိပဿ နာ ရှုနည်းကျမ်း၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဘဝတစ်ပါး၌ တည်သည်ဖြစ်၍ မိမိ၏ အရိယာအဖြစ်ကို မသိသည်သော်လည်း ဖြစ်သော အရိယာသာဝကကို တစ်စုံ တစ်ယောက်က “ဤပိုးရွ ပရွက်ဆိတ်ကို အသက်မှ ချ၍ (သတ် ဖြတ်၍) စကြဝဠာတစ်တိုက်လုံး၌ စကြဝတေးမင်းအဖြစ်ကို ပြု ပါ”ဟု ဤသို့ အကယ်၍ ပြောဆိုစေကာမူ ထိုအရိယာသာဝက သည် ယင်းပိုးရွ ပရွက်ဆိတ်ကို အသက်မှ မချနိုင်ရာ (မသတ် နိုင်ရာ)။

သို့မဟုတ် တစ်နည်းအားဖြင့်လည်း “ဤပိုးရွ ပရွက်ဆိတ် ကို အကယ်၍ သင် မသတ်ငြားအံ့၊ သို့ဖြစ်လျှင် သင်၏ ဦးခေါင်းကို ငါတို့ ဖြတ်ကုန်အံ့”ဟု ဤသို့ ထိုအရိယာ သာဝက ကို အကယ်၍ ဆိုကြစေကာမူ ထိုသို့ဆိုသောသူတို့သည်၊ ထို အရိယာသာဝက၏ ဦးခေါင်းကိုသာလျှင် ဖြတ်ရလေကုန်ရာ၏။

ထိုအရိယာသာဝကသည်ကား ယင်း ပိုးရွ ပရွက်ဆိတ်ကို မသတ် နိုင်လေရာသည်သာလျှင်တည်း။

(သမ္မောဟဝိနောဒနီ-၄၀၆၊ ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ-၇၅= မြန်မာပြန်)

သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ခိုးယူမှု၊ မဆိုင်သော မေထုန်ကာမတို့၌ ကျူးလွန်မှု၊ သူတစ်ပါး၏ အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် လိမ်လည်မှု၊ သေအရက်ကို သောက်စားမှုတို့ကိုလည်း ပါဏာတိပါတ နည်းတူ ပင် အရိယာသည် မပြုလုပ်နိုင်သည်သာ ဖြစ်ရာ၏။ သူဌေး စည်းစိမ်၊ မင်းစည်းစိမ်၊ ကိုယ်ခန္ဓာ၊ အသက်တို့ထက်လည်း ငါးပါးသီလကို ခင်မင်မြတ်နိုးသည်သာလျှင် ဖြစ်ရာ၏။

ဤဆိုအပ်ပြီးသည်တို့ကား ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းမှ ဖြစ် ပါသည်။

ဒါကြောင့် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ တို့၌ မလှုပ်ရှား မပျက်စီးနိုင်အောင် ယုံကြည်တဲ့ အဝေစ္စပဿာဒ ခေါ်တဲ့ သဒ္ဓါဥစ္စာက သုံးပါး၊ အရိယာကန္တဆိုတဲ့ ဒီသီလဥစ္စာ က တစ်ပါး ဒီ ၄-ပါးဟာ သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံမြဲဖြစ်တဲ့ အင်္ဂါလေးပါးပါပဲ။

သောတာပန်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ (၄) ပါး

ဒီအင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံရင် မိမိကိုယ်ကို သောတာပန် ဖြစ်ပြီလို့ ဆုံးဖြတ်ပြောကြားနိုင်ကြောင်း မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဓမ္မာဒါသဆိုတဲ့ တရားမှာ ဟောကြားထားပါတယ်။ ဓမ္မဆိုတာ တရားပဲ။ အာဒါသဆိုတာက ကြည့်မှန်ပဲ။ ဒါကြောင့် ဓမ္မာဒါသ ဆိုတာ ကြည့်မှန်နဲ့ တူတဲ့ တရားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ မှန်ထဲမှာ ကြည့်ပြီး ကိုယ့်အရိပ်ပုံကို မြင်ရရင် အချိုးကျ၊ မကျ သိရသလို ပင် ဒီဓမ္မာဒါသဆိုတဲ့ တရားမှန်နဲ့ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ပြီးတော့ အဲဒီ ဓမ္မာဒါသ ဂုဏ်အင်္ဂါလေးပါးနဲ့ ပြည့်စုံနေရင် မိမိကိုယ်တိုင်ပင် သောတာပန်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ ဓမ္မာဒါသ ဂုဏ်အင်္ဂါလေးပါးကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထား ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ဉာဏ်စဉ်တရားထဲမှာ ဟောနေကျမို့ တချို့က နှုတ်တက်တောင် ရနေကြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) ဗုဒ္ဓစွမ်းရည်၊ တွေ့မြင်ပြီ၊ ယုံကြည်မြဲလှစွာ။
- (၂) ဓမ္မစွမ်းရည်၊ တွေ့မြင်ပြီ၊ ယုံကြည်မြဲလှစွာ။
- (၃) သံဃစွမ်းရည်၊ တွေ့မြင်ပြီ၊ ယုံကြည်မြဲလှစွာ။
- (၄) အရိယကန္တာ၊ ငါးသီလ၊ လုံးဝ ပြည့်စုံရာ။

အဲဒါဟာ တရားမှန်လေးခုပဲ။ သောတာပန်၏ အင်္ဂါလေးပါး ဆိုတာလဲ ဒီလေးပါးပါပဲ။ သောတာပန် အစစ်ဖြစ်ရင် ဒီ ဂုဏ် အင်္ဂါလေးပါးနဲ့ ပြည့်စုံရတယ်။ ကဲ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၅) မြတ်သောတာပန်၊ တရားမှန်၊ လေးတန်စုံလင်ရာ။

(၆) ကိုယ့်ညာဏ်အဆင့်၊ ကိုယ်တိုင်ချင့်၊ အသင့်ဆုံးဖြတ်ရာ။

သဒ္ဓါဥစ္စာနဲ့ သီလဥစ္စာ ၂-မျိုးအကြောင်းကတော့ နားလည်လောက်ပါပြီ။

သောတာပန်၏ ဟိရီနှင့် ဩတ္တပ္ပ

နောက်ပြီးတော့ ဟိရီဩတ္တပ္ပပိုမို ခန့်-မကောင်းမှုမှ ရှက်တဲ့ ဟိရီဥစ္စာက တစ်ပါး၊ မကောင်းမှုမှ ကြောက်တဲ့ ဩတ္တပ္ပဥစ္စာက တစ်ပါးတဲ့၊ ဒီဟိရီ ဩတ္တပ္ပနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူဟာ မကောင်းမှု ပြုရမှာ ရှက်တယ်၊ ကြောက်တယ်၊ ဒါကြောင့် မကောင်းမှုမှ အမြဲတမ်း စင်ကြယ်နေတယ်၊ လောကမှာလဲ ရာဇဝတ်ပြစ်မှုမှ ရှက်တဲ့လူ၊ ကြောက်တဲ့လူတွေဟာ ရာဇဝတ်မှုကို မပြုဝံ့ဘဲ ရှောင်ကြဉ်နေကြလို့ အမြဲတမ်း အပြစ်ကင်းနေကြသလိုပါပဲ။ သောတာပန်မှာတော့ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပဆိုတဲ့ ဒီအရိယဥစ္စာနဲ့ အမြဲပြည့်စုံနေတယ်၊ ဒါကြောင့် အကုသိုလ်ဒုစရိုက်တွေမှ ကင်းဝေးပြီး အမြဲတမ်း သီလစင်ကြယ်နေပါတယ်။

သောတာပန်၏ သုတ

နောက်ပြီးတော့ သုတဓနဉ္စ-အကြား အမြင် သုတဥစ္စာက တစ်ပါးတဲ့၊ တရားစကားကို သူတစ်ပါးထံမှ ကြားနာပြီးတော့ ဖြစ်စေ၊ စာအုပ်စာတမ်းကို ဖတ်ရှုပြီးတော့ ဖြစ်စေ သိရတာက

အာဂမသုတတဲ့၊ အကြားသုတပေါ့၊ တရားအားထုတ်ပြီးတော့ ကိုယ်ပိုင်ညာဏ်ဖြင့် တွေ့သိရတာက အဓိဂမသုတတဲ့၊ အမြင်သုတပေါ့၊ အဲဒီ အကြားအမြင် သုတ ၂-ပါးဟာ အရိယဥစ္စာ တစ်မျိုးပါပဲတဲ့၊ သောတာပန်မှာတော့ တရားနာယူပြီး အကြား သုတနဲ့လည်း ပြည့်စုံတယ်၊ ကိုယ်တိုင် တွေ့သိမြင်တဲ့ အမြင် သုတနဲ့လည်း ပြည့်စုံတယ်။

သောတာပန်၏ စာဂ

နောက်ပြီးတော့ စာဂေါ စ-စွန့်လှူပေးကမ်းခြင်းက အရိယ ဥစ္စာတစ်ပါးတဲ့၊ ဒီ စွန့်လှူပေးကမ်းခြင်းဆိုတဲ့ ဥစ္စာကတော့ ဗုဒ္ဓ သာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ပြည့်စုံနေကြတာပဲ များပါတယ်၊ အနည်းနှင့် အများလောက်သာ ကွာခြားခြင်း ရှိပါတယ်၊ တတ်နိုင် သမျှတော့ ပေးကမ်းလှူဒါန်းနေကြတာချည်းပါပဲ၊ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ် ဆိုရင်တော့ မိမိမှာရှိတဲ့ ပစ္စည်းများကို သီလ ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တွေအား အကန့်အသတ်မထားဘဲ ပေးလှူနိုင် တဲ့ အရည်အချင်းနဲ့ ပြည့်စုံနေပါတယ်တဲ့။

သောတာပန်၏ ပညာ

နောက်ဆုံးဥစ္စာကတော့ ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဓနံ-အသိညာဏ် ပညာဆိုတဲ့ ခုနစ်ခုမြောက်ဥစ္စာက တစ်ပါးတဲ့၊ အသိညာဏ် ပညာ ဆိုတာ ကြားနာမှတ်သားပြီး သိတဲ့ သုတမယပညာက တစ်မျိုး၊

(အဲဒါကတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ သုတဥစ္စာထဲမှာ ပါဝင်သွား ပါပြီ)။ စဉ်းစားကြံဆပြီး သိတဲ့ စိန္တာမယပညာက တစ်မျိုး၊ ရှုမှတ်ပွားများပြီး ကိုယ်တိုင် တွေ့သိတဲ့ ဘာဝနာမယပညာက တစ်မျိုး၊ ဒီလို သုံးမျိုး ရှိပါတယ်။ သောတာပန်မှာ ဒီပညာ သုံးမျိုးလုံးနှင့် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ပြည့်စုံနေပါတယ်။ အဲဒီ မှာ သုတမယပညာနှင့် သုတဟာ ထပ်တူဖြစ်နေပေမယ့် သုတ အရာမှာ ကြားနာရခြင်းကို ပဓာနပြုပြီး ယူရမယ်။ ပညာအရာ မှာတော့ ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်ပညာကို ပဓာနပြုပြီး ယူရ မယ်။

ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ ဝါ-မိန်းမဖြစ်စေ၊ ယောကျ်ားဖြစ်စေ၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ၊ ဧတေ ဓနာ အတ္ထိ-ဤဥစ္စာ ခုနစ်ပါး တို့ ရှိကြလျှင်၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အဒလိဒ္ဒေါတိ-ဆင်းရဲနွမ်းပါး သူ မဟုတ်၊ ချမ်းသာ ကြွယ်ဝသူဟူ၍၊ အာဟု-ဘုရား အစရှိ သော ပညာရှိတို့က ဆိုကြပေသည်။ တဿ ဇီဝိတံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အသက်ရှင်ရခြင်းသည်၊ အမောဃံ-အချည်းနှီး မဟုတ်ဘဲ အကျိုး များလှပါသည်တဲ့။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အား ယခု ပြောခဲ့တဲ့ အရိယာ သူတော် ကောင်းဥစ္စာ (ရ)ပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် သောတာပတ္တိမဂ်က ပြု ပေးပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

(၅) အရိယဥစ္စာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ကောင်းစွာ ရစေသည်။

သုပ္ပဗုဒ္ဓ (လူန) ဝတ္ထု

အဲဒါနဲ့စပ်ပြီး သဒ္ဓါတရားစသည် တိုးပွားရအောင် သုပ္ပဗုဒ္ဓ ဝတ္ထုကို ထုတ်ဆောင်ပြီး ပြောရဦးမယ်။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက် တော်ကာလတုန်းက ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှာ သုပ္ပဗုဒ္ဓဆိုတဲ့ ဆင်းရဲသား တစ်ယောက် ရှိခဲ့တယ်။ သူဆင်းရဲပုံကတော့ အမိဝမ်းထဲ ပဋိ သန္ဓေနေကတည်းက ဆင်းရဲလာခဲ့တယ်။ အမိဝမ်းတွင်း ကတည်းက နူနာရောဂါ စွဲကပ်လာခဲ့တယ်။ နှာခေါင်းနဲ့ နားရွက်တွေ ပျက်စီးလာခဲ့တယ်။ သူ့မိခင်လည်း သူ ပဋိသန္ဓေ နေကတည်းက စားစရာ မပြည့်စုံဘဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်လာခဲ့ရတယ်။ မွေးဖွားပြီးတဲ့နောက်လည်း ဆင်းဆင်းရဲရဲနဲ့ သူ့ကို စောင့်ရှောက်လာခဲ့ရတယ်။ ခွက်လက်စွဲပြီး တောင်းရမ်းစားနိုင်လောက်တဲ့ အရွယ်ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ မိခင်ကလည်း သည်းမခံနိုင်တော့ဘူး။ သူ့အား တောင်းရမ်းစားဖို့ ခွက်တစ်ခု ပေးပြီး စွန့်ပစ်သွားတယ်။

အဲဒီကလေးအရွယ်ကတည်းက စောင့်ရှောက်မည့်သူမရှိဘဲ အလွန် ဆင်းရဲပင်ပန်းစွာနဲ့ တောင်းရမ်းစားသောက်ပြီး အသက်မွေးလာခဲ့ရတယ်။ နေစရာလဲ သူ့မှာ မရှိဘူး။ မြို့ထဲက လမ်းဘေးတစ်နေရာရာမှာ အိပ်ရတယ်။ နူနာရောဂါကလဲ အပြင်းအထန် နှိပ်စက်လို့ အလွန်နာကျင်တဲ့အတွက် ညမှာလဲ ကောင်းကောင်း မအိပ်ရဘူး။ ညည်းညူ မြည်တမ်းနေရတယ်။ အဲဒီ ညည်းညူ မြည်

တမ်းသံကြောင့် အနီးအပါးအိမ်များက လူတွေလဲ ကောင်းကောင်း မအိပ်ရဘူး၊ နီးနေကြရတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကြောင့် သူ့ကို “သုပ္ပဗုဒ္ဓ”လို့ ခေါ်ကြတယ်၊ (သု-ကောင်းစွာ+ပဗုဒ္ဓ-နီးစေ တယ် = သုပ္ပဗုဒ္ဓ-ကောင်းစွာ နီးစေလျက် အိပ်ရေးပျက်စေတဲ့ အကောင် လို့ ဆိုလိုပါတယ်။)

အဲဒီလို အတိဒုက္ခ ရောက်ရခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ သူဟာ တစ်ခုသော ဘဝတုန်းက တဂရသိဒ္ဓိ အမည်ရှိတဲ့ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါကို “အနာကြီးရောဂါသည် အဝတ်ကို ရံပြီး လှည့်လည်နေ တဲ့ လူနုကြီးဟာ ဘယ်သူလဲ”လို့ ဆဲရေးပြီး ပြစ်မှားခဲ့ဖူးတဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့်တဲ့၊ အဲဒီအကုသိုလ်ကံကြောင့် ငရဲကျပြီး တော့ ကြာမြင့်စွာ ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရတဲ့ပြင် အဲဒီ ကံကြွင်းကြောင့် လူနု လူဆင်းရဲ ဖြစ်ပြီး ဒုက္ခရောက်နေရရှာပါသတဲ့။

တစ်နေ့သောအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းခံကြွ၍ ဆွမ်း ဘုဉ်းပေးပြီးနောက် မြို့ထဲတွင် သင့်လျော်တဲ့ တစ်နေရာမှာ ခေတ္တ နေစဉ် ရဟန်းတော်များနှင့် ဆွမ်းလှူတဲ့ ဒါယကာတွေ လာ ရောက်ပြီး စုဝေးမိတဲ့အခါ တရားတော်ကို ဟောကြားနေတော်မူ တယ်၊ အဲဒီအခါ သုပ္ပဗုဒ္ဓက အရပ်ထဲ လှည့်ပြီး တောင်းရမ်းနေ ရင်း လူထုပရိသတ်ကို တွေ့မြင်ရတော့ စားစရာ ဝေငှနေတယ် ထင်ပြီး တောင်းခံဖို့ရာ ချဉ်းကပ်လာတယ်၊ ချဉ်းကပ်မိတဲ့ အခါ မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားသံကို ကြားနာရပြီးတော့ အစွန့် အဖျားကပင် ထိုင်ပြီး ရိသေ့စွာ တရားနာနေတယ်၊ အဲဒီအခါ

မြတ်စွာဘုရားက သုပ္ပဗုဒ္ဓ၏ ဥပနိဿယကို သိတော်မူတဲ့ အတွက် သူနဲ့ သင့်လျော်တဲ့ တရားကို ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတရားကို နာနေရင်း နှလုံးသွင်းရှုသိပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်ဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်ပြီး သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ သောတာပန် ဖြစ်သွားပါသတဲ့။

သုပ္ပဗုဒ္ဓ သောတာပန်ဖြစ်ရာမှာ ပဓာနအကြောင်းက နှစ်ခု ရှိတယ်။ တစ်ခုက မဂ်ဖိုလ် ရနိုင်လောက်တဲ့ ပါရမီဥပနိဿယ ပါပဲ။ အခြားတစ်ခုကတော့ ဆင်းရဲအကြောင်းပြုပြီး သံဝေဂ စိတ်ဖြင့် တရားကို ရိရိသေသေ နာပြီး ရိရိသေသေ တရားကို နှလုံးသွင်းတာပါပဲ။ လူတွေဟာ ချမ်းသာနေရင် အများအားဖြင့် သံဝေဂစိတ် မဖြစ်ဘဲ ရှိတတ်တယ်။ တရားနဲ့စပ်ပြီး သဒ္ဓါတရား လည်း မထက်သန်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ သုပ္ပဗုဒ္ဓမှာတော့ စားရမဲ့ သောက်ရမဲ့ ဖြစ်နေတာကတစ်ကြောင်း၊ နူနာရောဂါအနှိပ်စက်ခံ နေရတာက တစ်ကြောင်း၊ ဒီဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေတဲ့ အကြောင်း နှစ်ပါးကြောင့် သံဝေဂရပြီး သဒ္ဓါတရား ထက်သန်စွာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် တရားကို ရိရိသေသေ နာယူနှလုံးသွင်းပြီး တရား နာနေစဉ်မှာပဲ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို ရသွားတယ်။ အဲဒီလို တရားထူး ရပြီးတော့ မိမိရထားတဲ့ တရားထူးကို မြတ်စွာဘုရား အား လျှောက်ထားချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် လူထုပရိသတ်ကြီးထဲ မဝင်ဝံ့တာနဲ့ မြတ်စွာဘုရားကျောင်းသို့ ပြန်ကြွသွားတဲ့အခါ လျှောက်ထားရန် မြတ်စွာဘုရား၏ ကျောင်းတော်သို့ လိုက်သွား တယ်။

အဲဒီအခါ သိကြားမင်းက စုံစမ်းလိုတဲ့အတွက် လမ်းခုလတ်က ဆီးကြိုပြီး သုပ္ပဗုဒ္ဓအား မိမိ၏ တန်ခိုး အရှိန်အဝါများကို လည်း ပြပြီး ဒီလို ပြောတယ်။ “ဟေ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ သင်ဟာ အင်မတန် ဆင်းရဲတယ်။ ငါပြောတဲ့ စကားကို လိုက်နာပြီး ပြုကျင့်ရင် သင့်အား ငါက မစမယ်။ သင့်ရောဂါကိုလည်း ပျောက်စေမယ်။ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကိုလည်း ပေးမယ်”လို့ ပြောပြီးတော့ “ဂေါတမဘုရားဟာ ဗုဒ္ဓ-ဘုရား မဟုတ်ဘူး၊ ဂေါတမဘုရားဟောတဲ့ တရားဟာလည်း တရားစစ် မဟုတ်ဘူး၊ ဂေါတမဘုရား၏ တပည့်သံဃာဟာလည်း သံဃာအစစ် မဟုတ်ဘူး၊ ငါဟာ ဂေါတမဘုရားဖြင့် အလိုမရှိ၊ တရားဖြင့် အလိုမရှိ၊ သံဃာဖြင့် အလိုမရှိဘူးလို့ ကြော်ငြာပြောဆိုပါ။ အဲဒီလို ကြော်ငြာပြောဆိုရင် သင့်အား အတိုင်းမသိ များစွာသော ဥစ္စာကို ပေးမယ်”လို့ သိကြားမင်းက ပြောတယ်။

“ခင်ဗျားက ဘယ်သူလဲ”လို့ သုပ္ပဗုဒ္ဓက မေးတယ်။ “ငါက သိကြားမင်းပဲ”လို့ သိကြားက ဖြေကြားတယ်။ ဒီတော့ သုပ္ပဗုဒ္ဓက -

“ခင်ဗျားဟာ သိကြားမင်းဆိုပေမယ့် မပြောသင့်တာတွေကို ပြောတယ်။ အန္တဗာလ-မိုက်ကန်းတဲ့သူ၊ အဟိရိက-အရှက်မဲ့တဲ့သူပဲ။ ကျွန်ုပ်နှင့် စကားပြောဖို့တောင် မထိုက်တန်ပါဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ ခင်ဗျားက ကျွန်ုပ်ကို အင်မတန် ဆင်းရဲတဲ့သူလို့ ဆိုတယ်။ ကျွန်ုပ်ဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဩရသပုတ္တ-သားတော်အစစ်ဖြစ်ပါတယ်။ လူဆင်းရဲ လူမွဲ မဟုတ်ပါ။ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊

ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာဆိုတဲ့ အရိယာ သူတော် ကောင်းဥစ္စာ (ရ)ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူကို ဆင်းရဲသူ မဟုတ်၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝသူလို့ ဘုရားအစရှိသော ပညာရှိတို့က မိန့်ဆို တော်မူကြပါတယ်။ အဲဒီ အရိယာသူတော်ကောင်းဥစ္စာ (ရ)ပါး ကျွန်ုပ်မှာ ရှိနေပါတယ်”လို့ ချေပပြောဆိုလိုက်ပါသတဲ့။

သိကြားမင်းက မြတ်စွာဘုရားထံ အရင်သွားရောက်ပြီး အဲဒီ အကြောင်းအရာများကို လျှောက်ထားတယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာ ဘုရားက “သုပ္ပဗုဒ္ဓကို ဘုရား မဟုတ် စသည်ဖြင့် ယူဆစေရန် ပြောဆိုစေရန် သင်သိကြားမင်းလို နတ်တွေ တစ်ရာလည်း မဖြားယောင်းနိုင်ဘူး၊ တစ်ထောင်လည်း မဖြားယောင်းနိုင်ဘူး” လို့ မိန့်တော်မူလိုက်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ တရားအစစ်အမှန်ကို တကယ်တွေ့သိထားပြီး ဖြစ်လို့ပါပဲ။ သုပ္ပဗုဒ္ဓလည်း မြတ်စွာ ဘုရားထံ သွားရောက်ပြီးတော့ သူ့ရသိထားတဲ့ တရားဂုဏ်များ ကို လျှောက်ထားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း သင့်လျော်တဲ့ စကားကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတရားစကားကို ရိုသေ စွာ နာယူပြီး မြို့ဆီသို့ ပြန်လာတဲ့အခါ -

အစိရပက္ကန္တံ-ဘုရားထံမှ ပြန်လာစဉ် မကြာမီပင်၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓ ကုဋ္ဌိ-သုပ္ပဗုဒ္ဓဆိုတဲ့ လူနုကို၊ ဂါဝီ တရုဏဝတ္ထာ-သားငယ်ရှိ သော နွားမသည်၊ အဓိပတိတွာ-ငှေ့၍၊ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ- အသက်မှ ကျစေ-သေစေသည်လို့ ဥဒါန်းပါဠိမှာ ပြဆိုထားပါ တယ်။ ဒီပါဠိအရဆိုရင် နွားမ ငှေ့သတ်လို့ သေတာပါပဲ။

အဋ္ဌကထာများမှာတော့ တစ်ခုသောဘဝတုန်းက သေဋ္ဌေးသား လေးယောက်ဟာ အခစားလိုက်တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ကို ဆိတ်ကွယ်တဲ့ အရပ်သို့ ခေါ်လာခဲ့ပြီး ကာမဂုဏ်ဖြင့် ပျော်ပါးကြတယ်။ ပျော်ပါးပြီးတော့ အဲဒီမိန်းမကို သတ်ပြီး သူ့လက်ဝတ်လက်စား ပစ္စည်းတွေကို ယူကြတယ်။ အဲဒီတော့ အဲဒီမိန်းမက “တယ်ဆိုးတဲ့ လူတွေပဲ၊ ငါ့ကိုလည်း ခေါ်လာပြီး ပျော်ပါးကြတဲ့ အပြင် ငါ့ကို သတ်ပြီး ပစ္စည်းဥစ္စာတွေကိုလည်း ယူကြသေးတယ်။ သူတို့က ငါ့ကို ဒီတစ်ကြိမ် သတ်တာ ရှိပါစေတော့၊ နောက် နောက် ဘဝတွေမှာ ငါက ဘီလူးမ ဖြစ်ပြီး သူတို့ကို အကြိမ်များစွာ သတ်ရပါစေ”လို့ ဆုတောင်းသွားသတဲ့။ အဲဒီ ဆုတောင်းအတိုင်း အဲဒီလူလေးယောက်ကို အဲဒီမိန်းမက ဘီလူးမအဖြစ်နဲ့ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ လိုက်သတ်နေပါသတဲ့။

ဘုရားလက်ထက်က နောက်ဆုံးဘဝမှာလည်း ပုတ္တုသာတီရယ်၊ ဒါရစီရိယရယ်၊ တမ္ဗဒါဠိကရယ်၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓရယ် ဒီလေးဦးဟာ အဲဒီသေဋ္ဌေးသား လေးယောက်က ဖြစ်လာတဲ့ သူတွေလို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီလေးဦးကို ရှေ့သတ်တဲ့ နွားမဟာလည်း ဟိုတုန်းက အသတ်ခံရတဲ့ မိန်းမက ဖြစ်လာတဲ့ ဘီလူးမပဲလို့လဲ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ ဘီလူးမက ရန်ငြိုးရှိခဲ့တဲ့အတွက် နွားမယောင် ဖန်ဆင်းပြီး ရှေ့သတ်တယ်လို့လဲ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီအဋ္ဌကထာအဆိုကို ယခု ခေတ်လူငယ်တွေ တချို့က သဘောမကျဘဲ ရှိကောင်းရှိကြပေလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို သဘောမကျရင် ဘီလူးမက နွားမကိုယ်မှာ ပူးကပ်ပြီး ရှေ့သတ်တယ်လို့လဲ ယူနိုင်ပါတယ်။

အဲဒါကိုလည်း သဘောမကျနိုင်ရင်တော့ ပါဠိတော်မှာ ရှိရင်း အတိုင်း နွားမကပဲ ဝှေ့သတ်တယ်လို့ ယူရုံရှိတာပဲ။

ဒီနေရာမှာ အထူးသတိပြုစရာ အချက်တစ်ခု ရှိပါတယ်။ ဘာလဲဆိုတော့ - ရန်ငြိုးထားပြီး လက်စားချေရန် ဆုတောင်းတာဟာ မိမိအတွက် အကျိုးမဲ့ နစ်နာဖို့သာ ဖြစ်တယ် ဆိုတာပါပဲ။ ဟိုအသတ်ခံရတဲ့ မိန်းမဟာ ရန်ငြိုးဖို့ပြီး လက်စားချေဖို့ ဆုတောင်းခဲ့တယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော်က နောက်ဆုံးအကြိမ် ကျတော့ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ အရှင်ဒါရုစီရိယကို သတ်ရတယ်။ အလွန် အပြစ်ကြီးမှာပေါ့။ အနာဂါမ်ဖြစ်တဲ့ ပုတ္တုသာတိကိုလည်း သတ်ရတယ်။ ဒါလည်း အပြစ်ကြီးမှာပဲ။ တမ္မဒါဠိကဆိုတာကတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်လောက်သာ ရတဲ့ ပုထုဇဉ်ပါပဲ။ အဲဒီ တမ္မဒါဠိက ကို သတ်တာလည်း သာမန်ပုထုဇဉ်သတ်တာထက်တော့ အပြစ်ကြီးမှာပဲ။ သေသွားရတဲ့ သူတွေမှာတော့ ဘာမှ မနစ်နာလှပါဘူး။ ဒါရုစီရိယက ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတယ်။ ပုတ္တုသာတိက သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာ့ဘုံကို ရောက်သွားတယ်။ တမ္မဒါဠိက က တုသိတာနတ် ပြည် ရောက်သွားတယ်။ ယခု ပြောနေတဲ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာလည်း သောတာပန်ပဲ။ သောတာပန်သတ်တာလည်း အပြစ်ငယ်လှမယ် မဟုတ်ဘူး။ သုပ္ပဗုဒ္ဓဘက်ကနေကြည့်ရင် အမြတ်ထွက်တယ်လို့ တောင် ဆိုနိုင်ပါသေးတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ စားဝတ်နေရေးအတွက် ဆင်းရဲသည့်ပြင် နူနာရောဂါက အကြီးအကျယ် နှိပ်စက်နေတဲ့ အတွက်လည်း အလွန်ပင် ဆင်းရဲနေပါတယ်။ နွားမက ဝှေ့သတ်

လို့ စုတိစိတ်ဖြင့် သေသွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာ ဘုံဗိမာန် နတ်သမီးများစွာ အခြွေအရံတွေနှင့် တကွ အိပ်ရာမှ နိုးလာတဲ့လူလိုပင် နတ်သားကြီး ဖြစ်သွားတယ်။ ရှေ့ဘဝမှ စုတိဆိုတဲ့ နောက်ဆုံးစိတ် ပြတ်သွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပဋိသန္ဓေစိတ်ဆိုတဲ့ နတ်ဘဝ၌ အစဆုံးစိတ်ဖြင့် နတ်ဖြစ်သွားတာဟာ တစ်စက္ကန့်လောက်တောင် မကြာခင် ပြောင်းလဲသွားတာပဲ။ ရှေးဘဝက ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် နူနာရောဂါတွေလည်း ဘာမှ မရှိတော့ဘူး။ လူ့ရုပ်ကိုယ် အယုတ်အညံ့ထဲမှ နတ်ရုပ်ကိုယ် အမြင့်အမြတ်ထဲ ဝင်ရောက်ပြီး ဖြစ်ရသလိုပင် ချက်ခြင်းပဲ ချမ်းသာသွားတယ်။ ဒါပေမယ့် အများက ထင်ကြသလို လူ့ဘဝ အသက်ကောင်က နတ်ဘဝကိုယ်ထဲ ဝင်ရောက်သွားတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။

လူ့ဘဝက စုတိစိတ် ချုပ်ဆုံးသွားတာနဲ့ နတ်ဘဝ ပဋိသန္ဓေ စိတ်အသစ် ဖြစ်သွားတာပါပဲ။ အကယ်၍သာ နွားမက မရေ့သတ်ရင် သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ လူ့ဘဝမှာ ဆင်းဆင်းရဲရဲနဲ့ နေရဖို့ ရှိပါတယ်။ နွားမက ရေ့သတ်လိုက်တော့ အဲဒီ လူ့ဘဝ ဆင်းရဲတွေမှ တစ်ခဏကလေးအတွင်းမှာပဲ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သုပ္ပဗုဒ္ဓဘက်ကနေကြည့်ရင် အမြတ်ထွက်တယ်လို့ ဆိုနိုင်တဲ့ အကြောင်း ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဋ္ဌကထာများမှာလည်း အလွန် ယုတ်ညံ့တဲ့ သူ့ကိုယ်နဲ့ သောတာပန်အဖြစ်ဟာ မသင့်လျော်တဲ့အတွက် မြန်မြန် သေဖို့အကြောင်းပေါ်လာရတဲ့ သဘောကို ပြဆိုထားကြပါတယ်။

သုပ္ပဗုဒ္ဓ လူနု၏ နတ်ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်ကံ

ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားစရာ အချက်တစ်ခု ရှိတယ်။ ဘာလဲဆိုတော့ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ စောစောပိုင်းက ပြောလောက် ဆိုလောက် ဘာကုသိုလ်မှ ရှိခဲ့ပုံ မရဘူး။ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရတာ ဘယ်ကုသိုလ်ကြောင့်လဲလို့ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဒီလို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

သော - ထိုသုပ္ပဗုဒ္ဓသည်၊ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ - ဘုရားရှင် ဟောကြားအပ်သော၊ ဓမ္မဝိနယံ-တရားဝိနည်းဟူသော သာသနာတော်ကို၊ အာဂမ္မ-လာရောက်စွဲမှီ၍၊ သဒ္ဓံ သမာဒိယိ-သဒ္ဓါကို ခံယူဆောက်တည်ခဲ့ပြီး၊ ဝါ-သဒ္ဓါကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီး၊ သီလံ သမာဒိယိ-သီလကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီး၊ သုတံ သမာဒိယိ-သုတကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီး၊ စာကံ-သမာဒိယိ-စာကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီး၊ ပညံ သမာဒိယိ-ပညာကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီး၊ သော-ထိုသုပ္ပဗုဒ္ဓသည်၊ တထာဂတပ္ပ ဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ-ဘုရားရှင် ဟောကြားအပ်သော သာသနာကို စွဲမှီ၍၊ သဒ္ဓံ သမာဒိယိတွာ သီလံ သုတံ စာကံ ပညံ သမာဒိယိတွာ-သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာ၊ ပညာကို ပြည့်စုံစေပြီး၍၊ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ-ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေသည်မှ နောက်၌၊ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ-သုဂတိနတ်ပြည် လောကသို့၊ ဥပပန္နော-ကပ်ရောက်၍ ဖြစ်လေသည်တဲ့။

အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ ဥဒါန်းပါဠိတော်ပါပဲ။ အဲဒီမှာ သဒ္ဓါတရား ပြည့်စုံစေပုံစသည်ကို အဋ္ဌကထာက ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ် “ဘုရားရှင်ဟာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအစစ်ပဲ။ တရားတော်ဟာ သွာက္ခာတတရားအစစ်ပဲ။ သံဃာတော်ဟာ သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ သံဃာတော်အစစ်ပဲ” လို့ ယုံကြည်တဲ့ ရှေးအဖို့သဒ္ဓါနှင့် လောကုတ္တရာသဒ္ဓါဆိုတဲ့ သဒ္ဓါတရားနှစ်ပါးကို အပြီးအပိုင်ကောင်းစွာ ခံယူခဲ့ပြီ။ မိမိ၏ စိတ်အစဉ် သန္တာန်၌ ဖြစ်စေခဲ့ပြီ။ “သီလ” ဟူရာ၌ ရှေးအဖို့သီလနှင့်တကွ မဂ်သီလ၊ ဖိုလ်သီလကို ဖြစ်စေခဲ့ပြီ။ “သုတ” ဟူရာ၌ ပရိယတ္တိသုတနှင့် ပဋိဝေဓသုတ နှစ်ပါးလုံးကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီ။ ပရိယတ္တိသုတကို တရားနာစဉ်က ပြည့်စုံစေခဲ့သည်။ “စာဂ” ဟူရာ၌ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်သတ်အပ်သော ကိလေသာနှင့် အဘိသင်္ခါရတို့ကို ပယ်စွန့်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကို ပယ်လိုက်သဖြင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့၌ ငြိတွယ်ခြင်း မရှိဘဲ လွတ်လွတ်ပေးလှူနိုင်ကြပေသည်။ (ဤအဖွင့်ဖြင့် သုပ္ပဗုဒ္ဓမှာ ပေးလှူမှု မရှိသော်လည်း ပေးလှူနိုင်ကြောင်းနှင့် ပြည့်စုံနေသောကြောင့် စာဂနှင့်လည်း ပြည့်စုံသည်ဟု ဆိုအပ်ကြောင်း ပြဆို၏) ပညာဟူရာ၌ ဝိပဿနာပညာနှင့် မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီဟု ဆိုလိုပါသတဲ့။

အဲဒီ ပါဠိနှင့်အဋ္ဌကထာတို့မှာ ပြဆိုထားတဲ့ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာဆိုတဲ့ တရားငါးပါးဟာ သုပ္ပဗုဒ္ဓ၏ နတ်ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်ကံတွေပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မဂ်ဖိုလ်သဒ္ဓါစသည်

တွေကတော့ ဘဝကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ တရားများ မဟုတ်ကြဘူး၊
ချုပ်သာချုပ်စေတတ်တဲ့ တရားများ ဖြစ်ကြတယ်၊ ဒါကြောင့်
မဂ်ကုသိုလ်ကို အဘိဓမ္မာ၌ အပထယဂါမီ တရားလို့ ဟောတော်
မူထားပါတယ်၊ လောကီ သဒ္ဓါစသည်တွေမှာလည်း သဒ္ဓါကြောင့်
နတ်ဖြစ်ရသလား-စသည်ဖြင့် စိစစ်စရာ ရှိပါတယ်၊ သဒ္ဓါကြောင့်
ဆိုရင်လဲ ဘုရားကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါကြောင့်လား၊ တရား သံဃာ
ကို ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါကြောင့်လား စသည်ဖြင့် စိစစ်စရာ ရှိပါ
တယ်။

ဘုန်းကြီးသဘောကျတာကတော့ သဒ္ဓါစသည် အထောက်
အပံ့များနှင့်တကွ ဝိပဿနာ ကုသိုလ်ကြောင့် သုပ္ပဗုဒ္ဓ နတ်ဖြစ်
ရတယ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်၊ ဘာကြောင့်တုံးဆိုရင် ကာမာဝစရ
ကုသိုလ်တွေထဲမှာ ဝိပဿနာကုသိုလ်ဟာ အမြင့်အမြတ်ဆုံး၊ အား
အကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ၊ “ဝိပဿနာကုသိုလ်ဟာ
ဘဝဆင်းရဲကို ချုပ်စေတတ်တယ် မဟုတ်ပါလား”လို့ မေးစရာ
ရှိပါတယ်၊ ဝိပဿနာကုသိုလ်က ဘဝဆင်းရဲကို ချုပ်စေတာ မှန်
ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် သူချုပ်စေပုံက ဒီလိုပါ။

ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အနေဖြင့် အမှန်အတိုင်း
သိရတဲ့ အာရုံတွေမှာ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တအနေဖြင့် စွဲလမ်းတဲ့
ကိလေသာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ အဲဒါဟာ အာရမ္မဏာနုသယ ဆိုတဲ့
ကိလေသာကို ဝိပဿနာဉာဏ်ကုသိုလ်က ချုပ်စေတာပါပဲ၊
နောက်ပြီးတော့ အဲဒီကိလေသာမှ ဆက်ပြီးဖြစ်မည့် ကုသိုလ်ကံ

အကုသိုလ်ကံလည်း မဖြစ်ရတော့ဘူး၊ အဲဒီကံများမှ ဆက်ပြီး ဖြစ်မည့် ဘဝတွေလည်း မဖြစ်ရတော့ဘူး၊ အဲဒါတွေဟာ ကံနှင့်ဘဝတွေကို ဝိပဿနာက ချုပ်စေတာပါပဲ၊ အဲဒီချုပ်ငြိမ်းသွားကြတဲ့ ကိလေသာတွေ၊ ကံနှင့်ဘဝတွေဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိရတဲ့ အာရုံကို အကြောင်းပြုပြီး မဖြစ်ရတော့ဘဲ ချုပ်သွားကြတာတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဝိပဿနာကုသိုလ်ထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ ကုသိုလ်စေတနာကြောင့် ဖြစ်မည့် သုဂတိဘဝတွေကိုတော့ မချုပ်စေနိုင်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာကုသိုလ်တရားတွေကိုလည်း အဘိဓမ္မာ၌ အာစယဂါမီ တရား(အာစယမည်တဲ့ စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေ၊ ဂတိ၊ ပဝတ္တ၊ ဘဝသို့ ရောက်စေတတ်သော တရား) လို့ ဟောတော်မူထားပါတယ်။

ဂေါတြဘူ ကုသိုလ်ကတောင် ဘဝကို ဖြစ်စေနိုင်သေး၏

နောက်ပြီးတော့ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် (ဒု-၃၇၅)မှာ “မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ အပ္ပမာဏတရားကို အာရုံပြုတဲ့ ကုသိုလ်စေတနာက ကာမကို အာရုံပြုတဲ့ ဝိပါက်ခန္ဓာတို့အား ကမ္မပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတယ်”လို့ ဖော်ထားပါတယ်၊ အဲဒီမှာ အဋ္ဌကထာ (၄၈၉)က “အပ္ပမာဏကို အာရုံပြုတဲ့ စေတနာ” ဆိုတာ ဂေါတြဘူစေတနာ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ စေတနာကို ယူရမယ်လို့ ဖွင့်ပြထား

ပါတယ်၊ ဒီပဋ္ဌာန်းပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့အရအားဖြင့် “သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ ဝိပဿနာကုသိုလ်ထဲက အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဂေါတြဘူ စေတနာကြောင့် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရတယ်”လို့ ယူရင် အသင့်မြတ်ဆုံး ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်။

အဲဒီ သုပ္ပဗုဒ္ဓနတ်သားဟာ တာဝတိံသာ နတ်ဘဝ ရောက်တော့ သာသနာ့ပ ကုသိုလ်ကြောင့် ဖြစ်နေနှင့်ကြတဲ့ နတ်တွေထက် ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးနေပါသတဲ့၊ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါ အဆင်းအားဖြင့်လည်း အဲဒီအခြားနတ်တွေထက် သာနေတယ်၊ အခြွေအရံ စည်းစိမ်ချမ်းသာ စသည်ဖြင့်လည်း သာနေပါသတဲ့၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအခြားနတ်တွေက သူ့ကို မနာလိုဖြစ်ပြီး ရှုတ်ချပြောဆိုကြတယ်၊ ဒီ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ လူ့ဘဝတုန်းက အလွန်ဆင်းရဲပြီး အောက်တန်းကျတဲ့ လူနဲ့ လူစုတ် လူနတ်ကလေးပဲ၊ ယခုတော့ သူက ငါတို့ထက် သာနေတယ်စသည်ဖြင့် ရှုတ်ချပြောဆိုကြပါသတဲ့၊ အဲဒီလို ပြောဆိုကြတာကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ သိကြားမင်းက အဲဒီနတ်သားတွေအား သတိပေးတရားစကား ပြောကြားပါတယ်၊ “အချင်းနတ်တို့... သုပ္ပဗုဒ္ဓနတ်အား မနာလိုပြီး မရှုတ်ချကြနဲ့၊ သူဟာ လူ့ဘဝတုန်းက မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်မှာ သဒ္ဓါတရားကို ဖြစ်ပွားစေခဲ့တယ်၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာကို ဖြစ်ပွားစေခဲ့တယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပွားစေခဲ့တဲ့ သူ့ကံကြောင့် တန်ခိုးကြီးတဲ့နတ် ဖြစ်လာတာပဲ၊ သူ့အား မနာလို မရှိကြနဲ့” စသည်ဖြင့် ဟောကြားပါသတဲ့။

ဒီ သုပ္ပဗုဒ္ဓ၏ ဝိပဿနာကုသိုလ်ကြောင့် ထူးခြားတဲ့ တန်ခိုးကြီး နတ်ဖြစ်ပုံကို ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် ဝိပဿနာကုသိုလ်ကို ပွားများအားထုတ်နေကြရတာဟာ အလွန်ပင် အားတက်ဖွယ် ဝမ်းမြောက်ဖွယ် ကောင်းပါတယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ စားစရာလည်း မရှိ၊ ဝတ်စရာလည်း မရှိ၊ နေစရာလည်း မရှိ၊ ကူညီစောင့်ရှောက်မည့်သူလည်း မရှိ၊ အပေါင်းအဖော် မိတ်ဆွေလည်း မရှိ၊ နုနာကလည်း စွဲကပ်နေတယ်၊ အဆင်းရဲဆုံး လူပါပဲ၊ သူ့ထက် ဆင်းရဲတဲ့လူတော့ရှိမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို နာရင်း နှလုံးသွင်းရှုမှတ်ပြီး သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို ရသွားတဲ့ အခါကျတော့ သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် သဒ္ဓါ၊ သီလ အစရှိသော အရိယာဥစ္စာ(ရ)ပါးနှင့် ပြည့်စုံသွားတယ်၊ အဲဒီလို ပြည့်စုံသွားတဲ့အတွက် သေသည်၏အခြားမဲ့မှာ (မဂ်ဖိုလ်ရပြီးနောက် တစ်နာရီလောက်အတွင်း ရှိမှာပေါ့၊ အဲဒီအခါ) တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ တန်ခိုးကြီးပြီး ချမ်းသာကြွယ်ဝတဲ့နတ် ဖြစ်သွားတယ်၊ အဲဒါဟာ “အရိယာဥစ္စာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ကောင်းစွာ ရစေသည်”လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း သောတာပတ္တိမဂ်က အရိယဥစ္စာ(ရ)ပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။

ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဖြစ်ရတာထက်တောင် မြတ်သေးတယ်

သောတာပန် ဖြစ်ရတာဟာ ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဖြစ်ရတာထက်
တောင် မြတ်တဲ့အကြောင်း မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဟောတော်မူ
ပါတယ်။

ပထဗျာ ဧကရဇ္ဇေန၊ သဂ္ဂဿ ဂမနေန ဝါ။

သဗ္ဗလောကာဓိပဇ္ဇေန၊ သောတာပတ္တိဖလံ ဝရံ။

သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပန်အဖြစ် သောတာပတ္တိဖိုလ်
သည်၊ ပထဗျာ ဧကရဇ္ဇေန-တစ်မြေထောင်လုံးကို အစိုးရတဲ့
စကြဝတေးမင်း (အဖြစ်) စည်းစိမ်ချမ်းသာထက်လည်း၊ ဝရံ-
သာလွန် ကောင်းမြတ်လှပေ၏၊ သဂ္ဂဿ ဂမနေန ဝါ-နတ်ပြည်
ဗြဟ္မာပြည်သို့ ရောက်ရသည်ထက်လည်း၊ ဝရံ-သာလွန် ကောင်း
မြတ်လှပေ၏၊ သဗ္ဗလောကာဓိပဇ္ဇေန ဝါ-တစ်လောကလုံးကို
အစိုးရတဲ့ မဟာဗြဟ္မာမင်းကြီး အဖြစ်ထက်လည်း၊ ဝရံ-သာလွန်
ကောင်းမြတ်လှပေ၏-တဲ့။

သောတာပန်ဖြစ်ရတာက စကြဝတေးမင်း အဖြစ်ထက်လည်း မြတ်တယ်

လောကမှာ မင်းအဖြစ်ဆိုတာ ရမယ်ဆိုရင် လူတိုင်းလိုလို ပင် အလိုရှိကြတာပဲ။ မင်းအဖြစ် ထားလိုက်ပါဦးတော့ ရပ်ရွာထဲမှာ သူကြီးအဖြစ် လူကြီးအဖြစ်တောင် အင်မတန် လိုချင်ကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဟိုရှေးခေတ်က အကြိတ်အနယ် အရွေးခံကြတာပဲ။ မင်းအဖြစ်ထဲမှာလည်း စော်ဘွားနယ်များမှာထက် တိုင်းပြည်တစ်ခုလုံး နိုင်ငံတစ်ခုလုံးကို အစိုးရတဲ့ မင်းအဖြစ်က သာပြီး မြင့်မြတ်တယ်။ တိုင်းပြည်ငယ်ငယ်ထက် တိုင်းပြည်ကြီးကြီးကို အစိုးရတဲ့ မင်းအဖြစ်က သာပြီး မြင့်မြတ်တယ်။ မြေတစ်စိတ်တစ်ဒေသလောက် အစိုးရတဲ့ ပဒေသရာဇ်မင်းအဖြစ်ထက် တစ်ကျွန်းလုံးကို အစိုးရတဲ့ မင်းအဖြစ်က သာပြီး မြင့်မြတ်တယ်။ အဲဒါထက် လူ့လောက တစ်မြေထောင်လုံးကို အစိုးရတဲ့ စကြဝတေးမင်းအဖြစ်က သာပြီး မြင့်မြတ်တယ်။ လူ့လောကမှာတော့ စကြဝတေးမင်း စည်းစိမ်ဟာ အကောင်းအမြတ်ဆုံးပါပဲ။ ဘုန်းကံအလွန် ကြီးမားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှ အဲဒီစကြဝတေးမင်းအဖြစ်ကို ရတယ်။

အဲဒီ စကြဝတေးမင်းက လက်နက်အင်အား စစ်အင်အားနဲ့ နယ်ချဲ့ရတာ မဟုတ်ဘူး။ သူ့ ဘုန်းကံအလျောက် စကြရတနာ၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် လူ့လောကရှိ အခြားမင်းအားလုံးတို့က

စကြဝတေးမင်း၏ အဆုံးအမ သြဝါဒကို ခံယူကြတယ်။ စကြဝတေးမင်း၏ ဘုန်းကံကြောင့် အဲဒီလို အခါ လူ့လောကမှာ အစစအရာရာ ပေါများ ကြွယ်ဝပြည့်စုံနေတယ်။ လူတွေဟာလည်း အကြီးအကျယ် ကွဲပြားခြင်း မရှိဘဲ ညီညွတ်နေကြတယ်။ မတရား ပြုလုပ်တဲ့ မှုခင်းကိစ္စတွေလည်း မရှိသလောက်ပင် နည်းပါးတယ်။ ဒါကြောင့် အုပ်ချုပ်ရေးဘက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ အလွယ်တကူနဲ့ စီမံခန့်ခွဲလို့ရတဲ့အတွက် မဆင်းရဲ မပင်ပန်းဘူး။ ချမ်းသာတယ်။ အဲဒါကို ရှေးရှေးခေတ်များက နောက်နောက်ခေတ်များထက် ညီညွတ်ကြပုံ ချမ်းသာကြပုံနှင့် နှိုင်းစာကြည့်ရင် ယုတ္တိလည်း ရှိပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အဲဒီစကြဝတေးမင်း၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာထက် သောတာပန်အဖြစ်က သာလွန် ကောင်းမြတ်တယ်တဲ့။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင်-စကြဝတေးမင်းအဖြစ် ချမ်းသာတယ်ဆိုတာက အဲဒီ တစ်ဘဝထဲပဲ။ စကြဝတေးမင်း ဆိုတာဟာ သီလနှင့် မင်းကျင့်တရားနှင့် ပြည့်စုံတဲ့အတွက် နောင်ဘဝမှာ ကောင်းမြတ်တဲ့ သုဂတိဘဝ၌ ဖြစ်နိုင်ပေမယ့် အပါယ်လေးပါးမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်ပြီလို့တော့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ စကြဝတေးမင်းအဖြစ်ကို အကြောင်းပြုပြီး နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ပါလိမ့်မယ်လို့လဲ မဆိုနိုင်ဘူး။ သောတာပန်ဖြစ်ရင်တော့ အပါယ်လေးပါးမှလည်း အစဉ်ထာဝရ လွတ်ပြီ။ သုဂတိဘဝမှာတောင် ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး မဖြစ်တော့ဘူး။ အလွန်ဆုံး ခုနစ်ဘဝသာ ဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးဘဝမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရမယ်။ ဒါကြောင့် သောတာ

ပတ္တိဖိုလ်ဟာ စကြဝတေးမင်းစည်းစိမ်ချမ်းသာထက်လည်း သာလွန် မြင့်မြတ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ -

နတ်ဗြဟ္မာ ဖြစ်ရတာထက်လည်း မြတ်တယ်

သက္ကဿ ဂမနေန ဝါ-နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ရခြင်းထက်လည်း၊ ဝရံ-သာလွန်ကောင်းမြတ်လှပေ၏။

သောတာပန်အဖြစ် သောတာပတ္တိဖိုလ်ဟာ စတုမဟာရာဇ်၊ တာဝတိံသာ အစရှိတဲ့ နတ်ပြည် ၆-ထပ် ရောက်ရတာထက်လည်း မြင့်မြတ်တယ်။ ဗြဟ္မာ့ပြည်တွေ ရောက်ရတာထက်လည်း မြင့်မြတ်ပါတယ်တဲ့။ မြင့်မြတ်ပုံကတော့-စတုမဟာရာဇ် နတ်ဘုံဆိုတာ လူ့ဘုံထက် အသက်တမ်းအားဖြင့်လည်း အများကြီးသာတယ်။ အဆင်း၊ အသုံးအဆောင် စသည်အားဖြင့်လည်း အများကြီးသာတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ လူ့ပြည်က အနှစ် ၅၀-ဟာ စတုမဟာရာဇ်က တစ်ရက်နှင့် တူညီတယ်။ အဲဒီလို ရက်ပေါင်း ၃၀-မှာ တစ်လ၊ လပေါင်း ၁၂-လမှာ တစ်နှစ်၊ အဲဒီလို နှစ်ပေါင်းငါးရာဟာ စတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏ အသက်တမ်း ဖြစ်တယ်။ လူတို့၏နှစ်ဖြင့် ရေတွက်ရင် အနှစ်ကိုးသန်း ရှိတယ်။ လူ့သက်တမ်း အနှစ်တစ်ရာ၏ အဆပေါင်း ကိုးသောင်း ရှိတယ်။ အဲဒီလို အသက်တမ်းအားဖြင့် သာလွန်သလိုပင် အဆင်း၊ ချမ်းသာစသည်တို့ဖြင့်လည်း စတုမဟာရာဇ်နတ်တွေက လူ့ထက် သာလွန် မြင့်မြတ်ကြတယ်။

တာဝတိံသာနတ်တွေက စတုမဟာရာဇ်ထက် အသက်တမ်း သုံးဆသာတယ်။ လူတို့၏ နှစ်အရေအတွက်အားဖြင့် ကိုးသန်း လေးလီ သုံးဆယ့်ခြောက်သန်း ရှိတယ်။ ယာမာနတ်တို့၏ အသက်တမ်းက တာဝတိံသာ၏ လေးဆ ဖြစ်တယ်။ လူတို့၏ နှစ်အားဖြင့် ၁၄၄-သန်း ရှိတယ်။ တုသိတာနတ်တို့၏ အသက် တမ်းက ၅၇၆-သန်း ရှိတယ်။ နိမ္မာနရတိနတ်တို့၏အသက်တမ်း က ၂၃၀၄-သန်း ရှိတယ်။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်တို့၏ အသက် တမ်းက လူတို့၏ နှစ်အားဖြင့် ၉၂၁၆-သန်း ရှိတယ်။ အသက် တမ်းအားဖြင့် သာလွန်သလိုပင် အဆင်း ချမ်းသာ စသည်အားဖြင့် လည်း လူထက် အဆသန်းပေါင်းများစွာ သာလွန် မြင့်မြတ်ကြ တယ်။

အဲဒီနတ်တွေနဲ့ စည်းစိမ်ချမ်းသာထက် သောတာပတ္တိဖိုလ် က သာလွန်မြင့်မြတ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် အဲဒီနတ်တွေ က သူတို့၏ အသက်တမ်း ရှိသလောက်သာ ချမ်းသာကြတယ်။ အသက်တမ်းကုန်တဲ့အခါ အပါယ်လေးပါးလည်း ကျသွားနိုင် တယ်။ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း အစရှိသော သံသရာ ဝဋ် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ဖို့ရာလဲ အပိုင်းအခြား မရှိသေးဘူး။ သောတာပန်မှာတော့ အပါယ်လေးပါးမှလည်း လုံးဝလွတ်တယ်။ အိုခြင်းအစရှိသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲတွေကိုလည်း အများဆုံး ခုနစ်ဘဝသာ ခံစားရမယ်။ ခုနစ်ဘဝမြောက်မှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရတော့မယ်။ ဒါကြောင့် သာလွန်မြင့်မြတ်တာပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဗြဟ္မာတွေဆိုတာ ကာမဂုဏ်ကို ခံစားလို တဲ့စိတ် မရှိဘူး၊ အင်မတန် ချမ်းသာပါတယ်၊ အသက်တမ်းက လဲ ကမ္ဘာနဲ့ချီပြီး ရေတွက်ရတယ်၊ ကမ္ဘာ၏ သုံးပုံတစ်ပုံခန့်မှ ကမ္ဘာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်အထိ အသက်ရှည်ကြတယ်၊ အဲဒီဗြဟ္မာတွေမှာ ကိုယ်ဆင်းရဲလည်း မရှိဘူး၊ စိတ်ဆင်းရဲလည်း မရှိဘူး၊ အင်မတန် ချမ်းသာကြပါတယ်၊ အဲဒီ ဗြဟ္မာချမ်းသာ ထက်လည်း သောတာပန်အဖြစ်က သာလွန်မြင့်မြတ်တယ်၊ ဘာ ကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီဗြဟ္မာဟာ ပုထုဇဉ်ဆိုရင် သူ့အသက်တမ်း ကုန်တဲ့အခါ ကာမဘဝ ပြန်ရောက်လာမှာပဲ၊ ကာမဘဝ ရောက် တော့ မကောင်းမှုကို ပြုမိရင် အပါယ်လေးပါးလည်း ကျရောက် နိုင်သေးတာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ မရေမတွက်နိုင်တဲ့ သံသရာဘဝ တွေမှာ အိုခြင်း သေခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကိုလည်း ခံစားနေရဦးမှာပဲ၊ သောတာပန်ကတော့ အပါယ်လဲ မကျတော့ ဘူး၊ ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီးတော့လဲ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲတွေ ကို မခံစားရတော့ဘူး၊ ခုနစ်ဘဝမြောက်မှာ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းတဲ့ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ဝင်စံရတော့မယ်၊ ဒါကြောင့် သာလွန်မြင့်မြတ်တာပါပဲ၊ ဒါကြောင့်-

သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပန်အဖြစ် သောတာပတ္တိဖိုလ် သည်၊ ပထဗျာ ဧကရဇ္ဇေန ဝါ-တစ်မြေထောင်လုံးကို အစိုးရ သော စကြဝတေးမင်းအဖြစ်ထက်လည်း ဝရံ-သာလွန်ကောင်း မြတ်လှပေ၏၊ သဂ္ဂဿ ဂမနေန ဝါ-နတ်ပြည်ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ လားရောက်ရသည်ထက်လည်း၊ ဝရံ-ကောင်း မြတ်လှပေ၏-လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့-

ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဖြစ်ရတာထက်လည်း မြတ်တယ်

သဗ္ဗ လောကာဓိပစ္စေန ဝါ-တစ်လောကလုံးကို အစိုးရတဲ့ မဟာ ဗြဟ္မာမင်းကြီး အဖြစ်ထက်လဲ၊ ဝရ်-သာလွန်ကောင်း မြတ်လှပေသည် လို့လဲ ဟောတော်မူပါတယ်။

မဟာဗြဟ္မာမင်းကြီးဆိုတာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ဗြဟ္မာတွေ ထဲက အကြီးအမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဗြဟ္မာကြီးတွေပါပဲ။ အဲဒီ ဗြဟ္မာကြီးတွေလဲ ပုထုဇဉ်ဆိုရင် အပါယ်လေးပါးမှ မလွတ်သေး ဘူး။ သံသရာဘဝဆင်းရဲတွေကိုလည်း အကန့်အသတ် အပိုင်း အခြားမရှိ ခံစားသွားရဦးမယ်၊ သောတာပန်ကတော့ အပါယ် လေးပါးမှလဲ လွတ်ပြီ။ သံသရာ ဘဝဆင်းရဲကိုလဲ အများဆုံး ခုနစ်ဘဝသာ ခံစားရမယ်၊ ခုနစ်ခုမြောက် ဘဝမှာ ရဟန္တာ ဖြစ် ပြီး ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရတော့မယ်၊ ဒါကြောင့် သောတာပန် အဖြစ် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်က အဲဒီ ဗြဟ္မာမင်းကြီးအဖြစ် ထက်လည်း မြတ်တာပါပဲ။

အဲဒီဂါထာဖြင့် သိစေလိုရင်းကတော့ အနာထပိဏ်သူဌေး ကြီး၏သား မောင်ကာလဟာ စကြဝတေးမင်းစည်းစိမ် နတ် စည်းစိမ် ဗြဟ္မာ့စည်းစိမ်တို့ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်တဲ့ သောတာ ပတ္တိဖိုလ်ကို ရနေပြီ ဖြစ်တဲ့အတွက် သူဌေးကြီးကပေးတဲ့ ငွေ တစ်ထောင်ကို အလေးမပြု အရေးမစိုက်တော့ပဲ မလိုချင်တော့ဘဲ ဖြစ်နေငယ်ဆိုတာဟာ သိစေလိုရင်းပါပဲ။

လမ်းမှား ပယ်ရှားသည်

အဋ္ဌဂီကံ - အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ မိစ္ဆာမဂ္ဂံ - လမ်းမှားကို၊ ပဇဟတိ-သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်ပါတယ်တဲ့၊ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မိစ္ဆာမဂ်ဆိုတဲ့ လမ်းမှားကို မသွားမိအောင် သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်ထားပါတယ်တဲ့၊ သိပ်ကောင်းတာပဲ၊ သောတာပန် ဟာ လမ်းမှား သွားမိမှာ မစိုးရိမ်ရတော့ဘူး၊ သမ္မာမဂ်မှာ အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိသလိုပင် မိစ္ဆာမဂ်ဆိုတဲ့ လမ်းမှားကလည်း အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိတာပဲ၊ ဘာတွေလဲဆိုရင်-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပစသော သမ္မာမဂ်၏ အင်္ဂါများလိုပင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ၊ မိစ္ဆာဝါစာ၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တ၊ မိစ္ဆာအာဇီဝ မိစ္ဆာဝါယာမ မိစ္ဆာသတိ မိစ္ဆာသမာဓိ ဆိုတဲ့ ဒီရှစ်ပါးပါပဲ။

သောတာပန်၏ အယူ

“မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ”ဆိုတာ မှားသောအမြင် အယူအဆပဲ၊ ရုပ်နာမ် အစုမျှကို အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင် အနေဖြင့် ထင်မြင်မှားတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှစပြီး သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ စသည်တွေဟာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပါပဲ၊ ဒီ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အကြောင်းကိုတော့ ပြောရတာ များလှပါပြီ၊ အဲဒါတွေထဲမှာ “အတ္တကောင်ဟာ ဘယ်တော့မှ မပျက်ဘူး၊ အမြဲတမ်း တည်ရှိနေတယ်”လို့ ယူဆတာက သဿတဒိဋ္ဌိပဲ၊ ဒီ ဒိဋ္ဌိ ခိုင်မြဲနေရင်

ဝိပဿနာတရားကို အားမထုတ်နိုင်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲ၊ “အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရင် ရုပ်နာမ်အစဉ် ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်” ဆိုတာကို အဲဒီသဿတအစွဲ ရှိတဲ့သူက မယုံကြည်တဲ့အတွက်ကြောင့် အားမထုတ်နိုင်တာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီလို ခိုင်မြဲတဲ့အယူကို “မဂ္ဂန္တရယ်-မဂ်ကို မရအောင် အန္တရယ်ပြုတတ်တယ်”လို့ ဆိုတာပါပဲ။

“မသေခင်သာ ရှိတယ်၊ သေပြီးရင် ဘာမျှ မရှိတော့ဘူး၊ နောက်ဘဝရယ်လို့ မရှိဘူး”လို့ ယူတာက ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပဲ၊ ဒီအယူက နောက်ဘဝ မရှိဘူးလို့ ယူဆထားတဲ့အတွက် နောက်ဘဝအကျိုးကို ရည်မျှော်ပြီး ကုသိုလ်ကိုလည်း ပြုစရာမလိုဘူး၊ အကုသိုလ်ကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်စရာ မလိုဘူး၊ ဒါကြောင့် ဥစ္ဆေဒအယူရှိတဲ့သူက “ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ မရှိဘူး၊ ကံ၏အကျိုးလည်း မရှိဘူး”လို့ ယူဆထားတယ်၊ အဲဒါက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အကြီးစားပေါ့။

အဲဒီ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ ကံ-ကံ၏အကျိုး မရှိလို့ ယူတဲ့ ဒိဋ္ဌိတွေကို သမ္မာဒိဋ္ဌိက ပယ်တယ်၊ ပယ်ပုံကတော့ ကံ-ကံ၏ အကျိုးရှိတယ်လို့ သိမြင်တဲ့ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိက ကံ-ကံ၏အကျိုး မရှိလို့ ယူတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်တယ်၊ “ရုပ်နာမ်မျှသာ ရှိတယ်၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုးမျှသာ ရှိတယ်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောမျှပဲ”လို့ သိမြင်တဲ့ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိက အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတွေကို ပယ်တယ်၊ ပယ် ဆိုတာကလဲ အမှန်အတိုင်းသိတဲ့အတွက် အမှားသိတွေ မဖြစ်တော့ဘဲ ကင်းသွားတာကို ဆိုတာပါပဲ။

မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲစသည်မှာ “မြင်တယ် ကြားတယ်” စသည် ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိသိသွားတာဟာ အမှန်သိတွေပဲ။ မမြင်ဘဲ မကြားဘဲနဲ့ “မြင်တယ်၊ ကြားတယ်” လို့ သိတာ မဟုတ်ဘူး။ တကယ် မြင်တာ ကြားတာ စသည်ကို ရှုပြီး သိလို့ အမှန်သိ ဖြစ်တာပဲ။ “မြင်တယ်” လို့ ရှုမှတ်တဲ့အခါ မျက်စိနဲ့အဆင်းက တစ်ခြား၊ မြင်သိတာ၊ မှတ်သိတာက တစ်ခြား ဒီလိုလဲ ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ “ကြားတယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်တဲ့အခါတွေမှာလည်း နည်းတူပင် ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “မျက်စိနဲ့ အဆင်းရှိလို့ မြင်တယ်” စသည်ဖြင့်လဲ သိတယ်။ ကွေးချင်တဲ့ စိတ် ရှိလို့ ကွေးမှု ဖြစ်တယ်။ သိစရာရှိလို့ သိတယ်” စသည် ဖြင့်လဲ သိတယ်။ အဲဒီလို ရုပ်နဲ့နာမ်မျှ၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုးမျှ ရှိတာကို သိတဲ့အတွက် အတ္တကောင် မရှိဘူးဆိုတာ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့် သိသွားတယ်။ အဲဒီလိုသိတော့ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ကင်းသွားတယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ အကြောင်းရှိလို့ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရရင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ကင်းတယ်။ ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရရင် သဿတဒိဋ္ဌိ ကင်းတယ်။

ဒါပေမယ့် ဝိပဿနာကြောင့် ဒိဋ္ဌိကင်းတယ်ဆိုတာကတဒင်္ဂ၊ ဝိက္ခမ္ဘနအနေဖြင့်သာ ကင်းတာပဲ။ အမြဲတမ်း လုံးဝ ကင်းတာ တော့ မဟုတ်ဘူး။ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်မှ ဒိဋ္ဌိဟူသမျှ လုံးဝ ကင်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ ယခုဘဝတွင်သာ မဟုတ်ဘူး။ နောက်နောက် ဘဝတွေမှာလည်း မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟာ မဖြစ် နိုင်တော့ဘူး။ ဒဲဒါဟာ သောတာပတ္တိမဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိက အမြစ်ပြတ်

ပယ်လိုက်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒီလိုပယ်ပုံကိုလဲ ရည်ပြီး တော့ သောတာပတ္တိမဂ်က မိစ္ဆာမဂ်ခေါ်တဲ့ လမ်းမှားကို ပယ် တယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကင်းရင် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပစသော မိစ္ဆာ မဂ္ဂင်တွေလည်း ကင်းတော့တာပါပဲ။

သောတာပန်၏ အကြံ

မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဆိုတာ ကာမဝိတက်၊ ဗျာပါဒဝိတက်၊ ဝိဟိံသ ဝိတက်ဆိုတဲ့ အကြံဆိုးသုံးပါးပါပဲ။ လိုချင်စရာတွေနဲ့စပ်ပြီး ကြံ တာကို “ကာမဝိတက်” ခေါ်တယ်။ သောတာပန်မှာ ကာမဂုဏ် ခံစားမှုက မကင်းသေးဘူး။ ဒါကြောင့် အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ ကာမ အကြံဆိုးကိုသာ သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်တယ်လို့ ယူရတယ်။ ဘယ်လိုအကြံတွေလဲဆိုရင် သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ခိုးယူဖို့၊ လုယက် ဖို့၊ မတော်တရား ပြုဖို့၊ လိမ်ဖို့စသည် ကြံစည်မှုတွေပါပဲ။ သောတာပန်မှာ အဲဒီလို အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ လမ်းမှားအကြံမျိုး ကို မကြံဘူး။ နောက်ပြီးတော့ သောတာပန်မှာ ဒေါသ မကင်းသေး တဲ့အတွက် စိတ်ဆိုးမှုတော့ ရှိတန်သလောက် ရှိမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် သူတစ်ပါးအား သေပါစေလို့ ကြံတဲ့ ဗျာပါဒဝိတက်ကိုတော့ သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်တယ်လို့ ယူရပါတယ်။ ညှဉ်းဆဲဖို့ကြံတဲ့ ဝိဟိံသဝိတက်ကတော့ အကုန်လုံး ကင်းမှာ မဟုတ်ပေဘူး။ နွား မြင်း စသည်နှင့် အလုပ် လုပ်နေရရင် အဲဒီ နွား၊ မြင်း စသည် ကို မောင်းနှင်ရမှုနှင့် စပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အကြံကတော့ မကင်းပေဘူး။ ဒါပေမယ့် ဆင်းရဲအောင် သက်သက်နှိပ်စက်ဖို့ ကြံတဲ့ ဝိဟိံသ ဝိတက်မျိုးကတော့ ကင်းသင့်တာပါပဲ။

သောတာပန်၏ စကား

ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးတဲ့သူမှာ မုသာဝါဒါ
 ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-လို့ ဆောက်တည်ပြီးတော့
 လိမ်ပြောခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ရတယ်။ မုသာဝါဒနှင့် အလားတူ
 ဖြစ်တဲ့ ဂုံးတိုက်စကား၊ ဆဲဆိုစကား၊ အပြိန်အဖျင်း စကားများမှ
 လည်း ကြဉ်ရှောင်ရတယ်။ ဒါကတော့ ဆောက်တည်တဲ့ သမ္မာ
 ဝါစာဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်ပုံပါပဲ။ အာနိဝဋ္ဌမကသီလ ဆောက်
 တည်ကျင့်သုံးတဲ့သူမှာတော့ ဆောက်တည်ထားတဲ့အတိုင်း ဝစီ
 ဒုစရိုက် ၄-ပါးလုံးမှ ကြဉ်ရှောင်ရတယ်။ ဒါလဲ ဆောက်တည်တဲ့
 သမ္မာဝါစာဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်ပုံပါပဲ။ ဝိပဿနာရှုနေတဲ့
 ယောဂီမှာတော့ ရှုမိတဲ့အာရုံတိုင်းနှင့် စပ်ပြီး မိစ္ဆာဝါစာကို
 ပြောဆိုနိုင်ခွင့် မရှိတော့ဘူး။ ဒါကတော့ ဝိပဿနာသမ္မာဝါစာ
 ဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်ပုံပါပဲ။

ဒီလောကီသမ္မာဝါစာတွေကတော့ မိစ္ဆာဝါစာတွေကို အမြစ်
 ပြတ် မပယ်နိုင်ကြဘူး။ တဒင်္ဂ၊ ဝိက္ခမ္ဘနအနေဖြင့်သာ ပယ်နိုင်ကြ
 တယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်မှာ ပါတဲ့ သမ္မာဝါစာကတော့ အပါယ်ကျ
 စေနိုင်တဲ့ မိစ္ဆာဝါစာတွေကို အမြစ်ပြတ်ပယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့်
 သောတာပန်မှာ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ လိမ်မှုစသော ဝစီဒုစရိုက်
 တွေ လုံးဝ ကင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် “မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ၊ ပိသုဏဝါစာ၊

ဖရသဝါစာတို့ကို အနာဂါမိမဂ်က အကြွင်းမဲ့ ပယ်တယ်၊ သမ္ပပ္ပလာပ၊ မိစ္ဆာဝါယာမ၊ မိစ္ဆာသတိ၊ မိစ္ဆာသမာဓိတို့ကို အရဟတ္တမဂ်က အကြွင်းမဲ့ ပယ်တယ်”လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (ဒု-၃၂၅) မှာ ပြဆိုထားတဲ့အတွက် အပါယ်ကျစေနိုင်လောက်အောင် မဆိုးတဲ့ ဝိသုဏဝါစာ၊ ဖရသဝါစာ၊ သမ္ပပ္ပလာပများကတော့ သောတာပန်မှာ ဖြစ်နိုင်သေးတယ်လို့ ယူရပါတယ်။

သောတာပန်၏ အလုပ်

ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးတဲ့သူမှာ သတ်မှုစသော ကာယဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်မှု-သမ္မာကမ္မန္တ ဝိရတိမဂ္ဂင်ဖြင့် သတ်မှု၊ ခိုးမှု၊ မတရား ကျူးလွန်မှုဆိုတဲ့ မိစ္ဆာကမ္မန္တကို ပယ်တယ်၊ ဝိပဿနာ ယောဂီမှာတော့ ရှုမိတဲ့အာရုံတိုင်းနှင့် စပ်ပြီး သတ်မှု စသော ကာယဒုစရိုက်ကို ပြုနိုင်ခွင့် မရှိတော့ဘူး၊ အဲဒါကတော့ ဝိပဿနာသမ္မာကမ္မန္တဖြင့် မိစ္ဆာကမ္မန္တကို တဒင်္ဂအလိုဖြင့် ပယ်တာပဲ၊ သောတာပတ္တိမဂ်မှာ ပါတဲ့ သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ကတော့ သတ်မှု အစရှိသော မိစ္ဆာကမ္မန္တကာယဒုစရိုက်ကို အကြွင်းမဲ့ အမြစ်ပြတ် ပယ်သွားတယ်၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ သတ်ခြင်း၊ ခိုးယူလုယက်ခြင်း၊ မပိုင်မဆိုင်သော ကာမဂုဏ်တို့၌ မတရား ကျူးလွန်ခြင်းဆိုတာ လုံးဝ မရှိတော့ဘူး။

သောတာပန်၏ အသက်မွေးမှု

သီလကို ရိရိသေသေ စောင့်ရှောက်နေတဲ့သူဟာ သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ လိမ်ခြင်းစသော ကိုယ်အမှု နှုတ်အမှုများဖြင့် စီးပွား မရှာဘူး။ တရားသဖြင့် ရှာကြံ၍ ရသော စင်ကြယ်တဲ့ ပစ္စည်း ဖြင့်သာ အသက်မွေးတယ်။ အဲဒါဟာ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးတဲ့ သမ္မာအာဇီဝသီလဖြင့် မိစ္ဆာအာဇီဝ ကင်းနေပုံပါပဲ။ ဝိပဿနာ ယောဂီမှာတော့ ရှုမိသော အာရုံတိုင်းနှင့်စပ်ပြီး မတရားသော နည်းဖြင့် စီးပွားရှာမှု ဖြစ်ခွင့် မရှိတော့ဘူး။ အဲဒါကတော့ ဝိပဿနာ၌ ပါဝင်ပြီးစီးသော သမ္မာအာဇီဝဖြင့် မိစ္ဆာအာဇီဝ ကင်း ပုံပါပဲ။ သောတာပတ္တိမဂ်မှာ ပါတဲ့ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ကတော့ မတရားသော ပစ္စည်းရှာမှု မိစ္ဆာအာဇီဝ ဟူသမျှကို အကြွင်းမဲ့ အမြစ်ပြတ် ပယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ မတရား သဖြင့် ပစ္စည်းရှာမှု လုံးဝ ကင်းတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဒုစရိုက်နှင့် ဒုရာဇီဝကို ဒီလို ခွဲခြားရတယ်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် မဆိုင်တဲ့ ကာယကံ၊ ဝစီကံ မကောင်းမှုကို ဒုစရိုက်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင် တာကို သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာဝါစာ ခေါ်တယ်။ အသက်မွေး ဝမ်း ကျောင်းနှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့ ကာယကံ၊ ဝစီကံ မကောင်းမှုကို ဒုရာဇီဝ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဒုရာဇီဝမှ ကြဉ်ရှောင်တာကို သမ္မာအာဇီဝ ခေါ်တယ်။ ဒုရာဇီဝဆိုတာ မကောင်းတဲ့ အသက်မွေးမှုပါပဲ။ မိစ္ဆာအာဇီဝ-မှားသော အသက်မွေးမှုလို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။

သောတာပန်၏ အားထုတ်မှု

အကုသိုလ်နှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့ အမှုကိစ္စတွေကို ကြံတိုင်း၊ ပြောတိုင်း၊ ပြုတိုင်း “မိစ္ဆာဝါယာမ”ဆိုတဲ့ မှားယွင်းစွာ အားထုတ်မှု ပါတယ်။ သူ မပါရင် ဘယ်အကုသိုလ်အမှုမှ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ကုသိုလ်နှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့ အမှုကိစ္စတွေကို ကြံတိုင်း၊ ပြောတိုင်း၊ ပြုတိုင်း သမ္မာဝါယာမဆိုတဲ့ မှန်စွာ အားထုတ်မှု ပါတယ်။ အကုသိုလ်စိတ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် စာပေကြည့်ရှုခြင်း၊ မပြတ်ရှုမှတ်ခြင်းများကို ပြုလုပ်နေတဲ့အခါ သမ္မာဝါယာမဖြင့် မိစ္ဆာဝါယာမကို ပယ်နေတာပဲ။ အထူးအားဖြင့် ဝိပဿနာ ယောဂီမှာ ရှုမှတ်မှုဖြစ်အောင် ကြောင့်ကြစိုက်မှုဟာ မှတ်ချက်တိုင်း၌ ပါဝင်နေတယ်။ အဲဒီလို ကြောင့်ကြစိုက်မှု သမ္မာဝါယာမ မရှိရင် ရှုမှတ်မှုဟာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီ ကြောင့်ကြစိုက်မှု လျော့နေတဲ့အခါ မရှုမိဘဲ လွတ်လွတ်သွားတတ်တယ်။ သူ အားကောင်းနေတဲ့အခါ မရှုမိတာရယ်လို့ မရှိဘဲ အကုန်လုံး ရှုမှတ်မိလျက်ချည်း ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို ရှုမိတိုင်း သမ္မာဝါယာမက မိစ္ဆာဝါယာမကို ပယ်နေတာပဲ။ အဲဒီလိုအခါမှာ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်ကိုလဲ ပယ်နေသည် မည်တယ်။ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်လဲ မဖြစ်အောင် အားထုတ်နေသည် မည်တယ်။ မဖြစ်သေးတဲ့ ဘာဝနာကုသိုလ်နဲ့ မက်ကုသိုလ်ကိုလည်း ဖြစ်အောင် အားထုတ်နေသည် မည်တယ်။ ဖြစ်ပြီး ဘာဝနာကုသိုလ်ကို တည်တံ့အောင်၊ တိုးပွားအောင်၊ အရိယမဂ်အရောက် ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်နေသည်လည်း မည်တယ်။

သောတာပတ္တိမဂ်မှာ ပါတဲ့ သမ္မာဝါယာမကတော့ အပါယ် ကျစေနိုင်တဲ့ မိစ္ဆာဝါယာမကို ပယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်ဟာ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ သတ်မှု၊ ခိုးမှု စသည် တွေကို အားမထုတ်ဘဲ ရှိနေတာပဲ။

သောတာပန်၏ သတိ

“မိစ္ဆာသတိ”ဆိုတာ အကုသိုလ်အမှုတွေကို စိတ်ပါဝင်စား ပြီး အမှတ်ရတဲ့ စိတ်စေတသိက်အပေါင်းပါပဲ။ ရှေးက ပျော်ပါးခဲ့ ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်အမှုတွေကို အားရကျေနပ်တဲ့ အနေနဲ့ အမှတ်ရတာဟာ မိစ္ဆာသတိပဲ။ ခင်မင်ရင်းနှီးတဲ့ သူတွေ အကြောင်းကို ပြန်လည်သတိရတာလည်း မိစ္ဆာသတိပဲ။ အကုသိုလ် အမှုကို ပြုဖို့ရာ သတိရတာလည်း မိစ္ဆာသတိပဲ။ အဲဒီ မိစ္ဆာသတိ ကို ကုသိုလ်ရေးရာမှာ အမှတ်ရတဲ့ သမ္မာသတိက ပယ်တယ်။ ဘုရားဂုဏ်တော် စသည်ကို အမှတ်ရတဲ့ သမ္မာသတိကလည်း ပယ်တယ်။ ဝိပဿနာယောဂီမှာ မြင်မှု၊ ကြားမှု စသည်ကို ရှုမှတ်မိတိုင်း ပါဝင်တဲ့ သမ္မာသတိ-က အလွဲကို အမှတ်ရ အောက်မေ့မည့် မိစ္ဆာသတိကို ပယ်တယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်မှာ ပါတဲ့ သမ္မာသတိကတော့ အပါယ်လေးပါး ကျစေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်ကိစ္စတွေ အမှတ်ရမည့် မိစ္ဆာသတိကို အမြစ်ပြတ် ပယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ အဲဒီလို အကုသိုလ် ကိစ္စတွေကို ပြုလုပ်ဖို့ အမှတ်မရဘဲ ရှိနေတယ်။ ဒါပေမယ့် အပါယ်မကျစေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်ကိစ္စ အသေးအဖွဲများကိုတော့ ပြုဖို့ အမှတ်ရသေးတာပါပဲ။

သောတာပန်၏ သမာဓိ

“မိစ္ဆာသမာဓိ”ဆိုတာ ကာမဂုဏ်အရေး၊ သတ်ရေး၊ ခိုးရေး၊ ပျော်ရေးစသော အကုသိုလ်ဆိုင်ရာ ကိစ္စတွေ ကြံနေတဲ့အခါ ပြောနေတဲ့အခါ ပြုလုပ်နေတဲ့အခါ စိတ်တည်ကြည်မှုပါပဲ။ အဲဒီလို စိတ်တည်ကြည်မှု မရှိရင် ကြံမှု၊ ပြောမှု၊ ပြုမှုတွေ မပြီး မြောက်နိုင်ဘူး။ အဲဒီ မိစ္ဆာသမာဓိကို ကုသိုလ်ကိစ္စ၌ တည်နေတဲ့ သမ္မာသမာဓိက ပယ်တယ်။ ဘုရားဂုဏ် စသည်ကို အာရုံပြုနေတဲ့ သမ္မာသမာဓိကလည်း ပယ်တယ်။ ဝင်သက် ထွက်သက် အာရုံ၊ ကသိုဏ်းစသော သမထအာရုံ၌ တည်နေတဲ့ သမ္မာသမာဓိကလည်း ပယ်တယ်။ ဈာန်သမာဓိတွေကတော့ အဲဒီမိစ္ဆာသမာဓိကို အဖြစ်ဝေးကွာသွားအောင်လည်း ပယ်တယ်။ ဝိပဿနာယောဂီမှာ ရှုမိတဲ့အာရုံ၌ အနိက်အတန့်မျှ တည်တည်နေတဲ့ ခဏိကသမာဓိကလည်း အဲဒီ မိစ္ဆာသမာဓိကို ပယ်တာပဲ။ သောတာပတ္တိမဂ်မှာ ပါတဲ့ သမ္မာသမာဓိကတော့ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ မိစ္ဆာသမာဓိ ဟူသမျှကို ပယ်တယ်။

ဒါကြောင့် “အဋ္ဌကိကံ-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ မိစ္ဆာမဂ္ဂံ-လမ်းမှားကို၊ ပဇဟတိ-သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်သည်”လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က ပြဆိုထားတာပါပဲ။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။

(၆) အင်္ဂါရှစ်ပါး၊ မဂ်လမ်းမှား၊ ပယ်ရှားသုတ်သင်သည်။

မိစ္ဆာမဂ်ဆိုတဲ့ မဂ်လမ်းမှားက ဘယ်ရောက်စေတတ်သလဲ ဆိုရင် အပါယ်လေးပါးလည်း ရောက်စေတတ်တယ်။ လူ့ဘဝ ရောက်လာရင်လည်း အသက်တိုခြင်း၊ အနာများခြင်း၊ စားဝတ် နေရေး မပြည့်စုံခြင်း စသည်ဖြင့် အတိဒုက္ခရောက်စေတတ်တယ်။ ဟိုတစ်နေ့က ပြောခဲ့တဲ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓလူနုဟာ တစ်ခုသော ဘဝက ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ကို လူနုကြီးလို့ ပြစ်မှားခဲ့တဲ့ ဖရသ ဝါစာ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ကြောင့် ငရဲလည်း ကျရောက်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆာဝါစာကို ပြောဆိုရာမှာ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဖြင့် မတော်ရာကြံမှု အကူအညီလည်း ပါတယ်။ မတော်တဲ့စကားကို ပြောဆိုရန် အားထုတ်မှု၊ အမှတ်ရမှု၊ စိတ်တည်မှုဆိုတဲ့ မိစ္ဆာဝါယာမ၊ သတိ၊ သမာဓိမဂ္ဂင် အကူအညီတွေလည်း ပါတယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆာမဂ္ဂင် များဖြင့် ဆဲရေးမိတဲ့အတွက် ငရဲကျပြီးတဲ့နောက် လူ့ဘဝ ရောက် လာတဲ့အခါ အလွန်ဆင်းရဲတဲ့ နုနာရောဂါသည်ကြီး ဖြစ်ရတယ်။ တစ်ခုသောဘဝက မိန်းမတစ်ယောက်ကို သတ်ခဲ့မိလို့ ဘဝများစွာ မှာ အဲဒီမိန်းမ၏ အသတ်ခံခဲ့ရတယ်။ အဲဒါလည်း မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ စသော အကူအညီများနှင့်တကွ မိစ္ဆာကမ္မန္တဆိုတဲ့ မဂ်လမ်းမှား ကြောင့်ပဲ။

သောတာပန်မှာတော့ အဲဒီလို (အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့အပြင် လူဆင်းရဲဘဝသို့လည်း ရောက်စေနိုင်တဲ့) မိစ္ဆာမဂ္ဂင်တွေကို သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် (သောတာပန်မှာ အပါယ်လေးပါးသို့ မကျရောက်နိုင်သည့်အပြင် ဆင်းရဲတဲ့လူ့ဘဝ နတ်ဘဝဆိုတဲ့ ယုတ်ညံ့တဲ့ ဘဝများသို့လည်း မရောက်ရတော့

ဘူး၊ အင်မတန် ကောင်းတာပါပဲ) ယခု ယောဂီတွေ ရှုမှတ်နေကြရတာဟာ အဲဒီလို အင်မတန်ကောင်းတဲ့အဆင့်သို့ ရောက်အောင် ရှုမှတ်နေကြရတာပဲ။

ဘေးရန် ခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းစေသည်

နောက်ပြီးတော့ “သဗ္ဗဝေရဘယာနိ-အလုံးစုံသော ရန်ဘေးတို့ကို၊ ဝူပသမေတိ-သောတာပတ္တိမဂ်က ငြိမ်းစေပါတယ်”တဲ့၊ ဝေရ-ဆိုတာ ရန်သူပဲ၊ ဘယ-ဆိုတာ ကြောက်ဖွယ်ဘေးပဲ၊ အဲဒီရန်သူနဲ့ ဘေးကို သံယုတ် အဋ္ဌကထာ(၃-၆၈)မှာ “အတ္တတောဧကံ-အနက်အရအားဖြင့် အတူတူပဲ”လို့ ပြဆိုထားပါတယ်၊ (၁)ပါဏာတိပါတ-သူ့အသက်သတ်ခြင်းက တစ်ပါး၊ (၂)အဒိန္နာဒါန-သူ့ဥစ္စာခိုးခြင်းက တစ်ပါး၊ (၃)ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ-မပိုင်မဆိုင်သော မေထုန်ကာမတို့၌ ကျူးလွန်သည်က တစ်ပါး၊ (၄)မုသာဝါဒ-လိမ်ပြောခြင်းက တစ်ပါး၊ (၅)သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာန-သေရည် အရက်စသည်ကို သောက်သုံးခြင်းက တစ်ပါး၊ ဒီငါးပါးပဲ၊ ဝေရ-ရန်သူ ဆိုတာလည်း သတ်ခြင်းစသော ဒီအကုသိုလ်စေတနာ ငါးပါးပဲ၊ ဘယ-ဘေးဆိုတာလည်း ဒီအကုသိုလ်စေတနာ ငါးပါးပဲ၊ ဒါကြောင့် “ဝေရဘယ-ရန်ဘေးအားလုံးတို့ကို သောတာပတ္တိမဂ်က ငြိမ်းစေတယ်”ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်စကားဟာ ဒီအကုသိုလ်စေတနာ ငါးပါးကိုပင် ရည်ရွယ်တယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်၊ အဲဒီအဆိုကို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မှတ်ယူနိုင်အောင် အင်္ဂုတ္တရပါဠိကို ထုတ်ပြပါဦးမယ်။

ဂဟပတိ - အနာထပိဏ်သူဌေး၊ ပဉ္စ - ငါးပါးကုန်သော ဘယာနိ-ဘေးတို့ကို၊ ဝေရာနိ-ရန်သူတို့ကို၊ အပ္ပဟာယ-မပယ်လျှင်၊ ဒုဿီလော ဣတိ- သီလမရှိသူဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ နိရယဉ္စ-ငရဲသို့လည်း၊ ဥပပဇ္ဇတိ-ရောက်၏။ ကတမာနိ ပဉ္စ-အဘယ် ငါးပါးတို့ကိုနည်းဟူမူ၊ ပါဏာတိပါတံ- သတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဒိန္နာဒါနံ-ခိုးခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ - မေထုန်ကာမတို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ မုသာဝါဒံ-လိမ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ-မူးယစ် မေ့လျော့ကြောင်း သေရည်အရက်သောက်စားခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဣမာနိ - ဤငါးပါးတို့ကို မပယ်လျှင်ဟု ဆိုလို၏။

ဂဟပတိ-အနာထပိဏ် သူဌေး၊ ပဉ္စ ဝေရာနိ ဘယာနိ ပဟာယ-ငါးပါးသော ရန်ဘေးတို့ကို ပယ်လျှင်၊ သီလဝါ ဣတိ ဝုစ္စတိ-သီလရှိသူဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ သုဂတိဉ္စ ဥပပဇ္ဇတိ-လူ့ဘဝနတ်ဘဝဟူသော သုဂတိသို့လည်း ရောက်၏။ စသည်ဖြင့် -

အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (ဒု-၁၈၀)မှာ ဟောထားပါတယ်၊ သံယုတ်ပါဠိ (ပ-၂၉၇)မှာလည်း ပဉ္စဝေရဘယသုတ်ဆိုတဲ့ အမည်ဖြင့် အလားတူပင် ဟောထားပါတယ်။ ပါဠိအနေအထား အနည်းငယ် မျှသာ ထူးပါတယ်။

အဲဒီ ပါဠိ၏အဖွင့်ကတော့ သံယုတ်အဋ္ဌကထာ (ဒု-၆၈)မှာ အကျယ် ရှိပါတယ်။ ဘယ် ဝေရန္တိ အတ္ထတော ဧကံ-ဟူ၍

လည်း အဲဒီအဋ္ဌကထာမှာ ဘေးနှင့်ရန် အရတူပဲလို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ ကာမတို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်ခြင်း၊ လိမ်ခြင်း၊ သေရည်အရက် သောက်စားခြင်းဆိုတဲ့ ဒီအကုသိုလ် စေတနာငါးပါးကိုပင် ဝေရ-ရန်သူလို့လည်း ဆိုတယ်။ ဘယ-ဘေးလို့လည်း ဆိုတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအကုသိုလ်စေတနာငါးပါးကို ပယ်ပြီး ဖြစ်တဲ့သူကို သောတာပန်လို့လည်း အဲဒီသုတ်တွေမှာ ဟောထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ရန်ဘေးအားလုံးတို့ကို သောတာပတ္တိမဂ်က ငြိမ်းစေတယ်”လို့ ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်စကားဟာ သတ်ခြင်း အစရှိသော ဒီအကုသိုလ်စေတနာငါးပါးကိုပင် ဆိုတယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။ အဲဒီ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဆိုကို “ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ ရှောင်ခွါတိမ်း၊ ကင်းငြိမ်းစေပါသည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

သတ္တဝါကို သတ်ခြင်းအစရှိသော သီလပျက်ကြောင်း အကုသိုလ်စေတနာ ငါးပါးဟာ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသုရကာယ် ဘဝများသို့လည်း ကျရောက်စေတတ်တယ်။ ကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝ နတ်ဘဝရောက်တဲ့အခါလည်း အသက်တိုခြင်း၊ အနာများခြင်း စသည်ဖြင့် ဆင်းရဲစေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကြောက်စရာဘေးလည်း မည်တယ်။ ကိုယ်တွင်းရန်သူလည်း မည်တယ်။ အဲဒီ ကိုယ်တွင်းရန်သူနဲ့ ကြောက်စရာဘေးများကို သောတာပတ္တိမဂ်က ကင်းငြိမ်းစေပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကတော့ ရှင်းနေပါပြီ။ ဒါပေမယ့် မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ (ဒု-၂၂) အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (တ-၃၂)တို့မှာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် သက္ကာယကို မပယ်ရ

သေးလျှင် (ပဉ္စဝိသတိမဟာဘယ) ဘေးကြီး ၂၅-ပါးတို့မှ မလွတ်သေးကြောင်း ပြဆိုထားချက် ရှိပါသေးတယ်။

အဲဒီမှာ အဖွင့်ဋီကာများက ယင်းဘေးကြီး ၂၅-ပါးကို “ရာဇာယ စသည်တို့ပင်” လို့ ဒါလောက်သာ ပြဆိုထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၏ အဖွင့်ဋီကာမှာလည်း (ပါဏာတိပါတာဒိ ပဉ္စ ဝေရာနိ စေဝ ပဉ္စဝိသတိ မဟာဘယာနိ စာတိ သဗ္ဗ ဝေရာယာနိ) သတ္တဝါကို သတ်ခြင်း အစရှိသော ရန်ငါးပါးနှင့် ဘေးကြီး ၂၅-ပါးဟူသော ရန်ဘေးအားလုံးတို့ကို ငြိမ်းစေသည်” လို့ ပြဆိုထားချက် ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့မှာ ဘေး ၂၅-ပါး၏ သရုပ်ကိုတော့ ပြဆိုထားချက် မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီဘေးကြီး ၂၅-ပါးဆိုတာက ဘာတွေလဲ၊ အဲဒီ ဘေးတွေကို သောတာပတ္တိမဂ်က ဘယ်လိုငြိမ်းစေသလဲဆိုတာ စိစစ်ပြဖို့ လိုပါသေးတယ်။

ဘေးကြီး ၂၅ - ပါး စိစစ်ချက်

မိလိန္ဒပဉ္စာကျမ်း (နှာ-၁၉၄)မှာ ဗျသနငါးပါးနှင့် ဘေး-၂၀ တို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း ပြထားတာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ ၂၅-ပါးကို ပင် ဘေး ၂၅-ပါး အဖြစ်ဖြင့် သံဝေဂဝတ္ထုဒီပနီကျမ်းမှာ ထုတ်ပြပြီးတော့ ပရိတ်ကြီးထဲမှ ရာဇတော ဝါ-မှ ရက္ခသာဒီဟိ အထိ ဘေး ၂၈-ပါး (ယခုလက်ရှိ ပရိတ်ကြီး စာအုပ်တို့၌ (၂၉)ပါး

ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် မဏိသပ္ပ ယက္ခ ရက္ခသတို့ကို တူရာ၌ သွင်း၍ယူသော်လည်း (၂၆)ပါးပင် ရှိနေ၏။ ဝိသာစတော - 'ဘူသော တစ္ဆေ၊ မြေဘုတ် ဘေးကိုလည်း အမနဿဘေးထဲမှာ သွင်းယူမှ ဘေး (၂၅) ပါး အတိအကျ ဖြစ်မည်။' ရှိနေရာတွင် မဏိသပ္ပ-မြေစိမ်းကို၊ အဟိ-မြေ၌ သွင်း၍ လည်းကောင်း၊ ယက္ခရက္ခသ-ဘီလူးနှင့် ရက္ခိဿတို့ကို အမနဿ-ဘီလူးဘေး၌ သွင်း၍ လည်းကောင်း၊ ဘေး ၂၅-ပါးကို တစ်နည်း ပြထားပါတယ်။ အဲဒီလို နှစ်နည်းပြထားရာမှာ မိလိန္ဒပဉ္စက ပြထားတဲ့ ဘေးများကို အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့က ရည်ရွယ်ခဲ့ဟန် ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဘိဓမ္မာဝိဘင်းပါဠိမှာ ပြဆိုချက်က သာ၍ ခိုင်မာလိမ့်မည်လို့လဲ ထင်ပါတယ်။ အဲဒီ ပြဆိုချက်ဟာလည်း မိလိန္ဒပဉ္စက ပြဆိုချက်နှင့် အများအားဖြင့် တူညီပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိဘင်းပါဠိတော်မှ ပြဆိုချက်ကို အရင်းခံပြုပြီး ထုတ်ပြပါမယ်။

(၁) ဇာတိဘေး၊ (၂) ဇရာဘေး၊ (၃) ဗျာဓိဘေး၊ (၄) မရဏဘေး ဒီ ၄-ပါးကို ဘေး ၄-ပါးအနေဖြင့် ဝိဘင်းပါဠိမှာ ရှေးဦးစွာ ဟောထားပါတယ်။ သောတာပန်မှာ ခုနစ်ဘဝအထိ ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ ဘေး ၄-ပါးနှင့် တွေ့နိုင်သေးသောကြောင့် “သောတာပတ္တိမဂ်က ဒီပဌမ ဘေး ၄-ပါးကို လုံးဝ ပယ်တယ်”လို့တော့ မဆိုနိုင်ပေဘူး။ “ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး တွေ့ရမည့် အဲဒီ ဘေး ၄-ပါးကို ပယ်တယ်”လို့ ယူရင်တော့ သင့်ဖွယ်ရှိပါတယ်။

(၅) မင်းဘေး၊ (၆) ခိုးသူဘေး၊ (၇) မီးဘေး၊ (၈) ရေဘေး ဒီ ၄-ပါးကို ဒုတိယ ဘေး ၄-ပါးအနေဖြင့် ဟောထားပါတယ်။ ဒီ ၄-ပါးလည်း မျက်မှောက်ဘဝမှာ ငြိမ်းဖို့ကတော့ မသေချာပါဘူး။ သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် နောက်ဘဝများမှာ ကင်းတယ်လို့ ယူရင်လည်း သင့်စရာ ရှိပါတယ်။ သို့မဟုတ် ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး ဖြစ်မည့်ဘဝများနှင့် စပ်၍ တွေ့ကြုံရမည့်ဘေးများ ကင်းတယ်လို့ ယူရင်လည်း သင့်စရာ ရှိပါတယ်။

(၉) လှိုင်းဘေး၊ (၁၀) မိကျောင်းဘေး၊ (၁၁) ဝဲဘေး၊ (၁၂) ငါးကြမ်းဘေး၊ ဒီ ၄-ပါးကို တတိယ ဘေး ၄-ပါးအနေဖြင့် ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီ ဘေး ၄-ပါးကတော့ တိုက်ရိုက်အားဖြင့် ဖြစ်ရေ၊ ပင်လယ်ရေများသို့ ကူးသွားတဲ့သူများနှင့်သာ ဆိုင်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်ကတော့ အဲဒီ ၄-ပါးကို ဥပမာအဖြစ်ထားပြီး ဟောတော်မူလိုရင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကာ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းစသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရန် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မှာ ရဟန်းပြု လာတယ်။ အဲဒီလို ရဟန်းပြုလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆရာသမား ရဟန်းတော်များက နေရေး၊ ထိုင်ရေး၊ သွားလာရေး၊ သင်္ကန်း ဝတ်ရုံရေး၊ စားသောက်ရေးမှစပြီး ကျင့်ဝတ်တွေကို သင်ပြပေးကြရတယ်။ အဲဒီလို သင်ပြပေးတဲ့ ရဟန်းများက ခပ်ငယ်ငယ်လည်း ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။

ရဟန်းပြုလာခါစ ရဟန်းအသစ်က အရွယ်ကြီးသူ၊ လူ့ဘဝတုန်းက အဆင့်အတန်းမြင့်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ အဲဒီရဟန်းသစ်က “ငါတို့ဟာ လူ့ဘဝတုန်းက သူများတွေကို ဆုံးမညွှန်ကြားလာခဲ့တဲ့ သူပဲ။ ယခုတော့ ဘာမဟုတ်တဲ့ ကိုယ်တော်ကလေးတွေက ငါတို့အား ဆရာလုပ်ပြီး ညွှန်ကြားနေတယ်။ ဒီအတိုင်းဆိုရင်တော့ ရဟန်းဘဝ မနေချင်တော့ဘူး” လို့ သည်းမခံနိုင်တဲ့ ဒေါသစိတ်တွေ ဖြစ်ပြီး သာသနာတော်မှ လူထွက်သွားပါရောတဲ့။ အဲဒါဟာ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက ဖြစ်ဖူးတဲ့ ပုံစံပါပဲ။ အဲဒီလို သည်းမခံနိုင်လို့ လူ့ဘောင်ပြန်ထွက်သွားတာဟာ မြစ်ထဲ ပင်လယ်ထဲက လှိုင်းဒဏ် မခံနိုင်လို့ နစ်မြုပ်ရတာနဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒါကို လှိုင်းဘေးလို့ တင်စားပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။ ယခုကာလမှာလဲ ဒုလ္လဘရဟန်းပြုကြရာမှာ ရဟန်းငယ်များ၏ ဆုံးမညွှန်ကြားချက်ကို သည်းမခံနိုင်လို့ ဒေါသဖြစ်ပြီး မူလက ရည်မှန်းထားတဲ့ ရက်မစေ့ခင် လူထွက်သွားရင် အဲဒီလှိုင်းဘေးသင့်တယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သာသနာတော်မှာ ရဟန်းပြုလာခါစ ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆရာသမားများက “ဒီလိုဟာ မစားကောင်းဘူး၊ ဒီလိုအချိန် မစားကောင်းဘူး” စသည်ဖြင့် ဆုံးမညွှန်ကြားကြတယ်။ အဲဒီလို ဆုံးမညွှန်ကြားတာကို သဘောမကျတဲ့ ရဟန်းသစ်က ဒီလို ဆင်ခြင်မိတယ်။ “ငါတို့ဟာ လူ့ဘဝတုန်းက ဘာမဆို စားချင်တာကို စားနိုင်တယ်၊ ဘယ်အချိန်မဆို စားနိုင်တယ်။ ယခု

တော့ ဟိုဟာ မစားကောင်းဘူး၊ ဒီဟာ မစားကောင်းဘူး၊ ဒီ အချိန် မစားကောင်းဘူး စသည်ဖြင့် အချုပ်အချယ်တွေ သိပ် များတယ်။ မတတ်နိုင်ဘူး”လို့ ဆင်ခြင်ပြီး လူ့ဘောင် ပြန်သွား ပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ ဝမ်းရေ အကြောင်းပြုပြီး ပျက်စီး ဆုံးရှုံးရ တာ ဖြစ်တဲ့အတွက် အစားကြီးတဲ့ မိကျောင်းနဲ့ တူလို့ မိကျောင်း ဘေး သင့်တာတဲ့။ ဒီလိုဟာလဲ ယခုအခါ အနည်းအကျဉ်းတော့ ရှိနိုင်တာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ရဟန်းဟာ စက္ခုန္ဒြေစသည်ကို မစောင့် ရှောက်ဘဲ မြို့ထဲ ရွာထဲကို သွားတဲ့အခါ သမီးခင်ပွန်း အစုံအလင် နှင့် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို အလိုရှိတိုင်း သုံးဆောင်ခံစားလျက် ပျော်မွေ့နေတာကို တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို တွေ့မြင်ရတော့ “ငါ့မှာလဲ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ရှိနေတာပဲ၊ ငါလဲ သူတို့လိုပင် ကာမ ဂုဏ် အာရုံတွေနဲ့ ပျော်မွေ့နေနိုင်တာပဲ”လို့ မြင်တွေ့ရတာကို အားကျပြီး လူ့ဘောင်ပြန်ရောက်သွားပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ ခဲနဲ့တူ တဲ့ ကာမဂုဏ်က ဆွဲငင်သွားတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ရေဝဲစုတ်ပြီး နစ်မြုပ်ပျက်စီးသွားတာနဲ့ တူပါသတဲ့။ ဒါကတော့ ငယ်ရွယ်တဲ့ ရဟန်းများနဲ့ ပိုပြီး သက်ဆိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ခုတင်က ရဟန်းလိုပါပဲ၊ စက္ခုန္ဒြေစသည်ကို မစောင့်စည်းဘဲ မြို့ထဲ ရွာထဲကို သွားတော့ ဝတ်ပုံဆည်းပုံ နေရာမကျတဲ့ မာတုဂါမကို မြင်ရတွေ့ရတယ်။ အဲဒီတော့ ကာမ ရာဂတွေ အပြင်းအထန် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အတွက် ရဟန်းဘဝမှာ

မနေနိုင်တော့ဘူး၊ လူ့ဘဝ ရောက်သွားရပါသတဲ့၊ အဲဒါဟာ ငါးကြမ်းဘေးကြောင့် သေပျက်ရတာနဲ့ တူပါတယ်တဲ့၊ ငါးကြမ်း ဆိုတာ ဒီနေရာမှာ မာတုဂါမကို တင်စားပြီး ဟောထားပါတယ် တဲ့၊ ဒါလည်း ရဟန်းငယ်များနဲ့ ပိုပြီး သက်ဆိုင်ပါတယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ လှိုင်းဘေး စသည်ကတော့ သောတာပန် ရဟန်းမှာ ဖြစ်ဖွယ် မရှိပါဘူး၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်ရဟန်းမှာ သောတာပတ္တိမဂ်က လှိုင်းဘေး၊ မိကျောင်းဘေး၊ ဝဲဘေး၊ ငါး ကြမ်းဘေးဆိုတဲ့ ဘေး ၄-ပါးကို ပယ်ပြီးဖြစ်တယ်လို့ ယူနိုင်ပါ တယ်၊ ဒီဘေးလေးပါးက လူဝတ်ကြောင့် သောတာပန်နဲ့တော့ မဆိုင်ဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ (အင်္ဂုတ္တရပ-၄၃၈ စသည်မှာ ၅)

စတုတ္ထဘေး ၄-ပါးကတော့ (၁၃) မိမိကိုယ်ကို မိမိကိုယ် တိုင် စွပ်စွဲသည့် အတ္တာနုဝါဒဘေး၊ ဒါကတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် စွပ်စွဲတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှန်လို့ ဖြစ်မှာပဲ၊ သောတာပန်မှာတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် စွပ်စွဲလောက်အောင် သီလချွတ်ယွင်းမှု မရှိနိုင် ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီဘေးကို သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်၊ (၁၄) သူတစ်ပါးက စွပ်စွဲတဲ့ ပရာနုဝါဒဘေး၊ ဒီဘေးလည်း အမှုမှန်ဖြင့် စွပ်စွဲခံရတာ သောတာပန်မှာ မရှိနိုင် ဘူး၊ (၁၅) မင်းဒဏ်ဘေး၊ ဒါကတော့ မတရား စွဲချက်တင်ပြီး မင်းဒဏ်သင့်တာလည်း သောတာပန်မှာ မကင်းနိုင်ဘူး၊ သို့ပေ မယ့် နောက်ဘဝတွေမှာတော့ အရိယမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် ဒီဘေးမျိုးလည်း ကင်းနိုင်ပါတယ်၊ (၁၆) အပန်းလေးပါး ကျ

အဲဒီတော့ ဝေရီဘေးနဲ့ ဒုဗ္ဘိက္ခဘေး ဒီ ၂-ပါးထဲက တစ်ပါး ပါးကိုသာ ယူသင့်တယ်။ ဘယ်ဟာကို ယူမလဲဆိုရင် ဒုဗ္ဘိက္ခ-ဆို တဲ့ အစာရှားပါးတဲ့ ဘေးကို ယူမယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ ဝေရီဘေး ကျန်မနေဘူးလားလို့ မေးစရာရှိတယ်။ မကျန်ဘူးလို့ပဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတာ ဝေရီဝေရရန်ဆိုတာ အတွင်းရန်သူ၊ အပြင်ရန်သူ ၂-မျိုး ရှိတယ်။ သတ်ခြင်းစသော အကုသိုလ် စေတနာ ငါးပါးကို အတွင်းရန်သူ ဖြစ်ကြောင်း ရှေ့နားက ပြဆို ခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီအတွင်းရန်သူကို မှီပြီး အပြင်ရန်သူ ဖြစ်ပွားပုံကို ဝေရသုတ် အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ယခု ပြဆိုခဲ့တဲ့ ဘေးတွေထဲမှာ သီလဗျသနဆိုတာ ပါတယ်။ အဲဒီ သီလပျက်မှု သီလဗျသနဟာ အတွင်းရန်သူပဲ။ အဲဒီ သီလဗျသနဆိုတဲ့ အတွင်း ရန်သူကို သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်လိုက်ရင် အပြင်ရန်သူဆိုတဲ့ ဝေရီဘေးလည်း ကင်းနိုင်တော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဝေရီဘေးကို သီလဗျသနထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီးတော့ ဒီမှာ လိုနေတဲ့ (၂၅)ခု မြောက် ဘေးအရာမှာ ဒုဗ္ဘိက္ခဘေးကို ထည့်ယူသင့်တယ်လို့ ဘုန်းကြီးက သဘောကျနေပါတယ်။

ဒါကြောင့် ရှေ့နားက ပြထားခဲ့တဲ့ ဘေး(၂၄)ပါးထဲမှာ (၂၅) ဒုဗ္ဘိက္ခ-အစာရှားပါးတဲ့ အငတ်ဘေးကို ထည့်သွင်းယူရမယ်။ ဒါ ပေမယ့် ဒီအငတ်ဘေးကတော့ သောတာပန်ဖြစ်ရုံနဲ့ မျက်မှောက် ဘဝတွင် ဧကန် ကင်းငြိမ်းမယ်လို့ မဆိုနိုင်ပေဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက အရှင် လောသကတိဿမထေရ် ဆိုတာဟာ ရှေးအကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုး

ဝိပါကဝဋ်က လိုက်လာလို့ ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးသည့်တိုင်အောင် ဆွမ်း မပြည့်စုံဘဲ ရှိနေခဲ့ပါသတဲ့၊ နောက်ဆုံး ပရိနိဗ္ဗာန်စံမည့် နေ့မှာ တောင် ဆွမ်းမဘုဉ်းပေးရဘဲ ရှိနေရာမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က စတုမရဆေး အလှူခံကျွေးလို့ အဲဒီ တစ်ကြိမ်ပဲ စတု မရကို ဝဝလင်လင် ဘုဉ်းပေးရပါသတဲ့၊ ဒါကြောင့်ပါပဲ၊ သို့ပေ မယ့် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် နောက်နောက်ဘဝတွေ အတွက်ကတော့ ဒီ ဒုတ္တိက္ခဘေးလည်း လုံးဝ ကင်းတယ်လို့ ယူ နိုင်ပါတယ်။

သောတာပတ္တိမဂ်က ရန်ဘေးအားလုံးကို ငြိမ်းစေတယ် ဆိုရာမှာ ဘေးကြီး ၂၅-ပါးအကြောင်း စိစစ်ပြောနေရတာနဲ့ အချိန် အတော်ကုန်သွားပြီ၊ ကဲ-သူ့ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ပြီး ဆို ကြဉ်းစို့။

(ရ) ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ ရှောင်ခွါတိမ်း၊ ကင်းငြိမ်းစေပါ သည်။

ဓမ္မစကြာ မဟာဋီကာသစ် ကျမ်းကြီးမှာတော့ သံဝေဂ ဝတ္ထုဒီပနီမှာ ပြထားတဲ့ ၂-နည်းထဲမှ ဒုတိယနည်းအရ ပရိတ် ကြီးထဲက ရာဇတော ဝါ-စသည်ကိုသာ ဘေး(၂၅)ပါးအဖြစ် ထုတ်ပြထားပါတယ်၊ အဲဒါဟာ (ရာဇာယာဒီနိ ပဉ္စဝိသတိ မဟာဘယာနိ)လို့ ဖွင့်ပြထားတဲ့ ဋီကာများနှင့် ညီညွတ်သလိုလို ရှိပေမယ့် အဲဒီဘေး (၂၅)ပါးထဲမှာ အလွန်သေးနုတဲ့ (ခါဏုက -သစ်ငုတ်ဘေး၊ စန္ဒာကုက္ကုရ-ခွေးကြမ်းဘေး၊ စန္ဒာဝိစ္ဆိက-ကင်း

ပြီးကောက် ကင်းပုစွန်ကြမ်းဆား အစရှိတဲ့) ဆားများလည်း ပါဝင်နေတဲ့အတွက် အရိယမဂ်က ပယ်တယ်လို့ဆိုရာမှာ ဂုဏ်မြောက်ဖွယ် မရှိသောကြောင့် ဒီနေရာမှာ မသင့်ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအသေးအနုတ်ဘေးတွေဟာ မဟာဘယ ဆိုတဲ့ အမည်နှင့်လည်း မဟပ်မိဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။

ဘုရားသားတော်အစစ်

နောက်ပြီးတော့-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဩရသပုတ္တဘာဝံ-ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်စစ်အဖြစ်သို့၊ ဥပနေတိ-ဆောင်ပို့တတ်ပေသည်တဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားကို ဘယ်လို လေးလေးစားစား ယုံကြည်ကိုးကွယ်နေပေမယ့်လို့ သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်မရောက်သေးဘဲ ပုထုဇဉ် အဖြစ်နဲ့ ဆိုရင် မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော် သမီးတော်အစစ် မဖြစ်သေးဘူး၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်လို့ သောတာပန်ဖြစ်မှ မြတ်စွာဘုရား၏သားတော် သမီးတော်အစစ် ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်က မြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်စစ် သမီးတော်စစ် အဖြစ်သို့လည်း ရောက်စေပါတယ်-တဲ့။

မြတ်စွာဘုရားကို အလွန် လေးစား ကြည်ညိုနေပါလျက် ပုထုဇဉ်ဟာ ဘုရား၏ သားတော်စစ် သမီးတော်စစ် ဘာကြောင့် မဖြစ်ပါသလဲလို့ ဆိုတော့ ပုထုဇဉ်ဆိုတာ ဆရာများတယ်၊ ယခု

ဘုရားစစ် ဘုရားမှန်ကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်နေပေမယ်လို့ နောက်
တစ်ချိန်မှာ ဘုရားအတုတွေ ဂိုဏ်းဆရာတွေကို ယုံကြည်ကိုး
ကွယ်သွားတာလဲ ရှိနိုင်တယ်။ ယခုဘဝမှာ မပြောင်းလဲပေမယ်
လို့ နောက်နောက် ဘဝတွေကျတော့ ပြောင်းလဲသွားနိုင်သေးတယ်။
ဒါကြောင့်ပါပဲ။ သောတာပန် ဖြစ်သွားရင်တော့ ဘုရားစစ်ကို
ယုံကြည်မှု၊ ကြည်ညိုမှု၊ ကိုးကွယ်မှုဟာ မပျက်နိုင်တော့ဘူး။
ဘုရား ဟောထားတဲ့ တရားတော်ကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ပြီး ယုံကြည်
မှု ခိုင်မြဲနေတော့တာပဲ။ အဲဒီလို ဘုရားရွှေရင်တော်မှ ထုတ်ပြီး
ဟောတဲ့တရားကို သိပြီး ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ ယုံကြည်တဲ့အတွက်
ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်စစ် သမီးတော်စစ် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရ
တယ်။ အဲဒီလို ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်စစ် အဖြစ်သို့လဲ
ရောက်စေပါတယ်-တဲ့။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

(၈) ရွှေရင်တော်နှစ်၊ သားတော်ဖြစ်၊ စင်စစ်ရောက်
စေသည်။

သားတော်အဖြစ်လို့ ဆိုသင့်ရာမှာ သံပေါက်လင်္ကာစပ်နည်း
နှင့် ညီအောင် သားတော်ဖြစ်-လို့ စီထားပါတယ်။ အမျိုးသမီး
သောတာပန်အတွက် ဆိုရင်တော့ သမီးတော်ဖြစ်-လို့ ပြင်ဆိုရ
ပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်အဖြစ် သမီးတော်အဖြစ်သို့
သောတာပတ္တိမဂ်က ရောက်စေတယ်ဆိုတော့ အမြင့်ဆုံးအဆင့်သို့
ရောက်စေတာပေါ့။ အင်မတန် အားတက်စရာကောင်းပါတယ်။

အကျိုးအာနိသင်များစွာကိုလည်း ရစေသည်

နောက်ပြီးတော့ အညေသံ-ဆိုခဲ့ပြီးများမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ အနေကသတာနံ အာနိသံသာနံ ပဋိလာဘာယ စ-ရာပေါင်းများစွာသော အကျိုးအာနိသင်တို့ကို ရခြင်းငှာလဲ၊ သံဝတ္ထတိ-ဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါတွေက ဘယ်လိုအကျိုးအာနိသင်တွေလဲလို့ ဆိုတော့ ရတနတ္ထယေ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓါဒီနံ-ရတနာသုံးပါး အပေါင်း၌ သက်ဝင်သော သဒ္ဓါစသော အကျိုးအာနိသင်တွေပါပဲလို့ ဋီကာက ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ သောတာပန် ဖြစ်သွားရင် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ အစစ်အမှန်မှာ ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲသွားတယ်၊ ဒါကြောင့် ဟိုဆရာ ဒီဆရာတွေကို မော့ကြည့်နေဖို့ မလိုတော့ဘူး၊ တရားအသစ် ရှာနေဖို့ မလိုတော့ဘူး၊ အခြားဆရာတွေ၊ အခြားဘာသာတရားတွေကို မော့မကြည့်ရတော့ဘူး၊ ငုံ့ကြည့်ရတဲ့ အနေရောက်နေပါတယ်၊ အဲဒါဟာ တရားအမှန်ကို သိထားလို့ ချမ်းသာနေတာပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ သောတာပန်ဟာ ကာမဘဝမှာ အများဆုံး ခုနစ်ဘဝအတွင်း အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်ရမယ်၊ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးမီအတွင်းမှာလဲ ကိုယ့်တရားနဲ့ ကိုယ် ခိုင်လုံတဲ့ အားကိုးစရာ အမြဲရှိနေတယ်၊ ယုတ်ညံ့ တဲ့ဘဝမှာ မဖြစ်ရဘူး၊ ပြည့်စုံချမ်းသာတဲ့ ဘဝကောင်း ဘဝမြတ်များမှာ သာ ဖြစ်ရတယ် စသည်ဖြင့် ဒီလို အကျိုးအာနိသင်တွေကို လည်း သောတာပတ္တိမဂ်က ရစေပါတယ်၊ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။

(၉) ရာပေါင်းများစွာ၊ နိသံသာ၊ သောတာမဂ်က ပေးပါသည်။

ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၂-မျိုး

သောတာပတ္တိမဂ်က ပေးတဲ့ အကျိုးအာနိသင်တွေကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြထားတဲ့အတိုင်း ဟောလာတာ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ယခု ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် အကြောင်းကို ဆက်ဟောရမယ်။

ပစ္စဝေက္ခဏာဆိုတာ (၁) တွေ့သိခဲ့ရတဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်စသည်ကို ပြန်လှည့်၍ ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာက တစ်မျိုး၊ (၂) မိမိ၏ အခြေအနေကို စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ-က တစ်မျိုး၊ ဒီလို ၂-မျိုး ရှိပါတယ်။

(၁) ဖြစ်မြဲ ပစ္စဝေက္ခဏာ

ထိသိမှု၊ ကြံသိမှု၊ ကြားမှု၊ မြင်မှု စသည်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားတွေကို သိနေရင်းပင် သိစရာအာရုံရော ရှုသိမှုရော ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲကို ကျရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို ကျရောက် သွားတာဟာ ဂေါတြဘူ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်ခေါ်တဲ့ တရားထူးတွေပဲ။ ချုပ်ငြိမ်းတာကတော့ နိဗ္ဗာန်ပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကျရောက်သွားတဲ့အခါ ချက်ခြင်းပင် ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်မိတယ်။ ဆင်ခြင်

ပုံကတော့ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတွေကို ရှုသိနေရင်း ထဲက ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်သွားပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်မိတယ်။ အဲဒါဟာ လာခဲ့ရာလမ်းကို ပြန်လှည့်ပြီး ကြည့်တာလိုပင် မဂ်ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာပဲ။

ချုပ်ငြိမ်းရာမှာ ခေတ္တမျှ တည်ပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်မိတယ်။ အဲဒါက အကျိုးဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဘဲ။ ဒီပစ္စဝေက္ခဏာကတော့ ဖလသမာပတ်ရောက်ပြီးတဲ့ အခါမှာမှ ပိုပြီး ထင်ရှားတယ်။ ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်နေဆဲတွင် ဖြစ်ပျက်တဲ့သဘောကင်းဆိတ်နေပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်မိတယ်။ အဲဒါက ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာပဲ။ ဒီဆင်ခြင်ပုံ ၃-မျိုးကတော့ မဂ်ဖိုလ်ရောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းမှာ ဧကန် ဖြစ်စမြဲပါပဲ။ ဥပမာအားဖြင့် လမ်းလျှောက်နေရင်း ချိုင့်ထဲ ကျသွားရင် ဆင်ခြင်မိတာလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်းမှာ-

မဂ္ဂံ ဖလဉ္စ နိဗ္ဗာနံ၊ အဝဿံ ပစ္စဝေက္ခတိ-လို့

ပြဆိုထားပါတယ်။ မဂ္ဂံ-မဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဖလဉ္စ-ဖိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနံ-နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း၊ အဝဿံ-မချွတ်ဧကန်၊ ပစ္စဝေက္ခတိ-ပြန်လှည့်၍ ဆင်ခြင်မြဲပါပဲတဲ့။ ပယ်ပြီး ငြိမ်းပြီး ကိလေသာနဲ့ မပယ်ရသေး မငြိမ်းသေးတဲ့ ကိလေသာများကို ဆင်ခြင်တာကတော့ အဲဒီကိလေသာတွေနဲ့ စပ်ပြီး ကြားနာ မှတ်သားဖူးတဲ့ သုတရှိသူများမှာသာ ဖြစ်တယ်။ သုတ

မရှိတဲ့ သူများမှာတော့ မဖြစ်ဘဲလဲ ရှိတတ်ပါသတဲ့၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်းနှင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းများမှာ-

ဟီနေ ကိလေသေ သေသေ စ၊

ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါ န ဝါ လို့-

ပြဆိုထားကြပါတယ်၊ ဟီနေ-ပဟီနေ ကိလေသေ-ပယ် အပ်ပြီး ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သေသေ စ-မပယ်ရ သေး၍ ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စ ဝေက္ခတိ ဝါ-ဆင်ခြင်သည်လည်း ရှိ၏၊ န ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါ-မဆင်ခြင်သည်လည်း ရှိ၏-တဲ့။

“သကဒါဂါမိမဂ်က မည်သည့် ကိလေသာများကို ပယ် တယ်”ဆိုတာ မကြားဖူး မမှတ်သားဖူးတဲ့အတွက် သကဒါဂါမိ ဖြစ်တဲ့ မဟာနာမ်မင်းဟာ သူ့သန္တာန်မှာ ကင်းတဲ့ ကိလေသာနဲ့ မကင်းသေးတဲ့ ကိလေသာတွေကို မဆင်ခြင်မိဘူး၊ မဆင်ခြင်မိတဲ့ အတွက် သူ့သန္တာန်မှာ ရံခါ ရံခါ ဖြစ်ပေါ်လာကြတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေဟာ ဘာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ကြပါသလဲလို့ မြတ်စွာဘုရားကို မေးလျှောက်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေဟာ မပယ်ရသေးလို့ ဖြစ်ကြတာ ပဲလို့ မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

(၂) စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ

သောတာပန်၏ စွမ်းရည်ဂုဏ်များကို စူးစမ်းဆင်ခြင်ကြည့်ရန် မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် ကောသမ္ဘိယသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က (ရ)မျိုး ဝေဖန်ပြီး ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီဆင်ခြင်ပုံတွေဟာ ဖြစ်မြဲပစ္စဝေက္ခဏာထက် ကျယ်ပြန့်တဲ့အတွက် မဟာပစ္စဝေက္ခဏာလို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။ အကျယ်ကိုတော့ ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင်တရားတော် စာအုပ်မှာ နောက်ဆက်တွဲ အနေနဲ့ ဖော်ပြထားပြီး ရှိနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီသီလဝန္တသုတ်တရားကို ဟောစဉ်ကတည်းက ထည့်သွင်းပြီး အကျယ်ဟောထားခဲ့တဲ့အတွက် ဒီနေရာမှာ အကျဉ်းချုပ်တော့ ပြရဦးမှာပဲ။

ပဌမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဓ-ဤ သာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သောတာပန် ရဟန်းသည်၊ ဝါ-သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အရညဂတော ဝါ- တောအရပ်သို့ ကပ်ရောက်လျက် ဖြစ်စေ၊ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ-သစ်ပင်ရင်း သစ်ပင်အောက်သို့ ကပ်ရောက်လျက်ဖြစ်စေ၊ သုညာဂါရဂတော ဝါ-လူသူဆိတ်သည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့ ကပ်ရောက်လျက်ဖြစ်စေ၊ ဣတိ ပဋိသန္ဓိကွတိ-ဤပုံဤနည်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ကြည့်၏။ (ရှုဆင်ခြင်ပုံကတော့) ယေန ပရိယုဋ္ဌာနေန-အကြင် ဖြစ်ပေါ်လျက် လွှမ်းမိုးတတ်သော

(ပရိယုဋ္ဌာန်) ကိလေသာက၊ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော-စိတ်ကို လွှမ်းမိုးလျက် ဖြစ်နေသောကြောင့်၊ အဟံ-ငါသည်၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဝါ-တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ရုပ်နာမ်သဘောကို၊ နပ္ပဇာနေယျံ န ပဿေယျံ-မသိနိုင် မမြင်နိုင်ဘဲ ရှိရာ၏၊ မေ အဇ္ဈတ္တံ-ငါ၏ ကိုယ်ထဲ၌၊ အပ္ပဟိနံ-မပယ်ရသေး မကင်းသေးသော၊ တံ ပရိယုဋ္ဌာနံ-ထိုသို့သော ပရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာသည်၊ အတ္ထိ နခေါ-ရှိသေးသလော၊ ဣတိ ပဋိသန္ဓိကွတိ-ဤသို့ ရှုဆင်ခြင်ကြည့်၏။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တရားနှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေတဲ့အခါ (ကာမစ္ဆန္တ အစရှိသော) စိတ်ကူးကြံစည်မှု (ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ) တွေက မကြာခဏ ဖြစ်ပေါ်နေလို့ ဒွါရ ၆-ပါးက တကယ် ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်ကို အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်၊ အဲဒီလို ထကြွလွှမ်းမိုးပြီး ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ (ပရိယုဋ္ဌာန်) စိတ်ကူး ကိလေသာတွေများ ရှိသေးသလားလို့ သောဘာပန်က ဆင်ခြင်ကြည့်ပါတယ်တဲ့၊ ဒါပေမယ့် သက်သက် ဆင်ခြင်ကြည့်ရုံနဲ့တော့ အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ဘူး၊ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်ရတဲ့ ဝိပဿနာ မှုနည်းဖြင့် ရှုမှတ်လျက် ဆင်ခြင်ကြည့်ရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ် ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့ အခါ ကာမစ္ဆန္တ အစရှိသော အလွတ် စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေ လုံးလုံး မဖြစ်ဘဲရင်လည်း ရှိရမယ်၊ တစ်ရံတစ်ခါ ဖြစ်လာရင်လည်း ချက်ခြင်းပင် မှတ်သိနိုင်ပြီး ကင်းပျောက်သွားစေနိုင်ရမယ်၊ နာရီဝက်ခန့်ဖြစ်စေ၊ တစ်နာရီဖြစ်စေ၊ ထို့ထက် အလွန်ဖြစ်စေ

တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အမှန်အတိုင်း မပြတ်ရှုသိပြီး နေနိုင်ရမယ်။ အဲဒီလို သိနေရင် အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်အောင် လွှမ်းမိုးတဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန်စိတ်ကူးတွေ ကင်းငြိမ်းနေတာပဲ။ အဲဒီလို ကင်းငြိမ်းနေတာကို တွေ့ပြီး ဒီလို ဆုံးဖြတ်နိုင်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီ ဆုံးဖြတ်ပုံကို ဒီလို ဟောထားပါတယ်။

သော-ထိုသို့ ရှုမှတ်လျက် ဆင်ခြင်ကြည့်သော ထိုသောတာပန် ရဟန်းသည်၊ မေ အဇ္ဈတ္တံ-ငါ၏ ကိုယ်ထဲ၌၊ အပ္ပဟိန္ဒ-မပယ်ရသေးသော၊ တံ ပရိယုဋ္ဌာန်-အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်အောင် လွှမ်းမိုးလျက် ဖြစ်ပေါ်သော ထိုပရိယုဋ္ဌာန် စိတ်ကူးမျိုးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့ပေ၊ သစ္စာနံ ဗောဓာယ-သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားတို့ကို ထိုးထွင်းသိရန်အတွက်၊ မေ မာနသံ-ငါ၏ စိတ်ကို၊ သုပ္ပဏိဟိတန္တိ-ကောင်းစွာ ထားအပ်ပေပြီဟု၊ ပဇာနာတိ-သိမြင်ဆုံးဖြတ်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကို ဘုန်ကြီးက ဆောင်ပုဒ်များ စီထားတယ်။ အဲဒါတွေကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(က) ဆိတ်ငြိမ်ရာတွင်၊ ချဉ်းကပ်ဝင်၍၊ ဆင်ခြင်ရှုကြည့်၊
ဖြစ်ပျက်မိ၊ အသိရှင်းသည်သာ။

အဲဒီမှာ ဆိတ်ငြိမ်ရာတွင် ချဉ်းကပ်ဝင်၍-ဆိုတာကတော့ ရှုမှတ် ဆင်ခြင်ကြည့်ဖို့ရာ သင့်လျော်တဲ့အရပ်ကို ညွှန်ပြတာပါပဲ။ တောအရပ်၊ သစ်ပင်အောက်၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာဆိုတဲ့ ဒီအရပ်

သုံးပါးထဲက တစ်ပါးပါးကို ညွှန်ပြတာပါပဲ။ လိုရင်းကတော့ ဖြစ်
 ခိုက်ရပ်နာမ်တွေ ရှုကြည့်တဲ့အခါ အဖြစ်အပျက်ကို ရှင်းလင်းစွာ
 သိရတယ်ဆိုတာက လိုရင်းပါပဲ။ ကဲ ဆက်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

(ခ) ယထာဘူတ၊ မသိရအောင်၊ ထကြွလွှမ်းမိုး၊ ကိလေ
 ဆိုး၊ ဖြစ်ရိုး မရှိပါ။

(ဂ) ဤသို့ သိရ၊ ပဌမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

ဖြစ်ခိုက်ရပ်နာမ်တွေကို မရှုနိုင် မသိနိုင်အောင် လွှမ်းမိုးပြီး
 ဖြစ်တဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန်စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေ ကိလေသာကြမ်းတွေ
 မရှိဘူးလို့ သိရတယ်။ အဲဒါဟာ ပဌမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာပါပဲ။
 ဒါကြောင့်-

ဣဒံ - ဤဆင်ခြင်ဉာဏ်သည်၊ အဿ အဓိဂတံ - ထို
 သောတာပန်ရသော၊ ပဌမံ ဉာဏံ-ပဌမပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်၊
 ဟောတိ-ဖြစ်ပေသည်၊ အရိယံ လောကုတ္တရံ-လောကုတ္တရာ
 အရိယမဂ်ကို မှီ၍ ဖြစ်သော ဉာဏ်ပေတည်း၊ အသာဓာရဏံ
 ပုထုဇ္ဇနေဟိ-ပုထုဇဉ်တို့နှင့် မဆိုင်သော ဉာဏ်ပေတည်း-လို့
 နိဂုံးချုပ်ပြီး ဟောထားပါတယ်။

ဘယ်နည်းနဲ့ပဲ အားထုတ်သည်ဖြစ်စေ မိမိကိုယ်ကို
 သောတာပန် ဖြစ်ပြီလို့ ယုံကြည်ယူဆထားတဲ့သူတိုင်း ဒီပဌမ
 ပစ္စဝေက္ခဏာနည်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ကြည့်သင့်ပါတယ်။ သောတာပန်

မဟုတ်သေးရင်တော့ မရှုသိနိုင်ဘဲ စိတ်ကူးအကြံတွေက လွှမ်းမိုးနေတာကို တွေ့ရမှာပဲ။ သောတာပန်အစစ် ဖြစ်နေရင်တော့ ပလီဗောဓ မရှိဘဲ ရှုမှတ်နေတဲ့အခါ အလွတ်စိတ်ကူး အကြံတွေ လုံးဝ မဖြစ်လာဘဲ ကင်းငြိမ်းနေတာကိုရင်လည်း တွေ့ရမယ်။ ဖြစ်လာရင်လည်း ချက်ခြင်း မှတ်သိနိုင်တဲ့အတွက် အနှောက်အယှက် မရှိဘဲ ရှုမှတ်နိုင်ပြီး တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှင်းလင်းစွာ သိသိနေတာကိုရင်လည်း တွေ့ရမယ်။

ဒုတိယ ပစ္စဝေက္ခဏာ

ဒီကနောက်တော့ ပါဠိအနက်ကို မရွတ်တော့ဘဲ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုပြီး ရှင်းပြသွားမယ်။ ပါဠိအနက်ကို အလိုရှိရင်တော့ ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော် စာအုပ်မှာ နောက်ဆက်တွဲ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာတရားတော်ကို ကြည့်ကြပေတာ။ ကဲလိုက်ဆို ကြရမယ်။

(က) မဂ်သိပြီးဟန်၊ ဝိပဿဉာဏ်၊ ဖန်ဖန်မှီဝဲကာ။

(ခ) အကြမ်း၊ အနု၊ ကိလေစ၊ ငြိမ်းမှု ထင်ရှားရာ။

သောတာပန်မှာ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောကို တွေ့မြင်ပြီးတော့ မြင်မှု၊ ကြားမှု စသည်တွေကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောမျှပဲလို့ သိတဲ့ ဉာဏ်အမြင်ဟာ ခိုင်မြဲသွားတယ်။ ထပ်ခါ ထပ်ခါ ရှုမှတ်တိုင်း အဲဒီမဂ်အသိအမြင်ကို မှီဝဲပွားများ

နေသည် မည်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး နှိပ်ပွားများ နေတဲ့အတွက် ကိလေသာငြိမ်းမှုကို ရ-မရ ဆင်ခြင် ကြည့်ပါတယ်၊ အဲဒီဆင်ခြင်ပုံ ပါဠိထဲမှာ “(ပစ္စတ္တံ သမထံ) မိမိစိတ်၌ နိဝရဏကိလေသာကို ငြိမ်းစေတဲ့ သမာဓိကို ရပါရဲ့လား”လို့ ဆင်ခြင်တာက “ရှုမှတ်နေစဉ်မှာ စိတ်ကူးကြံစည်မှု ကိလေသာတွေ ကင်းလောက်အောင် သမာဓိ ကောင်းပါရဲ့လား”လို့ ဆင်ခြင်တာပါပဲ၊ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ အကြမ်းကိလေသာငြိမ်းမှု ထင်ရှားရမယ်လို့ ဆိုထားတယ်၊ ပရိယုဋ္ဌာန်ခေါ်တဲ့ စိတ်ကူး ကိလေသာတွေကို ကိလေသာကြမ်းတွေလို့ ဆိုတာပါပဲ၊ အရိယမဂ္ဂီ မရမီကဆိုရင် အဲဒီလို အပြင်ထွက်တဲ့ စိတ်ကူးတွေကို မပယ်နိုင်တဲ့အခါလဲ ရှိတယ်။

သောတာပန်မှာ ဆိုရင်တော့ ပလိဗောဓ ကြောင့်ကြစရာ မရှိဘဲ အေးအေးဆေးဆေး ရှုမှတ်နေတဲ့အခါ အဲဒီလို စိတ်ကူး ကိလေသာတွေကို ပယ်ခွာနိုင်တာကပဲ များရမယ်၊ အဲဒီလို ပယ်ခွာနိုင်တဲ့ သမာဓိကို ရပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ပုံပါပဲ၊ “(ပစ္စတ္တံ နိဗ္ဗုတိံ) မိမိစိတ်၌ ကိလေသာငြိမ်းခြင်းကို ရပါရဲ့လား”လို့ ဆင်ခြင်တာကတော့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသစသော ကိလေသာ ကင်းငြိမ်းပါရဲ့လား”လို့ ဆင်ခြင်တာပါပဲ၊ အဲဒါကတော့ ပယ်ပြီး ကိလေသာ ဆင်ခြင်တာနဲ့လည်း ခပ်တူတူပါပဲ၊ အဲဒီ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသည်ကတော့ အနုသယခေါ်တဲ့ သိမ်မွေ့သော ကိလေသာများ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ အနုစား ကိလေသာအနေဖြင့် ပြထားပါတယ်။

ရှုမှတ်ပြီး အဲဒီလို ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ရှုမှတ်နေဆဲမှာ စိတ်ကူး ကိလေသာအကြမ်းတွေ မဖြစ်လာဘဲ ငြိမ်းနေတာကို တွေ့ရမယ်။ ရှုမိတဲ့ အာရုံတိုင်းနှင့် စပ်ပြီး မြဲတယ် ချမ်းသာတယ် စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်မည့် အနုသယကိလေသာ ငြိမ်းနေတာလဲ ထင်ရှားရမယ်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ကိလေသာတွေ လုံးဝ မဖြစ်နိုင်တာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရမယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် ဒီလိုဆုံးဖြတ်ချက် ရလာရမယ်။ မှတ်သိစရာရော မှတ်သိမှုရော ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲသို့ ကျရောက်သွားပြီးကတည်းက ရှုမှတ်ဆဲမှာလည်း စိတ်ကူးကိလေသာတွေ ငြိမ်းနေတယ်။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ စသည်လည်း ရှေးကလို မရှိတော့ဘူး”လို့ ဒီလို သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရမယ်။ အဲဒါဟာ ဒုတိယ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာပါပဲ။

တတိယ ပစ္စဝေက္ခဏာ

မြင်မှု၊ ကြားမှုစသည်ကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု သိလျက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေရတဲ့ ဤသာသနာတော်မှ အပြင်ဘက်မှာ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောတိုင်အောင် သိမြင်တဲ့ ဒီအသိအမြင်မျိုးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ရှိနိုင်သေးသလားလို့ သောတာပန်က ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဒီသာသနာမှ အပြင်ဘက်၌ မရှိနိုင်ဘူးလို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရမယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ဆုံးဖြတ်တာဟာ တတိယမဟာပစ္စဝေက္ခဏာပါပဲ။ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ရှုမှတ်သိရ၊ ဤလမ်းမှ၊ ပြင်ပ တခြားမှာ။

(ခ) ကိလေငြိမ်းဘိ၊ မြတ်အရိ၊ မရှိဆုံးဖြတ်ရာ။

“ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုရမယ်၊ အဲဒီလို ရှုနေရင်း သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်တယ်”လို့ ဟောထားတဲ့ ဒီသီလဝန္တသုတ်စသည်နှင့်အညီ “မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဒုက္ခသစ္စာကို မရှုသိဘဲ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မပွားစေဘဲ တခြားနည်းဖြင့် တရားထူး မရနိုင်ဘူး”ဆိုတာ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် သဘော ကျနေတဲ့အတွက် “ဒီသာသနာ ဒီနည်းလမ်းမှ အပြင်ဘက်၌ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ အရိယာ မရှိဘူး”လို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်တဲ့။

စတုတ္ထ ပစ္စဝေက္ခဏာ

နောက် ဆင်ခြင်ပုံတစ်ခုကတော့ အရိယာဉာဏ် အမြင်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံမြဲဖြစ်တဲ့ ဓမ္မတာသဘော ဆိုတာ ရှိတယ်၊ အဲဒီ ဓမ္မတာသဘောနှင့် ငါ့မှာ ပြည့်စုံပါရဲ့လား”လို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရမယ်တဲ့၊ အဲဒီ ဓမ္မတာက ဘယ်လိုဟာလဲဆိုရင်၊ အရိယာမှာ သင့်နိုင်တဲ့ အာပတ်ဆိုတာ ရှိတယ်၊ ကုစားပြုပြင်လို့ ရနိုင်တဲ့ အာပတ်ပါပဲ၊ လောကဝဇ္ဇ မဟုတ်တဲ့ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇအာပတ်ထဲကပါပဲ၊ အဲဒီအာပတ်တွေထဲမှာလည်း မသိနားမလည်လို့ဖြစ်စေ၊ စိတ်မပါဘဲဖြစ်စေ သင့်တဲ့ အာပတ်ပါပဲ၊

လူသာမဏေများနှင့် သုံးညဉ့်ထက်အလွန် အမိုးအကာတူတဲ့ အဆောက်အဦအတွင်းမှာ လျောင်းအိပ်ခြင်း၊ တိစီဝရိက် အဓိဋ္ဌာန် တင်ထားတဲ့ သင်္ကန်းနှင့် အရုဏ်တက်ချိန်၌ ကင်းကွာနေခြင်း စသည်ကြောင့် သင့်တဲ့ အာပတ်မျိုးပါပဲ။ အဲဒီလို အာပတ် မတော် တဆ သင့်ခဲ့လျှင် လျင်မြန်စွာ ဒေသနာပြောကြားပြီး ကုစား ပါတယ်တဲ့။

လျင်မြန်ပုံ ဥပမာကတော့ ကလေးသူငယ်ဟာ လက်ဖြင့် မီးကျိုးခဲကို ထိမိရင် ချက်ခြင်းလက်ကို ပြန်ရုပ်သိမ်းသလိုပါပဲ တဲ့။ လူကြီးဆိုရင် ရုတ်တရက် မပူသေးတဲ့အတွက် လက်ကို ပြန် ရုပ်သိမ်းတာ ဖင့်နေးနိုင်တယ်။ ကလေးသူငယ်ကတော့ အသားက နုလို့ မြန်မြန် ပူပြီး မြန်မြန် ရုပ်သိမ်းတယ်။ အဲဒီလိုပဲ အာပတ်ကို အမြန် ကုစားတယ်။ နောင်လဲ အဲဒီအာပတ်မျိုး မသင့်ရအောင် ရှိသေစွာ စောင့်ရှောက်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ သောတာပန် ရဟန်း မှာ ပြည့်စုံမြဲဓမ္မတာပါပဲ။ လူဝတ်ကြောင် သောတာပန်များမှာ လည်း အပါယ်ကျလောက်အောင် မကြီးကျယ်တဲ့ သာမန်ပြောများ ပြုမှားတာကလေးများ ရှိရင် အဲဒါမျိုးကို နောင်မဖြစ်စေရတော့ ဘူးလို့ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးသွားဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒါနဲ့ ဆိုင် တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ကုစားနိုင်ကောင်း၊ အာပတ်ပေါင်း၊

တိမ်းစောင်း ရောက်သေးရာ။

(ခ) မဖုံးကွယ်ဘဲ၊ ကုစားမြဲ၊ နောင်လည်း စောင့်ရိုးပါ။

မိမိ၏အပြစ်ကို မဖုံးကွယ်ဘဲ ကုစားရမယ်၊ နောင်လည်း အဲဒီ အပြစ်မျိုး မဖြစ်ရအောင် ရိရိသေသေ စောင့်ရှောက်သွားရမယ်၊ အဲဒါဟာ သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံမြဲဓမ္မတာပဲ၊ အဲဒီဓမ္မတာနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ မပြည့်စုံသည်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရမယ်၊ သောတာပန်အစစ်မှာ ဆိုရင် အဲဒီဓမ္မတာနှင့် ပြည့်စုံနေကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မယ်-တဲ့။

သာမန်ပုထုဇဉ်တွေက ကာမဂုဏ်ခံစားမှုမျိုးကို အကုသိုလ် ဖြစ်မှန်း မသိကြဘူး၊ အပြစ် မမြင်ကြဘူး၊ အမြတ်တနိုး အားရ ဝမ်းသာနဲ့ ခံစားလေ့ရှိကြတယ်၊ သောတာပန်မှာတော့ ကာမ ရာဂ မကင်းသေးလို့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ခံစားသုံးဆောင် နေရပေမယ့် နှစ်သက်သာယာမှု ရာဂကိလေသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ အပြစ်ရှိတဲ့ အကုသိုလ်ဖြစ်ကြောင်း သိကြတယ်၊ စွမ်းနိုင်ရင် ပယ် ရမယ့် အကုသိုလ်ဖြစ်ကြောင်းလည်း သိကြတယ်၊ ဥပမာ အား ဖြင့် အသန့်အပြန့်ကြိုက်တဲ့ ဗြာဟ္မဏ လူမျိုးဟာ မုန်ယစ်နေတဲ့ ဆင်ကြီးကို ကြောက်လို့ တိမ်းရှောင်ရတဲ့အခါ မစင်တွေရှိရာ အရပ်သို့လည်း ချဉ်းကပ်ရသလိုပါပဲတဲ့၊ အဲဒါဟာ သာမန် ပုထုဇဉ်နှင့် သောတာပန် ထူးခြားပုံပါပဲ။

ပဉ္စမ ပစ္စဝေက္ခဏာ

သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံမြဲဖြစ်တဲ့ အခြားဓမ္မတာ တစ်ခုလည်း ရှိပါသေးတယ်၊ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင်၊ မလွဲမရှောင်သာလို့ ကိစ္စ ကြီးငယ်တွေကို ဆောင်ရွက်နေရပေမယ့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ

အကျင့်ကို ကျင့်လိုတဲ့ စိတ်ကတော့ ထက်သန်စွာ ရှိတဲ့ သဘော ဓမ္မတာပါပဲ။ အထူးအားဖြင့်တော့ သမာဓိ၊ ပညာ အကျင့်ကို ကျင့်ဖို့ လိုလားတဲ့ဆန္ဒ ထက်သန်စွာရှိတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့၏ တပည့်ယောဂီအချို့ဟာ စားဝတ်နေရေး လောကရေးအတွက် မလွဲမရှောင်သာလို့ စီးပွားရေးအလုပ်တွေကို လုပ်ကိုင်နေရပေမယ့် အဲဒီအလုပ်တွေမှာ စိတ်က သိပ်ပြီး မပျော်မွေ့ဘဲ၊ ရှုမှတ်နေဖို့ရာသာ စိတ်ဝင်စားနေကြတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အချိန်ရသလောက်တော့ မမေ့မလျော့ဘဲလဲ ရှုမှတ် အားထုတ်နေတတ်ကြပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် မွေးပြီးခါစ သားငယ်ကလေးရှိတဲ့ နွားမကြီးဟာ မလွဲမရှောင်သာလို့ မြက်ကို စားနေသော်လည်း သားငယ်ကလေးကိုတော့ ပစ်မထားဘူး။ တစေ့တစောင်း ကြည့်ရှုနေသလိုပါပဲတဲ့။ အဲဒီဓမ္မတာနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ရှောင်လွှဲမရ၊ မှုကိစ္စ၊ ပြုရလေသောခါ။

(ခ) သိက္ခာသုံးပါး၊ ကျင့်ရန်ကား၊ စိတ်အား သန်မြဲသာ။

သောတာပန်မှာ မလွဲမရှောင်သာတဲ့ ကိစ္စ ကြီးငယ်ကို ဆောင်ရွက်နေရပေမယ့် သိက္ခာသုံးပါးကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် တင်းတင်းရင်းရင်း ကျင့်လိုတဲ့ စိတ်ဆန္ဒက ထက်သန်နေမြဲပဲ ဆိုတဲ့ ဓမ္မတာသဘောနဲ့ ပြည့်စုံရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ပြည့်စုံနေကြောင်း သိရတွေ့ရပါလိမ့်မယ်တဲ့။ ဒါကတော့ အထူးတောင် မဆင်ခြင်ရဘဲနဲ့ တွေ့နေရတတ်ပါတယ်။

ဆဋ္ဌမ ပစ္စဝေက္ခဏာ

နောက်ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ခုကတော့ သောတာပန်၏ ခွန်အားနဲ့ ပြည့်စုံပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာပါပဲ။ ဘယ်လို ခွန်အားနဲ့ ပြည့်စုံရမလဲ ဆိုတော့၊ မြတ်စွာ ဘုရားဟောထားတဲ့ တရားတော်ကို ကြားနာရတဲ့အခါ ရိရိသေသလေးလေးစားစား နာတဲ့ ခွန်အားနဲ့ ပြည့်စုံဖို့ပါပဲ။ ဟောကြားတဲ့ တရားစကားလုံးတွေကို တစ်လုံးမျှ လွတ်မသွားရအောင် စူးစူးစိုက်စိုက် နာရမယ်တဲ့။ ဥပမာအားဖြင့် စီးပွား အလုပ် လုပ်ကိုင်ရာမှာ တစ်ပြားတစ်ချပ်မျှ မဆုံးရှုံး မနစ်နာရအောင် ကြောင့်ကြစိုက်သလိုပင် စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်းဖြင့် စူးစိုက်ပြီး နာယူရမယ်တဲ့။ အဲဒါဟာ အရိယာ၏ ခွန်အားပဲ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ— “ဗုဒ္ဓဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောအခါ၊ လုံးစုံမကြွင်း၊ နှလုံးသွင်း၊ နာခြင်း အားကောင်းစွာ” လို့ ဆိုထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ဗုဒ္ဓ ဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောအခါ။

(ခ) လုံးစုံမကြွင်း၊ နှလုံးသွင်း၊ နာခြင်း အားကောင်းစွာ။

ဒီနေရာမှာ ပိုပြီး သဘောပေါက်သွားအောင် ပုထုဇဉ်၏ ခွန်အားကိုလည်း ပြောရဦးမယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့၊ တရားနဲ့ အလှမ်းဝေးနေတဲ့ ပုထုဇဉ်တွေက တရားနာတဲ့အခါ ဟောတဲ့

တရားကို ဂရုမစိုက်ဘဲနဲ့ ဟိုဟိုဒီဒီ လျှောက်ပြီး စိတ်ကူးကြံစည် နေတတ်တယ်။ အချင်းချင်း စကားလည်း ပြောနေတတ်တယ်။ သံဂါယနာခေတ်တုန်းက သံဂါယနာအမေးအဖြေကို အသံလွှင့် ဌာနက အဲဒီ အမေးအဖြေ တရားသံကို ဖြန့်လွှင့်ပေးတယ်။ သဒ္ဓါ တရားရှိတဲ့ သူတွေက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ ရီရီသေသေ နာကြ တယ်။ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို မနာဖူးသေးတဲ့ သူတွေ တချို့က တောင် ရီရီသေသေနဲ့ နာနေကြသတဲ့။ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမည်ခံ အမျိုးသမီးကြီး တစ်ယောက်ကတော့ အဲဒီ သံဂါယနာ အမေးအဖြေအသံကို ကြားရရင် “ဟဲ့ ရေဒီယိုကို ပိတ်လိုက်၊ ယံ တေနကြီး လာနေပြီ၊ တယ် နားပူတယ်”လို့ ဆိုသတဲ့။ အဲဒါဟာ ပုထုဇဉ်ရဲ့ ခွန်အားပါပဲ။ သောတာပန်အစစ်ကတော့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဟောတဲ့တရား တော်ကို တစ်လုံးတစ်ပါဒမျှ မလွတ်ရအောင် စိတ်တိုင်းစိတ်တိုင်း ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး နာယူတဲ့ ခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံနေကြောင်း တွေ့ ရပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဆဋ္ဌမ (၆-ခုမြောက်) ပစ္စဝေက္ခဏာပါပဲ။

သတ္တမ ပစ္စဝေက္ခဏာ

သတ္တမ ပစ္စဝေက္ခဏာကလည်း အရိယာခွန်အားနဲ့ ပြည့်စုံ ရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်တာပါပဲ။ ဘယ်လိုခွန်အားလဲဆိုတော့၊ မြတ်စွာ ဘုရား ဟောထားတဲ့ တရားကို နာကြားရတဲ့အခါ နှစ်သက် သဘောကျပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပီတိတွေ ဖြစ်တဲ့ ခွန်အားပါပဲ။

ဒီနေရာမှာလဲ ပုထုဇဉ်တို့၏ ခွန်အားကတော့ အလွမ်းအဆွေးတွေ ပါတဲ့ ဝတ္ထုကြောင်းတရားကို ကြိုက်တယ်၊ ရယ်စရာ ပျက်လုံးတွေကို ကြားရရင် တဟားဟားနဲ့ ရယ်မောပြီး သဘောကျနေတယ်၊ အလွမ်းအဆွေး ရယ်စရာပျက်လုံးတွေ မပါတဲ့ တရားရိုးရိုးကို နာရတဲ့အခါကျတော့ ပျင်းရိငြီးငွေ့ပြီး တသမ်းသမ်း တဝေဝေရင်လည်း ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ အိပ်ငိုက်ရင်လည်း နေတတ်တယ်၊ တရားက ရှည်လိုက်တာ ပြီးခဲလိုက်တာလို့ စိတ်ဖြင့် ညည်းညူပြီးတော့လည်း နေတတ်တယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့ ဟောနေတဲ့ ဝိပဿနာသက်သက်တရား ဆိုရင်တော့ သူတို့က သာပြီး မကြိုက်တာပဲ၊ အဲဒါဟာ တရားနာမှုနဲ့စပ်ပြီး အညံ့စား ပုထုဇဉ်တွေရဲ့ ခွန်အားပါပဲ။

သောတာပန်ကတော့ ဘုရားဟောတဲ့ တရားကို ပါဠိအနက် ရိုးရိုးကလေး ဟောနေပေမယ်လို့ သဘောကျပြီး ပီတိတွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့ ဟောနေတဲ့ ဝိပဿနာတရားကို နာနေကြတဲ့ ယောဂီတွေဆိုရင် ပါဠိရွတ်သံ ကြားရရုံနဲ့လည်း ကိုယ်ထဲမှာ ဖြိုးဖြိုးပျင်းပျင်းနဲ့ ပီတိတွေ ဖြစ်တတ်ကြတာပဲ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်တွေကို သဘောကျပြီးတော့လဲ ပီတိတွေ ဖြစ်တတ်ကြတာပဲ၊ အဲဒီလို ဒေသနာကို သဘောကျပြီးတော့ ပီတိဖြစ်တာ၊ အနက်ကို သဘောကျပြီးတော့ ပီတိဖြစ်တာတွေဟာ အရိယာတို့၏ ခွန်အားပဲ၊ အဲဒီခွန်အားနဲ့ ငါ့မှာ ပြည့်စုံပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံနေကြောင်း တွေ့ရပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ သတ္တမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာပဲ၊ အဲဒါနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ဗုဒ္ဓဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောခါ။

(ခ) အနက်သိမြင်၊ စိတ်ကြည်ရွှင်၊
ကိုယ်တွင် သိမ့်သိမ့်ဖြာ။

(ဂ) ဤသို့ သိရ၊ သတ္တမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာ (ရ)ပါးနှင့် ပြည့်စုံရင် သောတာပန် အစစ်ပဲလို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကိုလည်း ဆိုကြရမယ်။

(က) ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ညီစွာ ဖြစ်ပါမူ။

(ခ) အရိယာမှန်၊ သောတာပန်၊ ဧကန် ဆုံးဖြတ်ယူ။

သီလဝန္တသုတ်မှာ “ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုနေရင်း သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက် ပြုပြီး သောတာပန် ဖြစ်နိုင်တယ်”လို့ ဟောထားတဲ့ စကားရပ်နှင့် စပ်ပြီးတော့ “သောတာပတ္တိမဂ်က မဖောက်ခွဲဖူးခဲ့တဲ့ ကိလေသာ အစုအခဲကို ဖောက်ခွဲခြင်း” အစရှိသော အရိယာမဂ်၏ စွမ်းရည် ဂုဏ်တွေကိုလည်း ဟောခဲ့ပြီ၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ဆင်ခြင်မြဲ ဖြစ်သော သာမန်ပစ္စဝေက္ခဏာများကိုလည်း ဟောခဲ့ပြီ၊ စူးစမ်း ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာခုနစ်ပါးကိုလည်း ဟောခဲ့ပြီ၊ အလွန် နက်နဲတဲ့ တရားတွေပါပဲ၊ သိနားလည်ရန် မှတ်ထားရန် အလွန် ကောင်းတဲ့ တရားတွေလည်း ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒါတွေ ပြည့်စုံတန် သလောက် ပြည့်စုံသွားပါပြီ။

သောတာပန် သုံးပါး

သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာဟာ (၁)သတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန်၊ (၂) ကောလံကောလသောတာပန်၊ (၃) ဧကဗီဇိ သောတာပန်လို့ သုံးပါး ရှိတယ်။ အဲဒီသုံးပါးထဲက သတ္တက္ခတ္တု ပရမ သောတာပန် အကြောင်းကို အဘိဓမ္မာ ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိ တော်မှာ ဒီလို ဟောထားပါတယ်။

ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ တိဏ္ဍံ သံယောဇနာနံ-(ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာ သ ဟူသော) သံယောဇဉ်သုံးပါးတို့၏၊ ပရိက္ခယာ-လုံးဝကုန်ခြင်း ကြောင့်၊ သောတာပန္နော ဟောတိ-သောတာပန် ဖြစ်၏။ အဝိနိပါ တဓမ္မော-အပါယ်ဘုံသို့ ကျခြင်း သဘောမရှိပေ၊ နိယတော-မြဲ သော ဂတိ ဉာဏ်ရှိ၏။ သမ္မောဓိပရာယဏော-ကိုယ်တိုင်သိအပ် သော အထက်မဂ်ဉာဏ်လျှင် လားရောက်ရာ ရှိ၏။ သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒေဝေ စ-နတ်လောက၌လည်းကောင်း၊ မာနုသေစ -လူ့လောက၌လည်းကောင်း၊ သတ္တက္ခတ္တု သန္ဓာသိတွာ သံသရိတွာ -ခုနစ်ကြိမ် ပြေးသွားကျင်လည်ပြီး၍၊ ဒုက္ခဿန္တံ-ဆင်းရဲ၏ အဆုံးကို၊ ကရောတိ-ပြု၏။ အယံ ပုဂ္ဂလော-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမော-သတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဆိုအပ်သည်တဲ့။

အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (ပ-၂၃၄)မှာလည်း အလားတူ ပါဠိ ရှိပါတယ်။ သတ္တက္ခတ္တု-ခုနစ်ကြိမ်+ပရမ-အတိုင်းအရှည်-သတ္တက္ခတ္တုပရမ= ဘဝ ခုနစ်ကြိမ် ခုနစ်ဘဝ အတိုင်းအရှည် ရှိတဲ့ သောတာပန် လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကောလံကောလ သောတာပန်ကိုတော့ -

ဒွေ ဝါ တိဏိ ဝါ ကုလာနိ-၂-ဘဝ ၃-ဘဝတို့သို့၊ သန္တာဝိတွာ သံသရိတွာ-ပြေးသွားကျင်လည်ပြီး၍၊ ဒုက္ခဿန္တ ကရောတိ-ဆင်းရဲ၏အဆုံးကို ပြုတယ်-လို့ ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ၂-ဘဝ ၃-ဘဝဆိုတာက သာမန်ပြဆိုတဲ့ ဒေသနာမျှ ဖြစ်ကြောင်း၊ ၆-ဘဝအထိ ကျင်လည်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ သောတာပန်လည်း ကောလံကောလပင် မည်ကြောင်း အဋ္ဌကထာများမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အမျိုးကြီးအမျိုးမြတ် ဘဝတစ်ခုမှ အမျိုးကြီး အမျိုးမြတ် ဘဝတစ်ခုသို့ သွားရောက်တတ်သောကြောင့် ကောလံ ကောလမည်သည်။ သောတာပန် ဖြစ်သည်မှစ၍ ယုတ်ညံ့သော အမျိုး၌ မဖြစ်၊ စီးပွား ဥစ္စာပေါများသော အမျိုးကြီးအမျိုးမြတ် တို့၌သာလျှင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုကြောင်းကိုလည်း ထိုအဋ္ဌကထာ တို့မှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဧကဗီဇီ ဆိုတာကတော့ တစ်ခုသော ခန္ဓာမျိုးစေ့ (ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်)တစ်ခုသော ဘဝသာ ဖြစ်ဖို့ရှိတဲ့ သောတာပန်လို့ ဆိုလို ပါတယ်။ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် လူ့လောကမှာဖြစ်စေ၊ နတ်လောကမှာဖြစ်စေ တစ်ဘဝသာ ဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိ နိဗ္ဗာန်ဝင်စံမည့် သောတာပန်ကို ဧကဗီဇီ ခေါ်တယ်။ ၂-ဘဝ

ဖြစ်စေ၊ ၃-ဘဝ၊ ၄-ဘဝ၊ ၅-ဘဝဖြစ်စေ၊ ၆-ဘဝဖြစ်စေ ဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံမည့် သောတာပန်ကို ကောလံ ကောလခေါ်တယ်။ အဲဒီတော့ ၂-ဘဝသာ ရှိတဲ့ ကောလံကောလ၊ ၃-ဘဝသာ ရှိတဲ့ ကောလံကောလ စသည်ဖြင့် ကောလံကောလ သောတာပန် ၅-ပါး ရှိတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ သတ္တက္ခတ္တပရမ သောတာပန်ကတော့ လူ့လောက၊ နတ်လောကမှာ (ရ-ဘဝ)အထိ ဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံရမည့် သောတာပန်ပဲ။

ဒီသောတာပန် ၃-ပါးဟာ နောက်ဆုံးဘဝအထိ သောတာပန် အဖြစ်မှာသာ တည်နေတယ်။ ကြားထဲမှာ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် မဖြစ်ဘူး။ နောက်ဆုံးဘဝကျမှ အထက် မဂ်ဖိုလ်သုံးဆင့်လုံးကို တက်ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို သောတာပန် သုံးမျိုး ကွဲပြားခြင်း၏ အကြောင်းက ဘာလဲဆိုရင် အထက်မဂ်ဖိုလ် ရအောင် အားထုတ်မှု ဝိပဿနာ ထက်သန်ခြင်းနှင့် မထက်သန် ခြင်းပဲလို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဆုံးဖြတ်ထားပါတယ်။ အထက်မဂ်ဖိုလ် ရအောင် အားထုတ်မှု ဝိပဿနာ ထက်သန်အားကောင်းရင် ဧကဗီဇီ ဖြစ်တယ်။ လူ့လောက၌ဖြစ်စေ၊ နတ်လောက၌ဖြစ်စေ တစ်ဘဝမျှဖြစ်ပြီး အဲဒီဘဝမှာပဲ ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရတယ်။ အဲဒီလောက် မထက်သန်ရင် ကောလံကောလ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ကောလံကောလ ၅-ပါးထဲမှာလည်း ဝိပဿနာ အထက်သန်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ၂-ဘဝသာ ဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်မယ်။ အညံ့ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ် မှာ ၆-ဘဝအထိ ဖြစ်ပြီး အဲဒီ နောက်ဆုံးဘဝမှာ ရဟန္တာ ဖြစ်

မယ်၊ အဲဒီကောလံကောလထက် ဝိပဿနာ ညံ့ရင် သတ္တက္ခတ္တ၊ ပရမ သောတာပန်ပဲ။ ခုနစ်ဘဝအထိ ဖြစ်ပြီး အဲဒီ နောက်ဆုံး ဘဝမှာမှ ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရမယ်။ အဲဒီတော့ သောတာပန် ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် မြန်မြန် ရဟန္တာဖြစ်ပြီး နိဗ္ဗာန်သို့ မြန်မြန် ရောက်ချင်ရင် အထက်မဂ်ဖိုလ်များကို ရအောင် ဝိပဿနာအလုပ် ကို ကြိုးကြိုးစားစား ထက်သန်စွာ အားထုတ်ရုံပါပဲ။

ဝိပဿနာက အလွန်ထက်သန်ရင်တော့ မျက်မှောက်ဘဝ တွင်ပဲ သကဒါဂါမ်လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အနာဂါမ်လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ရဟန္တာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို အထက်မဂ်ဖိုလ် အဆင့်များ ရောက်သွားရင်တော့ သောတာပန်လို့ မခေါ်ရတော့ဘူး၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာလို့သာ ခေါ်ရတယ်။ တချို့မှာ ဝိပဿနာ ထက်သန်တဲ့အတွက် တစ်ထိုင်အတွင်း တစ်ခဏ အတွင်းမှာပင် အထက်မဂ်ဖိုလ်များသို့ ရောက်သွားကြတယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတွေ များစွာပင် ရှိခဲ့ပါတယ်။

ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်

တချို့သောတာပန်ကတော့ ဒုတိယဘဝ၊ တတိယဘဝ စသည်မှာ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ဖြစ်ပြီးတော့ သုဒ္ဓါဝါသဘုံမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြတယ်။ အဲဒီလို သောတာပန်

တော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ သောတာပန် သုံးပါးထဲမှာ မပါဝင်ဘူး။ ရှေးရှေး မြန်မာဆရာ မထေရ်မြတ်တို့က အဲဒီလိုသောတာပန်ကို “ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်”လို့ ခေါ်ဝေါ်ရေးသားကြတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို “ဝဇ္ဇဇ္ဈာသယ-ဝဋ်၌ လိုလားသူ၊ ဝဇ္ဇဘိရတ-ဝဋ်၌ ပျော်မွေ့သူ”လို့လဲ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ပြဆိုပုံကတော့ -

ဧကစ္စော သောတာပန္နော-အချို့သောတာပန်သည်။ ဝဇ္ဇဇ္ဈာသယော-ဝဋ်၌ လိုလားခြင်းရှိသည်။ ဝဇ္ဇဘိရတော-ဝဋ်၌ ပျော်မွေ့သည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ဝဇ္ဇသ္မိယေဝ-ဝဋ်ထဲ၌သာလျှင်။ ပုနပျုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်။ ဝိစရတိ-ကျက်စား၏။ သန္တိဿတိ-ထင်၏။ အနာထပိဏ္ဍိကော သေဋ္ဌိ။ ပ။ နာဂဒတ္တော ဒေဝပုတ္တောတိ - အနာထပိဏ်သူဌေး၊ ဝိသာခါဒါယိကာမကြီး၊ စူဠရထနတ်သား၊ မဟာရထနတ်သား၊ အနေကဝဏ္ဏနတ်သား၊ သိကြားနတ်မင်း၊ နာဂဒတ္တနတ်သားဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဣမေ ဧတ္တကာဇနာ-ဤမျှသော ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဝဇ္ဇဇ္ဈာသယာ ဝဇ္ဇဘိရတာ-ဝဋ်၌ လိုလားခြင်း ရှိကြ၏။ ဝဋ်ထဲ၌ ပျော်မွေ့ကြ၏။ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ-အစမှစ၍၊ ဆ ဒေဝလောကေ-ကာမာဝစရနတ်ပြည် ၆-ထပ်တို့ကို၊ သောဓေတွာ-စင်ကြယ်စေကုန်၍၊ ဝါ-ထိုဘုံတို့ဆိုင်ရာ စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို ခံစားသောအားဖြင့် တင့်တယ်စေကုန်၍၊ (ထိုဘုံတို့၌ တန်ခိုးကြီးသော နတ်များ ဖြစ်ကြလျက် ထိုနတ်ပြည်တို့ကို သန့်စင်စေကြသည်-ဂုဏ်ကျက်သရေရှိစေကြသည်ဟု ဆိုလို၏) အကနိဋ္ဌေ ဌတွာ-အကနိဋ္ဌဘုံ၌ တည်

ကုန်လျက်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ-ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုကုန်လတ္တံ့၊ ဣမေပိ-
ဤအနာထပိဏ်စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း၊ ဣဓ-ဤသောတာ
ပန် သုံးပါးအရာ၌၊ န ဂဟိတာ-မယူအပ်ကုန်-လို့ ပုဂ္ဂလပညတ်
အဋ္ဌကထာ (၄၇) သံယုတ်အဋ္ဌ ကထာ (တတိယ-၂၇၁)တို့၌ ပြ
ဆိုထားပါတယ်။

အနာထပိဏ်သူဌေး အစရှိတဲ့ ဝဋ်ကြိုက် ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ
ကာမာဝစရနတ်ပြည် ၆-ထပ်မှာ ဖြစ်ပြီးတော့ နောက်ဆုံး သုဒ္ဓါ
ဝါသ ငါးဘုံထဲက အမြင့်မြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ အကနိဋ္ဌဘုံမှာ ဖြစ်ကြ
မယ်၊ အဲဒီဘုံကျတော့မှ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြမယ်၊
အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ နောက်ဆုံးဘဝကျအောင် သောတာပန်
အဖြစ်ဖြင့် တည်နေကြတာ မဟုတ်ဘူး၊ ကြားထဲမှာ သကဒါဂါမ်၊
အနာဂါမ် ဖြစ်ပြီးတော့ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံမှာ အစဉ်အတိုင်း တက်
ပြီး နောက်ဆုံး အကနိဋ္ဌဘုံမှာ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြမယ်၊ ဒါကြောင့်
အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သတ္တက္ခတ္တုပရမ စသော သောတာပန် သုံးပါး
ထဲ ထည့်မယူရကြောင်း ပြဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီလို သောတာပန်
ကို ဘယ်လိုခေါ်ရမလဲဆိုတော့ မြန်မာဆရာတော်များက ပြဆို
ထားတဲ့အတိုင်း ဘုံစဉ်စံလို့ ခေါ်ရုံရှိတာပါပဲ၊ ဘယ်လို ဘုံစဉ် စံ
သလဲဆိုတော့-(ဆ ဒေဝလောကေ သောဓေ တွာ စသည်ဖြင့်) ဆို
ထား တဲ့အတိုင်း “ကာမာဝစရနတ်ပြည် ၆-ထပ် ဘုံစဉ်အတိုင်း၊
သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီး စံသွားလို့ “ဘုံစဉ်စံ”
ခေါ်တယ်လို့ တချို့က ယူဆကြပါတယ်၊ ဘုန်းကြီး သဘောကျ
တာကတော့ သောတာပတ္တိဖိုလ်ဘုံအဆင့်မှ သကဒါဂါမ်ဖိုလ်ဘုံ

အဆင့် , အနာဂါမိဖိုလ်ဘုံအဆင့်များသို့ တစ်ဘဝချင်း ရောက်ပြီး နောက်ဆုံးဘဝကျမှ အရဟတ္တဖိုလ်ဘုံအဆင့်သို့ ရောက်လျက် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတဲ့အတွက် “ဘုံစဉ်စံ”ခေါ်တယ်လို့ သဘောကျပါတယ်။ အဲဒီဘုံစဉ်စံ ယူပုံကတော့ ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်မှာ ပဌမာယ ဘူမိယာ၊ ဒုတိယာယ ဘူမိယာ စသည်ဖြင့် ဖိုလ်လေးပါးကို ဘုံလေးပါးအဖြစ် ဟောထားတဲ့ စကားနှင့် အညီပါပဲ။ ရှင်းလည်း ရှင်းပါတယ်။

ကာမာဝစရနတ်ဘုံ ၆-ထပ် အစဉ်အတိုင်း တက်တယ်ဆိုတာကတော့ မသေချာပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သက္ကပဉ္စသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ (၃၃၂)မှာ “သိကြားမင်းဟာ လူ့ဘဝ၌ ဖြစ်ပြီး သကဒါဂါမ် ဖြစ်မည့်အကြောင်း၊ တဖန် သိကြားမင်း ဖြစ်ပြီး အနာဂါမ် ဖြစ်မည့်အကြောင်း၊ အဲဒီ သိကြားမင်းအဖြစ်မှ သုဒ္ဓါ ဝါသငါးဘုံ၌ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားမည့် အကြောင်းများကို” ပြဆိုထားသောကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒါဟာလည်း အဋ္ဌကထာ သက်သက် မဟုတ်ပါဘူး။ သက္ကပဉ္စသုတ် ပါဠိတော်မှာပင် ဂါထာများဖြင့် ပြဆိုချက် ရှိပါတယ်။ အဋ္ဌကထာ ပြဆိုပုံကတော့-

အယံ-ဤသိကြားမင်းသည်၊ တတော သက္ကတ္တဘာဝတော- လူ့ဘဝမှ ပြန်လာ၍ဖြစ်သော ထိုဒုတိယအကြိမ် သိကြားအဖြစ်မှ၊ စုတော-စုတေလတ်သော်၊ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ-ထိုသိကြားအတ္တဘော သိကြားဘဝ၌၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဿ ပဋိလဒ္ဓတ္တာ-အနာဂါ

မိမိကို ရဲခဲခြင်းကြောင့်၊ ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ ဟုတွာ-
 အထက်သို့ ဆန်တက်လျက် အကနိဋ္ဌဘုံသို့ သွားရောက်မည့်
 ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍၊ အဝိဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တန္တော-အဝိဟာဘုံစသည်တို့၌
 ဖြစ်လျက်၊ အဝဿာနေ အကနိဋ္ဌေ-နောက်ဆုံး အကနိဋ္ဌဘုံ၌၊
 နိဗ္ဗတ္တိဿတိ ကိရ-ဖြစ်လိမ့်မည်တဲ့၊ တံ-ထိုသို့ဖြစ်မည်ကို၊
 သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဧဝံ အာဟ-နောက်ဆုံးဘဝ၌ ထိုအကနိဋ္ဌ
 ဘုံသည် နေရာဖြစ်လိမ့်မည်-ဟူသော ဤစကားကို ဆိုပေသည်၊
 သေ-ဤသိကြားမင်းသည်၊ အဝိဟေသု-အဝိဟာဗြဟ္မာတို့၌၊ ဝါ-
 အဝိဟာဘုံ၌၊ ကပ္ပသဟဿံ ဝသီဿတိ ကိရ-ကပ္ပါတစ်ထောင်
 နေရလိမ့်မည်တဲ့၊ အတပ္ပေသု ဒွေ ကပ္ပသဟဿာနိ-အတပ္ပါဘုံ၌
 ကပ္ပါ ၂-ထောင် နေရလိမ့်မည်တဲ့၊ သုဒဿေသု စတ္တာရိ
 ကပ္ပသဟဿာနိ-သုဒဿာဘုံ၌ ကပ္ပါ ၄-ထောင် နေရလိမ့်မည်
 တဲ့၊ သုဒဿီသု အဋ္ဌ-သုဒဿီဘုံ၌ ကပ္ပါရှစ်ထောင် နေရလိမ့်
 မည်တဲ့၊ အကနိဋ္ဌေသု သောဠသ-အကနိဋ္ဌဘုံ၌ ကပ္ပါ တစ်သောင်း
 ခြောက်ထောင် နေရလိမ့်မည်တဲ့၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဧကတိသ
 ကပ္ပသဟဿာနိ-ကပ္ပါ သုံးသောင်းတစ်ထောင်ပတ်လုံး၊ ဗြဟ္မ
 အာယု-ဗြဟ္မာ့အသက်ကို၊ အနဘဝိဿတိ ကိရ-ခံစားရလိမ့်မည်
 တဲ့၊ သက္ကော ဒေဝရာဇာ၊ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ၊ ဝိသာခါ
 မဟာဥပါသိကာတိ-သိကြားနတ်မင်း၊ အနာထပိဏ္ဍိ သူဌေး
 ဝိသာခါ ဒါယိကာမကြီးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တယောပိ ဣမေ-
 ဤသုံးဦးတို့သည်၊ ဧကပ္ပမာဏအာယုကာ ဧဝံ-အသက်အတိုင်း
 အရှည် တူကြပါသည်တဲ့။

အဲဒီ အဋ္ဌကထာစကားထဲမှာ “သိကြားမင်းဟာ သိကြားဘဝမှာပင် အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာဘုံ ရောက်သွားမယ်” လို့ ပြဆိုထားတဲ့အတွက် တာဝတိံသာမှတစ်ပါး အခြားနတ်ပြည်တွေမှာ မဖြစ်ရတော့ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ အနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါတို့လည်း သူတို့ဖြစ်ဆဲနေရာ တုသိတာနှင့် နိဗ္ဗာနရတီဘုံများမှာပင် အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး သုဒ္ဓါဝါသသို့ သိကြားနတ်မင်းလိုပင် ဖြစ်သွားဖွယ်ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် နတ်ပြည် ၆-ထပ် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်တယ်ဆိုတာကတော့ မသေချာဘူး။ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံမှာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်တယ် ဆိုတာကတော့ သေချာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် “အရိယ ဖိုလ်လေးပါးဆိုတဲ့ ဘုံလေးပါးကို တစ်ဆင့်ချင်း တက်သွားလို့ ဘုံစဉ်စံ ခေါ်တယ်” ဆိုတာက ပိုပြီး အသင့်ယုတ္တိ ရှိပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ လူ့ဘဝမှာ သောတာပန် ဖြစ်ပြီးတော့ လူ့လောကတွင်ပဲ ခုနစ်ကြိမ်တိုင်အောင် ဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးဘဝမှာ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ နတ်ဘဝမှာ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတော့ နတ်လောကတွင်ပဲ ခုနစ်ကြိမ်တိုင်အောင်ဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးဘဝမှာ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် = ဒီပုဂ္ဂိုလ် ၂-မျိုးကိုလည်း သတ္တက္ခတ္တ၊ ပရမလို့ မဆိုရဘူးတဲ့။ ရံခါ လူ့ဘုံမှာ ဖြစ်လိုက်၊ ရံခါ နတ်ဘုံမှာ ဖြစ်လိုက်နဲ့ ခုနစ်ကြိမ်တိုင်အောင် ပြောင်းလဲ ဖြစ်တဲ့ သောတာပန်ကိုသာ သတ္တက္ခတ္တ၊ ပရမ ခေါ်တယ်တဲ့။ ကောလံကောလမှာလည်း နည်းတူပါပဲ။

ဘဝရေတွက်ပုံ

တစ်ဘဝ၊ နှစ်ဘဝ စသည်ယူရာမှာ ပဋိသန္ဓေဖြင့် ပိုင်းခြားပြီး ယူရပါသလားလို့ ဆိုတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး၊ အမျိုးကွဲဘဝဖြင့်သာ ပိုင်းခြားပြီး ယူရတယ်၊ အဲဒီလို ယူရကြောင်းကို ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋီကာ (၁၁ရ)မှာ -

ဧကံ ဘဝန္တိ-တစ်ခုသော ဘဝကို ဟူရာ၌၊ တတ္ထေဝ-ထိုရူပဘဝ၊ အရူပဘဝ၌သာလျှင်၊ အနေကက္ခတ္တုဉ္စ ဥပပဇ္ဇန္တဿ-အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ အနာဂါမိနော- အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ အနာဂမနဝသေန-အောက်ကာမဘုံသို့ မလာသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဧကော ဘဝေါတိ ဂဟေတွာ-တစ်ခုသော ရူပဘဝ (ဝါ-အရူပဘဝ)ဟု ယူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပေသည်-လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အဲဒါဟာ “သကဒါဂမ်မှာလို နှစ်ဘဝ မဖြစ်ရဘူး၊ တစ်ဘဝသာ ဖြစ်ရတယ်”လို့ ဆိုထားတဲ့ အဋ္ဌကထာမှာ စောဒနာစရာ ရှိလို့ ဖွင့်ပြတဲ့ မူလဋီကာပါပဲ၊ စောဒနာဖွယ် ရှိပုံကတော့-အနာဂါမိဟာ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံမှာ ငါးဘဝအထိ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အရူပဘုံမှာ ဆိုရင်လဲ လေးဘဝအထိ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ သို့ဖြစ်ပါလျက် တစ်ဘဝကို ချန်ထား၍ ထို့ထက်အလွန် ဒုတိယဘဝ၌ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူးလို့ ဆိုရာမှာ ဘယ်လို ယူဆ၍ ဆိုပါသလဲလို့ စောဒနာဖွယ် ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ စောဒနာဖွယ်ကို ဖြေရှင်းပြတာပါပဲ၊ ဆိုလို

တာကတော့ အနာဂါမ်မှာ သုဒ္ဓါဝါသ၌ ငါးကြိမ်အထိ၊ အရူပ
ဘုံ၌ လေးကြိမ်အထိ ပဋိသန္ဓေအစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော်လည်း
အောက်ကာမဘုံ၌ ပြန်၍ မဖြစ်သောကြောင့် ရူပဘဝ တစ်ပါး
တည်းသာ ဖြစ်တယ်။ သို့မဟုတ် အရူပဘဝ တစ်ပါးတည်းသာ
ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို ကာမဘဝနှင့် မရောဘဲ ရူပဘဝသက်သက်၊
သို့မဟုတ် အရူပဘဝ သက်သက်သာ ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ဘဝ
ဟု ဆိုတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီမှာ ပဋိသန္ဓေ အလိုအားဖြင့်
ငါးဘဝ၊ လေးဘဝ ရှိငြားသော်လည်း အခြားဘဝနှင့် မရောသော
ကြောင့် တစ်ဘဝလို့သာ ယူရသလို “သောတာပန်မှာ ခုနစ်ဘဝ၊
သကဒါဂါမ်မှာ နှစ်ဘဝ”လို့ ဆိုရာများမှာလည်း ပဋိသန္ဓေဖြင့်
မပိုင်းခြားဘဲ ဘဝမျိုးကွဲဖြင့်သာ ပိုင်းခြား၍ ယူသင့်ကြောင်း
အနုဋီကာ (ပ-၁၂၄)မှာ ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

ဧကော ဘဂဝေါတိ ဂဟေတွာ ဝုတ္တန္တိ-တစ်ခုသော ရူပ
ဘဝ (ဝါ-အရူပဘဝ)ဟု ယူ၍ ဆိုအပ်ပေသည် ဟူသော၊ ဧတေန
-ဤဖွင့်ပြချက်ဖြင့်၊ သတ္တ ဘဝေ ဒွေ ဘဝေတိ ဣဒမ္ပိ-ခုနစ်ဘဝ
တို့ကို၊ နှစ်ဘဝတို့ကို (ချန်ထား၍) ဟူသော ဤစကား ၂-ရပ်
ကိုလည်း၊ အဓိပ္ပါယ်ဝသေန နေတဗ္ဗံ-ဆိုလိုသော အနက်၏
အစွမ်းဖြင့် ဆောင်၍ သိအပ်၏။ န ယထာရတဝ သေနာတိ-
တိုက်ရိုက်ဆိုထားသည့် အနက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မယူအပ်၊
မသိအပ်ဟူ၍၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏။ (ဒီစကားဖြင့် ပဋိသန္ဓေ
အရ ခုနစ်ဘဝတိတိ၊ နှစ်ဘဝတိတိ မယူအပ်ကြောင်းကို ပြ
သည်) တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ အဓိပ္ပါယ်- ဤသည်

ကား ဆိုလိုသော အနက်ဖြစ်သည်။ ဧကဝါရံ ကာမာဝစရ ဒေဝေ သု ဧကဝါရံ မနဿေသုတိ-ကာမာဝစရနတ်ဘုံတို့၌ တစ်လှည့်၊ လူတို့၌ တစ်လှည့် ဟူ၍၊ ဧဝံ ဝိမိသိတုပပတ္တိဝသေန- ဤသို့ ရောနှောသော ပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် (ခုနစ်ဘဝ၊ နှစ်ဘဝ တို့ကို ဆောင်၍ သိအပ်၏)၊ တေသု-ထိုနတ်ဘုံ၊ လူ့ဘုံတို့၌၊ ဧကိဿာ ဧဝဉပပတ္တိယာ-တစ်ခုတည်းသာဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ အယံ ပရိစ္ဆေဒေါ-ခုနစ်ဘဝ၊ နှစ်ဘဝဟူသော ဤအပိုင်းအခြားကို၊ န (နေတဗ္ဗော)-မသိအပ်၊ မယူအပ်ပေတဲ့။

(နာယံ-ဟူသော ရှေးမူသာ သင့်သည်) အဲဒီမှာ ဆိုလိုတာ ကတော့ နတ်လောက၌ ဆက်တိုက် ဖြစ်နေလျှင် ဘဝပေါင်း မည်မျှပင် ရှိစေကာမူ လူ့ဘဝနှင့် မရောသောကြောင့် တစ်ဘဝ ဟူ၍သာ ယူရမယ်၊ လူ့လောက၌လည်း ဆက်တိုက်ဖြစ်နေလျှင် ဘဝပေါင်း မည်မျှပင် ရှိစေကာမူ နတ်ဘဝနှင့် မရောသော ကြောင့် တစ်ဘဝဟူ၍သာ ယူရမယ်၊ အဲဒီလို အပြောင်းအလဲ မရှိလျှင် တစ်ဘဝဟူ၍သာ ယူပြီးတော့ ပြောင်းလဲသွားတဲ့ အခါ ကျမှ နှစ်ဘဝ၊ သုံးဘဝ စသည်ဖြင့် ယူရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို ယူပုံဟာ ကာမဘဝနှင့် မရောသော ရူပဘဝ ငါးခုကို၊ အရူပဘဝလေးခုကို တစ်ဘဝလို့ ယူပုံနှင့် ထပ်တူပါပဲ၊ တချို့ ကတော့ နတ်ဘဝမှ သေရင် လူဖြစ်လိုက်၊ လူ့ဘဝမှ သေရင် နတ်ဖြစ်လိုက်နဲ့ တစ်ဘဝချင်း တစ်လှည့်စီ ဖြစ်ပုံကို ယူလိုကြ တယ်၊ အဲဒီလို တစ်လှည့်စီ အတိအကျ ဖြစ်ဖို့ကတော့ ခဲယဉ်း ပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုဆိုရင် အနာဂါမ်၏ ရူပဘဝ ငါးခုနှင့် အရူပ

ဘဝ လေးခုကို တစ်ဘဝဟု ယူပုံနှင့်လည်း မဟပ်မိပါဘူး။
အဲဒါ အထူးသတိပြုစရာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ကဿပမြတ်စွာ
ဘုရား လက်ထက်တော်က သောတာပန်တွေဟာ ယခု ဂေါတမ
မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အထိ နတ်ပြည်လောက၌ ရှိနေ
ကြတာကို ယောက်ဆကြည့်ရင်လည်း ပဋိသန္ဓေဖြင့် မပိုင်းခြား
ဘဲ အမျိုးကွဲဘဝဖြင့်သာ ပိုင်းခြားပြီး ယူတာက ပိုပြီး သင့်
ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

ဖိုလ်ဝင်စားပုံ

သောတာပန်သုံးပါးအကြောင်းကိုတော့ နားလည်လောက်ပါ
ပြီ။ ယခု သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖိုလ်ဝင်စားပုံကို ပြောရမယ်။
ဒါကတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ထင်ရှားပြထားပြီး ရှိနေပါတယ်။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန် စတုတ္ထတွဲ (နှာ ၅၀၄ စသည်)မှာ
ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီမှာတော့ ကျမ်းဂန်ဝေါဟာရတွေနဲ့ ပြ
ထားတယ်။ ယခု ဒီမှာတော့ ယောဂီများ၏ ကိုယ်တွေ့ဖြင့် သိ
လွယ်အောင် အရပ်သုံး မြန်မာစကားဖြင့် ပြောရမယ်။

သောတာပတ္တိဖိုလ်ဆိုတာ အရိယမဂ်ရောက်ခဲ့စဉ်က တွေ့ခဲ့
ရပြီးဖြစ်တဲ့ အငြိမ်းဓာတ်သို့ ပြန်ရောက်နေတဲ့ သဘောပါပဲ။
အဲဒီလို ရောက်အောင် ဘယ်လို လုပ်ရသလဲဆိုရင် ဝိပဿနာ
ရှုမှတ်နေကျအတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ မြင်မှု၊

ကြားမှုစသော ရုပ်နာမ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုမြဲ ရှုမှတ်နေရုံပါပဲ။ ရုပ်နာမ်တွေ ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ပါစေလို့ စိတ်ညွတ်ပြီးတော့ ရှုမှတ်နေကျအတိုင်း ရှုမှတ်နေရုံပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင် အဖြစ်အပျက်ကို သိတဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်က စပြီး ဖြစ်တယ်။ ဒါကတော့ အထူးအဆန်းမဟုတ်ပါဘူး။ အရိယမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီးပုဂ္ဂိုလ် ဝိပဿနာ ရှုရင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်က ချည်း စဖြစ်တာပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုသိနေရင်း ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီး မကြာမီပင် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်တယ်။ ရှုမှတ်မှု အလေ့အလာ အရှိန်ရနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင် တစ်မိနစ်၊ နှစ်မိနစ်လောက်အတွင်းလည်း သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်နိုင်တယ်။ လေး၊ ငါး၊ ဆယ်ချက်လောက် ရှုမှတ်ရုံနဲ့ လည်း သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်နိုင်တယ်။

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က အားရှိလာရင် ရှုသိ ရှုသိနေရင်းပင် ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရှေ့ကလိုပင် ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်သွားတာဟာ သောတာပတ္တိဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတာပါပဲ။ မဂ်၏ အခြားမဲ့မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ဖိုလ်က စိတ်ခဏ နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ်ဆိုတော့ ဘာမှ မကြာဘူး။ ယခု သမာပတ်ဝင်တဲ့ ဖိုလ်ကတော့ ကြာရှည်စွာလည်း တည်နေနိုင်တယ်။ နှစ်မိနစ်၊ သုံးမိနစ် ဖြစ်စေ၊ ငါးမိနစ်၊ ဆယ်မိနစ် ဖြစ်စေ၊ ထို့ထက် အလွန်ဖြစ်စေ သိစရာ ရုပ်နာမ်လည်း မပေါ်၊ ရှုသိမှုလည်း မဖြစ်ဘဲ ငြိမ်းတဲ့သဘောမှာသာ တည်နေတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောကို မျက်မှောက်ပြုလျက် ဖိုလ်စိတ်အစဉ် ဖြစ်နေတာပါပဲ။

အဲဒီ ဖိုလ်စိတ်အစဉ် ပြတ်သွားတဲ့အခါ ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဆိုတာကတော့ ဖြစ်ရိုးပါပဲ။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ပြီး ရှုမှတ်မြဲ ရှုမှတ်လျက် ဖြစ်နေတယ်။ အဖြစ်အပျက်ကို သိမြဲသိနေတယ်။ အဲဒါက ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ပဲ။ အဲဒီကနောက် ဆက်ပြီး ရှုမှတ်နေလျှင် မကြာမီပင် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်ပြန်တယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က အားကောင်းပြန်ရင် ချုပ်ငြိမ်းရာသို့လည်း ရောက်သွားတတ်တယ်။ အဲဒီလို ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ အမြန်ရောက်အောင်လည်း လေ့လာရတယ်။ အဲဒီ ချုပ်ငြိမ်းရာမှာ ဆယ်မိနစ်ခန့်၊ မိနစ်နှစ်ဆယ်ခန့်၊ နာရီဝက်ခန့်၊ တစ်နာရီခန့် စသည်ဖြင့် ကြာရှည်စွာ တည်နေအောင်လည်း အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ရှုမှတ်အားထုတ်ရတယ်။ သမာဓိအားရှိတဲ့သူမှာဆိုရင် ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ အမြန်လည်း ရောက်တယ်။ တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီ စသည်ဖြင့် အလိုရှိသည့်အတိုင်း၊ အဓိဋ္ဌာန်ပြုထားသည့်အတိုင်းလည်း တည်နေနိုင်တယ်။ အချို့ ထူးခြားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ မဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီးကတည်းက ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ခဏခဏလည်း ရောက်နေတယ်။ ဘာမျှ အထူး မလေ့လာရတော့ဘဲ ကြာရှည်စွာလည်း တည်နေတယ်။

သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်ရောက်အောင် အားထုတ်ပုံ

အဲဒီလို အမြန် ရောက်အောင်၊ ကြာရှည်စွာ တည်အောင် လေ့လာသင့်သမျှ လေ့လာပြီးတော့ မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာတွေကို ပယ်နိုင်အောင်၊ မရောက်သေး မရသေးတဲ့ ဉာဏ်ထူးတရားများကို ရောက်အောင် ရအောင်လည်း အားထုတ်ရတယ်။ ဘယ်လို အားထုတ်ရသလဲ ဆိုတော့ အဲဒီကိစ္စအတွက် ဒီသီလဝန္တသုတ်မှာ အရှင်မဟာကောဠိကမထေရ်က မေးလို့ အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က ဖြေရှင်းမိန့်ကြားထားပြီး ရှိနေပါတယ်။ မေးပုံကတော့ -

သောတာပန္နေန ပနာရသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ
ကတမေ ဓမ္မာ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

အာရသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ သောတာပန္နေန ပန ဘိက္ခုနာ- သောတာပန်ရဟန်းသည်ကား၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါကုန်သနည်းလို့ မေးပါတယ်။ ဖြေပုံကတော့ -

သောတာပန္နေနပိ ခေါ် အာရုသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ
ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ ပ။
အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ-

စသည်ဖြင့် ဖြေရှင်းမိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အာရုသော ကောဠိက - ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သောတာ
ပန္နေနပိ ဘိက္ခုနာ - သောတာပန်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမေ
ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ- ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စ
တော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊ (ပါဠိပြရာမှာ ပ-ဆိုတာ
က ပေယျာလ-လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ပေယျာလဆိုတာ ရှေးက ပြ
ခဲ့ပြီး စကားရပ်များကို သိနိုင်လောက်လို့ မပြတော့ဘဲ ချန်
ထားတယ်၊ အလိုရှိရင် ရှေးကအတိုင်းပင် ဖော်ထုတ်နိုင်တယ်
လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ) အနတ္တတော-အစိုးမရ၊ အတ္တကောင်
မဟုတ်၊ သဘောတရားမျှဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အား
ဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ- နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏တဲ့။

အဲဒီဖြေကြားချက်ကို သေသေချာချာ သတိပြုပြီး ဆင်ခြင်
ကြည့်ကြရမယ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ရောက်အောင် ပုထုဇဉ်၏
ရှုပ်ကို ပြတဲ့ ပါဠိနဲ့ သောတာပန်၏ ရှုပ်ကို ပြတဲ့ ယခု ပါဠိ
ဟာ ဘာထူးခြားသေးသလဲ၊ ရှုပ်ခြင်း ဘာမျှ မထူးဘူး၊ ပုထုဇဉ်
ရှုပ်မှာလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးပဲ၊ ယခု သောတာပန်
ရှုပ်မှာလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးပဲ၊ ပုထုဇဉ် ရှုပ်မှာလည်း
အနိစ္စစသော အခြင်းအရာ ၁၁-ပါးပဲ၊ ယခု သောတာပန် ရှုပ်

မှာလည်း အဲဒီ အခြင်းအရာ ၁၁-ပါးပဲ၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက အဲဒီအမေးအဖြေများကို အတိုချုံးပြီး ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

သောတာပန်လည်း ပုထုဇဉ်တုန်းကလို ရှုရတာပဲ

(၁) သောတာပန်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။

(၂) သောတာပန်လည်း၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲ နည်းတူသည်။

သောတာပန်လည်း ရှေးနည်းတူပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ရှုရတယ်၊ ရှုတော့လည်း အနိစ္စ အစရှိသော ၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်ပင် နည်းတူ ရှုရတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အလွန်ပင် ရှင်းလင်း ပြတ်သားပါတယ်၊ ပုထုဇဉ် ရှုရတဲ့ တရားနဲ့ သောတာပန် ရှုရတဲ့တရားဟာ အတူတူပဲ၊ မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲ စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတရားတွေချည်းပဲ၊ ပုထုဇဉ်မှာ မရှုမိလို့ အမှန်အတိုင်း မသိရင် တဏှာဒိဋ္ဌိဖြင့် နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တလို့ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ တရားတွေကို ရှုသိရတာပဲ။

သောတာပန်မှာတော့ ဒိဋ္ဌိဖြင့် မစွဲလမ်းနိုင်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် တဏှာဖြင့် သာယာပြီးတော့ စွဲလမ်းနိုင်တယ်၊ မာနဖြင့်လည်း အသွိ-ငါ ဖြစ်တယ်၊ ငါ တတ်တယ်၊ သိတယ် စသည်ဖြင့် တက်ကြွထောင်လွှားပြီး စွဲလမ်းမှု ရှိနေသေးတယ်၊ အဲဒီ မာန ၁ ဒိဋ္ဌိနှင့် ခပ်တူတူ ဖြစ်နေလို့ သူ့ကို ဒိဋ္ဌိမာနလို့လည်း ခေါ်

တယ်၊ ဒိဋ္ဌိမာနခေါ်တဲ့ အဲဒီအသွိမာနကို ပယ်နိုင်ရန်အတွက် သောတာပန် ဖြစ်ပြီးတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းငါးပါးကို မြတ်စွာဘုရားက အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားကို ဟောကြားတော် မူခဲ့တာပဲ။ ဒါကြောင့် ပုထုဇဉ်မှာ အနစ္စသည့်ဖြင့် ရှုသိရသလိုပင် သောတာပန်ကလည်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ ဖြင့် ရှုသိရတာပဲ။ ရှုအပ်တဲ့တရားရော၊ ရှုသိပုံရော ပုထုဇဉ်နှင့် သောတာပန်ဟာ အတူတူပါပဲ။

ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ရှေးကလိုပင် ရှုမြဲဆက်ပြီး ရှုနေရတယ်။ ဒါပေမယ့် ရပြီးတရား ပြန်ရောက်အောင် အားထုတ်ရာမှာလို မလွယ်ကူလှဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ ရောက်နေကျဖြစ်တဲ့ ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်အောင် ရှုမှတ်ရင်တော့ လွယ်တယ်။ မကြာမီပင် အမှတ်အသိကောင်းပြီး ရောက်နေကျ ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်ရောက်သွားတတ်တယ်။ ချုပ်ငြိမ်းရာကို မရောက်တောင် ငြိမ်သက်သိမ်မွေ့ပြီး ရှုသိလို့ ကောင်းနေတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာကိုတော့ အလွယ်တကူပင် ရောက်နေတာပဲ။ ဒါပေမယ့် မရသေးတဲ့ ဉာဏ်ထူး တရားထူးအတွက် ယခု အားထုတ်တဲ့အခါကျတော့ ရှုမှတ်လို့တောင် မကောင်းဘဲ ခပ်ခက်ခက် ဖြစ်နေတတ်တယ်။

ကိုယ်ထဲက အခံရခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကိုလည်း တွေ့နေရတတ်တယ်။ မရှုမမှတ်မိဘဲ လွတ်လွတ်သွားတဲ့ စိတ်ကူး ကြံစည်မှုများကိုလည်း အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တွေ့ရတတ်တယ်။

အာရုံနဲ့အမှတ် အစဉ်မကျဘဲ ဖြစ်နေတာကိုလည်း တွေ့ရတတ်တယ်။ အဲဒီလို အခက်အခဲတွေကို တွေ့ရတာဟာ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် မရသေးတဲ့ တရားအတွက် သမ္မုပဓာန်လုံ့လဖြင့် အထူးအားပေးပြီး ရှုမှတ်ရလို့ပါပဲ။ ရပြီး ဖိုလ်တရားအတွက်ဆိုတော့ နှုတ်တက်ရပြီးစာကို ရွတ်ဆိုရတာ လွယ်ကူသလိုပင် ရှုမှတ်ရတာ လွယ်တယ်။ သမ္မုပဓာန်လုံ့လဖြင့် အထူး အားပေးစရာ မလိုဘူး။ ဒါကြောင့် တရားဟောင်းအတွက် လွယ်ပြီးတော့ တရားသစ်အတွက် မလွယ်ဘဲ ခပ်ခက်ခက် ဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။

ဒါပေမယ့် ပဌမစပြီး အားထုတ်ခါစတုန်းက ရှုရတာ လောက်တော့ မခက်ပါဘူး။ တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီ စသည် အတွင်းမှာပင် အမှတ်ကောင်းပြီးတော့ အထက်ပိုင်း ဉာဏ်များသို့ ရောက်သွားတတ်ပါတယ်။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့လည်း ရောက်သွားတတ်ပါတယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါ ကျတော့ ဣန္ဒြေမရင့်ကျက်သေးရင် ရှေ့သို့ မတိုးဘဲ အမှတ်အသိ ကောင်းရုံမျှသာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အရင်က ငါးမိနစ်၊ ဆယ်မိနစ်အတွင်း ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်နေကျ ဖြစ်ပေမယ့် ယခု တရားသစ်အတွက်ဆိုတော့ နာရီပေါင်းများစွာ ကြာသော်လည်း ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ မရောက်ဘဲ ဖြစ်နေတာလည်း ရှိတယ်။ ရက်ပေါင်းများစွာ ကြာသော်လည်း မရောက်ဘဲ ဖြစ်နေတာလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ ရောက်နေကျတရားသို့ ရောက်

ဖို့ စိတ်ညွတ်လိုက်ရင်တော့ မကြာမီပင် ချုပ်ငြိမ်းရာသို့
အလွယ်တကူ ရောက်ရောက်သွားတတ်တယ်။

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး

ပြောပြသော

အရိယာတို့သဘော

အပိုင်း (၃)

အပိုင်း (၃)

သကဒါဂါမ်တို့၏ သဘော

သကဒါဂါမ်ဖြစ်သွားပုံ

အထက်မဂ်ဖိုလ် ရောက်ဖို့ ဣန္ဒြေ ရင့်ကျက်ပြည့်စုံရင်တော့ အနိစ္စစသော အခြင်းအရာဖြင့် ထင်ရှားသိမြင်နေတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့အခါ ထူးခြားလျင်မြန်ထက်သန်တဲ့ အသိများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ သိစရာနှင့် သိမှုဆိုတဲ့ သင်္ခါရအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲသို့ ကျရောက်လျက် သကဒါဂါမ်မဂ်ဖိုလ်များ ဖြစ်ပေါ်သွားတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ် မြတ်က ဆက်လက်ပြီး ဒီလို မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဌာနံ ခေါ ပနေတံ အာရုသော ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ သောတာပန္နော ဘိက္ခု ဣမေ ပဉ္စုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ၊ပ၊ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကရောန္တော သကဒါဂါမ် ဖလံ သစ္စိကရေယျ-တဲ့။

အာဝုသော-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သောတာပန္နော ဘိက္ခု-
သောတာပန် ရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-မြင်မှု၊ ကြား
မှုစသော ဤဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို၊ အနိစ္စတော - မမြဲဟု၊
ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊ ပ၊ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-
နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကရောဇ္ဇော-နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်
နေစဉ်၊ သကဒါဂါမိဖလံ-သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ
-အကြင်မျက်မှောက်ပြုရာ၏၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤသို့မျက်မှောက်ပြု
နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါပေ၏-လို့ အရှင်
သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီမိန့်ကြားချက်ကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

(၂) သောတာပန်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

(၃) သို့ ရှုမြင်သန်၊ သကဒါဂါမိ၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

အဲဒီလို သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးရင် ထူးခြားတဲ့
ရှုသိခဲပုံများနှင့်တကွ ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်သွားပုံ၊ ချုပ်ငြိမ်းနေပုံ
များကိုလည်း ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တယ်၊ ပယ်ပြီး ကင်းငြိမ်းပြီး
ကိလေသာနှင့် မပယ်ရသေး မကင်းငြိမ်းသေးတဲ့ ကိလေသာများ
ကို ဆင်ခြင်တာကတော့ သုတရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များမှာသာ ဖြစ်တတ်
တယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ အဲဒီအကြောင်းအရာကို မဟာနာမ်မင်း
ဝတ္ထုဖြင့် နားလည်နိုင်ပါတယ်။

မဟာနာမ်မင်း ဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရား၏ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးမှာ သုက္ကောဒန၊ သက္ကောဒန၊ ဓောတောဒန၊ အမိတောဒနဆိုတဲ့ ညီလေးယောက် ရှိတယ်။ အဲဒီ လေးယောက်ထဲက သုက္ကောဒနမှ မဟာနာမ်နှင့် အနုရုဒ္ဓါမထေရ်တို့ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြတယ်။ အရှင်အာနန္ဒာက အမိတောဒန၏ သားဖြစ်တယ်။ (သော ဘဂဝတောကနိဋ္ဌောလို့) ဆိုတဲ့အတိုင်း အရှင်အာနန္ဒာက မြတ်စွာဘုရားအောက် ငယ်တယ်။ (မဟာနာမော မဟလ္လကတရော သကဒါဂါမီ အရိယသာဝကော-လို့) ဆိုထားတဲ့အတိုင်း မဟာနာမ်က မြတ်စွာဘုရားထက် ကြီးတယ်။ သကဒါဂါမီ အရိယသာဝကပါပဲ။ အဲဒီ မဟာနာမ်မင်းက မြတ်စွာဘုရားကို ဒီလို မေးလျှောက်ပါတယ်။

“လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေဟာ စိတ်၏ အညစ်အကြေး၊ စိတ်ကို ပူလောင်စေတတ်တဲ့ တရားတွေပဲလို့” တပည့်တော် သိနားလည် သဘောပေါက်နေတာ ကြာပါပြီ။ ဒီလို သိနေပါလျက် ရံခါ ရံခါမှာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတရားတွေက ကုသိုလ်စိတ်ကို ကုန်ပျောက်စေလျက် လွှမ်းမိုးပြီး တည်နေကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်ပါလဲ”တဲ့။

ဒီ မဟာနာမ်မင်းက “သကဒါဂါမီမဂ်ဖြင့်ပင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်တယ်”လို့ ထင်မှတ်ထား

တယ်၊ သို့ပေမယ့် “မပယ်ရသေးတာ ရှိတယ်”လို့လည်း သူက သိတယ်၊ “မပယ်ရသေးတာကို စွဲမိပြီး ပယ်ပြီး ကိလေသာက တစ်ဖန် နောက်မှ ပြန်လာတယ်”လို့လဲ ထင်ပါသတဲ့၊ (ပုန ပစ္ဆ တော ဝါ ဝတ္တတိတိ သညီ ဟောတိ-ဟု ရှိသော ယခု လက်ရှိ ပါဠိနှင့်အညီ ဖော်ပြသည်) အဲဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက ဒီလို စိစစ်ပြပါတယ်။

အရိယသာဝကဿ-အရိယာတပည့်အား၊ ဧဝံ သန္ဓေဟော-
ဤသို့သော ယုံမှားသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဖြစ်တတ်ပါသလော ဟူမူ၊
အာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တတ်သည် မှန်ပေ၏၊ ကသ္မာ-အဘယ့်
ကြောင့်နည်း၊ မဏ္ဍတ္တိယာ အကောဝိဒတ္တာ-ဒေသနာပညတ်၌
မကျွမ်းကျင်သောကြောင့်ပင်၊ ဟိ-ချဲ့၍ ပြရလျှင်၊ အယံ ကိလေ
သော အသုကမဂ္ဂဝဇ္ဈောတိ-ဤကိလေသာကို ဤမည်သောမဂ်က
ပယ်သတ်အပ်သည်ဟု ပြဆိုသော၊ ဣမိဿာ ပဏ္ဍတ္တိယာ-
ဤဒေသနာပညတ်၌၊ အကောဝိဒဿ-မကျွမ်းကျင်လျှင်၊ အရိယ
သာဝကဿပိ-အရိယာတပည့်တော်အားသော်လည်း၊ ဧဝံ ဟောတိ
-ဤသို့ ယုံမှားဖြစ်တတ်ပေ၏၊ ကိံ တဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ နတ္ထိ
တိ-ဘယ့်နှယ်လဲ ထိုအရိယာမှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ မရှိသလောဟူမူ၊
အတ္ထိ-ရှိပေ၏၊ ပန-ရှိပင်ရှိငြားသော်လည်း၊ သာ-ထိုပစ္စဝေက္ခ
ဏာသည်၊ သဗ္ဗေသံ-အရိယာအားလုံးတို့မှာ၊ န ပရိပုဏ္ဏာ ဟော
တိ-အပြည့်အစုံချည်း ဖြစ်သည်ကား မဟုတ်ပေ၊ ဟိ-မပြည့်ပုံမှာ၊
ဧကော ပဟိနကိလေသမေဝ ပစ္စဝေက္ခတိ-အရိယာတစ်ပါးသည်

ပယ်ပြီး ကိလေသာကိုသာ ဆင်ခြင်၏။ ဧကော အဝသိဋ္ဌကိလေသ
မေဝ-တစ်ပါးသော အရိယာကမူ ကြွင်းသော ကိလေသာကိုသာ
ဆင်ခြင်၏။ ဧကော မဂ္ဂမေဝ- တစ်ပါးက မဂ်ကိုသာ ဆင်ခြင်
၏။ ဧကော ဖလမေဝ-တစ်ပါးက ဖိုလ်ကိုသာ ဆင်ခြင်၏။
ဧကော နိဗ္ဗာနမေဝ-တစ်ပါးက နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ဆင်ခြင်၏။ ဣမာ
သု ပန ပဉ္စသု ပစ္စဝေက္ခဏာသု-ဤပစ္စဝေက္ခဏာငါးပါးတို့တွင်၊
ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ-တစ်ပါးဖြစ်စေ၊ နှစ်ပါးဖြစ်စေ၊ နော လဒ္ဒံ၊
န ဝဇ္ဇန္တိ-မရရန် မသင့်ကြသည် မဟုတ်၊ သင့်ကြသည်ပင်၊
ဣတိ ယဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ န ပရိပုဏ္ဏာ၊ တဿ-ဤဆိုခဲ့သည့်
အတိုင်း ပစ္စဝေက္ခဏာ မပြည့်စုံသော အရိယာမှာ၊ မဂ္ဂဝဇ္ဇ
ကိလေသ-ပဏ္ဏတ္တိယံ-မဂ်ဖြင့် ပယ်သတ်အပ်သည့် ကိလေသာကို
ပြသည့် ဒေသနာပညတ်၌၊ အကောဝိဒတ္တာ-မကျွမ်းကျင်သော
ကြောင့်၊ ဧဝံ ဟောတိ-ဤသို့ ယုံမှားဖြစ်တတ်ပေ၏တဲ့၊ အဲဒါ
ဟာ မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ (ပ-၃၆၆)၌ စိစစ်ပြဆိုချက်ပါပဲ။

ဒီအဋ္ဌကထာမှာ “အရိယာတစ်ပါးသည် ပယ်ပြီး ကိလေသာ
ကိုသာ ဆင်ခြင်တယ်”စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားပေမယ့် “ပယ်ပြီး
ကိုသာ ဆင်ခြင်တယ်၊ မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာနှင့် မဂ်ဖိုလ်
နိဗ္ဗာန်ကိုတော့ မဆင်ခြင်ဘူး”လို့ ဒီလိုတော့ မယူရဘူး၊ ရှေး
ပဉ္စမပိုင်းတုန်းက (နှာ ၂၄၄-မှာ) ထုတ်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း “မဂ်ဖိုလ်
နိဗ္ဗာန်ကို ဧကန်မှချ ဆင်ခြင်တယ်၊ ပယ်ပြီးနှင့် မပယ်ရသေးတဲ့
ကိလေသာကိုတော့ ဒေသနာပညတ်၌ ကျွမ်းကျင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ

သာ ဆင်ခြင်နိုင်တယ်”လို့ ဒီလိုသာ မှတ်ယူရမယ်။ ဒါကြောင့်
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာလဲ “ပဟိနာဝသိဋ္ဌကိလေသပစ္စဝေက္ခဏံ - ပယ်ပြီး
ကိလေသာ၊ မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊
သေက္ခာနမ္ပိ၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလည်း၊ ဟောတိ ဝါ-ဖြစ်သည်
လည်း ရှိ၏။ န ဝါ-မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏”လို့ မိန့်ဆိုထားပါ
တယ်။

သကဒါဂါမိမဂ်က ဘာကို ပယ်သလဲ

သောတာပတ္တိမဂ်က သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အစရှိတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသမျှ
ကို ပယ်တယ်။ ယုံမှားမှု ဝိစိကစ္ဆာကိုလည်း ပယ်တယ်။ သီလဗ္ဗတ
ပရာမာသဆိုတဲ့ ဘာသာရေးအကျင့်အယူမှားကိုလည်း ပယ်တယ်။
အပါယ်ကျရောက်စေတတ်တဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ စသော
ကိလေသာတို့ကိုလည်း ပယ်တယ်။ အဲဒီလို ပယ်တဲ့အတွက်
သောတာပန်မှာ အပါယ်လေးပါးသို့လည်း မကျရောက်နိုင်ဘူး။
ကာမသုဂတိ၌လည်း ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး မဖြစ်ရတော့ဘဲ
ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ဝင်စံရတယ်။ အဲဒါကတော့
ရှေ့ပိုင်းများက ပြောခဲ့လို့ ထင်ရှားနေပါပြီ။

သကဒါဂါမိမဂ်ကတော့ ဘယ်ကိလေသာများကို အကြွင်းမဲ့
ပယ်ပါသလဲဆိုရင် အကြွင်းမဲ့ ပယ်တဲ့ သီးခြား ကိလေသာရယ်လို့
တော့ မရှိဘူး။ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒဆိုတဲ့ အကြမ်းစား ကိလေသာ
တွေကို ပယ်ပါတယ်။ အကြမ်းစားဆိုပေမယ့် ပုံထူဇဉ်မှာ ဖြစ်
နေတဲ့ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတို့လောက်တော့လည်း မကြမ်းပါဘူး။

ပုထုဇဉ်မှာတော့ အဲဒီ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတွေက အလွန်ကြမ်းပါတယ်။ အမိအဘကို သတ်နိုင်သည်အထိ ကြမ်းတမ်းပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဇာတသတ်မင်းဟာ ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကို သတ်နိုင်တာပဲ။ အရှင်ဒေဝဒတ်ဟာလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုတောင် သတ်ဖို့ အားထုတ်နိုင်တာပဲ။ သောတာပန်မှာတော့ အဲဒီ အကြမ်းစား ကိလေသာတွေကို ပယ်ပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ပိုးမွှား သတ္တဝါကလေးများကိုတောင် မသတ်နိုင်တော့ဘူး။ သူတစ်ပါး ဥစ္စာကိုလည်း မလုယက် မခိုးယူနိုင်တော့ဘူး။ မပိုင်မဆိုင်သော ကာမဂုဏ်ကို၌လည်း မမှားယွင်း မကျူးလွန်နိုင်တော့ဘူး။ မူးယစ်စေတတ်တဲ့ သေရည်အရက်စသည်ကိုလည်း မသောက်စားနိုင်တော့ဘူး။ သူတစ်ပါးအား အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် လိမ်မပြောနိုင်တော့ဘူး။

ဒါပေမယ့် သကဒါဂါမ်မှာ ကျန်ရှိနေတဲ့ ကာမရာဂ စသည်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင် သောတာပန်မှာ မပယ်ရသေးတဲ့ ကာမရာဂ စသည်တွေက ကြမ်းတမ်းတယ်လို့ပဲ ဆိုရတယ်။ အဲဒီလို ကြမ်းတဲ့ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတွေကို သကဒါဂါမ်မဂ်က ပယ်ပါတယ်တဲ့။ “ပယ်”ဆိုပေမယ့် လုံးဝ ငြိမ်းစေတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတွေကို အားနည်းစေရုံမျှပါပဲ။ ဒါကြောင့် (ကာမရာဂဗျာပါဒါနံ တနုဘာဝါယ) ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတို့၏ သေးငယ်ခြင်း၊ ပါးခြင်းအကျိုးငှာ သကဒါဂါမ်မဂ်ကို ဖြစ်စေတယ် စသည်ဖြင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီပါဠိ၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာမှာလည်း ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အဓိစွပ္ပတ္တိယာ စ-ရံခါ ဖြစ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိယု
ဋ္ဌာန မန္တတာယ စ-ထကြွဖြစ်ပေါ်မှု အားနည်းခြင်းဖြင့် လည်း
ကောင်း၊ ဒွိဟိ ကာရဏေဟိ-ဤအကြောင်း၂-ပါးတို့ဖြင့်၊ တန
ဘာဝေါ-သေးငယ်သည်၏ အဖြစ်၊ ပါးသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒီ
တဗ္ဗော-သိအပ်၏၊ ဟိ-ချဲ့၍ပြရလျှင်၊ သကဒါဂါမိဿ-သကဒါ
ဂါမိ၏သန္တာန်၌၊ ဝဇ္ဇာနုသာရိမဟာဇနဿေဝ-ဝဋ်သို့ အစဉ်လိုက်
နေသော ပုထုဇဉ်လူများစုမှာကဲ့သို့၊ ကိလေသာ အဘိဏှံ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ-
ကိလေသာတို့ ထပ်တလဲလဲ အမြဲမဖြစ်ကုန်၊ ကဒါစိ ကဒါစိ
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ရံခါ ရံခါသာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာပိ-ဖြစ်ကုန်သော်
လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သော အခါ၌လည်း၊ ဝိရဠာကာရာ ဟုတွာ
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ကျဲကျဲပါးပါး အခြင်းအရာရှိလျက် ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝိရဠ
ဝါပိတ ခေတ္တေ အကုံရာ ဝိယ-ကျဲကျဲစိုက်ပျိုးထားသော လယ်
ယာထဲ၌ ပေါက်လာကြသည့် အညောက်အညွန့်များကဲ့သို့ပင်
တည်း၊ စ-ဆက်၍ပြောရလျှင်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ-ဖြစ်ဆဲ ကိလေသာ
တို့သည်လည်း၊ ဝဇ္ဇာနုသာရိ မဟာဇနဿေဝ-ဝဋ်သို့ အစဉ်လိုက်
နေသော ပုထုဇဉ်လူများစုမှာကဲ့သို့၊ မဒ္ဒန္တာ ဖရန္တာ ဆာဒေန္တာ
-ဖိနိပိကြ၊ ပြန့်နဲ့ကြ၊ ဖုံးလွှမ်းကြလျက်၊ အန္တကာရံ ကရောန္တာ
-မှောင်မိုက်စေကုန်လျက် နုပ္ပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါ၊ ပန-
စင်စစ်သော်ကား၊ ဒွိဟိ မဂ္ဂေဟိ ပဟိနတ္တာ-၂-ပါးသောမဂ်
တို့ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်၊ မန္တမန္တာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-နဲ့နဲ့နဲ့နဲ့
သာ ဖြစ်ကုန်၏။ တနကာရာ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ပါးလွှာသော

အခြင်းအရာ ရှိကုန်လျက် ဖြစ်ကုန်၏။ အတ္တပဋ္ဌလံ ဝိယ-ပါးသော
တိမ်လွှာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မကွဲကာပတ္တံ ဝိယ စ-ယင်ကောင်
၏ အတောင်ကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်ပေသည်တဲ့။

သကဒါဂါမ်တွေ မေထုန်မှု ပြုသေးသလား

အဲဒါဟာ အဋ္ဌကထာဆရာများ၏ သဘောကျ ပြဆိုချက်ပဲ။
ဆိုလိုရင်း အတိုချုပ်ကတော့ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကာမဂုဏ်
ကို နှစ်သက်သာယာတဲ့ ကာမရာဂနှင့် စိတ်ပျက်စိတ်ဆိုးတတ်တဲ့
ဗျာပါဒဒေါသတွေဟာ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ တရံတခါလောက်သာ ဖြစ်
တယ်။ ဖြစ်ပြန်တော့လည်း အားမကြီးဘူး၊ မထက်သန်ဘူး၊ ပါး
ပါး တိမ်လွှာလို ယင်၏အတောင်လို ပါးပါးကလေးသာ ဖြစ်ပါ
တယ်တဲ့။ အဲဒါ ဆိုလိုတဲ့ အတိုချုပ်ပါပဲ။ စိတ်ဆိုးတဲ့အခါ
ဘယ်အထိ ဖောက်ပြန်သလဲ၊ ချက်နှာပျက်ရုံလောက်ပဲလား၊ ဝိသ
ဘာဂအာရုံနှင့် စပ်ပြီး ကြည့်ရှုရုံလောက်ပဲလား၊ ထိတွေ့ရုံလောက်
ပဲလား၊ မေထုန်အမှုကို မပြုတော့ဘူးလား စသည်ဖြင့် အတိအကျ
သိဖို့ကတော့ ဖော်ပြချက် မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် ထိတွေ့ရုံလောက်
ပဲ၊ မေထုန်မှု ပြုသည်အထိ မရောက်ဘူးလို့တော့ ဆိုလိုဟန်ရှိပါ
တယ်။ ဒါကြောင့် ဧကဝါဒကို ထုတ်ပြပြီးတော့ ဒီလို ပယ်သွား
ပါတယ်။

တတ္ထ-ထိုအရာ၌၊ ကေစိ ထေရာ ဝဒန္တိ-အချို့မထေရ်တို့က ဆိုကြသည်မှာ-“သကဒါဂါမိဿ ကိလေသာ-သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ် ၏ သန္တာန်၌ ကိလေသာတို့သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ စိရေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ကြာမြင့်မှ ဖြစ်ကြသည်ကား မှန်ပေ၏၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ ဗဟလာဝ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်သောအခါ ထူထဲအားကောင်းစွာ သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ တထာ ဟိ-ထိုစကားမှန်ပေ၏၊ အဿ-ထို သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုတ္တာ စ ဓီတရော စ ဒိဿန္တိ-သားတွေ သမီးတွေကို တွေ့မြင်နေကြရသောကြောင့်ပင်တည်း” ဣတိ-ဤ သို့ ဆိုကုန်၏၊ ဧတံ ပန-ဤသားသမီးများ ရှိနေခြင်းသည်ကား၊ အပ္ပမာဏံ-ခိုင်လုံသော သာဓက မဟုတ်ပါ၊ ဟိ-မှန်ပေ၏၊ ပုတ္တ ဓီတရော-သားသမီးတို့သည်၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂပရာမသနမတ္တေနပိ- အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ထိပါးသုံးသပ်ရုံမျှဖြင့်လည်း၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန် ၏-စသည်ဖြင့် ပယ်ပြီးတော့ ပြခဲ့တဲ့ အဋ္ဌကထာဝါဒကိုပင် ထပ် ပြီး အတည်ပြုသွားပါတယ်။

ဒါကြောင့် မေထုန်မှုပြုနိုင်လောက်အောင် ကာမရာဂ ထက် ထက်သန်သန် မဖြစ်ဘူးလို့ အဋ္ဌကထာဆရာတို့က ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ယခုခေတ်အနောက်တိုင်းဆရာဝန်များ၏ အဆိုကို ကြိုက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ သကဒါဂါမိမှာ သုံးသပ်ထိပါးရုံ နဲ့ သားသမီးတွေ ရတယ်ဆိုတာကိုတော့ လက်ခံလိုကြမယ် မထင် ပါဘူး၊ အကြောင်းကတော့ မြင်ရုံ၊ ကြားရုံ၊ ထိပါးရုံမျှဖြင့် ပဋိသန္ဓေရတာက အလွန်ရှားပါလိမ့်မယ်၊ တစ်သိန်းတစ်သောင်းမှ

တစ်ယောက်တောင် ရှိဖို့ရာ ခဲယဉ်းမည့်လက္ခဏာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ကာမာဝစရ နတ်ပြည် ၆-ထပ်မှာ ကာမရာဂကင်းတဲ့ အနာဂါမ်များ မတည်နေနိုင်ကြဘူးလို့လဲ ဆိုပါတယ်။ သကဒါဂါမ် နတ်သား နတ်သမီးတွေတော့ ရှိနေကြတယ်လို့လဲ ဆိုပါတယ်။ သိကြားမင်းဟာ လူ့ဘဝမှာ ဖြစ်ပြီးတော့ သကဒါဂါမ် ဖြစ်မယ်၊ အဲဒီဘဝမှ စုတေတော့ တစ်ဖန် သိကြားမင်းပဲ ပြန် ဖြစ်မယ်လို့ ပြောဆိုလိုချက်လည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒီ သကဒါဂါမ် နတ်သား နတ်သမီးတွေနဲ့ သိကြားမင်းက ကိုယ်လက်ဖြင့် သုံးသပ်ထိပါးပေးရုံမျှဖြင့် သကဒါဂါမ် မဟုတ်တဲ့ သူ့အခြေအရံ နတ်သမီး၊ နတ်သားတွေက ကျေနပ်မှု ရှိပါ့မလားလို့လဲ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကေဓိမထေရ်တို့၏ ဝါဒကိုလည်း သတိပြုသင့်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ရာဂ၊ ဒေါသတွေ အားနည်းသွားတာကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။ သကဒါဂါမိ မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သောတာပန် ဖြစ်ခိုက်က ရာဂ၊ ဒေါသ ဖြစ်ပုံနှင့် နှိုင်းစာကြည့်ရင် ရာဂ၊ ဒေါသ အားနည်းသွားပုံ ထင်ရှားရမှာပဲ။ အဲဒီလို အားနည်းသွားတဲ့အတွက် သောတာပန်လို ကာမသုဂတိမှာ ခုနစ်ဘဝထိအောင် မဖြစ်ရတော့ဘဲ နှစ်ဘဝမျှသာ ဖြစ်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ လူ့ဘဝမှာ သကဒါဂါမ်ဖြစ်ရင် နတ်ဘဝ၌ ဖြစ်ပြီး နောက် လူ့ဘဝသို့ ပြန်လာတဲ့အခါ ရဟန္တာဖြစ်မယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ “သကဒါဂါမိ-သကဒါဂါမ်”လို့ ခေါ်

ရတာပဲ။ သင်္ကေ-တစ်ကြိမ်+အာဂါမီ-ပြန်လာမည်=သကဒါဂါမီ-
တစ်ကြိမ်ပြန်လာမည့်ပုဂ္ဂိုလ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နတ်ဘဝမှာ
သကဒါဂါမီ ဖြစ်ရင်လည်း လူ့ဘဝမှာ ဖြစ်ပြီးနောက် နတ်ဘဝ
သို့ ပြန်လာပြီး ရဟန္တာဖြစ်တယ်။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ သကဒါဂါမီနှင့် စပ်ပြီး သိမှတ်စရာ
တော်တော်စုံသွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် ရှေ့သို့တိုးပြီး အားထုတ်ပုံနှင့်
အနာဂါမီဖြစ်ပုံအကြောင်းကို ပြောရမယ်။

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး

ဖြောဖြသော

အရိယာတို့သဘော

အပိုင်း (၄)

အပိုင်း (၄)

အနာဂါမ်တို့၏ အဘွား

အနာဂါမ်မဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်ပုံ

သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မြန်မြန် ရောက်အောင် ကြာကြာ တည်အောင် လေ့လာပုံကတော့ ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်းပေါ့။ အဲဒီလို လေ့လာပြီးတော့ မပယ်ရသေးတဲ့ ကာမရာဂနှင့် ဗျာပါဒ အကြွင်းအကျန်များကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်အောင်၊ မရသေးတဲ့ ဉာဏ်ထူး တရားထူးတွေကို ရအောင် အားထုတ်ရတယ်။ အားထုတ်ပုံကတော့ နည်းတူပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီအားထုတ်ပုံနှင့် စပ်ပြီးတော့ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က ဒီလို မေးပါတယ်။

သကဒါဂါမိနာ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ
ကတမေ ဓမ္မာ ယောနိသော မနဿိ ကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

အာရုံသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ သကဒါဂါမိနာ ပန ဘိက္ခုနာ-သကဒါဂါမိ ရဟန်းသည်ကား၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန် လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်ပါသနည်းတဲ့၊ အဲဒီအမေးကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဒီလို ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

သကဒါဂါမိနာပိ အာရုံသော ကောဋ္ဌိက ဘိက္ခုနာ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော၊ ပ၊ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ စသည်ဖြင့် ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အာရုံသော ကောဋ္ဌိက-ငါ့ရှင် ကောဋ္ဌိက၊ သကဒါဂါမိနာပိ ဘိက္ခုနာ-သကဒါဂါမိ ရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊ ပ၊ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန် လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏-တဲ့။

အဲဒီ အမေးအဖြေ ၂-ရပ်ကို ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

(၁) သကဒါဂါမိကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။

(၂) သကဒါဂါမိလည်း၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲ နည်းတူသည်။

ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်များရှုပုံနှင့် သကဒါဂါမိရှုပုံ ဘာထူးသေးသလဲ၊ ဘာမျှ မထူးပါဘူး၊ သကဒါဂါမိဖြစ်အောင် ရှုပုံမှာလို

ပင် မရောက်သေး မရသေးတဲ့ အနာဂါမိမိဖိုလ်သို့ ရောက်ဖို့ရာ စိတ်ညွတ်ပြီးတော့ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတရားတွေကို မပြတ်ရှုနေရုံပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုရာမှာလည်း ရောက်ပြီး တရားရောက်ဖို့ကတော့ ရှုမှတ်လို့ လွယ်တယ်။ မရောက်သေးတဲ့ တရားကို ရောက်ဖို့ ရှုတော့ အစမှာ နည်းနည်း ခက်နေတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် မကြာခင်ပဲ အမှတ်အသိကောင်းပြီးတော့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်အထိ ရောက်သွားပါတယ်။ အဲဒီ ဉာဏ်ရောက်တော့ အမှတ်အသိကောင်းရုံမျှသာ ကောင်းပြီး ရှေ့သို့ မတိုးတက်နိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။

သီလအဆင့်နှင့် သမာဓိအဆင့်

သောတာပန်က သကဒါဂါမိဖိုလ် ရောက်ဖို့ရာထက် သကဒါဂါမ်က အနာဂါမိဖိုလ် ရောက်ဖို့ရာက သာပြီး ခက်ခဲကြန့်ကြာနေတတ်တယ်။ အဲဒါ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် -

သောတာပန်နှင့် သကဒါဂါမ်ကို “သီလေသု ပရိပူရကာရီ= သီလတို့၌ အပြည့်အစုံ ကျင့်သူ”လို့ ဟောထားတယ်။ အနာဂါမ်ကိုတော့ “သမာဓိသ္မိံ ပရိပူရကာရီ=သမာဓိ၌ အပြည့်အစုံ ကျင့်သူ”လို့ ဟောထားတယ်။ အဲဒီလို ဟောထားတဲ့အတိုင်း သီလအဆင့်ချင်းတူတဲ့ သကဒါဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်ဖို့က လွယ်တယ်။ သီလနှင့် အဆင့်အတန်းချင်း မတူတဲ့ သမာဓိအဆင့် အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်ဖို့က မလွယ်ဘဲ ရှိနေတယ်လို့ မှတ်ယူရမှာပဲ။

အဲဒီလို ဖြစ်ပုံဟာ ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက အရိယ
မဂ်ဖိုလ်ကို ရကြတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အရေအတွက်နှင့်
နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင်လည်း အတော်အတန်တော့ ထင်ရှားပါတယ်၊
ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကား -

မြတ်စွာဘုရားဟာ တစ်ချိန်က ဝေသာလီမြို့နယ်ထဲက
နာတိကာဆိုတဲ့ရွာ အုတ်တိုက်ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးစံနေတော်မူ
တယ်၊ အဲဒီအခါတုန်းက ကွယ်လွန်သွားကြတဲ့ နာတိကာရွာသား
ဥပါသကာ ၅၀-ကျော်က အနာဂါမ် ဖြစ်သွားကြကြောင်း၊
ဥပါသကာ ၉၀-ကျော်က သကဒါဂါမ် ဖြစ်သွားကြတဲ့အကြောင်း၊
ဥပါသကာ ၅၀၀-ကျော်က သောတာပန် ဖြစ်သွားကြတဲ့
အကြောင်း မြတ်စွာဘုရားက ထုတ်ဖော်ဟောကြားတော်မူပါ
တယ်၊ အဲဒီ ဟောကြားချက်ထဲမှာ သောတာပန်က အများဆုံးပဲ၊
သကဒါဂါမ်က အလယ်အလတ်ပဲ၊ အနာဂါမ်က အနည်းဆုံးပဲ၊
အဲဒါဟာ ဥပါသကာတွေအကြောင်းပဲ၊ ဥပါသိကာတွေလည်း အဲဒီ
အရေအတွက်ထက် နည်းမှာမဟုတ်ဘူး၊ တစ်ရွာတည်းက အရိယာ
ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဒါလောက်များတယ်ဆိုတော့ အလွန်ပင် အားရစရာ
ကောင်းတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် ယခုနေအခါမှာ တစ်လကျော်၊ နှစ်လ
စသည် တရားအားထုတ်လို့ တရားထူး ရသွားကြတယ်ဆိုတာကို
တချို့က ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချပြီး ပြောတတ်ကြတယ်၊ “ရလွယ်တယ်၊
များလွန်းတယ်”လို့ ပြောတတ်ကြတယ်၊ ကိုယ်တိုင်ကတော့ ဘာ
တရားမှ ထိထိရောက်ရောက် အားမထုတ်ဘဲ ဒီလိုပြောဆိုကြ
တာကတော့ သူတော်ကောင်းလက္ခဏာ မဟုတ်ပါဘူး။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ အရိယာအရေအတွက်တွေ ခြားနားနေပုံဟာ အထက်အထက် မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ဖို့ မလွယ်ဘူးဆိုတာ နှိုင်းယှဉ်ပြီး သိမှတ်ဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဣန္ဒြေရင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ အဲဒီလို ရှုသိနေရင်းပင် အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောကို မျက်မှောက်ပြုသွားပါတယ်။ အဲဒီလို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ပုံကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဆက်လက်ပြီး ဒီလို မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဌာနံ ခေါ ပနေတံ အာဝုသော ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ သကဒါဂါမိ
ဘိက္ခု ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော၊
ပ၊ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကရောဇ္ဈော
အနာဂါမိဖလံ သစ္စိကရေယျ-တဲ့။

အာဝုသော-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သကဒါဂါမိ ဘိက္ခု-သကဒါဂါမ်ရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊ ပ၊ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကရောဇ္ဈော-နှလုံးသွင်းရှုမှတ်နေစဉ်၊ အနာဂါမိဖလံ-အနာဂါမိဖိုလ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ-အကြင် မျက်မှောက်ပြုရာ၏၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤသို့ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပေ၏တဲ့။

အဲဒီ မိန့်ကြားချက်ကို ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

(၂) သကဒါဂါမ်လည်း၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှိမြဲ နည်းတူသည်။

(၃) သို့ ရှုမြင်သန်၊ အနာဂါမ်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

အနာဂါမ်မှာ ကင်းငြိမ်းတဲ့ ကိလေသာများ

အနာဂါမ်မဂ်က ကာမရာဂနဲ့ ဗျာပါဒကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်တယ်။ ဒါကြောင့် အနာဂါမ်မှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို နှစ်သက်တပ်မက်တဲ့ ကာမရာဂ လုံးဝ ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဖိုအမ ဝိသဘာက အာရုံတွေနဲ့ စပ်ပြီး တပ်မက်သာယာမှု လုံးဝ မရှိတော့ဘူး။ ဝိသဘာဖြစ်တဲ့ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့အာရုံတွေကို အလိုမရှိတော့ဘူး။ အင်မတန်ကောင်းတာပဲ။ ယခုလူအများတွေမှာ ဒီကာမရာဂ ရှိနေတဲ့အတွက် ဆင်းရဲဒုက္ခအမျိုးမျိုးနဲ့ တွေ့ကြုံခံစားနေကြရတယ်။ အဲဒီ ကာမရာဂ လုံးဝ ကင်းသွားတဲ့အတွက် အလွန်ချမ်းသာသွားတာပဲ။

ဥဂ္ဂါ သူကြွယ်ဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလက ဝေသာလီပြည်က ဥဂ္ဂါဆိုတဲ့ သူကြွယ်ဝဟာ အနာဂါမ်မဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး အနာဂါမ် ဖြစ်သွားတဲ့အခါ သူ့ဇနီးလေးယောက်ကို ဒီလို ပြောပါသတဲ့။ “(ဘဂိနိယော) နှမတို့၊ ငါဟာ ဗြဟ္မစရိယခေါ်တဲ့ အကျင့်မြတ်လျှင် ငါးခုမြောက်ရှိတဲ့ သိက္ခာပုဒ်များကို ဆောက်တည်လိုက်ပြီ။ (မေထုန်အမှုကို မပြုတော့ဘူးလို့ သိစေလိုရင်းပါပဲ) ဒီအိမ်မှာပဲ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကို သုံးမြဲသုံးနေလိုက နေနိုင်တယ်။ ကောင်းမှု

များကိုလည်း ပြုနေနိုင်တယ်၊ အကယ်၍ ခင်ပွန်းယောက်ျား အလို ရှိရင် ဘယ်သူ့ထံ ပို့ပေးရမည်လဲ”လို့ ပြောသတဲ့၊ အဲဒီတော့ အကြီးဆုံးဇနီးက မည်သူ့ထံ ပို့အပ်ပေးပါလို့ ပြောတယ်၊ အဲဒီလို ပြောတဲ့အတိုင်း ဥဂ္ဂါသူကြွယ်က အဲဒီယောက်ျားကို ခေါ်ယူပြီး တော့ သူဇနီးကို ရေကရားဖြင့် ရေသွန်းချပြီး ပေးအပ်လိုက်ပါ သတဲ့၊ အဲဒီလို အပျိုစင်အရွယ်ဇနီးကို ပေးအပ်ရာမှာ စိတ်ထဲ တွင် တစ်မျိုးတစ်မည် ထူးထူးခြားခြား ဘာမျှ မဖြစ်ပါဘူးတဲ့။ အဲဒါဟာ ကာမရာဂ လုံးဝ ကင်းနေပုံ သာဓက တစ်ခုပါပဲ။

ဝိသာခ သူဌေးဝတ္ထု

နောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ပဌမ ကြွ ရောက်စဉ်က မဂဓတိုင်းပြည်ရှင် ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရမင်းက လူထု ပရိသတ် တစ်သိန်း နှစ်သောင်းနှင့်တကွ ကြိုဆိုကန်တော့တယ်၊ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက သင့်လျော်တဲ့တရားကို ဟောတော်မူ တဲ့အတွက် ဘုရင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းနှင့်တကွ တစ်သိန်း တစ်သောင်း သော လူထုဟာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားကြတယ်၊ အဲဒီအထဲမှာ ဝိသာခသူဌေးကြီးဆိုတာလည်း ပါတယ်၊ အဲဒီ ဝိသာခသူဌေးကြီးဟာ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးကတည်း က မြတ်စွာဘုရားကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်ပြီး တရားနာလေ့ ရှိပါတယ်၊ တစ်နေ့သောအခါမှာတော့ တရားနာရင်း နှလုံးသွင်း ပြီး အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ် ရောက်လျက် အနာဂါမိ ဖြစ်သွားတယ်၊

ကျောင်းတော်မှ ပြန်လာချိန်မှာ သူဌေးကတော် ဓမ္မဒိန္နာက ပြတင်းပေါက်ကနေပြီး သူဌေးကြီး လာမည့် လမ်းဘက်ကို မျှော်ကြည့်နေတယ်။ ဝိသာခသူဌေးကြီးက အခါတိုင်းဆိုရင် သူဌေးကတော်ရှိရာ ပြူတင်းပေါက်ဆီကို ကြည့်ရင်း လာတယ်။ မျက်နှာချင်းဆိုင် ဆုံမိတဲ့အခါ နှစ်ဦးစလုံး အပြုံးဖြင့် နှုတ်ဆက်ကြသတဲ့။ အနာဂါမ် ဖြစ်လာတဲ့နေ့မှာတော့ ဝိသာခသူဌေးကြီးက ဘယ်ကိုမျှ မကြည့်ဘဲ စက္ခုန္ဒြေကို ချပြီး တည်ကြည်တဲ့ ဣန္ဒြေကြီးနဲ့ လာနေသတဲ့။

အဲဒီလို ဣန္ဒြေကြီးနဲ့ လာနေတာကို မြင်ရတော့ ဓမ္မဒိန္နာက “အခါတိုင်းနဲ့ မတူဘူး၊ ဘာဖြစ်လာလို့ပါလိမ့်”လို့ စိုးရိမ်စိတ်နဲ့ စဉ်းစားပြီးတော့ အခါတိုင်းလိုပင် ကြုံနေကျအတိုင်း တိုက်အိမ်လှေခါးရင်းသို့ ဆင်းပြီးကြိုတယ်။ တူနှစ်ကိုယ်လက်တွဲပြီး အိမ်ပေါ်တက်ရန် လက်ကို ကမ်းလှမ်းပေးတယ်။ သူဌေးကြီးက မိမိလက်ကို အတွင်းဘက် တွန့်ဆုတ်ခဲ့ပြီး တစ်ယောက်တည်း လှေခါးပေါ် တက်သွားတယ်။ ဒီတော့ ဓမ္မဒိန္နာက “အင်း အခါတိုင်းလို မဟုတ်ဘူး၊ ဘာဖြစ်လာလို့ပါလိမ့်၊ နံနက်စာ ထမင်းစားတဲ့အခါ သိရမှာပေါ့လေ”လို့ စဉ်းစားပြီး နောက်က တက်လိုက်လာရတယ်။ ထမင်းပွဲကို ပြင်ဆင်ပြီး သူဌေးကြီးကို ကျွေးတယ်။ အခါတိုင်းဆိုရင် သူဌေးကြီးဟာ သူဌေးကတော်နှင့် အတူတူ စကားတပြောပြောနဲ့ ထမင်းစားတယ်။ ဒီတစ်ခါတော့ ဓမ္မဒိန္နာကို စောင်းငဲ့တောင် မကြည့်ဘဲ ယောဂီရဟန်းလိုပင် သူတစ်ယောက်တည်း စားနေပါသတဲ့။ ဘုန်းကြီးတို့ သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီတွေ အမှတ်နဲ့ စားနေတာမျိုး ဖြစ်မှာပေါ့။

ဓမ္မဒိန္နာက ညဉ့်ကျတော့ သိရမှာပေါ့လို့ စဉ်းစားမိတယ်။
ဝိသာခသူဌေးကြီးက အဲဒီညဉ့်မှာ ဓမ္မဒိန္နာနှင့် အတူအိပ်နေကျ
အခန်းကို မဝင်တော့ဘဲ အခြားအခန်းမှာ သင့်တော်တဲ့ ခုတင်ကို
ပြင်ပြီး တစ်ယောက်တည်း အိပ်တယ်။ ဒီတော့ “ဘယ်နှယ့်လဲ၊ သူ
မှာ တခြားမိန်းမကို တောင့်တမှုများ ရှိနေလေသလား၊ သို့မဟုတ်
တစ်ယောက်ယောက်က ဂုံးတိုက်ထားလေသလား၊ သို့မဟုတ် ငါ
မှာ အပြစ်ရှိနေသလား”လို့ ကြံတွေးပြီး အကြီးအကျယ် စိတ်ပူ
နေရှာပါသတဲ့။ ဒါပေမယ့် နှစ်ရက် သုံးရက်လောက်တော့ စောင့်
ကြည့်ဦးမှာပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး အောင့်နေခဲ့တယ်။

နှစ်ရက် သုံးရက်ကြာတော့လည်း အခြေအနေက မထူးခြား
ဘူး။ ဒါကြောင့် ဓမ္မဒိန္နာက မအောင့်နိုင်တော့တဲ့အတွက် ဝိသာခ
သူဌေးကြီးထံ ဝင်ရောက်ပြီး လက်အုပ်ချီရှိခိုးလျက် တည်နေ
တယ်။ “ဟဲ့ ဓမ္မဒိန္နာ အချိန်အခါမဟုတ်ဘဲ ဘာကြောင့် လာ
သလဲ”လို့ ဝိသာခသူဌေးကြီးက မေးတယ်။ “အရှင်သူဌေးကြီး
လာရပါသော်ကော၊ အရှင်သူဌေးကြီးက အရင်ကလိုမှ မဟုတ်
တော့ဘဲဟာကိုး၊ ဘယ်နှယ့်လဲ တခြားမိန်းမကိုများ တောင့်တနေ
သလား”လို့ မေးတယ်။ “အဲဒီလို တောင့်တမှု မရှိပါဘူး ဓမ္မဒိန္နာ
ရယ်”လို့ ဖြေတယ်။ “သူများက ဂုံးတိုက်ထားသလား”လို့ မေး
ပြန်တယ်။ “အဲဒီလို ဂုံးတိုက်တာလည်း မရှိပါဘူးကွယ်”လို့ ဖြေ
တယ်။ “ဒီလိုဆိုရင် ကျမမှာ အပြစ်ရှိလို့ ဖြစ်မှာပေါ့”လို့ ဓမ္မ
ဒိန္နာက ဆိုတယ်။ “သင့်မှာလည်း အပြစ်မရှိပါဘူးကွယ်”လို့
ဝိသာခသူဌေးကြီးက ပြောတယ်။ “ဒါဖြင့် အရှင်သူဌေးကြီးဟာ

ကျမနှင့် ဘာကြောင့် အရင်ကလို စကားကိုတောင် မပြောဘဲ နေပါသလဲ”လို့ ဓမ္မဒိန္နာက မေးတယ်။

အဲဒီတော့ ဝိသာခသူဌေးကြီးက “လောကုတ္တရာ တရားထူး ဆိုတာ အလွန်အလေးပြုသင့်တဲ့ တရားပဲ၊ မဖော်ပြသင့်တဲ့ တရား ပဲ၊ ဒါပေမယ့် ငါက အကြောင်းမှန်ကို ထုတ်ဖော် မပြောရင် ဓမ္မဒိန္နာဟာ နှလုံးသားကွဲပြီး သေရှာလိမ့်မယ်”လို့ စဉ်းစားပြီး တော့ ဓမ္မဒိန္နာအား ငဲ့ညှာသောအားဖြင့် ဒီလို ထုတ်ဖော်ပြီး ပြောပြလိုက်တယ်။ “ဓမ္မဒိန္နာရေ ငါဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရား တော်ကို ကြားနာပြီးတော့ ဒီလိုလောကုတ္တရာတရားထူးကို ရလာ တယ်ကွဲ့၊ အဲဒီတရားထူးကို ရလာကတည်းက သမီးခင်ပွန်း အဖြစ်ဖြင့် အရင်ကလို ဆက်ဆံမှုမျိုးကို မပြုနိုင်တော့ဘူးကွဲ့၊ ဒီ အိမ်မှာ သင့်ဥစ္စာက ကုဋေလေးဆယ်၊ ငါ့ဥစ္စာက ကုဋေ လေး ဆယ်၊ ပေါင်း ကုဋေရှစ်ဆယ် ရှိပါတယ်၊ အဲဒီဥစ္စာတွေကို သင် က အပိုင်အုပ်ချုပ်ပြီးတော့ သင်က မိခင်လို၊ နှမရင်းလို သဘော ထားပြီး ဒီအိမ်မှာပဲ နေလိုလျှင် နေပါ၊ သင်ပေးသမျှ ကျွေး သမျှဖြင့် ငါက မျှတနေပါမယ်၊ အကယ်၍ အိမ်ထောင်အသစ် ပြု ချင်ရင် ဒီဥစ္စာတွေကို ယူပြီး သင့်မိဘအိမ် ပြန်သွားပါ၊ အဲဒီလို မဟုတ်ရင်လည်း ဒီအိမ်မှာ နေမြဲနေပါ၊ ငါက သင့်ကို နှမရင်း၊ သမီးရင်းအရာမှာ ထားပြီး ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်သွားပါမယ်” လို့ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီတော့ ဓမ္မဒိန္နာက စဉ်းစားဆင်ခြင်မိတယ် “ပကတိ ယောကျ်ားဆိုရင် ဒီလို စကားကို မပြောနိုင်ဘူး၊ တကယ်ကောင်း တဲ့ လောကုတ္တရာတရားထူးကို ရလာတယ်ဆိုတာ ဧကန် ဟုတ်ပေ လိမ့်မယ်၊ သားမယား စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကို မတွယ်တာဘဲ စွန့်နိုင် တဲ့တရားဟာ တကယ်ကောင်းတဲ့ တရားပဲ၊ ဒီတရားကို ယောကျ်ား များသာ ရနိုင်သလား၊ မိန်းမများတော့ မရနိုင်ဘူးလား” လို့ ဆင် ခြင်ပြီးတော့ အဲဒီ အကြောင်းကို မေးတယ်၊ ဒီတော့ ကျားမ မရွေး ကျင့်သူတိုင်း ရနိုင်ကြောင်း ဝိသာခဿဋ္ဌေးကြီးက ပြောပြ တယ်၊ အဲဒီအခါ ဓမ္မဒိန္နာက ရဟန်းမ ပြုပြီး တရားကျင့်လို ကြောင်း ခွင့်တောင်းတဲ့အတွက် ဝိသာခဿဋ္ဌေးကြီးက ခွင့်ပြုပြီး တော့ အခမ်းအနားနှင့်တကွ ဘိက္ခုနီကျောင်းသို့ ပို့ပြီး ရဟန်းမ ပြုစေပါတယ်၊ ဓမ္မဒိန္နာလည်း ရဟန်းမ ပြုပြီး မကြာမီမှာပင် တရားကျင့်ပြီး အာသဝေါကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားပါတယ်၊ နောက်တစ်ချိန်၌ ဓမ္မဒိန္နာကို မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မကထိကအရာ ၌ ဧတဒဂ်ဂုဏ်ထူးဖြင့် ချီးကျူးချီးမြှောက်တော်မူပါတယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ဝိသာခဿဋ္ဌေးနှင့် ဓမ္မဒိန္နာအကြောင်းအရာ ထဲမှာ သိစေလိုရင်းကတော့ ဝိသာခဿဋ္ဌေးကြီးဟာ အနာဂါမ် ဖြစ် သွားတဲ့အခါ ကာမရာဂ လုံးဝ ကင်းတဲ့အတွက် သူဋ္ဌေးကတော် ဓမ္မဒိန္နာနှင့်တကွ ကုဋေရှစ်ဆယ်သော ဥစ္စာတွေကို တပ်မက် တွယ်တာမှု ကင်းငြိမ်းပုံပါပဲ။

ယခုခေတ် ယောဂီမ တစ်ဦး၏ ထူးခြားပုံ

လွန်ခဲ့သော ရှစ်နှစ်၊ ကိုးနှစ်လောက်က ယောဂီအမျိုးသမီး တစ်ယောက်၏ ထူးခြားပုံကိုလည်း ဒီနေရာမှာ ပဋိပတ္တိ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်တဲ့အနေဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြောချင်ပါတယ်။ အရွယ်ကတော့ အသက် လေးဆယ်ကျော် ငါးဆယ် အတွင်းလောက် ရှိပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ အမျိုးသမီးက တရား အား ထုတ်ပြီးတဲ့အခါ ကာမအာရုံတွေမှာ တပ်မက်မှု ကင်းနေပုံကို ပြောပြတယ်။ သူ့မှာ ယောကျ်ား၏ ကိုယ်နှင့် ထိရုံမျှဖြင့် ပူလောင် ပြီး အခံခက်နေပါသတဲ့ ၊ ဒါကြောင့် သူ့ခင်ပွန်းကို သူ့ညီမနှင့် လက်ဆက်ပေးပြီးတော့ သူက လူလွတ်အဖြစ်နဲ့ နေပါသတဲ့။ သူ့ အိမ်ထောင်စုကလည်း ဆင်းရဲတဲ့ အိမ်ထောင်စု မဟုတ်ပါဘူး။ အတော်အတန်ပြည့်စုံတဲ့ အိမ်ထောင်စုပါပဲ။ အဲဒီအမျိုးသမီးမှာ သူ့ ခင်ပွန်းနှင့် အာလယပြတ် ကင်းကွာနေနိုင်တာရယ်၊ သူ့ညီမနှင့် လက်ဆက်ပေးနိုင်တာရယ် - ဒီအချက်များဟာ သာမန်အနေဖြင့် မဖြစ်နိုင်ပေဘူး။ တရားသဘောကြောင့်ပဲ ဆိုတာကတော့ ထင်ရှား ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးကသာ မဟုတ်ဘူး။ ယခုနေအခါလည်း တကယ်အားထုတ်ရင် ကာမအာရုံတွေကို မငဲ့ကွက်ဘဲ စွန့်လွှတ် နိုင်သည်အထိ ထူးခြားချက်ကို တွေ့နိုင်တယ် ဆိုတာကို သိနား လည်ထားကြဖို့ပါပဲ။

ဆေးလိပ်, ကွမ်းကြိုက်တာလည်း ကင်းသင့်တယ်

ဝိသဘာက ကာမအာရုံတွေမှာသာ မဟုတ်ဘူး၊ အဝတ် အဆင်တန်ဆာအာရုံတွေ၊ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲအာရုံတွေ၊ အိပ်ရာနေရာတွေ၊ အစားအသောက်တွေ ဒီလို ကာမအာရုံတွေမှာလည်း တပ်မက်သာယာမှု ကင်းတယ်။ ဒီလို အသားဟင်းကလေးကို စားချင်လိုက်တာ ဆိုတာမျိုးဟာ အနာဂါမ်မှာ မရှိသင့်ဘူး။ ဆေးလိပ်ကြိုက်တာ၊ ကွမ်းကြိုက်တာ ဒီလိုဟာတွေလည်း အရသာအာရုံ ကာမဂုဏ်၌ တပ်မက်သာယာမှုတွေပဲ။ ဘိန်း, အရက်များ ကြိုက်တဲ့ တဏှာ ကင်းတာလိုပင် အဲဒီ ဆေးလိပ် ကွမ်းကြိုက်တဲ့ ကာမတဏှာလည်း ကင်းသင့်တာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အနာဂါမ်မှာ စိတ်ဆိုးစိတ်ပျက်တဲ့ ဗျာပါဒ ဒေါသလည်း ကင်းတယ်။ နှလုံးမသာတာ၊ ဝမ်းနည်းတာ၊ စိုးရိမ်တာ၊ စိတ်ပူတာ=ဒီလို စိတ်မချမ်းသာမှု ဒေါမနဿတွေလဲ ဒေါသအထူးတွေပဲ။ အဲဒါတွေလည်း ကင်းတယ်။ ဣဿာ-မနာလိုမှု၊ မစ္ဆရိယ-ဝန်တိုမှုဆိုတာတွေကတော့ သောတာပန်မှာပင် ကင်းငြိမ်းကြောင်း အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားကြပါတယ်။ အဲဒီမနာလိုမှု၊ ဝန်တိုမှုတွေက ဒေါသနှင့် တွဲဖြစ်တဲ့ တရားတွေပဲ။ ဒါကြောင့် အနာဂါမ်မှာတော့ အဲဒီမနာလိုမှု၊ ဝန်တိုမှု ကင်းငြိမ်းကြောင်း အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကုက္ကုစ္စ-နောင်တပူပန်မှုဆိုတာလည်း ဒေါသ မရှိတဲ့အတွက် လုံးဝ ကင်းငြိမ်းတယ်။

အဲဒီလို ကာမရာဂနှင့် ဗျာပါဒတွေ လုံးဝ ကင်းငြိမ်းနေတဲ့ အတွက် အထူးအားဖြင့် ကာမအာရုံကို သာယာမှု လုံးဝ မရှိတော့ တဲ့အတွက် အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကာမဘဝမှ စုတေလျှင် ရူပဘုံ၊ အရူပဘုံသို့ ရောက်တယ်။ အထူးအားဖြင့် သုဒ္ဓါဝါသခေါ်တဲ့ ရူပါ ဝစရဘုံသို့ ရောက်တယ်။ အဲဒီဗြဟ္မာ့ဘုံမှ ကာမဘုံသို့ ပြန်မလာ တော့ဘူး။ အဲဒါကြောင့် “န+အာဂါမီ=အနာဂါမီ-ပြန်လာမည့်သူ မဟုတ်”လို့ ခေါ်ဆိုပါတယ်။ အဲဒါက အနာဂါမ်အစစ်ပါပဲ။

ဈာနအနာဂါမ်

သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်များက ရူပ၊ အရူပဗြဟ္မာ့ ဘုံများကို ရောက်သွားရင်လည်း အဲဒီဘုံများမှာပင် အထက်မဂ် ဖိုလ်များကို ရပြီးတော့ အဲဒီ ရူပ၊ အရူပဗြဟ္မာ့ဘုံမှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံကြတယ်။ အဲဒါကိုတော့ “ဈာနအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်”လို့ ခေါ်တယ်။ ဈာန်၏ အစွမ်းကြောင့် ကာမဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ပြန်မလာ တဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းအရာကို ဥဏ္ဏာဘပုဏ္ဏား အကြောင်းပြုပြီး မိန့်ကြားတော်မူတဲ့ စကားတော် ဖြင့် ထင်ရှားသိရပါတယ်။

အခါတစ်ပါးမှာ ဥဏ္ဏာဘဆိုတဲ့ ပုဏ္ဏားဟာ မြတ်စွာဘုရား ထံ၌ တရားနာရင်း နှလုံးသွင်းပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်။ လောကီပဌမဈာန်ကိုလည်း ရသွားတယ်။ အဲဒါကို အကြောင်း ပြုပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဣမမိ စေ ဘိက္ခဝေ သမယေ ဥဏ္ဏာဘော ဗြာဟ္မဏော
ကာလံ ကရေယျ၊ နတ္ထိ တံ သံယောဇနံ၊ ယေန
သံယောဇနေန သံယုတ္တော ဥဏ္ဏာဘော ဗြာဟ္မဏော ပုန
ဣမံ လောကံ အာဂစ္ဆေယျ-တံ။ (သံ-တ ၁၉၂)

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣမမိ သမယေ-တရားနာရာမှ ပြန်
သွားခါစ ယခုအချိန်ကာလ၌၊ ဥဏ္ဏာဘော ဗြာဟ္မဏော-ဥဏ္ဏာဘ
ပုဏ္ဏားသည်၊ စေ ကာလံ ကရေယျ-အကယ်၍ သေငြားအံ့၊
(သူ့အိမ်ပြန် မရောက်မီအတွင်း သေသွားရင်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊
သူ့အိမ်ပြန်ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ သားမယား အာရုံတွေကြောင့်
ရထားတဲ့ လောကီဈာန်က ပျက်သွားနိုင်တယ်၊ အဲဒီဈာန် ပျက်
သွားရင်တော့ ဗြဟ္မာ့လောကလည်း မရောက်နိုင်ဘူး၊ ကာမဘုံတွင်
သာ ဖြစ်ရမှာပဲ၊ ဒါကြောင့် ပြန်သွားခါစ ယခုအချိန်ကာလဖြင့်
ပိုင်းခြားကန့်သတ်ပြီး မိန့်တော်မူတာပါပဲ။) ဧဝံ သတိ-ဤသို့
ယခုလောလောဆယ်တွင် သေခဲ့ပါမူ၊ ဥဏ္ဏာဘော ဗြာဟ္မဏော-
ဥဏ္ဏာဘပုဏ္ဏားသည်၊ ယေန သံယောဇနေန-အကြင် သံယောဇဉ်
နှင့်၊ သံယုတ္တော - ယှဉ်အပ် - ချည်နှောင်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဣမံ
လောကံ-ဤကာမလောကသို့၊ ပုန အာဂစ္ဆေယျ-တစ်ဖန် ပြန်
လာရ၏၊ တံ သံယောဇနံ-ထိုသို့ ပြန်လာကြောင်းဖြစ်သော
သံယောဇဉ် ချည်နှောင်ကြိုးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပေတဲ။

သောတာပန်မျှပင် ဖြစ်သော်လည်း ရထားတဲ့ ဈာန် မပျက်
ဘဲ သေသွားရင် ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်တဲ့အခါ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒ
ဆိုတဲ့ သံယောဇဉ် ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့် မရှိတဲ့အတွက် ကာမ

ဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ပြန်မလာတော့ဘူး၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဈာနအနာဂါမ် ခေါ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ပဌမဈာန်ဘုံ၌ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးရင် ဒုတိယဈာန်ဘုံ၊ တတိယဈာန်ဘုံတွေမှာ ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီဘုံတွေမှာ မဖြစ်သေးရင်တော့ ဝေဟပ္ပိုလ်ဘုံမှာ ဖြစ်ပြီးတော့ ဧကန်ပင် ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရတယ်။

အနာဂါမ်မဂ်ဖြင့် ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတွေကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အနာဂါမ်အစစ်ကတော့ ကာမဘုံမှ စုတေပြီး အဝိဟာဆိုတဲ့ အောက်ဆုံး သုဒ္ဓါဝါသဘုံမှာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘုံမှာ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးရင် အတပ္ပါဘုံ စသည်မှာ ဖြစ်ပြီးတော့ လည်း ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံနိုင်တယ်။ အောက်လေးဘုံမှာ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးရင် နောက်ဆုံး အကနိဋ္ဌဘုံမှာ ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီအကနိဋ္ဌဘုံကျတော့ ဧကန်ပင် ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရတော့တာပဲ။ အဲဒီလို အနာဂါမ်ကို ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမီ အနာဂါမ်လို့ ခေါ်တယ်။ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံကို အစဉ်အတိုင်း တက်ပြီး အကနိဋ္ဌရောက်တဲ့ အနာဂါမ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို အနာဂါမ်မှာ ပဋိသန္ဓေဘဝအားဖြင့် ငါးဘဝ ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ကာမဘဝနှင့် မရောဘဲ ရူပဘဝချည်း ဖြစ်တဲ့အတွက် တစ်ဘဝလို့သာ ခေါ်ရတယ်။ အနာဂါမ်မှာ တစ်ဘဝထက် ပိုလွန်တဲ့ ဘဝဆင်းရဲတွေ အကုန်ချုပ်ငြိမ်းတယ်ဆိုရာမှာ “တစ်ဘဝ”ဆိုတာဟာ ဒီလို ရူပဘဝ၊ သို့မဟုတ် အရူပဘဝကို ရည်ပြီး ဆိုတာပဲ။ သကဒါဂါမ်မှာ နှစ်ဘဝသာ ရှိတယ်။ သောတာပန်မှာ အများဆုံး

ခုနစ်ဘဝသာ ရှိတယ် ဆိုတာတွေလည်း ဒီနည်းအတိုင်း ယူရမယ်၊ ပဋိသန္ဓေဖြင့် ပိုင်းခြားတဲ့ ဘဝ မဟုတ်ဘူးလို့ မူလဋီကာ၊ အနုဋီကာတို့မှာ ပြဆိုထားကြပါတယ်။

အနာဂါမ်မှာ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒကင်းငြိမ်းပုံများကိုလည်း ဟောခဲ့တယ်။ အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ကိလေသာများကိုတော့ မပြောခဲ့ရသေးဘူး၊ ဒီကနေ့ အဲဒီကိလေသာတွေကို ပယ်ရန် အားထုတ်ပုံကစပြီး ပြောရမယ်။

အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ကိလေသာများ

အနာဂါမ်မှာ(၁) ရူပရာဂ-ရူပဗြဟ္မာဘဝ၌ တပ်မက်သာယာခြင်း၊ (၂) အရူပရာဂ-အရူပဗြဟ္မာဘဝ၌ တပ်မက်သာယာခြင်း၊ (၃) မာန-နှိုင်းပြိုင် မာန်တက်ခြင်း၊ (၄) ဥဒ္ဓစ္စ-ပျံ့လွင့်ခြင်း၊ (၅) အဝိဇ္ဇာ-ရူပဘဝစသည်၌ အကောင်းအမြတ် ထင်နေသေးခြင်းဆိုတဲ့ ဒီသံယောဇဉ်ငါးပါးက အကုန် မကင်းငြိမ်းသေးဘူး၊ အချို့ကျန်နေသေးတယ်။

အဲဒီ သံယောဇဉ်ငါးပါးထဲမှာ ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂ မကင်းသေးတဲ့အတွက် ရူပဗြဟ္မာ့ဘုံ၊ အရူပဗြဟ္မာ့ဘုံများ၌ ဖြစ်နေရသေးတယ် ဆိုတာကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ၊ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး၊ မာနဆိုတာက ဘယ်လိုမာနလဲဆိုရင် မဟုတ်တဲ့ဂုဏ်နဲ့ အထင်ကြီးပြီး ထောင်လွှားတဲ့ (အယာဏာဝ) မာနကတော့

သောတာပန်မှာကတည်းက ပယ်ခဲ့ပြီး ကင်းငြိမ်းပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဟုတ်မှန်တဲ့ဂုဏ်ဖြင့် နှိုင်းပြိုင်တဲ့ ယာထာဝမာနသာ ရှိပါတယ်။ ဒီမာနဟာလည်း သကဒါဂါမိမဂ်၊ အနာဂါမိမဂ်တို့၏ အစွမ်းကြောင့် အားနည်းတန်သလောက်တော့ အားနည်းနေဖွယ် ရှိပါတယ်။ သို့သော်လည်း အကြွင်းအကျန်ကတော့ ရှိနေပါသေးတယ်။ အဲဒါကို အသွိမာနလို့ ခေါ်ဆိုရပါတယ်။ ဒီဋ္ဌိ မရှိတော့တဲ့အတွက် အတ္တကောင်အနေဖြင့် ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု မရှိပေမယ့် “ငါ သိတယ်၊ ငါ တတ်တယ်၊ ငါက သူထက် မြတ်တယ်” စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း နှိုင်းပြိုင်မှုကတော့ လုံးဝ မကင်းသေးဘဲ ရှိနေသေးတာပဲ။ ဒါကြောင့် အနာဂါမိဖြစ်တဲ့ အရှင်ခေမကထေရ်က မဟာထေရ် (၆၀)-အား ဒီလိုရှင်းပြပါတယ်။

မဟာထေရ် (၆၀) နှင့် အရှင်ခေမက

အခါတစ်ပါးမှာ မဟာထေရ် ၆-ကျိပ်က အရှင်ဒါသကကို စေလွှတ်ပြီး ပြဿနာများကို မေးစေပါတယ်။ မှာလိုက်သည့် အတိုင်း အရှင်ဒါသကက မေးလျှောက်တဲ့အခါ အရှင်ခေမကထေရ်က “မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အတ္တကောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတ္တ၏ဥစ္စာကိုသော်လည်းကောင်း တစ်စုံတစ်ခုမျှ မမြင်ပါဘူး”လို့ ဖြေကြားပါတယ်။ အဲဒီအခါ “ဒီလိုဆိုရင် အရှင်ခေမကဟာ ရဟန္တာဖြစ်နေပြီပေါ့”လို့ လျှောက်

တယ်။ ဒီတော့ အရှင်ခေမကထေရ်က “ငါဟာ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးပါဘူး၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ (အသ္မိတိ အဓိဂတံ) ငါဖြစ်သည်ဟု အသိအထင်ကိုတော့ ရရှိနေပါသေးတယ်။ သို့သော်လည်း “ဒါက ငါ ဖြစ်သည်”လို့တော့ မရှုမမြင်ပါဘူး-လို့ ဖြေရှင်းပြလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီအခါ မထေရ်၆-ကျိပ်က “အသ္မိ-ငါ ဖြစ်သည်လို့ ဆိုတာက ဘာကို ဆိုတာလဲ၊ ရုပ်ကို ဆိုတာလား၊ ရုပ်မှ အခြားတစ်ပါးကို ဆိုတာလား၊ ဝေဒနာကို ဆိုတာလား၊ သညာကို ဆိုတာလား၊ သင်္ခါရတို့ကို ဆိုတာလား၊ ဝိညာဏ်ကို ဆိုတာလား၊ ဝိညာဏ်မှ အခြားတစ်ပါးကို ဆိုတာလား”လို့ တစ်ဖန် မေးစေပါတယ်။

အဲဒီလို မေးစေတဲ့အခါ အရှင်ခေမကထေရ်က မဟာထေရ် ၆-ကျိပ်ထံ လာရောက်ပြီး ဒီလို ရှင်းပြပါတယ်။

အရှင်ခေမက၏ ရှင်းပြချက်

“ငါ့ရှင်တို့... ငါဟာ ရုပ်ကိုလည်း အသ္မိလို့ မဆိုပါ၊ ရုပ်မှ အခြားတစ်ပါးကိုလည်း မဆိုပါ၊ ဝေဒနာကိုလည်း မဆိုပါ၊ သညာကိုလည်း မဆိုပါ၊ သင်္ခါရတို့ကိုလည်း မဆိုပါ၊ ဝိညာဏ်ကိုလည်း အသ္မိလို့ မဆိုပါ၊ ဝိညာဏ်မှ အခြားတစ်ပါးကိုလည်း မဆိုပါ၊ သို့သော်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အသ္မိ-ငါ ဖြစ်သည်လို့ အသိအထင်ကိုတော့ ရရှိနေပါသေးတယ်။ “ဒါက ငါ ဖြစ်သည်”လို့တော့ မရှုမမြင်ပါဘူး၊ (အဲဒီစကားဖြင့်

“ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တစ်ခုခုကို ကွက်ပြီး အသွိုလို့ ထင်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးလုံး၌ တစ်ပေါင်းတည်း သာမန်အသိအထင်ကလေး ရှိနေသေးတယ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အသွို-ငါ ဖြစ်သည်ဆိုတဲ့စကားက “ငါ သိတတ်သူ ဖြစ်သည်၊ ငါ တတ်သူ ဖြစ်သည်၊ ငါ မြတ်သူ ဖြစ်သည်၊ ငါ စင်ကြယ်သူ ဖြစ်သည်” စသည်ဖြင့် မှန်ကန်တဲ့ ဂုဏ်ကို မှီ၍ မာနဖြစ်ပုံကို ပြတယ်။ “အဲဒီလို မာနကတော့ မကင်းသေးဘူး ရှိနေသေးတယ်” လို့ ဆိုပါတယ်) (ဥပမာအားဖြင့် ပြရလျှင် ကြာပန်း၏ အနံ့ကို ပွင့်ဖတ်၏ အနံ့ပဲ၊ အညှာ၏ အနံ့ပဲ၊ ဝတ်ဆံ၏ အနံ့ပဲလို့ မခွဲခြားနိုင်၊ ပန်းနံ့လို့သာ ဆိုရသကဲ့သို့ ရုပ်သက်သက်ကိုလည်း အသွိုလို့ မဆိုပါ၊ ပ၊ ဝိညာဏ်သက်သက်ကိုလည်း အသွိုလို့ မဆိုပါ၊ ဝိညာဏ်မှ အခြားတစ်ပါးကိုလည်း အသွိုလို့ မဆိုပါ၊ သို့သော်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အသွိုလို့ အသိအထင်ကိုတော့ ရရှိနေပါသေးသည်။ “ဒါက ငါ ဖြစ်သည်” လို့တော့ မရှုမမြင်ပါဘူး။

“ငါ့ရှင်တို့... အရိယာတပည့်မှာ (သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ၊ ကာမရာဂ၊ ပဋိဃ-ဆိုတဲ့) အောက်ပိုင်း သံသရာ၌ ကျင်လည်စေတတ်တဲ့ သံယောဇဉ်ငါးပါးကို ပယ်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၌ ငါဖြစ်သည်လို့ ထင်တဲ့ သိမ်မွေ့သော အသွိုမာန၊ သိမ်မွေ့သော အသွိုဆန္ဒ-အလို၊ ကိန်းနေတဲ့ အနုသယမာနကိုတော့ မပယ်သတ်ရသေးပါ။ ယင်းအရိယာတပည့်သည် နောင်တစ်ချိန်မှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါး

ပါးတို့၌ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုနေလျှင် ယင်းသိမ်မွေ့သော မာန၊ ဆန္ဒ၊ အနုသယဟာ အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်ပြီး ဖြစ်သွားပါတယ်။

“ငါ့ရှင်တို့... ဥပမာဖြင့် ပြရလျှင် ခဝါသည်ဟာ ညစ်ပေနေသောအဝတ်ကို ပြာရည်၊ ဆပ်ပြာရည်၊ နွားချေးရည်၌ နင်းနယ်ပြီးနောက် ရေကြည်ဖြင့် ဖွတ်လျှော်လိုက်လျှင် ထိုအဝတ်ဟာ ဖြူစင်သွားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပြာရည်နဲ့ စသည်ကတော့ ရှိနေသေးတယ်။ အဲဒီအဝတ်ကို နဲ့သာ အမွှေးအကြိုင်တို့ဖြင့် ထုံထားတဲ့ ကြုတ်သေတ္တာထဲ ထည့်ထားသောအခါ အဲဒီ ပြာရည်နဲ့ စသည်ဟာ ကင်းပျောက်သွားသလိုပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၌ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုနေလျှင် ထိုသိမ်မွေ့သော အသွိမာန၊ ဆန္ဒ၊ အနုသယဟာ လုံးဝ ကင်းပျောက်သွားပါတယ်”လို့ အရှင်ခေမကထေရ်က ရှင်းပြပါတယ်။

အဲဒီလို ရှင်းပြရင်း နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်သွားတဲ့အတွက် အရှင်ခေမကထေရ်နှင့်တကွ မဟာထေရ် ၆-ကျိပ်ဟာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြပါသတဲ့။ ပါရမီထူးရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ တယ်လွယ်တာပဲ။ ယခု တရားနာပရိသတ်တွေလည်း အားမငယ်ကြနဲ့။ ယခု မပြည့်စုံသေးပေမယ့် နောင်တစ်ချိန်မှာ ဒီလိုပင် လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ အထက်မဂ်ဖိုလ်တွေကိုလည်း ရသွားနိုင်ပါတယ်။

အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် အဝိဇ္ဇာ

အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ဥဒ္ဓစ္စဆိုတာကတော့ အသေးအဖွဲလောက် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို “သမာဓိသွံ” ပရိပူရကာရီ-သမာဓိသိက္ခာမှာ အပြည့်အစုံ ပြုကျင့်သူ”လို့ ဟောထားပါတယ်။ သမာဓိအရာမှာ ပြည့်စုံနေတယ်ဆိုတော့ စိတ်ပျံ့လွင့်မှု ဥဒ္ဓစ္စဟာ အကြီးအကျယ် ဖြစ်နိုင်စရာ မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ စောစောပိုင်းက ဈာန် မရခဲ့ပေမယ့် စုတေခါနီးမှာ ဈာန်ကို ရပြီး ဗြဟ္မာ့လောက ရောက်သွားနိုင်တာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ အဝိဇ္ဇာကလည်း ဖြစ်ရာနယ်ပယ် သိပ်မကျယ်တော့ပါဘူး။ ဝိပလ္လာသ ၁၂-ပါးရှိတဲ့အနက်က ၂-ပါးသာ ရှိပါတော့တယ်။ အဲဒီ ၂-ပါးက ဘယ်ဟာတွေလဲ ဆိုရင် ရူပဘဝ, အရူပဘဝနှင့် စပ်ပြီး ချမ်းသာတယ်, ကောင်းတယ်လို့ အမှတ်မှား, အသိမှားတဲ့ သညာဝိပလ္လာသနှင့် စိတ္တဝိပလ္လာသ ဒီ ၂-ပါးပါပဲ။ ဒါကြောင့် အနာဂါမ်မှာ အမှန်အတိုင်း မသိဘဲ အလွဲသိနေတဲ့ အဝိဇ္ဇာ ဆိုတာဟာ အဲဒီရူပဘဝ, အရူပဘဝဆိုင်ရာ ရုပ်နာမ်တွေကို ချမ်းသာတဲ့အနေ, ကောင်းတဲ့အနေဖြင့် ထင်နေသေးတဲ့ သဘောပါပဲ။

အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အဲဒီ မကင်းသေးတဲ့ ရူပရာဂ, အရူပရာဂ, မာန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ သံယောဇဉ်ငါးပါးကို ပယ်

နိုင်ဖို့ရာ၊ မရသေးတဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် ဉာဏ်ထူးများကို ရဖို့ ရာ အားထုတ်ရတယ်။ အားထုတ်ပုံကတော့ ရှေးက ရှုမှတ် အားထုတ်ခဲ့တဲ့အတိုင်းပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုမှတ်ပြီး သိ ရတာပါပဲ။ အဲဒီလို အားထုတ်ကြောင်းကို ထင်ရှား သိမှတ်ကြ ရအောင် အရှင်မဟာကောဠိကမထေရ် မေးလို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဖြေရှင်းပြထားပြီး ရှိပါတယ်။ မေးပုံကတော့-

သီလဝန္တသုတ်မှ အမေး အဖြေ

အနာဂါမိနာ ပနာရသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ ကတမေ ဓမ္မာ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

အာရသော သာရိပုတ္တ- ငါ့ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အနာဂါမိ နာ ပန ဘိက္ခုနာ-အနာဂါမိရဟန်းသည်ကား၊ ကတမေ ဓမ္မာ- အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်းအား ဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန် လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ- နှလုံး သွင်းအပ်-ရှုအပ်ပါကုန်သနည်းတဲ့။

အဲဒီအမေးကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဒီလို ဖြေကြားပါတယ်။

အနာဂါမိနာပိ အာရသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ
ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ ပ။
အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

အာရုံသော ကောဠိက-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ အနာဂါမိနာပိ
ဘိက္ခုနာ-အနာဂါမိ ရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ
-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခ
တော-ဆင်းရဲဟု၊ ပ၊ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-
နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှု
အပ်ကုန်၏-တဲ့။

အဲဒါဟာ အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်က ရဟန္တာဖြစ်အောင် အားထုတ်
ပုံပါပဲ၊ ပုထုဇဉ်စသည်က သောတာပန်စသည် ဖြစ်အောင် ရှုပုံ
အားထုတ်ပုံနှင့် တစ်ထပ်တည်း အတူတူပါပဲ၊ ရှုတဲ့အခါ သိမြင်ပုံ
ချင်းကတော့ ကွဲပြားပေလိမ့်မယ်၊ ပုထုဇဉ်က ရှုတဲ့အခါမှာ
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသည်ကို ပယ်နိုင်လောက်ရုံပဲ အနိစ္စစသော အခြင်း
အရာများကို သိပေလိမ့်မယ်၊ သောတာပန်က ရှုတဲ့အခါမှာ ကာမ
ရာဂ ဗျာပါဒအကြမ်းတွေကို ပယ်နိုင်လောက်ရုံပဲ သိပေလိမ့်မယ်၊
သကဒါဂါမိက ရှုတဲ့အခါမှာ အဲဒီကာမရာဂနှင့် ဗျာပါဒတွေကို
အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်လောက်အောင် သိမြင်ပေလိမ့်မယ်၊ ယခု
အနာဂါမိက ရှုတဲ့အခါမှာတော့ ရူပရာဂ အစရှိတဲ့ သံယောဇဉ်
ကိလေသာဟူသမျှကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်လောက်အောင် အပြည့်
အစုံ သိမြင်ပေလိမ့်မယ်၊ အထူးအားဖြင့် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ဟူသမျှ
ကို ဆင်းရဲချည်းပဲလို့ အပြည့်အစုံ သိမြင်ပေလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို သိ
မြင်ပုံချင်းကတော့ ထူးခြားရမှာပဲ၊ အဲဒီလို ဝိပဿနာအသိအမြင်
က ထူးခြားတဲ့အတွက်ကြောင့် ထူးခြားတဲ့ အထက်အထက် မဂ်
ဖိုလ်ဉာဏ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာကြတာပဲ။

ဒါပေမယ့် ရှုပ်အခြင်းအရာကိုတော့ ယခု ဟောနေတဲ့ သီလဝန္တသုတ်မှာရော၊ ဒီတရားတော် စတုတ္ထပိုင်း၏ အစဉ် ထုတ်ဆောင်ပြခဲ့တဲ့ ဈာနသုတ်စသည်မှာရော (၁၁)ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ထပ်တူပင် ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးကလည်း ယခု ရွတ်ပြခဲ့တဲ့ အမေးအဖြေ ၂-ရပ်ကို နည်းတူပင် ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။

(၁) အနာဂါမ်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။

(၂) အနာဂါမ်လည်း၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး

ပြောပြသော

အရိယာတို့သဘော

အပိုင်း (၅)

အပိုင်း(၅)

ရဟန္တာတို့၏သဘော

အနာဂါမ်က အဲဒီလို ရှုတော့ ရဟန္တာဖြစ်သွားပုံကို အရှင် သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဒီလို ဆက်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အနာဂါမ်က ရဟန္တာဖြစ်သွားပုံ

ဌာနံ ခေါ ပနတံ အာရသော ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ အနာဂါမိ
ဘိက္ခု ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော၊
ပ၊ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကရောန္တော
အရဟတ္တဖလံ သစ္စိကရေယျ-တဲ့။

အာရသော-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ အနာဂါမိ ဘိက္ခု-အနာဂါမ်
ရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါ

နက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊ ပ၊
 အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊
 မနဿိ ကရောဇ္ဇော-နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေစဉ်၊ အရဟတ္တဖလံ-
 အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ-အကြင်မျက်မှောက်ပြုရာ၏၊
 ဧတံ ဌာနံ-ဤသို့ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်
 သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါပေ၏-တဲ့။

အဲဒီမိန့်ကြားချက်ကိုလည်း ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

(၂) အနာဂါမ်လည်း၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲ နည်းတူသည်။

(၃) သို့ ရှုမြင်သန်၊ အရဟံ၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
 တွေကို ရှုရတယ်၊ ရှုနေတဲ့အခါလည်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခစသော အခြင်း
 အရာတို့ဖြင့် နည်းတူပင် ရှုရတာပဲ၊ အဲဒီလိုရှုလို့ သင်္ခါရပေက္ခာ
 ဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့အခါ (ဓမ္မရာဂ၊ ဓမ္မနိန္ဒ-ဆိုတဲ့) ဝိပဿနာ၌
 သာယာတဲ့ တဏှာကို ပယ်နိုင်ရင် အနုလောမဉာဏ်၊ ဂေါတြဘူ
 ဉာဏ်များ ဖြစ်ပြီး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောသို့
 အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်သွား
 တယ်။

ဒီစကားရပ်ထဲမှာ ဝိပဿနာ၌ သာယာတဲ့ တဏှာကို ပယ်
 နိုင်ရင်”ဆိုတဲ့ (ပရိကပ္ပ) ကြံဆမှု ခြွင်းချက်စကားကို ထည့်ပြီး
 ပြောရခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ ဒီသီလဝန္တသုတ်တရားတော်
 စတုတ္ထပိုင်း အစမှာ ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ဈာနသုတ်မှ ဟောထားပုံ

ကိုလည်း မှတ်သားရအောင်လို့ ထည့်ပြီး ပြောရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီသုတ်မှာ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပုံကို ဟောပြီးတော့ ဒီလိုလည်း ဆက်ဟောထားပါတယ်။

ဓမ္မရာဂကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် မရောက်ဘဲ ရှိတတ်ကြောင်း

သော-ထိုယောဂီ ရဟန်းသည်၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ နော စေ ပါပုဏ္ဏတိ တေနော ဓမ္မရာဂေန တာယော ဓမ္မနန္ဒိယာ-ဓမ္မ ရာဂ၊ ဓမ္မနန္ဒိ ခေါ်သည့် သမထ၊ ဝိပဿနာတရား၌ တပ်စွဲ နှစ်သက်မှုကြောင့် ပင် အကယ်၍ မရောက်ဘဲ ရှိငြားအံ့၊ ဧဝံ သတိ-ဤသို့ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်နိုင်သည်ရှိသော်၊ ပဉ္စနံ ဩရိယာဂါယာနံ သံယောဇနာနံ-အောက်ပိုင်းသံသရာ၌ ကျင်လည်စေတတ်သော သံယောဇဉ် ငါးပါးတို့၏၊ ပရိက္ခယာ-ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ ဩပ ပါတိကော ဟောတိ-ဗြဟ္မာ့လောက၌ ကပ်ရောက်၍ ဖြစ်၏၊ တသ္မာ လောကာ-ထိုဖြစ်ရာ ဗြဟ္မာ့လောကမှ၊ အနဝတ္တိ ဓမ္မော-ကာမဘုံသို့ ပြန်မလာခြင်း သဘောရှိသည်ဖြစ်၍၊ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ-ထိုဗြဟ္မာ့လောက၌ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရလေတော့၏-တဲ့။

အဲဒါဟာ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ နဝကနိပါတ် ဈာနသုတ် စသည်မှာ ဟောထားတဲ့ မြတ်စွာဘုရားစကားတော်ပါပဲ။ အဲဒီမှာ သမထ၊ ဝိပဿနာတို့၌ တပ်စွဲနှစ်သက်မှုကို မပယ်နိုင်လျှင် အရဟတ္တမဂ်

ဖိုလ်သို့ မရောက်ဘူး၊ အနာဂါမ်လောက်သာ ဖြစ်တယ်လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ “သမထ”ဆိုတာကတော့ အဲဒီသုတ်မှာ ပါဒကဏ္ဍာန် အဖြစ်ဖြင့် ဝင်စားခဲ့တဲ့ သမထပါပဲ။ “ဝိပဿနာ”ဆိုတာကတော့ အမြတ်ဆုံး အကောင်းဆုံးဖြစ်တဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ပါပဲ။ ယခုဟောနေတဲ့ သီလဝန္တသုတ်မှာတော့ သမထဈာန်ကို အခြေခံပြုခဲ့တာ မဟုတ်လို့ ဝိပဿနာမှာပဲ တပ်စွဲနှစ်သက်မှု ဖြစ်စရာရှိပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို စပြီး ရှုတဲ့ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၌ နှစ်သက်သာယာနေရင် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်အောင် မတိုးတက်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်ဆိုတာကို အထူးမှတ်သားထားကြဖို့ပါပဲ။ ဒီသင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က အလွန်သိမ်မွေ့ပြီး အလွန်ကောင်းပါတယ်။ လောကီဉာဏ်တွေထဲမှာ နှစ်သက်သာယာဖွယ် အကောင်းဆုံးလို့ ဆိုရမှာပေါ့။ အနုလောမဉာဏ်၊ ဂေါတြဘူဉာဏ်တွေက ပိုပြီး သာယာဖွယ် မကောင်းဘူးလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီဉာဏ်တွေကတော့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ရောက်အောင် တဟုန်တည်း တက်သွားတဲ့ ဉာဏ်တွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒါတွေကိုတော့ နှစ်သက်သာယာမှု ဖြစ်ခွင့် မရှိတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၌ နှစ်သက်သာယာတာကိုပင် ဒီနေရာမှာ “ဓမ္မရာဂ၊ ဓမ္မနန္ဒီ”ခေါ်တယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

အဲဒီဓမ္မရာဂ၊ ဓမ္မနန္ဒီခေါ်တဲ့ နှစ်သက်သာယာမှုကိုလည်း ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတာပဲ။ အဲဒါကို ပယ်နိုင်ရင်တော့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ

ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့်
မျက်မှောက်ပြုပြီး ရဟန္တာအစစ် ဖြစ်သွားတော့တာပါပဲ။

ရဟန္တာ၏ ပစ္စဝေက္ခဏာ

အဲဒီလို ရဟန္တာဖြစ်ပြီးလျှင် ပြီးချင်း ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်
တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်ကြတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ပုံကတော့
ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုသိနေရင်းထဲက
ထူးခြားတဲ့အသိတွေ ဖြစ်လာပြီး ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်သွားပုံကို
လည်း ဆင်ခြင်မိတယ်။ အဲဒီလို ရောက်နေခိုက်မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့
သင်္ခါရတွေ ချုပ်ငြိမ်း ကင်းဆိတ်နေပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်မိတယ်။
အဲဒီ ၂-မျိုးက မဂ်ဖိုလ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ပုံပဲ။ နောက်ပြီး
တော့ ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကင်းပုံ စသည်ကိုလည်း ဆင်ခြင်မိတယ်။
အဲဒါကတော့ ပယ်ပြီး ကိလေသာကို ဆင်ခြင်ပုံပဲ။ အဲဒီ ဆင်ခြင်ပုံ
ကိုတော့ သုတ်ပေါင်းများစွာမှာ ဒီလို ပြထားပါတယ်။

ဇာတိ-ဘဝအသစ် ဖြစ်မှုသည်၊ ခီဏာ-ကုန်ပေပြီ၊ ဗြဟ္မ
စရိယံ-အကျင့်မြတ်ကို၊ ဝုသိတံ-ကျင့်သုံးအပ်ပြီ၊ ဝါ-ကျင့်သုံး
ခြင်းကိစ္စ ပြီးပေပြီ၊ ကရဏီယံ-ပြုဖွယ်ကိစ္စဟူသမျှကို၊ ကတံ-ပြု
အပ်ပြီ၊ ဝါ-ပြုခြင်းကိစ္စ ပြီးပေပြီ၊ ဣတ္ထတ္တာယ-ဤကိစ္စအလို့ငှါ၊
နာပရံ-အခြားပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီ၊ ဣတိ ပဇာနာတိ-ဤသို့
ဆင်ခြင်၍ သိလေတော့သည်-လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒါဟာ ပယ်ပြီး ကိလေသာကို ဆင်ခြင်ပုံပါပဲ။ ကိုယ့်
ဘဝ ကိုယ့်ကိုယ်မှ စပြီး မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
တွေကို နှစ်သက်သာယာတဲ့ ကိလေသာ ရှိနေရင် ဘဝအသစ်
ဖြစ်ဖြစ် နေရမှာပဲ။ အဲဒီလို နှစ်သက်သာယာတဲ့ ကိလေသာ
လုံးဝ မရှိတော့တာကို သိရတဲ့အတွက် ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပြီ
လို့ သိမြင်ဆင်ခြင်မိတာပဲ။ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း စသည်ဖြင့်
ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး
အနိစ္စ၊ ဒုက္ခစသော အခြင်းအရာဖြင့် သိသိနေရတာ။ အဲဒီလို
သိအောင် ရှုမှတ်နေရတာဟာ အဲဒီ နှစ်သက်သာယာမှု အစရှိတဲ့
ကိလေသာတွေကို ပယ်ဖို့ ကင်းငြိမ်းမှုပဲ။ ယခု အဲဒီ ကိလေသာ
တွေ မဖြစ်နိုင်တာ၊ မရှိတော့တာကို သိရတဲ့အတွက် အကျင့်မြတ်
ကျင့်သုံးခြင်း ကိစ္စပြီးပြီ စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်တာပဲ။

ဒါကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရှုသိလာခဲ့ပုံနှင့် ချုပ်ငြိမ်းရာ
ရောက်ပုံကို ဆင်ခြင်တာက လာခဲ့ရာလမ်းဆိုတဲ့ မင်္ဂကို ဆင်ခြင်
ပုံပဲ။ အဲဒါဟာ ရှေ့ပိုင်းက ပြခဲ့တဲ့ ငါးဖမ်းသမား ဥပမာထဲမှာ
မြွေဆိုးကြီးကို လွှတ်လိုက်ပြီးတော့ လွတ်လောက်ရာသို့ ပြေး
သွားခဲ့ပြီး ပြန်လှည့်ကြည့်ပုံမျိုးပါပဲ။ ချုပ်ငြိမ်းရာမှာ တစ်ခဏမျှ
တည်နေပုံကို ဆင်ခြင်တာက ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်ပုံပဲ။ ဒါကတော့
ဖိုလ်ဝင်စားပြီး ဖလသမာပတ်က ထတဲ့အခါကျမှ ပိုပြီး ထင်ရှား
တယ်။ ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်နေခိုက်မှာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ အားလုံး
ချုပ်ငြိမ်းကင်းဆိတ်နေပုံကို ဆင်ခြင်တာက နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်
ပုံပဲ။ အဲဒီ မင်္ဂဆင်ခြင်မှု၊ ဖိုလ်ဆင်ခြင်မှု၊ နိဗ္ဗာန်ဆင်ခြင်မှုတို့

နှင့်တကွ ပယ်ပြီး ကိလေသာဆင်ခြင်မှုဆိုတဲ့ ဒီ ၄-ပါးဟာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးခါစ၌ ဖြစ်မြဲ ပစ္စဝေက္ခဏာတွေပါပဲ။ ရဟန္တာမှာ မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာ မရှိတော့တဲ့အတွက် မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာ ဆင်ခြင်တာကတော့ ဖြစ်ခွင့် မရှိတော့ဘူး။

အောက်မဂ်ဖိုလ် သုံးဆင့်၏ အခြားမဲ့မှာတော့ အပြည့်အစုံ ဆိုရင် မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာ ဆင်ခြင်မှုနှင့်တကွ ပစ္စဝေက္ခဏာ ငါးပါးစီ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ငါးပါး သုံးလီ တစ်ဆယ့်ငါးပါးနဲ့ ရဟန္တာ၏ ပစ္စဝေက္ခဏာ လေးပါးကို ပေါင်း လိုက်ရင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆယ့်ကိုးပါး ဖြစ်တယ်။ ရဟန္တာမှာ အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆယ့်ကိုးပါးလုံး ပြည့်စုံသွားကြောင်းကို အဋ္ဌကထာများမှာ (ဧကူနဝီသတိ) တစ်ခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များ ပြည့်စုံတယ်လို့ ဖော်ပြလေ့ရှိပါတယ်။ ဒါကတော့ ဗဟုသုတအဖြစ် မှတ်သားဖို့ ထည့်သွင်း ပြောရတာပါပဲ။

ယခုလို အနာဂါမ်က ရဟန္တာဖြစ်အောင် ရှုပုံတွေကို ဟောရတာကလည်း လူဝတ်ကြောင်များအတွက် ဆိုရင်တော့ ယခုနေအခါမှာ ဗဟုသုတဖြစ်ရုံလောက် ရှိမှာပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လူဝတ်ကြောင်အဖြစ်နဲ့ ရဟန္တာဖြစ်ဖို့ ဆိုတာ ဘုရားလက်ထက်တော်ကတောင် မလွယ်ပါဘူး။ လူဝတ်ကြောင်ဘဝနဲ့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံရတယ်ဆိုတာ အလွန်နည်းပါတယ်။ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၊ သန္တတိအမတ်ကြီး စသည် အနည်းငယ်သာ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။ ယခု ရဟန္တာ ဖြစ်ပုံအထိ ဟော

ရတာကတော့ ဒေသနာ အစဉ်အရအားဖြင့်လည်း ပြည့်စုံအောင်၊
ရဟန္တာ၏ ဂုဏ်တွေကို သိပြီး ကြည်ညိုကြရအောင် ဟောရတာ
ပဲ။ ယခု ရဟန္တာ၏ ကြည်ညိုဖွယ်ဂုဏ်များ ထင်ရှားသိရအောင်
ရဟန္တာ၏ ခွန်အားများကို ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောရဦးမယ်။

ခီဏာသဝဗလသုတ် (အံ - တ ၃၉၆)

အခါတစ်ပါးမှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က အရှင်သာရိပုတ္တရာ
ကို ဒီလို မေးတော်မူပါတယ်။

သာရိပုတ္တ-သာရိပုတ္တရာ၊ ယေဟိ ဗလေဟိ-အကြင်ခွန်အား
တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-ပြည့်စုံသော၊
ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု- အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာရဟန်းသည်၊
ခီဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါ ကုန်ပြီဟူ၍၊ အာသဝါနံ
ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိ ဇာနာတိ-ဝန်ခံ
၏၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာ
ရဟန်း၏၊ တာနိ ဗလာနိ-ထိုခွန်အားတို့သည်၊ ကတိ-အဘယ်
မျှ ရှိပါကုန်သနည်း-လို့ မေးတော်မူပါတယ်။

အဲဒီအမေးကို အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဒီလို ဖြေကြား
လျှောက်ထားပါတယ်။

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ယေဟိ ဗလေဟိ-အကြင်ခွန်အား
တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-ပြည့်စုံသော၊
ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာရဟန်းသည်၊

ဒီဏာ မေ အာသဝေါ-ငါ့မှာ အာသဝေါကုန်ပြီဟူ၍၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံ၏။ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-အာသဝေါ ကုန်ပြီးသော ရဟန္တာရဟန်း ၏၊ တာနိ ဗလောနိ -ထိုခွန်အားတို့သည်၊ ဒသ-ဆယ်ပါးတို့ ရှိ ကြပါသည်-လို့ အကျဉ်းချုပ် လျှောက်ကြားပြီးတော့-ကတမေ ဒသ-အဘယ် ဆယ်ပါးတို့လဲ ဆိုလျှင် စသည်ဖြင့် အသေးစိတ် အကျယ်ကို ဒီလို လျှောက်ကြားသွားပါတယ်။

(၁) ရဟန္တာ၏ ပဌမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဒီဏာ-သဝဿ ဘိက္ခုနော-အာသဝေါ ကုန်ပြီးသော ရဟန္တာရဟန်းအား၊ ဝါ-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ-အလုံးစုံသော သင်္ခါရ တရားတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန် စွာ၊ သမ္ပပ္ပညာယ-မှန်စွာသိသော ဝိပဿနာပညာ အရဟတ္တမဂ် ပညာဖြင့်၊ သုဒ္ဓိဋ္ဌာ-ကောင်းစွာမြင်အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ် ကြပါသည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-အလုံးစုံသော သင်္ခါရ တရားတို့ကို မမြဲဟု ဤမှန်စွာ မြင်ခြင်းသည်လည်း၊ ဒီဏာ သဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ- ခွန်အား တစ်ပါး ဖြစ်ပါပေသည်၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ- ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍၊ ဝါ-စွဲမှီ၍၊ ဒီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ဒီဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟူ၍၊

အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိ
ဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

ယခုခေတ်အသုံးနဲ့ဆိုရင် စကားထပ်နေတယ်လို့ ထင်စရာ
ရှိတဲ့ ပုဒ်တချို့ကို ချန်ထားတယ်။ အတိုချုပ် ဆိုလိုတာကတော့
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရအားလုံးကို မမြဲတာတွေချည်း
ပဲလို့ အမှန်အတိုင်း သိမြင်နေပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်နေရ
တာဟာ ရဟန္တာ၏ခွန်အား တစ်ခုပါပဲ။ အဲဒီ ခွန်အားကို စွဲမှီ
ပြီးတော့ အာသဝေါကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုနိုင်ပါတယ် တဲ့။

အဲဒီမှာ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတရားတွေ မမြဲဘူး
လို့ သိမြင်တာကို ရဟန္တာ၏ ခွန်အားလို့ ဆိုတော့ ရဟန္တာ
မဖြစ်သေးတဲ့ အခြားအရိယာတွေမှာ ဒီလို အသိအမြင် မပြည့်စုံ
သေးဘူးဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒီအချက်ကို စိစစ်
ပြောပြဖို့ လိုပါတယ်။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဝိပဿနာရှုနေရင် ဘင်္ဂဉာဏ်စသည်
ထက်သန်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ သင်္ခါရတရားဟူ
သမျှကို အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့ သိမြင်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့်
ထက်သန်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်နေခိုက်မှာသာ ကောင်းကောင်း
သိမြင်နိုင်တယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် မထက်သန်တဲ့အခါ၊ မရှုနိုင်တဲ့
အခါတွေမှာတော့ အဲဒီလို မသိနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်
၏ အသိအမြင်ကတော့ ရဟန္တာ၏ အသိအမြင်နဲ့ အများကြီး
ကွာခြားနေပါတယ်။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြဲတယ်လို့ ထင်တဲ့ သညာ
 ဝိပလ္လာသ, စိတ္တဝိပလ္လာသ, ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ ဒီသုံးပါးလုံး အကုန်
 ကင်းနေတယ်လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ အဆို
 အရအားဖြင့် “သောတာပန်မှာလည်း မြဲတယ်လို့ ထင်မှား, သိ
 မှားတဲ့ ဝိပလ္လာသ မရှိဘူး”ဆိုတော့ သင်္ခါရအားလုံးကို မမြဲဘူး
 လို့ သိမြင်နေတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒီလိုဆိုတော့ သောတာပန်မှာ
 လည်း မမြဲဘူးလို့ သိမြင်တဲ့ ခွန်အား ပြည့်စုံနေရာ ရောက်ပါ
 တယ်။ ဒါပေမယ့် သောတာပန်မှာ မာနလည်း ရှိနေတယ်။ မာန
 ဆိုတာ မြဲတဲ့အနေနဲ့ အထင်အစွဲရှိမှ ဖြစ်တာပဲ။ ခဏမစဲ ပျက်
 နေတာချည်းပဲ, မမြဲတာချည်းပဲလို့သာ သိမြင်နေရင် မာန ဖြစ်
 ဖွယ် မရှိပေဘူး။ ဒါကြောင့် အသွိမာနကို ပယ်ရန်အတွက် အနိစ္စ
 သညာကို ပွားစေရမယ်ဆိုတာကို မြတ်စွာဘုရားက အရှင်မေဃိယ
 အား ဒီလို ဟောထားတာ ရှိပါတယ်။

အနိစ္စသညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ အသွိမာနသမုဂါတာယ၊
 အနိစ္စ သညိနော မေဃိယ အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ၊
 အနတ္တသညီ အသွိမာနသမုဂါတံ ပါပုဏ္ဍာတိ၊ ဒိဋ္ဌေဝ
 ဓမ္မေ နိဗ္ဗာန်-ကဲ့။

အသွိမာနသမုဂါတာယ-ငါဖြစ်သည် ငါတတ်သည် စသည်
 ဖြင့် ထောင်လွှားသော အသွိမာနကို ပယ်နုတ်ရန်အတွက်၊ အနိစ္စ
 သညာ-မမြဲဟု မှတ်သားမှု သညာကို၊ ဝါ-မမြဲဟုသိသော

ပညာကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ-ပွားစေအပ်၏။ မေဃိယ-မေဃိယရဟန်း၊
 အနိစ္စသညိနော-မမြဲဟု အမှတ်သညာ ရှိသောသူအား၊ အနတ္တ
 သညာ-အနတ္တဟု မှတ်သားမှု သညာသည်၊ ဝါ-အနတ္တဟု သိ
 သော ပညာသည်၊ သဏ္ဌာတိ-ကောင်းစွာ တည်၏၊ ဝါ-သူ့အလို
 လိုပင် ဖြစ်လေတော့၏၊ အနတ္တသညိ-အနတ္တဟု အမှတ်ရှိသော
 သူသည်၊ အသ္မိမာနသမုဂါတံ-အသ္မိမာန ပယ်နုတ်ခြင်း ကင်းခြင်း
 သို့၊ ပါပုဏ္ဏာတိ-ရောက်၏၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ-မျက်မှောက် အတ္တ
 ဘော - မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်လျှင်၊ နိဗ္ဗာန်-ဆင်းရဲငြိမ်းသည့်
 နိဗ္ဗာန်သို့လည်း ရောက်၏ တဲ့။

အဲဒါဟာ မာနကင်းအောင် အနိစ္စသညာပွားစေဖို့ ဟောတော်
 မူတာပါပဲ၊ မာနဟာ မြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်ပြီး ဖြစ်တတ်တာပဲ၊
 ယခုပဲ သေရတော့မယ်ဆိုရင် မာနဟာ ကျသွားတတ်တာပဲ၊ “ခဏ
 မစဲ ပျက်နေတာချည်းပဲ၊ ဘယ်ဟာမှ မမြဲဘူး”လို့ အမှန်အတိုင်း
 သိမြင်နေရင် မာနဟာ ဖြစ်နိုင်ဖွယ် မရှိပါဘူး၊ အတ္တကောင်
 အနေဖြင့် စွဲလမ်းတာကလည်း တစ်ဘဝလုံး အသက်ရှင်ပြီး တည်
 နေတယ် ထင်ပြီး စွဲလမ်းတာပဲ၊ ခဏမစဲ ပျက်နေတာချည်းပဲ၊
 မမြဲတာချည်းပဲလို့ တကယ်သိမြင်ရင် အဲဒီအတ္တစွဲလည်း မဖြစ်နိုင်
 တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် (“အနိစ္စသညိနော အနတ္တသညာ သဏ္ဌာန်
 တိ) မမြဲဘူးလို့ မှတ်သိနေသူမှာ အတ္တမဟုတ် သဘောတရားမျှ
 ပဲလို့ အသိဉာဏ်ပညာ အလိုလို ဖြစ်ပြီး တည်တယ်”လို့ ဟော
 တော်မူတာပါပဲ၊ ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက-

အနိစ္စလက္ခဏေ-မမြဲဟု မှတ်သိရကြောင်း အနိစ္စလက္ခဏာကို၊ ဒိဋ္ဌေ-မြင်အပ်ပြီး လတ်သော်၊ အနတ္တလက္ခဏံ-အနတ္တဟု မှတ်သိရကြောင်း အနတ္တလက္ခဏာသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ-မြင်အပ်ပြီးသာ ဖြစ်လေတော့၏။ ဟိ-မှန်ပေ၏။ ဧတေသု တီသု လက္ခဏေသု-ဤသုံးပါးသော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာတို့တွင်၊ ဧကသ္မိံ ဒိဋ္ဌေ-တစ်ပါးကို မြင်လျှင်၊ ဣတရဒ္ဓယံ-အခြားလက္ခဏာ ၂-ပါးသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ-မြင်အပ်ပြီးသာ ဖြစ်လေတော့သည်လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ယခုထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့ အရအားဖြင့်လည်း အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့ ကောင်းကောင်း အပြည့်အစုံ သိမြင်နေရင် မာနလည်း ဖြစ်ဖွယ်မရှိဘူး၊ သောတာပန်မှာတော့ မာနကလည်း မကင်းသေးဘူး၊ သောတာပန်မှာသာ မဟုတ်သေးဘူး အနာဂါမ်မှာတောင် ဒီအသွိမာန ဆိုတာက ရှိနေသေးတာပဲ၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ မြဲတယ်လို့ အမှတ်မှား၊ အသိမှား၊ အမြင်မှားတဲ့ ဝိပလ္လာသတရားတွေ အကုန်ကင်းတယ် ဆိုတာ ဘယ်လိုကင်းတာလဲလို့ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်၊ သောတာပန်မှာ ဒိဋ္ဌိကို ပယ်ပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ ကင်းတာကိုတော့ ယုံမှားဖွယ် မရှိပါဘူး၊ သညာဝိပလ္လာသနှင့် စိတ္တဝိပလ္လာသ ကင်းပုံကတော့ တမင် စဉ်းစားဆင်ခြင်မိတဲ့အခါ ဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်နေတဲ့အခါ ဖြစ်စေ ပုထုဇဉ်အဖြစ်တုန်းကလို မြဲတဲ့အနေဖြင့် စွဲလမ်းမှု မရှိတာကို ဆိုလိုတယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်၊ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း အခါ ခပ်သိမ်း မမြဲတဲ့ သဘော ယင်နေတယ်၊ မမြဲတာကို သိနေ

တယ်လို့တော့ မယူသင့်လေဘူး၊ အဲဒီလိုသာ သိမြင်နေရင်တော့ မာနလည်း ဖြစ်ဖွယ်မရှိဘူး၊ ကာမအာရုံတွေလည်း နှစ်သက် သာယာဖွယ် မရှိတော့ဘူး၊ ဘဝနှင့် စပ်ပြီးတော့လည်း နှစ်သက် သာယာမှု ဖြစ်ဖွယ်မရှိတော့ဘူး။

ယခု ရဟန္တာမှာ အနိစ္စတော သုဒ္ဓိဋ္ဌာ-မမြဲဘူးလို့ ကောင်းစွာ မြင်တယ် ဆိုတာကတော့ ဘယ်အချိန်မဆို မြဲတဲ့ အရိပ်အယောင် မထင်ဘဲ မမြဲတဲ့အနေဖြင့်သာ ထင်ရှားသိမြင်နေတဲ့ သဘောပါပဲ၊ အဲဒါကလည်း အရဟတ္တမဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်စဉ်ကတည်း က ဝိပဿနာဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်လာခဲ့ပြီးတော့ အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် အပြီးအပြတ် အပြည့်အစုံ သိမြင်လာခဲ့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် သမ္မပ္ပညာယ-ပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာတို့၌ “သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ-ဝိပဿနာနှင့်တကွသော အရိယမဂ် ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်သည်”လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ အဲဒီ စကားဖြင့် မဂ်ပညာဟာ ဝိပဿနာ မပါဘဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဝိပဿနာနှင့်တကွသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သိစေပါတယ်၊ အဲဒီ ဝိပဿနာနှင့်တကွ အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်အမြင်၏ အစွမ်းကြောင့် ရဟန္တာမှာ ဘယ်အချိန်အခါမျှ မြဲတဲ့ အရိပ်အယောင် မထင် တော့ဘူး၊ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရဟူသမျှကို မမြဲတဲ့ အနေဖြင့်သာ သိမြင် နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မြဲတဲ့အနေဖြင့် ထင်ပြီးဖြစ်တဲ့ အသွိမာန ဟာလည်း လုံးဝ ကင်းနေတယ်၊ ရူပဘဝ, အရူပဘဝနှင့် စပ်ပြီး တော့ဖြစ်တဲ့ ဘဝရာဂလည်း လုံးဝ ကင်းနေတယ်။

အနိစ္စတော သုဒ္ဓိဋ္ဌာ-မမြဲဟု ကောင်းစွာ မြင်တယ်ဆိုရာမှာ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲချည်းပဲလို့ သိမြင်ပုံလည်း အတွင်းဝင်ပြီး ပါသွားပါတယ်။ အနတ္တ-အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး၊ သဘောတရားမျှ ချည်းပဲလို့ သိမြင်ပုံလည်း အတွင်းဝင်ပြီး ပါသွားပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတာချည်းပဲလို့ သိမြင်ရင် အဲဒီ မမြဲတာတွေကို ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ်လို့ မထင်တော့ပါဘူး။ တစ်ဘဝလုံး အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့လဲ မထင်တော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် မမြဲဘူးလို့ သိမြင်တာထဲမှာ အတွင်းဝင်သွားကြတာပါပဲ။ အဲဒီလို အတွင်းဝင်တဲ့အတွက် ရဟန္တာမှာ သင်္ခါရတရားဟူသမျှကို ဒုက္ခဆင်းရဲချည်းပဲလို့လည်း ကောင်းစွာ သိမြင်တယ်။ အနတ္တလို့လဲ ကောင်းစွာ သိမြင်တယ်။ အဲဒီလို သိမြင်နေသောကြောင့် မြဲတဲ့အနေ၊ ချမ်းသာတဲ့အနေ၊ အတ္တကောင်အနေဖြင့် အလွဲအမှားကို သိတဲ့ အဝိဇ္ဇာသမ္ပယုတ္တံ ဆိုတာလဲ ဖြစ်ခွင့် မရှိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီအနိစ္စ သိမြင်တဲ့ ခွန်အားကို စွဲမီပြီးတော့ ငါ့မှာ အာသဝေါတရားတွေ ကုန်ပြီလို့ ရဲရင့်ရင့်ရင့် ဝန်ခံပြောကြားနိုင်တာပါပဲ။

ကာမာသဝကင်းတာကတော့ အနာဂါမ်အဖြစ်ကတည်းက ထင်ရှားလာခဲ့ပါတယ်။ ယခု ဆက်ပြီး ဟောရမည့် ဒုတိယခွန်အား၏ အစွမ်းဖြင့် ပိုပြီး ထင်ရှားပါတယ်။ ဒိဋ္ဌာသဝကတော့ သောတာပန်ကတည်းက ကင်းလာခဲ့လို့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ ရဟန္တာမှာတော့ ဒိဋ္ဌိမာနလို့ခေါ်တဲ့ အသ္မိမာနတောင် ဖြစ်ခွင့် မရှိအောင် အနတ္တအသိအမြင်က စင်ကြယ်နေပါတယ်။ ဒါ

ကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော သင်္ခါရအားလုံးဟာ အနိစ္စ-မမြဲတာချည်းပဲလို့ ကောင်းစွာ မြင်ပြီးတော့ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲချည်းပဲ၊ အနတ္တ-အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှချည်းပဲလို့ ကောင်းကောင်း သိမြင်တဲ့ ဉာဏ်ပညာအထူးကို အာသဝေါ ကုန်ပြီလို့ ဝန်ခံနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်တဲ့ ရဟန္တာ ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါတယ်လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်က မြတ်ဘုရားအား လျှောက်ထားတာပါပဲ။

(၂) ရဟန္တာ၏ ဒုတိယခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာရဟန်းအား၊ ဝါ-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ကာမာ-နှစ်သက်လိုချင်စရာ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့နှင့် အသုံးအဆောင်ဟူသော ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ အင်္ဂါရကာသူပမာ-မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းကြသည်ဟု၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္မပ္ပညာယ-မှန်စွာ သိသော ဝိပဿနာပညာ အရဟတ္တမဂ်ပညာဖြင့်၊ သုဒိဋ္ဌာ-ကောင်းစွာ မြင်အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါကုန်သည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ကာမဂုဏ်တို့ကို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုပမာ ကြောက်စရာကောင်းသည်ဟု ဤမှန်စွာ မြင်ခြင်းသည်လည်း၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-

ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါပေသည်။ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အား
ကို ရောက်၍-စွဲမှီ၍၊ ဒီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊
ဒီဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟူ၍၊
အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိ
ဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

ဒီစာပိုဒ်အရ ဆိုလိုရင်းအတိုချုပ်ကတော့ ရဟန္တာသုဂ္ဂိုလ်မှာ
ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်စရာ
ကောင်းကြောင်း သိမြင်နေပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်နေတာဟာ
ရဟန္တာ၏ ခွန်အားတစ်ခုပါပဲ။ အဲဒီခွန်အားကို စွဲမှီပြီးတော့
အာသဝေါကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုနိုင်ပါတယ် တဲ့။

ကာမဂုဏ် အာရုံတွေဆိုတာ လိုချင်နှစ်သက်စရာ ဖြစ်တဲ့
သက်ရှိသက်မဲ့ အာရုံဝတ္ထုတွေပါပဲ။ တည်ရာမိန်းမ၊ ယောက်ျား
စသော ဝတ္ထုနှင့်တကွ အဆင်းအာရုံတွေ၊ ထို့အတူ အသံအာရုံ
တွေ၊ အနံ့အာရုံတွေ၊ အတွေ့အထိအာရုံတွေ၊ ချက်ပြုတ်ပြုပြင်ပေး
သူများနှင့်တကွ အရသာအာရုံတွေ ဒါတွေဟာ လိုချင်နှစ်သက်
စရာ ကာမဂုဏ် အာရုံငါးပါးပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အဝတ်အဆင်
တန်ဆာ၊ အိပ်ရာ၊ နေရာ၊ အိမ်အဆောက်အအုံ၊ နွား၊ ကျွဲ၊ မြင်း၊
ဆင်၊ ယာဉ်ရထား၊ ရွှေ၊ ငွေ အစရှိတဲ့ အသုံးအဆောင်တွေလည်း
ကာမဂုဏ်အာရုံတွေပါပဲ။ အဲဒီကာမဂုဏ်တွေကို မီးကျိုးတွင်း
မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်စရာကောင်းတယ်လို့ ရဟန္တာသုဂ္ဂိုလ်က
ကောင်းကောင်း သိမြင်နေပါတယ် တဲ့။

ကြောက်စရာ ကောင်းပုံကတော့ လေးငါးတောင်လောက် နက်တဲ့ တွင်းကြီးထဲမှာ ရဲရဲတောက်နေတဲ့ မီးကျိုးများဖြင့် ပြည့်နေတယ် ဆိုပါတော့၊ သို့မဟုတ် မီးကျိုးအစုအပုံကြီး ရှိနေတယ် ဆိုပါတော့၊ အားကြီးတဲ့လူ ၂-ယောက်က မိမိ၏ လက်မောင်း ၂-ဖက်ကို ဆွဲကိုင်ပြီးတော့ အဲဒီလို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုထဲ ပစ်ချမယ်ဆိုရင် မကြောက်ပေဘူးလား၊ ကြောက်ပြီးတော့ လွတ်မြောက်အောင် အတင်းမရုန်းကန်ရပေဘူးလား၊ အဲဒီ မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုဟာ ကြောက်စရာ ကောင်းသလိုပင် ကာမဂုဏ်တွေကို ကြောက်စရာအနေဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က ကောင်းစွာ သိမြင်နေပါတယ် တဲ့။

ဘာကြောင့် ကြောက်စရာကောင်းသလဲဆိုတော့ ဒီကာမဂုဏ်တွေက ပူလောင်စေတတ်တဲ့ ကိလေသာတွေကို ဖြစ်ပွားစေတတ်တယ်၊ လိုချင်မက်မောပြီးတော့လည်း ပူပန်စေတတ်တယ်၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြပြီးတော့လည်း ပူပန်စေတတ်တယ်၊ မနာလိုဝန်တိုပြီးတော့လည်း ပူပန်စေတတ်တယ်၊ ပင်ပန်းဆင်းရဲပြီးတော့လည်း ပူပန်စေတတ်တယ်၊ အပါယ်ဘုံသို့ ကျရောက်ပြီးတော့လည်း ပူပန်စေတတ်တယ်၊ သံသရာထဲမှ မထွက်ခွာနိုင်အောင် ဆွဲဆောင်ပြီးတော့လည်း ပူပန်စေတတ်တယ်။

အဖိုအမ သတ္တဝါတွေဟာ အမ-အဖိုတွေကို လိုချင်မက်မောပြီး အကြီးအကျယ် ပူပန်ကြရတယ်၊ မနီးမစပ်သေးရင် နီးစပ်ဖို့ ကြိုးစားကြံစည်ကြရတယ်၊ မပိုင်မဆိုင်သေးရင် ပိုင်ဆိုင်ဖို့

ကြံစည်ကြရတယ်။ ပိုင်ဆိုင်ပြန်တော့လဲ တကွဲတပြား ဖြစ်စရာ အကြောင်းရှိရင် စိုးရိမ်ပူပန်ကြရတယ်။ သူတစ်ပါးနဲ့ နီးစပ်မှာ ရင်းနှီးခင်မင်သွားမှာကို စိုးရိမ်ကြရတယ်။ ကိုယ့်ထက် သူတစ်ပါးက သာလွန်မှာကို မနာလိုပြီး ပူပန်ကြရတယ်။ ကိုယ်နဲ့ ဆိုင်ရာတွင် သူတစ်ပါးနဲ့ စပ်ဆိုင်သွားမှာ ဝန်တိုပြီး ပူပန်ကြရတယ်။ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ဆိုရင်လဲ မရသေးတာကို ရအောင် အားထုတ်ပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲကြရတယ်။ ရပြီးတွေအတွက် စောင့်ရှောက်ရသဖြင့်လဲ ဆင်းရဲကြတယ်။ အလိုရှိတာတွေကို ရအောင် မကောင်းမှုတွေကို ပြုမိရင် အပါယ်ဘုံသို့ ကျရောက်ပြီး ဆင်းရဲပူပန်ကြရတယ်။ ကာမဂုဏ်တွေကို သုံးဆောင်ခံစားနေရတာသည် ပင် နှစ်သက်တပ်စွဲတဲ့ ရာဂဖြင့် ပူပန်နေရတာပဲ။ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အနေဖြင့် အဲဒီလို သုံးဆောင်ခံစားနေရတာကို အကောင်းဆုံးလို့ ထင်ရပေမယ့် ရဟန္တာတို့၏ အမြင်ဖြင့် အဲဒီလို နှစ်သက်တပ်စွဲပြီး ကောင်းနိုးနိုး ခံစားနေရတာကိုပင် အကျိုးမဲ့ ဆင်းရဲပင်ပန်းနေရတာလို့ ထင်မြင်နေပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် နွား၊ ကျွဲစသော သားကောင်တိရစ္ဆာန်တွေမှာ မြက်စားရတာကို နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်နေပေမယ့် လူတွေ၏ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ ဘာမှ နှစ်သက်ဖွယ်မရှိဘူး။ ခွေး၊ ဝက်၊ ကြက်၊ ငှက်၊ ပိုးကောင်တွေမှာ အညစ်အကြေးတွေစားရတာကို နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်နေပေမယ့် လူတွေ၏ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ ရွံစရာ ဖြစ်နေတယ်။ ကလေးသူငယ်များမှာ ကစားစရာ အရပ်ကလေးစသည်ဖြင့် ကစားနေရတာ ပျော်စရာကောင်းပေမယ့် လူကြီးတွေအမြင်

နဲ့ဆိုရင်တော့ ဘာမျှ ပျော်စရာမကောင်းဘူး၊ ဆေးလိပ်ကြိုက် တတ်တဲ့ သူတွေမှာ ဆေးလိပ်သောက်နေရတာ အရသာရှိတယ် ထင်နေပေမယ့်လို့ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်တဲ့ သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ အလဟဿ ပင်ပန်းနေတယ်လို့သာ ထင်ရတယ်၊ သေရည်အရက် ဘိန်းကြိုက်တဲ့သူတွေမှာ သေရည်အရက် ဘိန်း ကို သုံးဆောင်နေရတာ ကောင်းတယ်ထင်ပေမယ့် မကြိုက်တတ် တဲ့သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ သက်သက်ဆင်းရဲနေတယ် လို့သာ မြင်ရတယ်၊ ပွဲကြိုက်တဲ့ သူတွေမှာ ပွဲကြည့်ရတာ အရသာ ရှိတယ်၊ ပျော်စရာ ကောင်းတယ် ထင်ရပေမယ့် ပွဲမကြိုက်တဲ့သူ တွေရဲ့ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ ငွေကုန်လှပန်း၊ အိပ်ရေးပျက် ဒုက္ခ ရောက်နေတယ်လို့သာ ထင်ရတယ်၊ အဲဒီလိုပါပဲ၊ ရဟန္တာတို့၏ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ ကာမဂုဏ်တွေကို မက်မက်မောမော သုံး ဆောင်နေကြတာကို အကျိုးမဲ့ ဆင်းရဲ ပင်ပန်းနေကြတယ်လို့သာ မြင်ကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကာမာ-ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခု နော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ အင်္ဂါရကာသူပမာ-မီးကျိုးတွင်း မီး ကျိုးစုလိုပင် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသည်ဟု၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ် တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္မပ္ပညာယ-မှန်စွာ သိသော ဝိပဿနာပညာ အရဟတ္တမဂ်ပညာဖြင့်၊ သုဒ္ဓိဋ္ဌာ-ကောင်းစွာ မြင်အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်လို့ ပြဆိုထားပေတာပဲ၊ အဲဒါဟာလည်း ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးမှ သိတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ အရဟတ္တမဂ်ရအောင်

ဝိပဿနာ ရှုနေစဉ်ကတည်းက သိမြင်လာခဲ့ပြီးတော့ အရဟတ္တ မဂ်ဖြင့် အပြည့်အစုံ သိမြင်ခဲ့ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကာမဂုဏ်တွေမှာ တပ်စွဲမှုအားကြီးနေတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ သံသရာထဲမှာတောင် ကာမဂုဏ်မရှိတဲ့ ရူပဘဝ အရူပဘဝမျိုးကို အလို မရှိဘူး၊ အရူပဘဝဆိုတာ ရုပ်ကိုယ်ကြီး မရှိဘူး၊ စိတ်စေတသိက် နာမ်သက်သက်သာ ရှိတယ်၊ မျက်စိ မရှိလို့ အမြင်အာရုံ မခံစားနိုင်ဘူး၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်ဆိုတာ တွေလည်း မရှိလို့ အကြားအာရုံ၊ အနံ့အာရုံ၊ အရသာ အာရုံ၊ အတွေ့အထိ အာရုံတွေလည်း မခံစားနိုင်ဘူး၊ စိတ်ကူး အာရုံမျှ ကိုသာ ခံစားနိုင်တယ်၊ အဲဒီ အရူပဘုံမှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ ကို မခံစားနိုင်တဲ့အတွက် ကာမဂုဏ် ကြိုက်တဲ့သူတွေက အလို မရှိဘူး။

ရူပဘဝ ဆိုတဲ့ ရူပါဝစရ ဗြဟ္မာ့ဘုံမှာတော့ မျက်စိ ရှိလို့ မြင်နိုင်ပါရဲ့၊ နားရှိလို့ ကြားနိုင်ပါရဲ့၊ ဒါပေမယ့် နှာခေါင်းပုံ သဏ္ဌာန်သာ ရှိပြီး ပသာဒ နှာခေါင်းရုပ် မရှိလို့ အနံ့အာရုံကို မခံစားနိုင်ဘူး၊ လျှာပုံသဏ္ဌာန် ရှိလို့ စကားပြောနိုင်ပေမယ့် ပသာဒ လျှာရုပ် မရှိလို့ အရသာအာရုံကို မခံစားနိုင်ဘူး၊ လက်၊ ခြေ၊ ခေါင်း၊ မျက်နှာ ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ရှိပေမယ့် ပသာဒ ကိုယ်ရုပ် မရှိလို့ အတွေ့အထိအာရုံကို မခံစားနိုင်ဘူး၊ အဖို အမ အင်္ဂါလည်း မရှိဘူး၊ အဖို အမ စိတ်လည်း မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို မခံစားရဘူး၊ ခံစားချင်တဲ့စိတ်လည်း မရှိ

ဘူး၊ အလွန်အေးချမ်းမှာပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ကာမဂုဏ် ကြိုက်တဲ့သူတွေက အဲဒီလို ရူပါဝစရ ဗြဟ္မာဘဝကိုလည်း အလိုမရှိကြဘူး။

အဲဒီလို ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝတွေကို အလိုမရှိကြတဲ့အတွက် အဲဒီလို ဘဝများသို့ ရောက်စေနိုင်တဲ့ ဈာန်ကုသိုလ်ကို အားမထုတ်လိုကြဘူး၊ ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်၌ တပ်မက်မှု အားကြီးတဲ့ သူတွေဟာ ကမ္ဘာနှင့်ချီပြီး အသက်ရှည်စွာ နေရတဲ့ အဲဒီရူပ၊ အရူပဘုံတွေတောင် မရောက်နိုင်ဘဲ အသက် တိုတဲ့ ကာမဘုံမှာသာ ဖြစ်လိုက်၊ အိုလိုက်၊ သေလိုက်နဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို များစွာ ခံစားနေကြရတယ်၊ ကာမဂုဏ်ကိုသာ အလိုရှိနေကြတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ ရုပ်နာမ် လုံးဝမရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုတော့ သာပြီး အလိုမရှိကြတော့တာပဲ၊ အဲဒီလို နိဗ္ဗာန်ကို အလိုမရှိတာဟာ ဘာကြောင့်လဲ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ကြိုက်နှစ်သက်မှု အားကြီးနေလို့ပဲ၊ နိဗ္ဗာန်ကို အလိုမရှိတော့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာတရားကို အားမထုတ်နိုင်ကြဘူး၊ အဲဒီလို အားမထုတ်နိုင်တော့ သံသရာမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘူး၊ အဲဒီလို သံသရာမှ မလွတ်မြောက်နိုင်အောင် ဆွဲဆောင်ထားတတ်သောကြောင့်လည်း ကာမဂုဏ်တွေဟာ မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်တဲ့။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ “ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပူလောင်စေတတ်တဲ့ ကိလေသာတွေကို ဖြစ်စေပြီးတော့ ပူပန်ဆင်းရဲစေတတ်တဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်စရာ

ကောင်းတယ်” ဆိုတာကို ကောင်းကောင်း သိမြင်နေတဲ့အတွက် ကာမဂုဏ်တွေကို လိုလားနှစ်သက်တဲ့ ကာမာသဝ ကင်းနေကြောင်း အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ကောင်းကောင်းသိမြင်တဲ့ ပဌမ ခွန်အား၏ အစွမ်းကြောင့် အခြားအာသဝေါတွေ ကင်းနေကြောင်းလည်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်တွေကို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုပမာ သိမြင်တဲ့ ဒီဒုတိယခွန်အားကိုလည်း အမှီပြုပြီးတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က မိမိမှာ အာသဝေါ ကိလေသာ ကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပါတယ်တဲ့။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ရဟန္တာဖြစ်ပြီလို့ ယုံကြည်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ စပ်ပြီး နှစ်သက်သာယာမှု လုံးဝ ကင်းရဲ့လား။ မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကာမဂုဏ်တွေကို ကြောက်စရာလို့ ထင်ရဲ့လားဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ဖို့ပါပဲ။

တချို့မှာ ဆေးလိပ်အာရုံ၊ ကွမ်းအာရုံ ကာမဂုဏ်ကလေးများကို မစွန့်နိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ ကြိုက်တတ်တဲ့ စားဖွယ်သောက်ဖွယ်အာရုံ ကာမဂုဏ်ကလေးတွေကို တမင်စီမံပြီး သုံးဆောင်နေတာလည်း ရှိတတ်တယ်။ ကြိုက်တတ်တဲ့ အဝတ်အိပ်ရာ နေရာကို တမင်ရွေးချယ်ပြီး သုံးဆောင်နေတာလည်း ရှိတတ်တယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ကာမာသဝဆိုတဲ့ အာသဝေါကုန်ပြီလို့ ဝန်ခံဖို့သင့်၊ မသင့် စဉ်းစားဖို့ပါပဲ။ သူတစ်ပါးက စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ဖို့ကတော့ မလွယ်ဘူး။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်မှ ဖြစ်မယ်။

ဒါပေမယ့် သာသနာတော်ခုနစ် (၇၀၀)လောက်ဆီက သီဟိုဠ်မှာ ဝဿာမင်းဆိုတာ ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက ရဟန္တာ လေလားလို့ ထင်ရတဲ့ မထေရ်တစ်ပါးကို အဲဒီမင်းက စမ်းသပ် ကြည့်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ အဲဒီမင်းက အဲဒီမထေရ်ကို ပင့်ပြီး သူ့အိမ်တော်မှာ ထိုင်နေစေပါတယ်။ အဲဒီမထေရ်၏ အနီး မျက်မှောက်မှာ (ဗဒရသာဠဝ) ခေါ်တဲ့ ဇီးသီးဖျော်ရည်ကို နယ်စေ ညှစ်စေပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ မထေရ်မှာ တံတွေးသွားရည် ယိုတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် အဲဒီမထေရ်ကို ရဟန္တာ မဟုတ်ဘူး လို့ သိရပါသတဲ့။ အဲဒီမှာ အဋ္ဌကထာက ဒီလို ထောက်ခံချက် ပေးထားပါတယ်။

ဟိ-ထိုသို့ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း သိရခြင်း၏ အကြောင်းကား၊
 ခီဏာသဝဿ-အာသဝေါ ကုန်ပြီးသော ရဟန္တာ အစစ်မှာ၊ ရသ
 တဏှာ နာမ-အရသာ၌ တပ်မက်ဆာလောင်သော ရသတဏှာ
 မည်သည်ကို၊ သုပ္ပဟိနာ-အကြွင်းမဲ့ ကောင်းစွာ ပယ်အပ်ပေပြီ၊
 ဒိဗ္ဗေသုပိ ရသေသု-နတ်လောက အရသာတို့၌သော်လည်း၊ နိကန္တိ
 နာမ-နှစ်သက်လိုလားခြင်းမည်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်တော့ မရှိ
 တော့ပြီလို့ ထောက်ခံထားပါတယ်။ (ဥပရိပဏ်-၄၅ ၆ရ)

(၃) ရဟန္တာ၏ တတိယ ခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ-
 တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ
 ရဟန်း၏၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ ဝိဝေကနိန္နံ ဟောတိ-သင်္ခါရ ကင်း

ဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ညွတ်ပါသည်။ ဝိဝေကပေါဏံ ဝိဝေက ပဏ္ဏာရ-
 -ကင်းဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ကိုင်းရှိုင်းပါသည်။ ဝိဝေကဋ္ဌံ-ကင်း
 ဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ (ဖလသမာပတ်ဝင်စားလျက်) တည်ပါသည်။
 နေက္ခမ္မာဘိရတံ-ကာမမှ ထွက်မြောက်ရာ ရဟန်းအဖြစ်၌ မွေ့
 လျော်ပါသည်။ အာသဝဋ္ဌာနိယေဟိ ဓမ္မေဟိ-အာသဝေါ၏ ယှဉ်
 ဘက် အကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှ၊ ဗျန္တိဘူတံ-တစ်စိတ်
 တစ်ဒေသ အစွန်းအစမျှပင် မစပ်ဘဲ ကင်းကွာလျက် ရှိပါသည်။
 ဝါ-လုံးဝ ကင်းရှင်းနေပါသည်။ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-
 ဤဝိဝေက၌ ညွတ်ကိုင်းရှိုင်းခြင်းသည်လည်း၊ ဒီဏာသဝဿ
 ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါး
 ဖြစ်ပါသည်။ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊
 ဒီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ- ခွန်အား
 တစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်
 ၍ စွဲမှီ၍၊ ဒီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ဒီဏာ မေ
 အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရားကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ
 -အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည်
 မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

အတိုချုပ် ဆိုလိုတာကတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်ဟာ
 ဖိုလ်ဝင်စားသောအားဖြင့် သင်္ခါရအာရုံတို့မှ ကင်းဆိတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်
 ၌ ညွတ်ကိုင်းနေပါတယ် တဲ့။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များဟာ အခွင့်
 သာတိုင်း ဖလသမာပတ်ဝင်စားပြီး နေလေ့ရှိပါတယ်။ အဲဒါဟာ
 ယေဘုယျသဘောပါပဲ။ အနည်းငယ်အားဖြင့် ဆိုရင်တော့ အခြား

စာနိသမာပတ်များကို ဝင်စားနေကြတာလည်း ရှိပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် ဒုတိယသံဂါယနာမှာ ခေါင်းဆောင်ရဟန္တာ မထေရ် တစ်ပါးဖြစ်တဲ့ အရှင်ရေဝတဟာ မေတ္တာစာနိဖြင့် နေလေ့ရှိကြောင်း ပြဆိုထားတာလည်း ရှိပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ တရားဟောတော်မူနေရင်းတောင်မှ တရားနာပရိသတ်က သာဓုခေါ်နေခိုက်မှာ ဖလသမာပတ်ဝင်စားတော်မူသေးတာပဲ။ အဲဒါဟာ သင်္ခါရကင်းဆိတ်တဲ့ ဝိဝေကမှာ စိတ်ညွတ်ကိုင်းနေပုံ သာဓကပါပဲ။

လူများစုအနေအားဖြင့် ဆိုရင်တော့ အဖော်လူသူကင်းဆိတ်တာတောင် တယ် မကြိုက်ကြဘူး။ ကာမဘုံသားတွေဆိုရင် ကာမဂုဏ်သင်္ခါရတွေနဲ့မှ ပျော်မွေ့လေ့ရှိကြတယ်။ ကာမဂုဏ် မရှိတဲ့ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝကိုတောင် တယ် မကြိုက်ကြဘူး။ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝ မရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆီကို စိတ်ညွတ်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က အလွန်နည်းပါတယ်။ ရုပ်နာမ်တွေ အကုန်လုံး ချုပ်ပျောက်ကင်းငြိမ်းသွားမှာကို တချို့က စိုးရိမ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတော်မူကြတဲ့ ဘုရားရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တွေဟာ နိဗ္ဗာန်မှာ ရုပ်ထူး၊ နာမ်ထူးနဲ့ အကောင်အထည်လိုက် ရှိနေကြသယောင်ယောင်တောင် ကြံဖန်ပြီး ပြောဆိုနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှိနေကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဘုရားရဟန္တာ အရှင်မြတ်တွေကတော့ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရ လုံးဝကင်းဆိတ်တဲ့ ဥပဓိဝိဝေက နိဗ္ဗာန်ဆီသို့သာ စိတ်ဖြင့် ညွတ်ကိုင်းနေတော်မူကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေနဲ့ အသက်ရှင်နေတာကိုလည်း အလိုမရှိကြောင်း ဒီလို မိန့်ဆိုတော် မူကြပါတယ်။

နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။

ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာ-တုံ။

မရဏံ-ရုပ်နာမ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေရခြင်းကိုလည်း၊ နာဘိ
နန္ဒာမိ-မနှစ်သက်၊ မတောင့်တမိ အလိုမရှိပါ။ (ယခုလောကမှာ
အတိဒုက္ခရောက်နေတဲ့ သူတွေက သေချင်ပါပြီလို့ ပြောတတ်
ကြတယ်။ အဲဒါဟာ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်တကွ ရုပ်နာမ်တွေကို မုန်း
တဲ့ ဒေါသဖြင့် ပြောတာပဲ။ ရဟန္တာမှာတော့ အဲဒီလို ရုပ်နာမ်တွေ
ကို မုန်းတဲ့ ဒေါသ မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် 'ရုပ်နာမ်တွေ ပျက်စီး
ပါစေ၊ သေပါစေ'လို့လဲ တောင့်တခြင်း လိုလားခြင်း မရှိပါဘူး
တဲ့။) ဇီဝိတံ-အသက်ရှင်နေခြင်းကိုလည်း၊ နာဘိနန္ဒာမိ-မနှစ်
သက်၊ မတောင့်တမိ အလို မရှိပါ။ (အသက်ရှင်နေတာကို အလိုရှိ
တာက ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို အကောင်းအမြတ် ထင်ပြီး နှစ်
သက်တဲ့ လောဘပဲ။ ရဟန္တာမှာ အဲဒီလို သင်္ခါရတွေကို အလိုရှိတဲ့
လောဘကလည်း မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အသက်ရှင်နေရတာကို
လည်း အလိုမရှိတာပါပဲ။ ဒါဖြင့် ဘာကို အလိုရှိသလဲဆိုတော့)
ကာလဉ္စ-ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရမည့် အချိန်ကာလကိုသာလျှင်၊ ပဋိ
ကင်္ခါမိ-မျှော်လင့်နေပါသည်တဲ့။ (ဘယ်လိုလဲဆိုတော့)ဘတကော
-နေ့စားလစား အလုပ်သမားသည်၊ နိဗ္ဗိသံ-လုပ်ခ လခကို၊ ဝါ-
လုပ်ခ လခ ရမည့်အချိန်ကို၊ ပဋိကင်္ခါတိ ယထာ-တောင့်တမျှော်မိ
အလိုရှိသကဲ့သို့ပါပဲ တဲ့။

နေ့စား လစား အလုပ်သမားဟာ အလုပ်မရှိဘဲ အလုပ်
လက်မဲ့ ဖြစ်နေမှာလည်း အလိုမရှိဘူး။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း

မလွဲသာတဲ့ ကိစ္စမို့သာ လုပ်နေရတယ်။ အဲဒီလို လုပ်နေရတာ လည်း အလိုမရှိဘူး။ (အလုပ်မလုပ်ဘဲ စားဝတ်နေရေး ပြည့်စုံ နေမယ်ဆိုရင် အပင်ပန်းခံပြီး အလုပ် လုပ်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ)။ ဒါဖြင့် သူက ဘာကို အလိုရှိနေသလဲဆိုတော့ လုပ်ခ လခ ထုတ် ယူရတဲ့ အချိန်ကိုသာ အလိုရှိနေပါတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ကလည်း ဒေါသမရှိတဲ့အတွက် သေခြင်းကိုလည်း အလို မရှိ၊ မတောင့်တဘူး။ လောဘ မရှိတဲ့အတွက် ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတွေ နှင့် အသက်ရှင်နေခြင်းကိုလည်း အလိုမရှိ၊ မတောင့်တဘူး။ ဒါ ဖြင့် ဘာကို အလိုရှိပါသလဲလို့ ဆိုတော့- ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရ မည့် အချိန်ကာလကိုသာ မျှော်လင့်နေပါတယ်တဲ့။ အဲဒါဟာ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရကင်းဆိတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆီသို့ စိတ်ညွတ်နေပုံကို ပြဆိုထားတဲ့ စကားပါပဲ။

နေက္ခမ္မာဘိရတံပုဒ်ကို ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိရတံလို့ ဖွင့်ပြချက်အတိုင်း “ရဟန်းအဖြစ်၌ မွေ့လျော်ပါသည်”လို့ အနက် ပြန်ခဲ့တယ်။ နေက္ခမ္မ-သဒ္ဒါက နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ဟောပါတယ်။ ဒါကြောင့် “နေက္ခမ္မာဘိရတံ-နိဗ္ဗာန်၌ မွေ့လျော်ပါသည်”လို့ အနက်ပြန် လျှင် ပိုပြီး သင့်မြတ်ဖွယ် ရှိပါတယ်။ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝ ကင်းဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌သာ စိတ်ညွတ်ကိုင်းနေရင် ကာမဂုဏ်ကို အလိုရှိတဲ့ ကာမာသဝလည်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ရူပဘဝ, အရူပဘဝကို အလိုရှိတဲ့ ဘဝါသဝလည်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို အကောင်းအမြတ် ထင်တဲ့ အဝိဇ္ဇာသဝလည်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒိဋ္ဌိ အာသဝဖြစ်ဖို့ကတော့ အလွန် ဝေးကွာနေပါတယ်။ ဒါကြောင့်

နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ဥပဓိဝိဝေက၌ စိတ်ညွတ်ကိုင်းတဲ့ ခွန်အားကို စွဲမှီပြီးတော့လည်း အာသဝေါ ကုန်ကြောင်း ရဟန္တာက ဝန်ခံပါတယ်တဲ့။

(၁) ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို မမြဲတာတွေချည်းပဲလို့ ကောင်းစွာ သိမြင်ပြီးတော့ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ၊ အနတ္တ-အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှချည်းပဲလို့ သိမြင်တဲ့ ပဌမခွန်အားက တစ်ပါး၊ (၂) ကာမဂုဏ်တွေကို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်စရာ ကောင်းတယ်လို့ ကောင်းစွာသိမြင်တဲ့ ဒုတိယခွန်အားက တစ်ပါး၊ (၃) ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝ ကင်းဆိတ်ရာ ဥပဓိဝိဝေကနိဗ္ဗာန်၌ စိတ်ညွတ်ကိုင်းပြီး ပျော်မွေ့တဲ့ တတိယခွန်အားက တစ်ပါး၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒီခွန်အားကြီး သုံးပါးကတော့ ပြီးသွားပြီ၊ ကျန်နေသေးတဲ့ ခွန်အားတွေက ခုနစ်ပါး ရှိပါသေးတယ်၊ အဲဒီ ခုနစ်ပါးကတော့ မှတ်ဖို့ လွယ်ပါတယ်၊ ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးရှိရာမှာ အစုအားဖြင့်တော့ ခုနစ်စု ရှိပါတယ်၊ (၁)သတိပဋ္ဌာန်၊ (၂)သမ္မပ္ပဓာန်၊ (၃)ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ (၄)ဣန္ဒြေ၊ (၅)ဗိုလ်၊ (၆)ဗောဇ္ဈင်၊ (၇)မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ ဒီခုနစ်စုပါပဲ၊ အဲဒီ ခုနစ်စုကို ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်တာဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ခွန်အားဗလကြီး ခုနစ်ပါးပါပဲ၊ ယခု အဲဒီ ခုနစ်ပါးထဲက သတိပဋ္ဌာန်ခွန်အားကို ပြောရမယ်။

(၄) ရဟန္တာ၏ စတုတ္ထခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရ်-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ-လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန် တို့ကို၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာ ပွားစေအပ် ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ဤသတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်း သည်လည်း၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်း ခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ဒီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ ဒီဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

ဆိုလိုရင်း အတိုချုပ်ကတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ သတိပဋ္ဌာန် တရား လေးပါးကို လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းကောင်း ပွားစေပြီး ဖြစ်နေပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ရဟန္တာ၏ ခွန်အား တစ်ပါးပါပဲ၊ အဲဒီခွန်အားကို အကြောင်းပြုပြီးတော့လည်း မိမိမှာ အာသဝေါ ကိလေသာတွေ ကုန်နေကြောင်း ဝန်ခံပါတယ် တဲ့။

အဲဒီ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားစေပြီးဖြစ်တဲ့ ခွန်အားကို တော့ အထူးချဲ့ မပြောဘဲ ဒါလောက်နဲ့ပဲ နားလည်လောက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သတိပဋ္ဌာန် ပွားစေပုံက အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးက ပြောခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေမယ့် ယခု တဖန်ထပ်ပြီး ပြောရဦးမယ်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားစေပြီး ဖြစ်တယ် ဆိုတာ ဘယ်အခါက ပွားစေခဲ့လို့လဲဆိုရင် အရဟတ္တမဂ် ရောက် သည့်တိုင်အောင် အနာဂါမ် အဖြစ်က ပွားစေခဲ့တယ်လို့ မှတ်ထား ကြရမယ်။ အနာဂါမ်မှာလည်း သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးဟာ ပြီးစီးလှ နီးပါး ပြည့်စုံနေပါတယ်။ အဲဒါ ဘယ်တော့က ပွားစေခဲ့လို့ပါလဲ ဆိုရင် သကဒါဂါမ်အဖြစ်က ပွားစေခဲ့လို့ပါပဲ။ သကဒါဂါမ်မှာ လည်း အတော်အတန်တော့ ပြည့်စုံနေပါတယ်။ အဲဒါ ဘယ်တော့ က ပွားစေခဲ့လို့ပါသလဲဆိုရင် သောတာပန်အဖြစ်က ပွားစေခဲ့လို့ ပါပဲ။ သောတာပန်မှာလည်း အပါယ်တံခါးပိတ်အောင်၊ အပါယ် ကျစေတတ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံ မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် သတိ ပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားစေပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒါ ဘယ်တော့က ပွားစေခဲ့ပါသလဲဆိုရင် ပုထုဇဉ်အဖြစ်က စပြီး ပွားစေခဲ့တယ်ဆို တာ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် သံယုတ်ပါဠိ တော် (တတိယ-၁၂၅) သာလသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ရဟန်းတော်များကို ဒီလို ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်း ရောက်လာကတည်းက ပွားစေအပ်ကြောင်း

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ အစိရပဗ္ဗဇိတာ-မကြာမီကမှ ရဟန်းပြုလာကြသော၊ ယေ တေ ဘိက္ခု။ နဝါ-အကြင် ရဟန်းသစ်တို့သည်၊ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အဓနာဂတာ-ဤသာသနာတော်သို့ ယခုမှ ရောက်လာကြပေသည် (ရောက်လာခါစ ဖြစ်ကြသည်)၊ ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဝေါ-သင်တို့သည်၊ တေ ဘိက္ခု။-ထိုရဟန်းသစ်တို့ကို၊ စတုန္တံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာယ-လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို ပွားစေရန်အတွက်၊ သမာဒပေတဗ္ဗာ-ဆောက်တည်စေအပ် ခံယူစေအပ်ကုန်၏၊ နိဝေသေတဗ္ဗာ-သွင်းထားအပ်ကုန်၏၊ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ-တည်စေအပ်ကုန်၏ တဲ့။

ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက သာသနာတော် ရောက်လာခါစ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ တကယ့်ကို ရောက်လာခါစပဲ၊ မူလကတော့ အခြား ဘာသာဝင်ထဲကပဲ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာရပြီးတော့ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါတရား ဖြစ်လို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ဝင်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ၊ ယခု ကာလမှာလည်း အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်အနည်းအကျဉ်းတော့ ရှိပါတယ်၊ အခြား ဘာသာမှ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သို့ ဘာကြောင့် ပြောင်းလာသလဲလို့ ဘုန်းကြီးက မေးကြည့်တဲ့အခါ “ကိုယ်တိုင် တွေ့သိရတယ်ဆိုတာ သဘောကျလို့ ပြောင်းလာတယ်”လို့ ဒီလိုလဲ ပြောကြပါတယ်၊ သူ့ဟာ

သဘာဝကျပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ကိုယ်တိုင် တွေ့သိစေနိုင်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ညွှန်ပြပေးဖို့ သာပြီး အရေးကြီးတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီသာသနာတော် ရောက်လာခါစ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်များကို သတိပဋ္ဌာန်တရားအားထုတ်စေရန် မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို ဘာသာပြောင်းလာခါစ ပုဂ္ဂိုလ်သာ မဟုတ်ပါဘူး။ မူလကတည်းက ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်ထဲက ရဟန်းဖြစ်လာခါစ ရဟန်းသစ်များကိုလည်း သတိပဋ္ဌာန်တရား ပွားများအားထုတ်စေရန် နည်းတူပင် မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီစကားတော်ကို ထောက်ဆကြည့်ရင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ရဟန်းဖြစ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဘုရားလက်ထက်ကာလက သတိပဋ္ဌာန်တရား ပွားများအားထုတ်စေခဲ့ကြကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ ရဟန်း ဖြစ်ပြီးခါစမှာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်ဖို့ အလွန်လဲ အရေးကြီးပါတယ်။ ရဟန်းဖြစ်ခါစ ဆိုတော့ သီလကလည်း စင်ကြယ်နေတယ်။ သဒ္ဓါတရားကလည်း ထက်သန်အားကောင်းနေတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများအားထုတ်လိုက်ရင် ဉာဏ်ထူး တရားထူးများကို မြန်မြန်ရောက်ဖို့ ရဖို့ အလွန်နီးစပ်နေပါတယ်။ အဲဒီလို တရားထူးရသွားရင် အဲဒီရဟန်းဟာ တစ်သက်လုံး စင်ကြယ်တဲ့ ရဟန်းကောင်းအဖြစ်မှာ တည်နေမယ်။ စာပေ သင်ကြားရာမှာလည်း ခက်ခဲတဲ့အရာကို မှန်ကန်စွာ သိမြင်သဘောပေါက်သွားဖို့ ရှိပါတယ်။ တရားထူးကို မရတောင်မှ မိမိ၏စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်

ဖို့ အခြေခံကိုတော့ ကောင်းကောင်း ရသွားမှာ သေချာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန်းဖြစ်ပြီးခါစ ရဟန်းသစ်တိုင်း မြတ်စွာဘုရား၏ ညွှန်ကြားချက်အရ သတိဌာန်တရားကို အနည်းဆုံး နှစ်လ၊ သုံးလလောက်တော့ အားထုတ်သင့်လှပါပေတယ်။ ဘယ်လို အားထုတ်စေရမလဲဆိုတော့-

အာဝုသော-ငါ့ရှင်ရဟန်းသစ်တို့၊ ဧထ-လာကြကုန်လော့၊ ကာယဿ-ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ကို၊ ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှါ၊ ကာယေ-ရုပ်အပေါင်း ကိုယ်၌၊ ကာယနုပဿိနော-ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ကို ရှုကြလျက်၊ ဝိဟရထ-နေကြကုန်လော့-တဲ့။

ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ဟာ အနိစ္စ-မမြဲဘူး၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပဲ၊ အားမကိုးလောက်တဲ့ သဘောပဲ၊ အနတ္တသဘောမျှပဲ၊ အသုဘ-စက်ဆုပ်ရွံဖွယ် မတင့်တယ်တဲ့ သဘောပဲ၊ အဲဒီ မမြဲတဲ့ အခြင်းအရာ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိအောင် ကိုယ်ကို ရှုနေကြရမယ်တဲ့၊ အဲဒီလို ရှုမြင်နိုင်ရန် လုံ့လ သမာဓိ ဉာဏ်အကူအညီတွေလည်း လိုတဲ့အတွက် အဲဒါတွေကိုလည်း ဒီလိုဆက်ပြီး ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။

အာတာပိနော-ကိလေသာကို ပူလောင်သွေ့ခြောက် ကင်းပျောက်စေနိုင်သော သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လ ရှိကုန်သည် ဖြစ်၍၊ ဝါ-အပြင်းအထန် ကြောင့်ကြစိုက်ကြ၍၊ သမ္မဇာနာ-ကောင်းစွာသိကြလျက်၊ ဧကောဒိဘူတာ - ရှေ့စိတ်နောက်စိတ် တည်ငြိမ်ပုံတစ်မျိုးတည်း ရှိကြသည်ဖြစ်၍၊ ဝိပ္ပသန္နစိတ္တာ-ကြည်လင်သော

စိတ် ရှိကုန်လျက်၊ သမာဟိတာ - ကောင်းစွာထားနိုင်ကြသဖြင့်၊
ဧကဂ္ဂစိတ္တာ-တည်ငြိမ်သော စိတ်ရှိကြလျက်၊ ဝိဟရထ-နေကြ
ကုန်လော့လို့ ဒီလို ညွှန်ကြားရမယ် တဲ့။

အဲဒီ ညွှန်ကြားချက်စကားတွေထဲမှာ အာတာပိနော-အရ
အပြင်းအထန် ကြောင့်ကြစိုက်ဖို့နဲ့ သမာဟိတာ အရ ကိုယ်ရပ်
အာရုံမှာ ကောင်းစွာထားဖို့ ဆိုတဲ့ နှစ်ပုဒ်က လိုရင်းပါပဲ။

အာနာပါနပိုင်းအရ ရှုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် နာသီးဖျားမှာ
တိုက်ခိုက်ပြီး ဝင်တဲ့လေ၊ ထွက်တဲ့လေကိုသာ ရှူတိုင်း ရှိုက်
တိုင်း ရှုမိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ရမယ်။ အဲဒီ ရှူရှိုက်လေ အာရုံ၌
သာ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားရမယ်။ အဲဒီလို စိတ်ကို ကောင်းစွာ
ထားပြီး ကြောင့်ကြစိုက်ရှုနေရင် စိတ်ကြည်လင်မှာ၊ စိတ်တည်
ငြိမ်မှာ၊ ရှူတိုင်းရှူတိုင်း တည်ငြိမ်ပုံ တစ်မျိုးဖြစ်နေမှာ သေချာ
ပါတယ်။ ဝိပဿနာပိုင်းအရ ဆိုရင် အဖြစ်အပျက် စသည်ကို
အမှန်အတိုင်း သိမှာလည်း သေချာပါတယ်။ ဆံပင်၊ မွေးညင်း
စသည်ကို ရှုရာမှာလည်း နည်းတူပင် ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်။

ဣရိယာပထပိုင်း စသည်အရ ဝိပဿနာကစပြီး ရှုရင်လည်း
သွားနေဆဲ ဆိုရင် ခြေထောက် ကြွတာ၊ လှမ်းတာ၊ ချတာ
စသည်ကို မလွတ်တမ်း ရှုမိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ရမယ်။ အဲဒီ
ခြေကြွမှု၊ လှမ်းမှု စသည်၌သာ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားရမယ်။
ရပ်နေဆဲမှာလည်း ရပ်မှု၌သာ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားရမယ်။
ထိုင်နေဆဲမှာလည်း ထိုင်ရပ်၌သာ ကောင်းစွာ ထားရမယ်။ ထိုင်

နေရင်း ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာကို ရှုရင်လည်း အဲဒီ
 ဖောင်းပိန် လှုပ်ရှားမှု၌သာ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားပြီး “ဖောင်း
 တယ်၊ ပိန်တယ်” လို့ ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ရှုနေရမယ်။ အဲဒီလို
 ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ရှုနေရင် လေ့ကျင့်သားရလာတဲ့ အခါကျတော့
 စိတ်ကြည်လင်တာကိုလည်း ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ မှတ်ရတဲ့ အာရုံ
 နဲ့ မှတ်စိတ် ကပ်လျက် ကပ်လျက် တည်ငြိမ်နေတာကိုလည်း
 ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ ရှေ့အမှတ်နှင့် နောက်အမှတ် စိတ်တည်ငြိမ်
 ပုံချင်း တူနေတာကိုလည်း ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ မှတ်သိရတဲ့ ရုပ်
 နဲ့ မှတ်သိတဲ့စိတ် စသည်ဖြင့် ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကိုလည်း ပိုင်းခြား
 သိတယ်။ အကြောင်းနဲ့ အကျိုး နှစ်ပါးကိုလည်း ပိုင်းခြား သိတယ်။
 ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်ကွယ်သွားလို့ မမြဲဘူးလို့လဲ အမှန်အတိုင်း
 သိရတယ်။ ဖြစ်ချည်ပျက်ချည်နဲ့ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့လဲ အမှန်
 အတိုင်း သိရတယ်။ သူ့သဘောအတိုင်းသူ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနတ္တ
 သဘောတရားမျှပဲလို့လဲ ထင်ရှားသိရတယ်။ သိပုံအကျယ်တွေ
 ကိုတော့ ရှေ့ပိုင်းများက အထပ်ထပ် ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီလို သိတဲ့
 အတွက် “သမ္မဇာနာ-ကောင်းစွာမှန်စွာ သိလျက်နေကြ” ဆိုတာ
 နဲ့လည်းအညီ ပြည့်စုံသွားပါတယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိ
 ပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို
 မျက်မှောက်ပြုသွားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို မျက်မှောက်ပြုပုံတွေကို
 လည်း ရှေ့ပိုင်းများမှာ ပြောခဲ့ပါပြီ။

ယခု ပြောခဲ့တာဟာ ရဟန်းသစ်များအား ကာယာနုပဿနာ
 သတိပဋ္ဌာန်ပွားစေဖို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းပုံပဲ။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို တကယ်ကြည်ညိုရင်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို တကယ်ယုံကြည်ရင် အဲဒီကာယာနုပဿနာ သတိ ပဋ္ဌာန်ကို ကိုယ်တိုင်လည်း ပွားစေကြရမယ်၊ မိမိတို့၏ တပည့် များကိုလည်း ပွားစေရန် တိုက်တွန်းဟောပြောကြရမယ်၊ သူ တစ်ပါးက ဟောပြောနေတဲ့နည်းကို မကြိုက်ရင် မိမိကြိုက်တဲ့ နည်းဖြင့် ပွားများဖို့ လိုပါတယ်။ “ဘာတရားကိုမျှ မပွားများဘဲ၊ အားမယုတ်ဘဲ သူတစ်ပါးနည်းကို အပြစ်ဟင်နေရင်တော့ အကုသိုလ် ပွားဖို့ ရှိတာပဲ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမကို မယုံကြည်ရာ၊ မလိုက်နာရာလည်း ရောက်တယ်” ဆိုတာကို အထူး သတိပြုသင့်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဝေဒနာနုပဿနာ စသည်ကိုလည်း ပွားစေ ရန် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဆက်ပြီး တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။

ဝေဒနာနံ ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-ခံစားမှုဝေဒနာတို့ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှါ၊ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿိနော ဝိဟရထ-ခံစားမှုဝေဒနာတို့၌ ခံစားမှုဝေဒနာကို ရှုကြလျက် နေ ကြကုန်လော့-စသည်ဖြင့် ဝေဒနာနုပဿနာ ပွားစေရန် ညွှန်ကြား တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။

ဝေဒနာသုံးပါးလုံး ရှုအပ်ကြောင်း

ဝေဒနာဆိုတာ အကောင်း၊ အဆိုး ခံစားမှုပဲ။ ကိုယ်ထဲက
ညောင်းတာ၊ ပူတာ၊ နာကျင်တာ၊ ယားတာ၊ အခံခက်တာ ဆို
တာတွေဟာ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခဝေဒနာတွေပဲ။ အဲဒါတွေ ဖြစ်
ပေါ်လာရင် “ညောင်းတယ်၊ ပူတယ်၊ နာတယ်” စသည်ဖြင့် စူး
စိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ အတွေ့ကောင်းများနဲ့ တွေ့ထိပြီး ချမ်းသာ
တာ၊ ကောင်းတာက ကိုယ်ချမ်းသာပဲ။ အဲဒါကိုလည်း “ချမ်းသာ
တယ်၊ ကောင်းတယ်” စသည်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။
စိတ်ညစ်တာ၊ စိတ်ပျက်တာ၊ နှလုံးမသာတာ၊ ဝမ်းနည်းတာ
စသည်တွေက စိတ်ဆင်းရဲတွေပဲ။ အဲဒါတွေလည်း ဖြစ်ခိုက်မှာ
“စိတ်ညစ်တယ်၊ စိတ်ပျက်တယ်” စသည်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်
ရတယ်။ စိတ်ရွှင်တာ၊ ဝမ်းသာတာ စသည်က စိတ်ချမ်းသာ
တွေပဲ။ အဲဒါတွေကိုလည်း ဖြစ်ခိုက်မှာ “စိတ်ရွှင်တယ်၊ ဝမ်း
သာတယ်” စသည်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ စိတ်ထဲမှာ
ဆင်းရဲတာလည်း မဟုတ်။ ချမ်းသာတာလည်း မဟုတ်ဘဲ အလယ်
အလတ် ခံစားမှုလည်း ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ ဥပေက္ခာဝေဒနာပဲ။
အဲဒါကိုတော့ သိနိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ ဥပေက္ခာနဲ့ ယှဉ်တွဲပြီးဖြစ်တဲ့
စိတ်စေတနာ လောဘ သဒ္ဓါ သတိစသည်ကိုသာ ထင်ရှား သိရ
တတ်တယ်။ အဲဒီထင်ရှားသိရတဲ့ တရားတွေကိုလည်း ရှုမှတ်ပြီး
သိရတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် အားကောင်းတဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီ

ဥပေက္ခာဝေဒနာလည်း ထင်ရှားပေါ်လာတတ်တယ်။ အဲဒီအခါ ကျတော့ ထင်ရှားတဲ့ အဲဒီ ဥပေက္ခာကိုလည်း ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီ ဝေဒနာသုံးမျိုးလုံးကို ရှုမှတ်ပြီး သိဖို့ မြတ်စွာဘုရားက “ဝေဒနာသု-ဝေဒနာတို့၌” လို့ ဗဟုဝစ်ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါကိုလည်း အထူးသတိပြုရမယ်။

ဒါပေမယ့် ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ဦး၊ ၃-ဦးလောက်က ဉာဏ်ကွန့်ပြီး ဟောပြောရေးသားထားကြတာ ရှိတယ်။ ဝေဒနာသုံးပါးထဲက သုခနှင့် ဒုက္ခကို မရှုရဘူး။ ဥပေက္ခာကိုသာ ရှုရတယ်တဲ့။ အဲဒါ ကတော့ မိစ္ဆာဂါဟ သက်သက်မျှပါပဲ။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် မှာ မြတ်စွာဘုရားက “သုခံ ဝါ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော-သုခ ဝေဒနာကို ခံစားလျှင်လည်း၊ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမိတိ-သုခ ဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟူ၍၊ ပဇာနာတိ-သိ၏” စသည်ဖြင့် သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာသုံးပါးလုံးကိုပင် ရှုပြီး သိဖို့ အထင် အရှား ဟောထားတော်မူပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် စသည်မှာ လည်း စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာ-မျက်စိ အတွေ့-မြင်တွေ့ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ-သုခ ဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခဖြစ်စေ၊ ဥပေက္ခာဖြစ်စေ၊ ယမ္ပိ ဣဒံ ဝေဒယိတံ- အကြင်ခံစားမှုသည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပေါ်၏၊ တမ္ပိ-ထိုသုံးပါး သော ခံစားမှုကိုလည်း၊ အဘိညာ-ရှေးရှုပြုလျက် သိ၍၊ ပရိညာ-အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိ၍၊ ပဟာတဗ္ဗံ-ပယ်အပ်၏။

(၂၄၉)၊ တမ္ဗိ-ထိုသုံးပါးသော ခံစားမှုကိုလည်း၊ အနိစ္စတော
ဇာနတော ပဿတော-မမြဲဟု သိမြင်သူအား၊ အဝိဇ္ဇာ ပဟိယတိ-
အဝိဇ္ဇာကို ပယ်အပ်၏။ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်၏။
(၂၅၀)၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သုခဓမ္မ ဝေဒနံ ဝေဒယတိ-သုခ
ဝေဒနာကို ခံစားလျှင်၊ သာ အနိစ္စာတိ ပဇာနာတိ-ထိုသုခသည်
မမြဲဟု သိ၏။ ဒုက္ခဓမ္မ ဝေဒနံ ဝေဒယတိ-ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစား
လျှင်၊ သာ အနိစ္စာတိ ပဇာနာတိ-ထိုဒုက္ခသည် မမြဲဟု သိ၏။
(၄၁၄)၊ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ-သုခဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခ
ဖြစ်စေ၊ ဥပေက္ခာဖြစ်စေ၊ ယံကိဉ္စိ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ-တစ်စုံ
တစ်ခုသော အကြင်ဝေဒနာကို ခံစားလျှင်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊
တာသု ဝေဒနာသု-ထိုသုံးပါးသော ဝေဒနာတို့၌၊ အနိစ္စာနုပဿီ
ဝိဟရတိ-မမြဲဟု ရှုလျက်နေ၏။ (မူလပဏ် ၃၁၈) ဤသို့ စသည်
ဖြင့် ဝေဒနာသုံးပါးလုံးကိုပင် ရှုအပ်ကြောင်း အထင်အရှား ဟော
ထားသည့် ဘုရားစကားတော် များစွာပင် ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့်
သုခ၊ ဒုက္ခကို မရှုရလို့ ဟောပြောရေးသားတာကတော့ ဘုရား
အလိုတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး ဉာဏ်ကွန့်ချက်မျှပါပဲ။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ ဒွါရံ-ပါးက ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာ
သမျှ ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ဝိပဿနာရှုအပ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
တွေချည်းပဲလို့ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။ အထူးအားဖြင့်
ဝေဒနာနုပဿနာအရာမှာ ဝေဒနာသုံးပါးလုံးကိုပင် ရှုအပ်တယ်။
နာကျင်မှုစသော ဒုက္ခဝေဒနာကို ထင်ရှားနေပါလျက် မရှုမသိ
လျှင် ပဋိဿာနသယ ကိန်းတယ်။ ငါ နာတယ်၊ နာလိုက်တာ

စသည်ဖြင့် ဒေါသဖြစ်ခြင်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်တယ်။ အတွေ့အထိကောင်းမှု၊ ဝမ်းသာမှုစသော သုခဝေဒနာကို ထင်ရှားနေပါလျက် မရှုမသိလျှင် ရာဂါနုသယ ကိန်းတယ်။ နှစ်သက်သာယာမှု ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်တယ်။ နာတယ်-အခံခက်တယ်၊ ကောင်းတယ်-ဝမ်းသာတယ်-စသည်ဖြင့် ဒုက္ခ၊ သုခဝေဒနာများကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း စူးစိုက်ပြီး ရှုသိနေလျှင် အဲဒီပဋိဃာနုသယ၊ ရာဂါနုသယတွေ မကိန်းနိုင်ဘူး။ ကင်းငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဒုက္ခ၊ သုခဝေဒနာကို ကြောင်းပြုပြီး စိတ်ဆိုးခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း မဖြစ်ရတော့ဘူး။

ဒီနေရာမှာ မိမိ၏ ကိုယ်တွေ့ကလေးကို ထည့်ပြောချင်တယ်။ တခါက မိမိမှာ ကင်းမြီးကောက် အထိုးခံရတယ်။ ကင်းမြီးကောက်ထိုးရင် အလွန်နာတာပဲ။ ရက်တစ်ပတ်လည်အောင် နာနေတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအခါတုန်းက နာတဲ့နေရာကို သေသေချာချာ စူးစိုက်ပြီး “နာတယ် နာတယ်”လို့ ရှုမှတ်နေတော့ နာတာလည်း သိပ် အခံရမခက်ဘူး။ သက်သာတယ်။ စိတ်ဆိုးတဲ့ မခံချင်တဲ့ ဒေါသလည်း မဖြစ်ဘူး။ နာတာကလေးတွေက တစ်ဆက်တည်း မဟုတ်ဘဲ တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ်ပြီး ထင်ပေါ်နေတယ်။ ကိုယ်ထဲမှာ အသစ်အသစ်ကျကျလာသလိုပဲ ထင်ရှားနေတယ်။ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေလို့ အမှန်အတိုင်း သိပြီး ပဋိဃာနုသယကင်းနေပုံ ကိုယ်တွေ့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် “ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ ရှုမှတ်

ပြီး သိနေတာဟာ အလွန်ကောင်းမြတ်တဲ့ နည်းပဲ” ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ “ဝေဒနာတွေကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန် အလို့ငှါ ရှုနေကြ”ဆိုတဲ့ ညွှန်ကြားချက်နှင့်လည်း ညီညွတ်တဲ့ အကျင့် မြတ်ပါပဲ။

စိတ္တနုပဿနာ ပွားစေပုံ

နောက်ပြီးတော့ စိတ္တဿ ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-စိတ်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှါ၊ စိတ္တေ စိတ္တနုပဿိနော ဝိဟရထ-စိတ်၌ စိတ်ကို ရှုကြလျက် နေကြကုန်လော့တဲ့၊ ဒါက စိတ္တနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားစေရန် ညွှန်ကြားပုံပဲ။

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာတော့ “သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ-တပ်မက်မှုနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်ကို တပ်မက်မှုနှင့်တကွ ဖြစ်သောစိတ်ဟု သိ၏” စသည်ဖြင့် စိတ်ရှုသိပုံကို ပြထားတယ်။ စိတ်ဆိုတာ ပကတိလူတွေမှာ သူဖြစ်ချင် သလို ဖြစ်နေတယ်။ သူသွားလိုရာ သွားနေတယ်။ ဘယ်သူကမှ ကန့်ကွက်တာမရှိဘဲ၊ ချုပ်ထိန်းခြင်း မရှိဘူး။ အဲဒီလို အချုပ် အထိန်းမရှိဘဲ လွတ်လွတ်လပ်လပ် အလိုရှိရာ စိတ်ကူးနေရတာ ကို လူအများက ကြိုက်နေကြတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ကို မထိန်းသိမ်းဘဲ လွတ်ထားတဲ့အတွက် လောဘ၊ ဒေါသစိတ်တွေ အားကြီးလာတဲ့ အခါကျတော့ သူတစ်ပါးကို မငဲ့ဘဲ ကိုယ်လုပ်ချင်ရာ

လျှောက်လုပ်တတ်တယ်။ ရာဇဝတ်မှုကို ပြုမိရင် မကောင်းကျိုးကို လက်ငင်းခံစားရတော့တာပဲ။ ဒုစရိုက်အမှုတွေ ပြုမိရင်လည်း သံသရာတစ်လျှောက်လုံး အပါယ်လေးပါးစသည် ကျရောက်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို ခံစားသွားကြရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီစိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ထိန်းသိမ်းဖို့ လိုပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ တပ်မက် နှစ်သက်တဲ့စိတ် ဖြစ်တဲ့အခါ အဲဒီစိတ်ကို “တပ်မက်တယ်၊ နှစ်သက်တယ်၊ လိုချင်တယ်၊ သာယာတယ်”စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ အဲဒါဟာ သရာဂစိတ်ကို သိပုံပဲ။ သရာဂစိတ်ဆိုတာ လောဘနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်ရှစ်ခုလို့ အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ထားတယ်။

အဲဒါဟာ အဘိဓမ္မာနည်းအရ သရုပ်ခွဲပြီး ဖွင့်ပြထားတာပဲ။ ဒါပေမယ့် တကယ်ရှုသိတဲ့ အခါကျတော့ အရေအတွက်တွေနဲ့ ဆင်ခြင်ပြီး ရှုရတာ မဟုတ်ဘူး။ ဖြစ်ပေါ်ဆဲ လောဘစိတ်ကလေးကို ရှုရတာပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုသိလိုက်တော့ အဲဒီလောဘစိတ်က ရပ်စဲသွားတယ်။ ရှုသိတဲ့ ကုသိုလ်စိတ်သာ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီစိတ်ကို ဝီတရာဂစိတ် ခေါ်တယ်။ အဲဒီစိတ်ကိုလည်း ရှုသိရတာပဲ။ ထို့အတူ ဒေါသစိတ်၊ ပျံ့လွင့်စိတ်၊ ယုံမှားစိတ် စသည် ဖြစ်ရင်လည်း အဲဒီစိတ်များကို ရှုသိရတာပဲ။ ဒါပေမယ့် စိတ်သက်သက်က စပြီး ရှုလို့ကတော့ သမာဓိဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ မလွယ်ဘူး။ ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်ကစပြီး ရှုရတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ကတော့ ဖောင်းရုပ်၊ ပိန်ရုပ်က စပြီး ရှုဖို့ ညွှန်ပြနေတယ်။ ဒါကြောင့် “ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်”စသည်ဖြင့်

ရုပ်အမူအရာကို ရှုမှတ်နေရင်း လိုချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်လာရင် “လိုချင်တယ်”လို့ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး သိလိုက်ရင် အဲဒီလိုချင်တဲ့စိတ်ဟာ ကင်းပျောက်သွားလိမ့်မယ်။ အကယ်၍ တစ်ကြိမ်ရှုရုံနဲ့ မပျောက်သေးရင် ၂-ကြိမ်၊ ၃-ကြိမ် စသည်ဖြင့် မပျောက်မချင်း ရှုရတယ်။ ဆေးစားရတာလိုပေါ့။ ၁-ကြိမ်၊ ၂-ကြိမ်ဆေးစားရုံနဲ့ ရောဂါက မပျောက်သေးရင် ဆေးကို အကြိမ်ကြိမ်ထပ်ပြီး စားရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ လိုချင်တဲ့စိတ် မပျောက်မချင်း အကြိမ်ကြိမ်ထပ်ပြီး ရှုမှတ်နေရတယ်။ ပျောက်သွားတဲ့အခါ ရှုမှတ်နေကျ ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှုစသည်ကို ပြန်ပြီး ရှုမှတ်နေရတယ်။ ထို့အတူပင် ဒေါသစိတ်၊ ပျံ့လွင့်စိတ်စသည် ဖြစ်လာရင်လည်း အဲဒီစိတ်များကို ရှုမှတ်ရတာပဲ။ ပျောက်သွားတဲ့ အခါ မှတ်နေကျ ပြန်မှတ်ရတယ်။

အဲဒီလို စိတ်ကူးကြံစည်မှုသာ မဟုတ်သေးဘူး။ ညောင်းမှု ပူမှု စသည်တွေ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာရင်လဲ လိုက်မှတ်ရတာပဲ။ မြင်မှု၊ ကြားမှု စသည်တွေ ပေါ်လာရင်လဲ လိုက်မှတ်ရတာပဲ။ “အဲဒီလို ပေါ်ရာ ပေါ်ရာ လိုက်မှတ်တော့ စိတ်မပျံ့လွင့်ပေဘူးလား”လို့ တချို့က စောဒနာကြတယ်။ အဲဒါကတော့ ဝိပဿနာသမာဓိ အကြောင်းကို နားမလည်လို့ စောဒနာတာပါပဲ။ အမှန်ကတော့ ဝိပဿနာသမာဓိဆိုတာ တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌သာ ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဝိပဿနာဉာဏ်ကလည်း တစ်ခုတည်းသော သဘောတရားကိုသာ သိရတာ မဟုတ်ဘူး။ (သဗ္ဗံ ပရိညေယျံ) အလုံးစုံကို ပိုင်းခြားသိရမည်လို့ ဟောထားတဲ့အတိုင်း ဒွါရ ၆-

ပါးက ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ အကုန်လုံးကို သိရတယ်။
 “ဝိပဿနာဉာဏ်က အကုန်လုံး သိရတယ်”ဆိုတော့ ဝိပဿနာ
 သမာဓိကလည်း ပေါ်ရာပေါ်ရာ အာရုံမှာ အခိုက်အတန့်အားဖြင့်
 တည်တည် သွားရတယ်။ ဒါကြောင့် သမာဓိ မပျက်ပါဘူး။
 ရှုမှတ်ရာအာရုံမှာ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ တည်တည်သွားပါတယ်။
 အဲဒီလို တည်တည် သွားလို့ ဉာဏ်ကလဲ အနိစ္စ စသည်ကို
 အမှန်အတိုင်း သိသိသွားပါတယ်။

ဓမ္မာနုပဿနာ ပွားစေပုံ

နောက်ပြီးတော့-ဓမ္မာနု ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-သဘော
 တရားတို့ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှါ၊ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပ
 သိနော ဝိဟရထ-သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားကို ရှုကြ
 လျက် နေကြကုန်လော့-တဲ့။ ဒါက ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်
 ကို ပွားစေရန် ညွှန်ကြားပုံပဲ။

“သဘောတရား”ဆိုတာက ကာယဆိုတဲ့ ရုပ်အပေါင်း၊
 ခံစားမှုဝေဒနာ၊ ကြံစည်စိတ်ကူးမှု စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးအဖြစ်ဖြင့်
 မထင်ရှားဘဲ သာမန်သဘောတရားအနေဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာတာ
 တွေပါပဲ။ နှစ်သက်လိုချင်မှု၊ စိတ်ဆိုးမှုအနေ စသည်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊
 မျက်စိ၊ အဆင်း၊ မြင်မှုအနေ စသည်ဖြင့် ဖြစ်စေ ပေါ်လာတာတွေ
 ကို သဘောတရားအနေဖြင့် ရှုသိဖို့ပါပဲ။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ တိုက်တွန်းညွှန်ကြားပုံထဲမှာ “ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှါ ရှုရမယ်”ဆိုတာကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အမှန်အတိုင်း သိဖို့ ရှုရမယ်လို့ ဆိုလိုတာ ပါပဲ။ ဘယ်လို သိရမှာလဲဆိုလျှင် ရုပ်နဲ့နာမ် ၂-ပါးမျှ ရှိတယ် ဆိုတာလဲ အမှန်အတိုင်း သိဖို့၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုးနဲ့ ရှိတယ်ဆို တာလည်း အမှန်အတိုင်း သိဖို့၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတယ် ဆိုတာ လည်း အမှန်အတိုင်း သိဖို့၊ အနိစ္စ-မမြဲဘူး၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပဲ၊ အနတ္တ-အစိုးမရ၊ အတ္တ မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှပဲ ဆိုတာ လည်း အမှန်အတိုင်း သိဖို့ပါပဲ။ အဲဒါတွေဟာ မူလက ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့် မသိရသေးတာတွေပဲ။ အဲဒါတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိဖို့ရာ ရှုရတယ်ဆိုတာ အလွန်ပင် ထင်ရှား နေပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ စောစောက သုတမယဉာဏ် ဖြင့် ကျက်မှတ်ပြီးတော့ ရုပ်နာမ်တွေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကြောင်း အကျိုးတွေ၊ အဖြစ်အပျက်တွေ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေ ကို ကျက်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း ဆင်ခြင်နေခြင်းဖြင့် အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင်အသိဉာဏ်ထူး ဖြစ်ပါမည်လား။ ကျက်မှတ်ထားတဲ့ သိ ပြီးသားအတိုင်းသာ သိရုံမျှ ရှိမှာပဲ။ ထူးခြားတဲ့ ကိုယ်ပိုင်အသိ ဉာဏ်ကတော့ ဖြစ်ဖွယ်မရှိကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားစေတယ်ဆိုတာ တကယ် ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့

ကာယ, ဝေဒနာ, စိတ္တ, ဓမ္မဆိုတဲ့ အာရုံလေးပါးကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သိအောင် လိုက်ပြီး ရှုနေဖို့သာ လိုတယ်။ သုတမယ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ဖို့တော့ မလိုဘူး။ ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက်မှာ စူးစူး စိုက်စိုက် မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုနေရင် ကာယ, ဝေဒနာ, စိတ္တ, ဓမ္မတို့ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိနိုင်တယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိတဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ထူး ဖြစ်ဖို့ရာအတွက် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက “ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှါ”ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကိုပါ ထည့်သွင်း ဟောတော်မူတယ် ဆိုတာကို မြဲမြဲစွာ မှတ်ထားကြရမယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားစေဖို့ တိုက်တွန်းညွှန်ကြားတာကတော့ ရဟန်းသစ်များ အတွက်ပါပဲ။ ဘယ်ထိအောင် ပွားစေရမလဲဆိုတော့ သောတာပတ္တိမဂ် ရောက်အောင် ပွားစေရမယ်တဲ့။ သောတာပတ္တိမဂ် ရောက်ရင် သေကွဆိုတဲ့ ကျင့်ဆဲ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သွားပြီ။ အဲဒီ ကျင့်ဆဲ သေကွပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကျင့်ပုံကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဆက်ပြီး ဟောတော်မူပြန်ပါတယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ တိုက်တွန်းညွှန်ကြားပုံထဲမှာ “ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှါ ရှုရမယ်”ဆိုတာကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အမှန်အတိုင်း သိဖို့ ရှုရမယ်လို့ ဆိုလိုတာ ပါပဲ။ ဘယ်လို သိရမှာလဲဆိုလျှင် ရုပ်နဲ့နာမ် ၂-ပါးမျှ ရှိတယ် ဆိုတာလဲ အမှန်အတိုင်း သိဖို့၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုးနဲ့ ရှိတယ်ဆို တာလည်း အမှန်အတိုင်း သိဖို့၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတယ် ဆိုတာ လည်း အမှန်အတိုင်း သိဖို့၊ အနိစ္စ-မမြဲဘူး၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပဲ၊ အနတ္တ-အစိုးမရ၊ အတ္တ မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှပဲ ဆိုတာ လည်း အမှန်အတိုင်း သိဖို့ပါပဲ။ အဲဒါတွေဟာ မူလက ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့် မသိရသေးတာတွေပဲ။ အဲဒါတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိဖို့ရာ ရှုရတယ်ဆိုတာ အလွန်ပင် ထင်ရှား နေပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ စောစောက သုတမယဉာဏ် ဖြင့် ကျက်မှတ်ပြီးတော့ ရုပ်နာမ်တွေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကြောင်း အကျိုးတွေ၊ အဖြစ်အပျက်တွေ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေ ကို ကျက်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း ဆင်ခြင်နေခြင်းဖြင့် အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင်အသိဉာဏ်ထူး ဖြစ်ပါမည်လား။ ကျက်မှတ်ထားတဲ့ သိ ပြီးသားအတိုင်းသာ သိရုံမျှ ရှိမှာပဲ။ ထူးခြားတဲ့ ကိုယ်ပိုင်အသိ ဉာဏ်ကတော့ ဖြစ်ဖွယ်မရှိကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားစေတယ်ဆိုတာ တကယ် ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့

ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မဆိုတဲ့ အာရုံလေးပါးကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သိအောင် လိုက်ပြီး ရှုနေဖို့သာ လိုတယ်။ သုတမယ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ဖို့တော့ မလိုဘူး။ ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက်မှာ စူးစူး စိုက်စိုက် မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုနေရင် ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မတို့ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိနိုင်တယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိတဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ထူး ဖြစ်ဖို့ရာအတွက် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက “ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှါ”ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကိုပါ ထည့်သွင်း ဟောတော်မူတယ် ဆိုတာကို မြဲမြံစွာ မှတ်ထားကြရမယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားစေဖို့ တိုက်တွန်းညွှန်ကြားတာကတော့ ရဟန်းသစ်များ အတွက်ပါပဲ။ ဘယ်ထိအောင် ပွားစေရမလဲဆိုတော့ သောတာပတ္တိမဂ် ရောက်အောင် ပွားစေရမယ်တဲ့။ သောတာပတ္တိမဂ် ရောက်ရင် သေကွဆိုတဲ့ ကျင့်ဆဲ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သွားပြီ။ အဲဒီ ကျင့်ဆဲ သေကွပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကျင့်ပုံကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဆက်ပြီး ဟောတော်မူပြန်ပါတယ်။

တော်မူပါတယ်။ အဲဒါဟာ သီလဝန္တသုတ်မှာ ပုထုဇဉ်က စပြီး သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်တွေရော၊ ရဟန္တာအရှင်မြတ် တွေရော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုအပ်ကြောင်း ပြဆိုချက်နှင့် သဘောအားဖြင့် တူပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားစေတယ်ဆိုတာ က သမ္မာသတိနှင့်တကွ အာရမ္မဏိက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပွားစေပုံကို ပြ တယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရှုတယ် ဆိုတာက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ အာရုံကို ပြတယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရှုတယ်ဆိုရင် သမ္မာသတိ စသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားတာပဲ။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားစေ တယ် ဆိုရင်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရှုရတာပဲ။ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၏ အာရုံတွေဟာ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ။ “ဝေဒနာ”ဆိုတာက ဝေဒနာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ။ “စိတ္တ”ဆိုတာက ဝိညာဏ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ။ “ဓမ္မ”ဆိုတာက သညာ၊ သင်္ခါရ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၂-ပါးနှင့်တကွ သာမန်ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ စိတ်သဘောတရားတွေပဲ။ ဒါကြောင့် မဂ် ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ယခုဘဝတွင် မျက်မှောက်ပြုချင်ရင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ရှုပြီး သမ္မာသတိ အစရှိသည့် မဂ္ဂင်တရားတွေကို ဖြစ်ပွားစေရမည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရရင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးနှင့် အရတူတဲ့ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မ ဆိုတဲ့ အာရုံ လေးပါးကို ရှုပြီး သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ဖြစ်ပွားစေရမယ်။ ဒီနည်း ၂-ပါးထဲက တစ်ပါးပါးဖြင့် မှန်ကန်စွာ ရှုပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေမှ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်တယ်။ ဒီ ၂-နည်းမှ တစ်ပါး မဂ်ဖိုလ်ရောက်ကြောင်း အခြားနည်း မရှိဘူးဆိုတာ ကိန်းသေ မှတ်ထားကြရမယ်။

ဒီစကားရပ်ထဲမှာ စောဒနာစရာ ရှိပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ ဗုဒ္ဓါနုဿတိအစရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်း တွေလည်း ရှိသေးတယ် မဟုတ်ပါလားလို့ စောဒနာစရာ ရှိပါ တယ်။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော သမထကမ္မဋ္ဌာန်းတွေ ရှိတာကတော့ မှန်ပါတယ်။ သို့ပေမယ့် အဲဒီသမထကမ္မဋ္ဌာန်းတွေက ဝိပဿနာ မဂ္ဂင် ပွားစေမှု၏ အခြေခံမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာ မရှုဘဲ အဲဒီ သမထဘာဝနာ သက်သက်မျှဖြင့် အရိယာမဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်နိုင်ပါဘူး။ သမထဘာဝနာ၏အစွမ်းဖြင့် နိဝရဏကင်းနေ တဲ့အခါ အဲဒီအခိုက်မှာ ထင်ရှားတဲ့ သမထဘာဝနာ စိတ် စေတသိက်များကို ဖြစ်စေ၊ အခြားရုပ်နာမ်ကို ဖြစ်စေ ရှုပြီး အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာဖြင့် မှန်စွာ သိပါမှ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန် ပွားစေတဲ့နည်း၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ရှုတဲ့နည်းများမှတစ်ပါး မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အခြားနည်း မရှိဘူးလို့ ပြောခဲ့တာပဲ။

ယခု ပြောခဲ့တာတွေဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးကို အပြည့်အစုံ ပွားစေပြီး ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ရဟန္တာ ခွန်အားကို ပြောလာခဲ့တာတွေပဲ။ ရဟန္တာမှာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ကို လိုလေသေးမရှိ ပွားစေပြီး ဖြစ်တယ်ဆိုတော့ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးကို အလိုရှိတိုင်း ပွားစေနိုင်တယ်။ အမှတ်တမဲ့ ပြုမိတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာများမှာ အကြောင်း မဲ့ လက်ခြေဆော့ခြင်းဆိုတဲ့ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စ၊ ပါဒကုက္ကုစ္စတွေ ကင်းနေတာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အမှတ်တမဲ့ ပြောမှားမိတာလည်း

မရှိဘူး၊ မရှုနိုင် မသိနိုင်တဲ့ စိတ်တွေသဘောတရားတွေ ဆိုတာ လည်း မရှိဘူး၊ ဒုက္ခပေဒနာကို မရှုနိုင်လို့ ညည်းညူခြင်း၊ လှုပ်ရှားခြင်းလည်း ရဟန္တာမှာ မရှိဘူးလို့ သိရပါတယ်၊ အဲဒီလို သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးလုံးမှာ နိုင်နင်းပြည့်စုံနေတဲ့အတွက် အဲဒီ ခွန်အားကို အကြောင်းပြုပြီးတော့လည်း ရဟန္တာယုဂ္ဂိုလ်က ငါ့မှာ အာသဝေါကုန်ပြီလို့ အာသဝေါကလေသာကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပါသတဲ့။

အပိုင်းအရအားဖြင့် သတ္တမပိုင်း၊ နေ့ရက်အရအားဖြင့် ဝါခေါင်လဆုတ် (၈)ရက်နဲ့ တော်သလင်းလပြည့်နေ့များမှာ အနာဂါမ်က ရဟန္တာဖြစ်အောင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရှုလျက် အားထုတ်ပုံလည်း ဟောခဲ့ပြီ၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတော့ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်ပုံလည်း ဟောခဲ့ပြီ၊ အဲဒီကနောက် ရဟန္တာ၏ခွန်အား (၁၀)ပါးကို ဟောလာခဲ့ရာမှာ ခွန်အား ၄-ပါးတော့ ပြီးသွားပြီ၊ အဲဒီမှာ စတုတ္ထခွန်အားအရ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ရဟန္တာများလည်း ပွားများနေပုံနှင့် သီလဝန္တသုတ်မှာ ရဟန္တာများလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုအပ်ကြောင်း ပြဆိုချက်ကို နှီးနှောပြီး မှတ်သားဖို့ရာ ယခု သီလဝန္တသုတ်မှ နောက်ဆုံးပိုင်း အမေးအဖြေကို အကျဉ်းချုပ် ဆက်ပြီး ဟောရမယ်။

ရဟန္တာ ဘာကို ရှုရသလဲ

အရဟတာ ပနာသုသော သာရိပုတ္တ ကတမေ ဓမ္မာ
ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ။

အာသုသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် . သာရိပုတ္တရာ၊ အရဟတာ
ပန-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့
ကို၊ ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန်
လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါကုန်
သနည်း တဲ့။

အဲဒီလို အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က မေးပါတယ်၊
မေးသင့်မေးထိုက်တာတွေကို အကုန်မေးတာပဲ၊ ဒီသုတ်မှာ
ဝိပဿနာရှုပုံနှင့် စပ်ပြီး အကုန်လုံး ပြည့်စုံနေတာပဲ၊ အဲဒီ အမေး
ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဒီလို ဖြေကြားတော်မူပါ
တယ်။

အရဟတာပိ ခေါ အာသုသော ကောဠိက ဣမေ
ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော၊ ပ၊
အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

အာသုသော ကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ အရဟတာပိ-
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဤငါးပါး
သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-

ဆင်းရဲဟု၊ ပ၊ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်
လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်
၏ တဲ့၊ ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ရှုပုံ
တွေနဲ့ အတူတူပါပဲ၊ အဲဒီ အမေးအဖြေ ၂-ရပ်ကို ဆောင်ပုဒ်
စီထားတယ်။

(၁) ရဟန္တာကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။

(၂) ရဟန္တာလည်း၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲ နည်းတူသည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါ
ဂါမ်၊ အနာဂါမ်များလိုပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ အစ
ရှိသော ၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် နည်းတူပင် ရှုနေပါ
တယ် တဲ့၊ အဲဒီတော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုတာဟာ ကာယ၊
ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မတို့ကို ရှုပုံနှင့် တထပ်တည်း တူနေပါတယ်၊
ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မဆိုတာလည်း တရားကိုယ်အားဖြင့်
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အတူတူပါပဲ၊ အမည်မျှသာ ကွဲပါတယ်၊
အဲဒီ ကာယစသည်ကို ရှုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးဆိုတာလည်း
ကျန်တဲ့ သမာဓိ၊ ပညာမဂ္ဂင်တို့နှင့် တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ကြတဲ့
အတွက် မဂ္ဂင်ငါးပါးပဲ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုတယ်ဆိုတာ
လည်း မဂ္ဂင်ငါးပါးပဲ၊ သီလမဂ္ဂင်ပါ ပေါင်းယူရင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပဲ၊
ဒါကြောင့် ကာယစသည်ကို ရှုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတာနဲ့ ဥပါဒါ
နက္ခန္ဓာကို ရှုတယ်ဆိုတာ အရအားဖြင့်လည်း အတူတူပဲ၊ ပုထုဇဉ်

အဖြစ်မှ ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးသည့် တိုင်အောင် ရူပားအပ်တဲ့ တရား ချည်းဖြစ်တဲ့အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်အနေအားဖြင့်လည်း ထပ်တူပင် ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီ အချက်ကို အထူးသတိပြုပြီး မှတ်ထား ရမယ်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်လည်း ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်များလိုပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုရတာပါပဲ တဲ့။ ဒါဖြင့် ရဟန္တာဟာ အဲဒီလို ရှုနေတော့ ဘယ်လို အကျိုး အာနိသင်ကို ရပါသလဲ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်သွားနိုင်ပါသလား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားဖြစ်သွားနိုင်ပါသလားလို့ ဆိုတော့၊ အဲဒီလို တော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ရဟန္တာ ဟာ အမြင့်အမြတ်ဆုံးပဲ။ ရဟန္တာဖြစ်ရင် အာသဝေါ ကိလေသာ ခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းပြီးတော့ ဆင်းရဲငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်လည်း ရောက်တော့တာပါပဲ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆိုတာကတော့ ဆုတောင်း ပါရမီရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သာသနာပကာလမှာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် ဖြင့်ပင် နှလုံးသွင်းပြီး (ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ) ဖြစ်ကြပါတယ်။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားဆိုတာကတော့ တစ်ဆူတစ်ဆူ ပွင့်ထွန်း ဖို့ရာ အလွန်ခဲယဉ်းပါတယ်။ ကမ္ဘာပေါင်း သိန်းသန်းကုဋေ အသင်္ချေတိုင်အောင် ဘုရားမပွင့်တဲ့ သုညကမ္ဘာတွေဆိုတာလည်း ရှိတတ်ပါတယ်။ ပွင့်ပြန်တော့လည်း တစ်ကမ္ဘာမှာ တစ်ဆူမျှ ပွင့် တာလည်း ရှိတယ်။ ၂-ဆူ၊ ၃-ဆူ၊ ၄-ဆူမျှ ပွင့်တာလဲ ရှိတယ်။ အများဆုံးအားဖြင့် ယခုကမ္ဘာမှာလို ငါးဆူ ပွင့်တာလဲ ရှိတယ်။ ဒါလောက်ပါပဲ။ အဲဒီ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်များနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ

အရှင်မြတ်တွေကတော့ သူတစ်ပါး၏ နည်းနိဿယကို မခံယူဘဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် နှလုံးသွင်းအားထုတ်ပြီးတော့ ပွင့်တော်မူ ဖြစ်တော်မူကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကိလေသာ ကင်းငြိမ်းပြီးတော့ ဆင်းရဲငြိမ်းရာ ရောက်ပုံချင်းကတော့ ရဟန္တာများနှင့် အတူတူ ပါပဲ။ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ နောက်ဆုံးဝင်စံရတဲ့ ပရိနိဗ္ဗာန်နဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝင်စံရတဲ့ ပရိနိဗ္ဗာန်ဟာ အတူတူပါပဲ။ ဒါက ထေရဝါဒ ပိဋကတရားတော်မူမှန်အရပါပဲ။

မဟာယာနဝါဒအရကတော့ ရဟန္တာဖြစ်ရုံနဲ့လည်း ကိစ္စမပြီးသေးဘူးတဲ့။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်ရုံနဲ့လည်း ကိစ္စမပြီးသေးဘူးတဲ့။ ဘုရားဆုတောင်းပြီး ဘုရားအလောင်း အကျင့်တွေကို ကျင့်ရဦးမယ်တဲ့။ အဲဒီလိုကျင့်ပြီးတော့ ဘုရားဖြစ်ရမယ်။ ဘုရားဖြစ်ပြီးတော့လည်း နိဗ္ဗာန်ကို မဝင်ရသေးဘူးတဲ့။ သတ္တဝါတွေ ရှိရှိသမျှ အကုန်လုံး ဘုရားဖြစ်ကြပြီးမှ နိဗ္ဗာန်ကို တစ်ပေါင်းတည်း ပြိုင်တူ ဝင်ကြရမှာတဲ့။ အဲဒါဟာ မဟာယာနဗုဒ္ဓဘာသာတရားအရ ဝါဒပဲ။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက စဉ်းစားကြည့်တယ်။ တချို့သတ္တဝါတွေက ယခုနေအခါ ဘာမျှမသိတတ်တဲ့ ပိုးမွှားကလေးများ ဘဝမှာ ရှိနေကြတယ်။ အဲဒီလိုသတ္တဝါတွေပါ အကုန် ဘုရားဖြစ်မှ နိဗ္ဗာန်ဝင်ရမယ်ဆိုတော့ အလွန်တာဝန်လေးတာ ခက်ခဲတာပဲ။ စောစောက ဖြစ်ပြီး ဘုရားရှင်တွေ နိဗ္ဗာန်မဝင်ရသေးဘဲ ဘယ်လို အခြေအနေနဲ့ ဘယ်လိုများ စောင့်ဆိုင်းနေရမှာပါလိမ့်မလဲလို့ စဉ်းစားကြည့်မိပါတယ်။ ယုံကြည်ဖွယ် အသင့်ယုတ္တိ ရှာလို့ မရ

ပါဘူး၊ အဲဒီမဟာယာနဝါဒတွေကတော့ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူပြီးတဲ့နောက် နှစ်ပေါင်း သုံး, လေးရာလောက်က စပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဝါဒသစ်, တရားသစ်တွေ ဖြစ်တယ်လို့ စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ ပညာရှိများက ယူဆ ဆုံးဖြတ်ကြပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ သာသနာတော်နှစ် ၂၃၀-ကျော် တတိယ သံဂါယနာခေတ်က အဲဒီလိုဝါဒ မရှိခဲ့သေးကြောင်း ခိုင်လုံတဲ့ အထောက်အထားများ ရှိနေတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တယ်ဆိုတာ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏အစွမ်းကြောင့် ကိလေသာတွေ, ကံတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားတဲ့အတွက် ဘဝသစ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဆင်းရဲတွေ မဖြစ်ပေါ်လာဘဲ ငြိမ်းခြင်းသဘောမျှပါပဲ၊ အဲဒီချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောသို့ ဘုရား, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ ဝင်ရောက်ကြရသလိုပင် ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တွေလည်း ဝင်ရောက်ကြရတာပါပဲ၊ ဘယ်သူ့ကိုမျှ ငဲ့ပြီး ငဲ့လင့်နေဖို့ မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ရဟန္တာဖြစ်တယ်ဆိုရင် ပြုသင့်တဲ့ကိစ္စ အားလုံး ပြီးဆုံးတော့တာပါပဲ၊ အဲဒီလို ကိစ္စအားလုံး ပြီးဆုံးသွားတဲ့အတွက် အသစ်ထပ်ပြီး အားထုတ်ဖို့လည်း မရှိတော့ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုတဲ့ ဝိပဿနာ၏ အကျိုးအာနိသင်ကတော့ ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ အကြောင်းအရာများကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဒီလိုမိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ရဟန္တာ ဝိပဿနာရှုခြင်း၏ အကျိုး

နတ္ထိ ခွါဝုသော အရဟတော ဥတ္တရိ ကရဏီယံ၊
ကတဿ ဝါ ပတိစယော၊ အပိ စ ဣမေ ဓမ္မာ
ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ စေဝ
သံဝတ္တန္တိ သတိ သမ္ပဉ္ဇောယ စ-တဲ့။

အာဝုသော-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ အရဟတော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
မှာ၊ ဥတ္တရိ ကရဏီယံ-ထို့ထက် အလွန်ပြုကျင့်ဖွယ်သည်၊ ဝါ-
တစ်ဆင့် တိုးတက်၍ ပြုကျင့်ဖွယ်သည်၊ နတ္ထိခေါ်-မရှိတော့
သည်သာတည်း၊ ကတဿ ဝါ ပတိစယော-ပြုကျင့်ပြီးတရားကို
တစ်ဖန်ပွားစေခြင်းသည်လည်း၊ နတ္ထိ ခေါ်-မရှိတော့သည်သာ
တည်း တဲ့။

ရဟန္တာမှာ အရဟတ္တမဂ်ထက် တိုးတက်ပြီး ကျင့်စရာ မရှိ
တော့ဘူး၊ အကျင့် ဆုံးနေပြီလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့
ကျင့်ပြီးဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာကိုလဲ ကြီးပွား
ထူးခြား မြင့်မြတ်အောင် ကျင့်ဖို့လည်း မရှိပါဘူးတဲ့၊ ဒါဖြင့်
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုခြင်းဟာ အကျိုးမရှိတော့ဘူးလား၊
အကျိုးမရှိရင် ရှုနေဖို့ မလိုဘူး မဟုတ်ပါလားလို့ မေးစရာ
ရှိတဲ့အတွက် အဲဒီအကျိုးကို ဒီလိုဆက်ပြီး ဖော်ပြတော်မူပါ
တယ်။

အပိစ-စင်စစ်သော်ကား၊ ဝါ-ထိုသို့ တိုးတက်အောင်၊ ပွားများအောင် ပြုကျင့်ဖွယ် မရှိငြားသော်လည်း၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို ရှုမှုဟူသော ဤဝိပဿနာမဂ္ဂင်တရားတို့သည်၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ ဗဟုလီကတာ-အကြိမ်များစွာ ပြုအပ် ပွားစေအပ်ကုန်သည် ရှိသော်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ စေဝ သံဝတ္တန္တိ-မျက်မှောက် အတ္တဘော-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းဟူသော အကျိုးအာနိသင် အလို့ငှာလဲ ဖြစ်ပါကုန်၏၊ ဝါ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းအကျိုးလည်း ရှိပါကုန်၏၊ သတိသမ္ပဇညာယ စ-အမှတ်ရလျက်ရှိသော သတိသမ္ပဇ်အမြဲယှဉ်ရန် အလို့ငှာလဲ ဖြစ်ပါကုန်၏၊ ဝါ-အမှတ်ရလျက် မပြတ်သိနေခြင်း အကျိုးလည်း ရှိပါကုန်၏တဲ့။

ဝိပဿနာရှု၍ မျက်မှောက်၌ ချမ်းသာပုံ

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြင်မှု၊ ကြားမှုအစရှိတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိသိနေတဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တရားတွေဟာ ပွားများနေလို့ရှိရင် မျက်မှောက်ကိုယ်မှာ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးကိုလည်း ရစေပါတယ်၊ သတိသမ္ပဇ် အမြဲယှဉ်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရစေပါတယ်တဲ့၊ ရှုမှတ်နေတဲ့အတွက် မျက်မှောက်ဘဝ မျက်မှောက်ကိုယ်မှာ ဘယ်လို ချမ်းသာစွာ နေရသလဲဆိုတော့

ရဟန္တာမှာ စိတ်ဆင်းရဲဆိုတဲ့ ဒေါမနဿ-ကတော့ အနာဂါမိမဂ် ဖြင့်ပင် ကင်းငြိမ်းခဲ့ပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မကောင်း တဲ့ အာရုံဆိုးတွေကို မြင်ရ၊ ကြားရ၊ နံရ၊ တွေ့ထိရသော်လဲ စိတ်မချမ်းသာခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းကတော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ သူ့အလိုလိုပင် ကင်းငြိမ်းနေပါတယ်။ မကောင်းတဲ့ သဘောအာရုံ တွေကိုတော့ စိတ်ကူးကြံစည်မိစရာတောင် မရှိပါဘူး။ မကောင်း တာတွေကို စဉ်းစားရတယ် ဆိုတာကလဲ သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲ ယှဉ်နေတဲ့အတွက် ဖြစ်ဖွယ်မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မရှုမမှတ်ဘဲ နေတာထက် ရှုမှတ်နေရတာက ပိုပြီး ချမ်းသာပါတယ်။ ဘယ်လို လဲဆိုရင်- စာကြည့်ဝါသနာပါနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ စာမကြည့်ဘဲ နေတာထက် စာကြည့်နေရတာက ပိုပြီး စိတ်ချမ်းသာသလိုလဲ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။ မတတ်မသိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ တတ်သိသော်လည်း ဝါသနာမပါတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ စာကြည့်ရမှာ ပျင်းတယ်။ ဝါသနာ ပါတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ စာကြည့်ရတာက ပျော်စရာဖြစ်နေတယ်။

အဲဒါလိုပဲ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အနေအားဖြင့် မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေရတာကို “ပျင်း စရာပဲ၊ ပင်ပန်းတယ်”လို့ ထင်တတ်ကြတယ်။ ရဟန္တာမှာတော့ အလွန်နိုင်နင်း ကျေပွန်နေတဲ့ အလုပ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ရှုမှတ်နေ ရတာက ပျော်မွေ့စရာ ဖြစ်နေတယ်။ ချမ်းသာနေတယ်လို့ ဒီလို လည်း ယူဆနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို ယခု ယောဂီတွေဟာ အိမ်မှာ နေတာထက် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းမှာ ရှုမှတ်နေရတာက ပိုပြီး ချမ်းသာတာနဲ့လဲ နှိုင်းယှဉ် ကြည့်နိုင်ပါတယ်။

အထူးအားဖြင့် ဆိုရင်တော့-ရဟန္တာမှာလဲ အကြောင်းအား လျော်စွာ ကိုယ်ထဲ၌ နာကျင်ကိုက်ခဲမှုစသော ကိုယ်ဆင်းရဲက တော့ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ မပြတ်ရှုမှတ်နေရင်တော့ အတော်အတန် အခဲခက်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲတွေဟာ လုံးဝ မဖြစ်လာဘဲ ကင်းငြိမ်း နေနိုင်ပါတယ်။ ဝိပဿနာ အားကောင်းရင် ကြီးမားတဲ့ ကိုယ် ဆင်းရဲလဲ ကင်းငြိမ်းနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ကင်းငြိမ်းပုံကို ယခု ယောဂီတို့၏ကိုယ်တွေ့ဖြင့်လဲ ထင်ရှားသိနိုင်ပါတယ်။ ချောင်းဆိုး တို့၊ ယားနာတို့ရှိနေတဲ့ ယောဂီမှာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ကောင်း ကောင်း ဖြစ်နေတဲ့အခါ အဲဒီအမှတ်ကောင်းနေတဲ့အတွင်း အဲဒီလို ဒုက္ခဝေဒနာတွေ လုံးဝ မပေါ်လာဘဲ ငြိမ်းနေတာကို တွေ့ရတယ်။ တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီ စသည်ဖြင့် အမှတ်ကောင်းနေတဲ့အခါ အဲဒီ အမှတ်ကောင်းနေတဲ့အတွင်း အဲဒီလို ဒုက္ခဝေဒနာတွေ လုံးဝ မပေါ်လာဘဲ ငြိမ်းနေတာကို တွေ့ရတယ်။ တချို့မှာ ဆိုရင် အကြီး အကျယ် ရောဂါတောင် ပျောက်ကင်းသွားတာကို တွေ့ရပါသေး တယ်။

အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို အရှင်မဟာကဿပ စသည်တို့မှာ ဗောဇ္ဈင် တရားနာပြီး ရောဂါပျောက်ပုံနှင့်လဲ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး နောက်ဆုံးဝါကို ဝေဠုဝရွာ ၌ ကပ်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီဝါတွင်းမှာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလောက် အောင် ပြင်းထန်တဲ့ ရောဂါ ကပ်ရောက်ပါတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဝိပဿနာကို အကျယ်အားဖြင့် တင်းတင်း ရင်းရင်း ရှုတော်မူပြီး အဲဒီရောဂါကို ပျောက်ကင်းစေပါတယ်။

အဲဒီလို ရောဂါပျောက်ကင်းစေနိုင်တဲ့အတွက်လဲ ဝိပဿနာ ရှုနေခြင်းဖြင့် ရဟန္တာမှာ မျက်မှောက်ကိုယ်၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရ အကျိုးအာနိသင်ကိုလဲ ရပါတယ်။

သတိသမ္ပဇဉ် မပြတ်ယှဉ်နေလျှင် အလိုရှိတိုင်း ဖိုလ်ဝင်စားနိုင်သည်

နောက်ပြီးတော့ ဝိပဿနာကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး ပွားစေတဲ့ အတွက် သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲယှဉ်နေပါတယ်။ အဲဒီလို သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲယှဉ်နေတဲ့အတွက် ဘယ်အချိန်မဆို အရဟတ္တ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ဥပရိပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ (၄၆)မှာ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

ဒီဏာသဝါ - ရဟန္တာတို့သည်၊ သတတဝိဟာရီ - သမထ၊ ဝိပဿနာဖြင့် မပြတ်နေလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်က တစ်ပါး၊ နောသတတဝိဟာရီ စ-မပြတ်နေလေ့မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်က တစ်ပါး၊ ဣတိ ဒွေ-ဤသို့ ၂-မျိုးရှိကြပါသည်။ တတ္ထ-ထို ၂-မျိုးတို့တွင်၊ သတတဝိဟာရီ-ဘာဝနာဖြင့် မပြတ်နေလေ့ရှိသော ရဟန္တာသည်၊ ယံကိဉ္စိ ကမ္မံ ကတွာပိ-အမှုကိစ္စတစ်စုံတစ်ခုကို ပြုပြီး၍ သော်လဲ၊ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပန္နိတုံ သက္ကောတိ-ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်ပေ၏။ နော သတတဝိဟာရီ ပန-ဘာဝနာဖြင့် မပြတ်နေလေ့မရှိသော ရဟန္တာသည်ကား၊ အပ္ပမတ္တကောပိ ကိစ္စ-

ကိစ္စအသေးအငယ်မျှ၌သော်လဲ၊ ကိစ္စပွသုတော ဟုတွာ-ကြောင့်
ကြ စိုက်ထုတ်ပြီးလတ်သော်၊ ဖလသမာပတ္တိ အပွေတုံ န သက္ကော
တိ-ဖလသမာပတ်သို့ ဝင်ရောက်ရန် မစွမ်းနိုင်တော့ချေ-တဲ့။

အမြဲမပြတ် ရှုမှတ်နေတဲ့ ရဟန္တာက ကိစ္စကြီးငယ် တစ်စုံ
တစ်ခုကို ကြောင့်ကြစိုက်၍ ပြုလုပ်ပြီးတဲ့အခါပေမယ့် ဖလသမာ
ပတ်ကို ဝင်စားနိုင်တယ်၊ အမြဲမပြတ် ရှုမှတ်ခြင်းမရှိတဲ့ ရဟန္တာ
ကတော့ ကိစ္စအသေးအဖွဲကလေးကို ကြောင့်ကြစိုက်၍ ပြုရလျှင်
ပင် ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စားနိုင်ဘဲ ရှိတတ်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒီ
လို ဖြစ်တတ်ပုံကို အဲဒီအဋ္ဌကထာမှာပဲ ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

တပည့် သာမဏေတစ်ပါးနှင့် ဆရာမထေရ်ကြီးတစ်ပါး
တောကျောင်းမှာ နေကြရာတွင် မထေရ်ကြီးသာ နေရာရပြီး
သာမဏေမှာ နေရာမရဘဲ ရှိပါသတဲ့၊ မထေရ်ကြီးမှာ တပည့်
နေရာမရတာကို ကြံစည်နေတဲ့အတွက် အဲဒီဝါတွင်းမှာ တစ်ရက်
မျှ ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စားနိုင်ဘူးတဲ့၊ သာမဏေကတော့
တစ်ဝါတွင်းလုံး ဖလသမာပတ် ဝင်စားလျက် ပျော်မွေ့ခြင်းဖြင့်
အချိန်ကို ကုန်စေသတဲ့၊ ဝါကျွတ်တဲ့အခါကျတော့ သာမဏေက
“တောကျောင်းမှာ နေရတာဟာ သင့်လျော်ပါရဲ့လားဘုရား”လို့
မေးလျှောက်တယ်၊ မထေရ်ကြီးက “ငါ့မှာတော့ မသင့်လျော်ဘူး”
လို့ မိန့်ဆိုပါသတဲ့၊ ဒီဝတ္ထုမှာ တပည့်သာမဏေက သတိသမ္ပဇဉ်
အမြဲယှဉ်နေတဲ့ (သတတဝိဟာရီ) ရဟန္တာပဲ၊ ဒါကြောင့် နေရာ
မရပေမယ့် ဖလသမာပတ်ကို အလိုရှိတိုင်း ဝင်စားနိုင်ပေတယ်၊
ဆရာမထေရ်ကြီးကတော့ သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲမယှဉ်တဲ့ (နော

သတတဝိဟာရီ) ရဟန္တာပဲ၊ ဒါကြောင့် တပည့်၏ နေရာမရတာကို အကြောင်းပြုပြီး ကြောင့်ကြစိုက် ကြံစည်နေတာနဲ့ ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စားနိုင်ဘဲ ရှိပါတယ်တဲ့။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ သီလဝန္တသုတ်ပါဠိအရ ရဟန္တာ၏ ရှုမှတ်ခြင်း အကျိုးများကို ဒီလို ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။

(၁) ရဟန္တာကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။

(၂) ရဟန္တာလဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

(၃) သို့ရှုသော်ငြား၊ သစ်၊ ဟောင်းကား၊ တိုး၊ ပွား မရှိပြီ။

ရဟန္တာမှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှုသိနေသော်လဲ ရပြီးဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ထက် ထူးကဲလွန်မြတ်တဲ့ တရားသစ်လဲ မတိုးပါဘူး၊ ရပြီးတရားဟောင်း၏ ပွားခြင်း ကျယ်ပြန့်ခြင်းလဲ မရှိပါဘူးတဲ့၊ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ “သစ်” ဆိုတာနဲ့ “တိုး” ဆိုတာကို ဆက်စပ်ပြီး ယူရမယ်၊ တရားသစ် တိုးခြင်း မရှိဘူးလို့ ယူဖို့ပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ “ဟောင်း” ဆိုတာနဲ့ “ပွား” ဆိုတာကိုလဲ ဆက်စပ်ပြီးတော့ “တရားဟောင်း ပွားခြင်းလဲ မရှိဘူး” လို့ ယူရမယ်၊ နောက်တစ်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) သတိသမ္ပဇဉ်၊ ရှုတိုင်းယှဉ်၊ မျက်မြင်ချမ်းသာသည်။

မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မပြတ်ရှုသိနေတဲ့အတွက် ရဟန္တာမှာ သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲယှဉ်ခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးနဲ့ မျက်မြင်ဘဝမှာ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း အကျိုးများကို ရတယ်

လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ မြန်မာလင်္ကာသွားအရ ကာရန်ကိုက်အောင် အကျိုး ၂-ပါးကို ရှေ့နောက်ပြန်ပြီး စိထားရပါတယ်။

သီလဝန္တသုတ်က အနက်အဓိပ္ပါယ်တွေတော့ စုံသလောက် ရှိသွားပါပြီ။ ယခု ရဟန္တာခွန်အား (၁၀)ပါးထဲက မပြောရသေး တဲ့ ခွန်အားများကို ဆက်ဟောရမယ်။

(၅) ရဟန္တာ၏ ပဉ္စမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရ်-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ စတ္တာရော သမ္ဗပ္ပဓာနာ-လေးပါးသော သမ္ဗပ္ပဓာန် တို့ကို၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီး သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်။ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ဗိ-ဤသမ္ဗပ္ပဓာန်လေးပါးကို ကောင်းစွာပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်းသည် လည်း၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်း ခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်း သည်၊ ခီဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရားကုန်ပြီ ဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

သမ္ဗုပ္ပဓာန်လေးပါးဆိုတာ သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်ကို ဟောတိုင်း ဖွင့်ပြပြီး ဟောနေကျတရားပါပဲ။ တရားကိုယ်အားဖြင့်တော့ ဝီရိယ တစ်ပါးတည်းပါပဲ။ သူက ပြီးစေတဲ့ ကိစ္စလေးပါးကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ သူ့ကို သမ္ဗုပ္ပဓာန်လေးပါးလို့ ဟောထားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ (၁) မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ မဖြစ်နိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်းက တစ်ပါး၊ (၂)ဖြစ်ပြီးအကုသိုလ်တွေကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်းက တစ်ပါး၊ (၃) မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်းက တစ်ပါး၊ (၄) ဖြစ်ပြီးကုသိုလ်တွေ တည်တံ့တိုးပွားပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ခြင်းက တစ်ပါး၊ ဒီအားထုတ်မှု လုံ့လဝီရိယ လေးပါးပါပဲ။ အဲဒီလေးပါးကို မှတ်မိအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ မဖြစ်နိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်း။

(၂)ဖြစ်ပြီးအကုသိုလ်တွေကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်း။

(၃)မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း။

(၄)ဖြစ်ပြီးကုသိုလ်တွေ တည်တံ့ တိုးပွားပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ခြင်း။ ဒီလေးပါးကို သမ္ဗုပ္ပဓာန်ဟု ခေါ်သည်။

မိမိမှာ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ သူများမှာ ဖြစ်နေတာကို မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရရင် အဲဒီအကုသိုလ်မျိုးတွေ မိမိမှာ မဖြစ်အောင် လုံ့လပြုပြီး စောင့်ရှောက်နေရတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ကူးစက်ဖြစ်ပွားတတ်တဲ့ တုပ်ကွေးအဖျားရောဂါ စသည်

သူများမှာ ဖြစ်နေတာကို ကြားသိရရင် အဲဒီရောဂါမျိုး မိမိမှာ မဖြစ်ရအောင် စောင့်ရှောက်ရ၊ သတိပြုရသလိုပါပဲ။ နောက်ပြီး တော့ မိမိမှာ လောဘ၊ ဒေါသအလျောက် တစ်ကြိမ်တစ်ခါ အကုသိုလ်ဖြစ်ဖူးရင် အဲဒီအကုသိုလ်မျိုး နောက်ထပ်မဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်နေရတယ်။ တကယ်ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ မဟုတ်သော် လည်း ဒေသနာနည်းအရအားဖြင့် ဖြစ်နေတယ်၊ ကိန်းနေတယ် လို့ ဆိုရတဲ့(အကြောင်း ညီညွတ်တဲ့အခါ ဖြစ်နိုင်သော) အနုသယ ကိလေသာတွေကို အရိယမဂ်ဖြင့် ပယ်နိုင်အောင်လဲ ဝိပဿနာ အလုပ် အားထုတ်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒါန သီလကုသိုလ် ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘာဝနာကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ် မိမိမှာ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ အဲဒီ လို ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်အောင် အားထုတ်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဖြစ်ဖူးပြုဖူးတဲ့ အဲဒီလို ဒါန၊ သီလကုသိုလ်တွေကို ဖြစ်မြဲ ဖြစ်ပြီး တည်တံ့အောင်လည်း အားထုတ်ရတယ်။ တိုးပွားအောင်လဲ အား ထုတ်ရတယ်။ သမထဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေ ကိုလည်း တည်မြဲတည်နေအောင်၊ တိုးတက်အောင်၊ ဈာန်တရား အရိယမဂ်တရား ရသည်အထိ ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ရ တယ်။ စွမ်းနိုင်ရင် အရဟတ္တမဂ်ကုသိုလ်အထိ ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ရတယ်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် အဲဒီကုသိုလ် တရားတွေကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒါဟာ သမ္မပ္ပဓာန် လေးပါးကို လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ပွားစေတဲ့ ခွန်အားပါပဲ။ အဲဒီ ခွန်အားကို အကြောင်းပြုပြီးတော့လဲ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က

အာသဝေါကိလေသာ ကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ ပဉ္စမခွန်အားပဲ၊ ယခု ဆဋ္ဌမခွန်အားကို ပြောရမယ်။

(၆) ရဟန္တာ၏ ဆဋ္ဌမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ စတ္တာရော-လေးပါးကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိပါဒါ-ပြီး မြောက်ကြောင်း ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ ပွားစေ အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ဤဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးကို ကောင်း စွာ ပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါ သည်၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ဒီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ ဒီဏာ မေ အာသဝါ တိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

ဣဒ္ဓိပါဒ-ပုဒ်မှာ ဣဒ္ဓိ-ဆိုတာက ပြည့်စုံခြင်း၊ ပြီးမြောက် ခြင်းလို့ အနက်ရှိတယ်၊ ပါဒ-ဆိုတာက အကြောင်းလို့ အနက် ရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် ဣဒ္ဓိပါဒ-ဣဒ္ဓိပါဒ်ဆိုတာ ပြီးမြောက်ကြောင်း

တရားလို့ အနက်ရတယ်၊ အဲဒီ ပြီးမြောက်ကြောင်း လူ့ဒွိပါဒ် လေးပါးဆိုတာက တရားကိုယ်အားဖြင့် ထက်သန်အားကောင်းတဲ့ လိုလားမှု ဆန္ဒက တစ်ပါး၊ လုံ့လဝီရိယက တစ်ပါး၊ စိတ်က တစ်ပါး၊ ဝီမံသာခေါ်တဲ့ ဉာဏ်ပညာက တစ်ပါး၊ ဒီလေးပါးပါပဲ၊ အဲဒီလေးပါးကို မှတ်မိအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) ထက်သန် အားကောင်းတဲ့ လိုလားမှု ဆန္ဒကို ဆန္ဒိဒွိပါဒ် ခေါ်သည်။
- (၂) ထက်သန် အားကောင်းတဲ့ လုံ့လဝီရိယကို ဝီရိယိဒွိပါဒ် ခေါ်သည်။
- (၃) ထက်သန် အားကောင်းတဲ့ စိတ်ကို စိတ္တိဒွိပါဒ် ခေါ်သည်။
- (၄) ထက်သန် အားကောင်းတဲ့ ဉာဏ်ပညာကို ဝီမံသိဒွိပါဒ် ခေါ်သည်။

လောကဘက်ဆိုင်ရာ ကိစ္စတွေမှာလဲ ဒီလူ့ဒွိပါဒ် လေးပါးထဲက တစ်ပါးပါး ထက်သန်အားကောင်းမှ ပြီးမြောက်နိုင်တယ်၊ အမှုကိစ္စကြီးကျယ်လေလေ ဒီလူ့ဒွိပါဒ်တစ်ပါးပါး ထက်သန်အားကောင်းဖို့ လိုလေလေပဲ၊ သာမန် ဒါန၊ သီလကုသိုလ်ကိစ္စတွေမှာလဲ ဒီလူ့ဒွိပါဒ်လေးပါးထဲက တစ်ပါးပါး ထက်သန်အားကောင်းရင် ပြီးမြောက်လွယ်တာပဲ၊ သမထ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ အရာမှာတော့ ဒီလူ့ဒွိပါဒ်လေးပါးထဲက လိုလားမှုဆန္ဒရင်လဲ ထက်သန်အားကောင်းရမယ်၊ လုံ့လဝီရိယရင်လဲ ထက်သန်အားကောင်း

ရမယ်၊ စိတ်ရင်လဲ ထက်သန်အားကောင်းရမယ်၊ ဝီမံသာ ခေါ်တဲ့ ဉာဏ်ပညာကရင်လဲ ထက်သန်အားကောင်းရမယ်၊ တစ်ပါးပါးက ထူးထူးခြားခြား ထက်သန်အားကောင်းပါမှ သမထဘာဝနာအရာ မှာ ဈာန်အဘိညာဏ်အထိ ပြည့်စုံ ပြီးမြောက်နိုင်တယ်၊ ဝိပဿနာ အရာမှာလဲ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူးများနှင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များ ပြည့်စုံ ပြီးမြောက်နိုင်တယ်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ထက်သန် အားကောင်းတဲ့ ဒီဣန္ဒြိယပါဒ် လေးပါးဖြင့် သမထ၊ ဝိပဿနာတွေကို ပွားစေခဲ့တယ်၊ အရဟတ္တ မဂ်တိုင်အောင် ဝိပဿနာဣန္ဒြိယပါဒ်တွေကို အပြည့်အစုံ ပွားစေခဲ့ တယ်၊ အဲဒီလို ဣန္ဒြိယပါဒ်လေးပါးကို အရဟတ္တမဂ်အထိ လိုလေ သေးမရှိ အပြည့်အစုံ ပွားစေခဲ့တာဟာ ရဟန္တာ၏ ခွန်အားတစ်ပါး ပါပဲ၊ အဲဒီခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံတဲ့အတွက်လဲ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အာသဝေါ ကိလေသာ ကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပါတယ်တဲ့။

ဒါကြောင့် ယခု တရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေ လည်း ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ်၊ ဝီမံသာဆိုတဲ့ ဒီဣန္ဒြိယပါဒ်လေးပါးထဲ က တစ်ပါးပါးတော့ ထက်သန်ဖို့ အားကောင်းဖို့ လိုပါတယ်၊ တစ်ပါးမှ မထက်သန်ဘူး၊ အားမကောင်းဘူးဆိုရင်တော့ မိမိတို့ အလိုရှိတဲ့ ဉာဏ်ထူး တရားထူးကို ရဖို့ မျှော်လင့်ဖွယ် မရှိပါဘူး၊ ဒါကြောင့် လိုလားတဲ့ဆန္ဒ ထက်သန်အားကောင်းရင် ပြည့်စုံပြီး မြောက်မှာပဲလို့ ဆန္ဒကိုရင်လဲ အားကိုး အားပေးပြီး အားထုတ်ရ မယ်၊ သို့မဟုတ် လုံ့လဝီရိယ ထက်သန်အားကောင်းရင် ပြည့်စုံ

ပြီး မြောက်မှာပဲလို့ လုံ့လဝီရိယကိုရင်လဲ အားကိုးပြီး အားထုတ်ရမယ်။ သို့မဟုတ် ထက်သန်အားကောင်းတဲ့ စိတ်ရှိရင် ပြည့်စုံပြီးမြောက်မှာပဲလို့ စိတ်ကိုရင်လဲ အားကိုး အားပေးပြီး အားထုတ်ရမယ်။ ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်တဲ့သူမှာတော့ ဝိမံသာခေါ်တဲ့ ဉာဏ်ပညာကို အားကိုးပြီး အားထုတ်ရုံပါပဲ။ ဉာဏ်ထက်တဲ့သူကတော့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ထူး တရားထူးများကို လျင်မြန်စွာ ရောက်တတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဉာဏ်ကောင်းတဲ့သူက လုံ့လဘက်က အားနည်းနေလို့ သမာဓိဉာဏ်ထူး အဖြစ်နေ့နေတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် လုံ့လဘက်က မလျော့စေဘဲ တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်သွားဖို့ လိုပါတယ်။ ယခု သတ္တမခွန်အားကို ပြောရမယ်။

(၇) ရဟန္တာ၏ သတ္တမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ-ငါးပါးသော ဣန္ဒြေတို့ကို၊ ဘာဝိတာနိ-မိမိသန္တာန်၌ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာနိ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်။ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ဤဣန္ဒြေငါးပါးကို ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အား

တစ်ပါးဖြစ်ပါသည်။ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍
စွဲမှီ၍၊ ဒီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ဒီဏာ မေ
အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရားကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-
အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည်
မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

ဣန္ဒြိယ-ဣန္ဒြေ ဆိုတာ အစိုးရတယ်လို့ အနက်ရှိပါတယ်။
သူ့နေရာနှင့်သူ အစိုးရတဲ့သဘောသတ္တိရှိလို့ ဣန္ဒြိယ ဆိုတဲ့
အမည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ရုပ်နာမ်တွေဟာ ၂၂-ပါး ရှိတယ်။ (၁)မြင်
မှုကိစ္စမှာ အစိုးရတဲ့အတွက် မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို စက္ခုန္ဒြေလို့
ခေါ်တယ်။ (၂-၅) ထို့အတူ ကြားမှု၊ နံမှု၊ စားသိမှု၊ ထိသိမှုတို့၌
အစိုးရတဲ့အတွက် နားအကြည် စသည်ကို သောတိန္ဒြေ၊ ဃာနိန္ဒြေ၊
ဇိဝိန္ဒြေ၊ ကာယိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။ (၆-၇) အမအဖိုအသွင်စသည်ကို
ဖြစ်စေရာ၌ အစိုးရတဲ့အတွက် ဘာဝရုပ် ၂-ခုကို ဣတ္ထိန္ဒြေ၊
ပုရိသိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။ (၈) အသက်ရှင်ရေး၌ အစိုးရတဲ့အတွက်
ရုပ်သက်နှင့် နာမ်သက်ကို ဇီဝိတိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။ ဒီထိအောင်
ရုပ်ရှစ်ပါးနှင့် နာမ်သက်တစ်ပါး ဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေများကတော့ ပွားစေ
အပ်တဲ့ သဘောများ မဟုတ်ကြပါဘူး။ ပွားအောင်လုပ်လို့လဲ
မဖြစ်ဘူး။

(၉) အာရုံကို သိမှု၌ အစိုးရတဲ့အတွက် စိတ်ကို မနိန္ဒြေလို့
ခေါ်တယ်။ ဒီမနိန္ဒြေခေါ်တဲ့စိတ် ၈၉-ခုထဲက ကုသိုလ်စိတ်နှင့်
ဟိတ်ရှိကြိယာစိတ်တွေကတော့ ဖြစ်ပွားစေအပ်တဲ့ သဘောတရား

တွေပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီမနိန္ဒြေကိုတော့ ဗောဓိပက္ခိယတရားထဲမှာ ထည့်သွင်းပြမထားဘူး။ (၁၀-၁၄) ခံစားမှုများ၌ အစိုးရတဲ့ အတွက် ဝေဒနာငါးမျိုးကို သုခိန္ဒြေ၊ ဒုက္ခိန္ဒြေ၊ သောမနဿိန္ဒြေ၊ ဒေါမနဿိန္ဒြေ၊ ဥပေက္ခိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။ ဒီငါးပါးထဲမှာ ကုသိုလ်၊ သဟိတ်ကြိယာဖြစ်တဲ့ သောမနဿိန္ဒြေ၊ ဥပေက္ခိန္ဒြေများကတော့ ဖြစ်ပွားစေအပ်တဲ့ သဘောတရားတွေပါပဲ။ သဒ္ဓိန္ဒြေ စသည်တို့ နှင့် ယှဉ်တွဲဖြစ်တဲ့ တရားတွေပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဗောဓိပက္ခိယ တရားထဲမှာတော့ ထည့်သွင်းပြမထားဘူး။

(၁၅-၁၆) ယုံကြည်မှုစသည်မှာ အစိုးရတဲ့ သဒ္ဓါအစရှိသော တရား ငါးပါးကိုသာ သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ သတိန္ဒြေ၊ သမာဓိန္ဒြေ၊ ပညိန္ဒြေ ဆိုတဲ့အမည်များဖြင့် ဗောဓိပက္ခိယတရားထဲမှာ ထည့် သွင်း ပြထားတယ်။ အဲဒီငါးပါးထဲက ပညိန္ဒြေအရ ပညာကို လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ၂-မျိုးခွဲခြားပြီးတော့ လောကုတ္တရာ ပဌမ မဂ်ပညာကို (၂၀) အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။ အောက်ဖိုလ်ပညာ ၃-ပါးနှင့် အထက်မဂ်ပညာ ၃-ပါးကို (၂၁) အညိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။ အရဟတ္တဖိုလ်ပညာကို (၂၂) အညာတာ ဝိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။

ရဟန္တာခွန်အားကို ပြတဲ့ ဒီဒေသနာမှာတော့ လောကီ လော ကုတ္တရာ မခွဲခြားဘဲ ပညာဟူသမျှကို ပညိန္ဒြေလို့ပင် ပြဆိုထားပါ တယ်။ အဲဒီဣန္ဒြေငါးပါးထဲက သဒ္ဓိန္ဒြေဆိုတာ ယုံကြည်မှု ကြည်လင်မှု၌ အစိုးရတဲ့ သဒ္ဓါပါပဲ။ ယုံကြည်တဲ့သဒ္ဓါ ကြည်လင်

တဲ့ သဒ္ဓါပေါ့၊ ဒါပေမယ့် ယုံကြည်မှုတိုင်းကိုလဲ သဒ္ဓါလို့ မဆိုဘူး၊ ယုံကြည်သင့်တာကို ယုံကြည်မှ သဒ္ဓါလို့ ဆိုတယ်၊ မယုံကြည်သင့်တဲ့ ဘုရားတု ဘုရားယောင်တွေ၊ ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေ၊ ဒီလိုဟာတွေ ယုံကြည်တာကိုတော့ မိစ္ဆာအဓိမောက္ခလို့ ဆိုထားပါတယ်၊ မှားယွင်းတဲ့ ယုံကြည်မှုလို့ ဆိုလိုတာပေါ့၊ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ အစစ်အမှန် သုံးပါးနှင့် ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်တာကမှ သဒ္ဓါတရားအစစ် မည်ပါတယ်၊ ယုံကြည်သင့်တဲ့ အစစ်အမှန်နဲ့ မယုံကြည်သင့်တဲ့ အတုအယောင် အမှားကို ဘယ်လို ခွဲခြားသိရပါမည်လဲဆိုရင် အရဟံအစရှိတဲ့ ဂုဏ်တော် ၉-ပါးနှင့် ပြည့်စုံရင် ယုံကြည်သင့်တဲ့ ဘုရားအစစ်အမှန်ပဲ၊ အဲဒီဂုဏ်တော်တွေနှင့် မပြည့်စုံရင်တော့ အတုအယောင် အမှားတွေပဲလို့ ခွဲခြား သိရမယ်။

သွာက္ခာတ အစရှိတဲ့ ဂုဏ်တော် ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ အရိယမဂ်လေးပါး၊ အရိယဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ဒီလောကုတ္တရာတရား ၉-ပါးဟာ ယုံကြည်သင့်တဲ့ တရားစစ် တရားမှန်ပဲ၊ အဲဒီလောကုတ္တရာတရား ၉-ပါးကို သိအောင် ရအောင် ကျင့်ဖို့ ဟောထားတဲ့ ဒေသနာတော်တရားဟာလည်း ယုံကြည်သင့်တဲ့ တရားစစ်တရားမှန်ပဲ၊ အဲဒီဂုဏ်တော် ၆-ပါးနှင့် မစပ်မဆိုင်တဲ့ တရားဟူသမျှကိုတော့ မယုံကြည်သင့်တဲ့ အတုအယောင်တရား၊ မူမမှန်တဲ့ တရားလို့ သိရမယ်။

လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ကိလေသာ ကင်းကြောင်းအကျင့် ဖြစ်တဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအကျင့်ကို ကောင်းစွာကျင့်တဲ့

သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ် အစရှိတဲ့ ဂုဏ်တော် ၉-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ပါးအပေါင်းကို ယုံကြည်သင့်တဲ့ သံဃာအစစ် အမှန်လို့ သိရမယ်။ သီလစသည်ကို ရိသေ့စွာ ကျင့်နေတဲ့ ကလျာဏ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း အဲဒီသံဃာထဲမှာ ပါဝင်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သောတာပတ္တိဖိုလ်ရအောင် ကျင့်နေဆဲ ဖြစ်၍ သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ်စသည်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်ပါပဲ။ သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ် စသည်နှင့် မပြည့်စုံတဲ့ ဘာသာရေးရှေ့ဆောင် ဆရာ အပေါင်းအစုကို အတုအယောင်သံဃာလို့ သိရမယ်။

အဲဒီ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာအစစ်ဆိုတဲ့ ရတနာသုံးပါးနှင့် ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်တာဟာ သဒ္ဓါတရားအစစ်ပဲ။ အဲဒီ သဒ္ဓါတရားဟာ ဘုရားစသည်ကို ယုံကြည်မှု၌ အစိုးရတဲ့အတွက် သူ့ကို သဒ္ဓါန္တရို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီသဒ္ဓါန္တရို့ကို ခိုင်မြဲပြည့်စုံအောင် ပွားစေရတယ်။ သို့ပေမယ့် ဘုရားဂုဏ်စသည်ကို ဆင်ခြင်နေရုံမျှ ဖြင့်တော့ အဲဒီသဒ္ဓါက မခိုင်မြဲသေးဘူး။ သောတာပတ္တိမဂ်တိုင် အောင် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေမှ ကောင်းကောင်း ခိုင်မြဲတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ဝိပဿနာရှုလို့ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် ဖြင့် ပိုင်းခြားသိရရင် အဲဒီသဒ္ဓါက ပုပြီး ခိုင်မြဲလာတယ်။ ကွေးချင်တဲ့စိတ် စသော အကြောင်းကြောင့် ကွေးရပ်စသော အကျိုး ဖြစ်နေတယ်-စသည်ဖြင့် အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို ပိုင်းခြားသိရရင် ပိုပြီး ခိုင်မြဲလာတယ်။ ရှုမှတ်နေရင်း ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့ရလို့ မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲချည်းပဲ၊ အနတ္တ သဘောတရား မျှပဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိရရင် ပိုပြီး ခိုင်မြဲလာတယ်။

သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီသဒ္ဓါဟာ မလှုပ်မရှား မပျက်စီးနိုင်လောက်အောင် ခိုင်မြဲ ပြည့်စုံသွားတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကြည်လင်တဲ့ သဒ္ဓါဆိုတာက ကုသိုလ် စိတ်တိုင်းမှာ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စသော ဝိပဿနာဉာဏ်များ ဖြစ်နေသောအခါ အဲဒီကြည်လင်မှုသဒ္ဓါဟာ ထင်ရှားပေါ်နေပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်မှာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ တစ်ကိုယ်လုံး ပျောက် နေပြီး ဟင်းလင်းပြင်ထဲမှာ ကြည်လင်တဲ့ အသိစိတ်ကလေး တစ်ခု ထဲကိုသာ ရှုသိနေရတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ် ခဏကျတော့ အဲဒီ ကြည်လင်တဲ့သဒ္ဓါလည်း ပြည့်စုံသွားပါတယ်။ အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီယုံကြည်မှု ကြည်လင်မှုဆိုတဲ့ သဒ္ဓါန္တရီကို ပွားစေတဲ့မှုကိစ္စ လုံးဝ ပြည့်စုံသွားပါတယ်။

ဝီရိယိန္ဒြေဆိုတာ ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့ သမ္မပ္ပဓာန်နှင့် အရ တူပါပဲ။ အဲဒီသမ္မပ္ပဓာန်ကို ပွားစေမှုကိစ္စ ပြည့်စုံရင် ဒီ ဝီရိယိန္ဒြေ ကို ပွားစေမှုလဲ ပြည့်စုံတော့တာပါပဲ။ သမ္မပ္ပဓာန် ဆိုတာက ကောင်းစွာ အပြင်းအထန် အားထုတ်တယ်လို့ အနက်ရတယ်။ ဝီရိယိန္ဒြေဆိုတာက အားထုတ်မှုကိစ္စမှာ အစိုးရတယ်လို့ အနက် ရတယ်။ ဒီလို ဝေါဟာရ အနက်မျှသာ ကွဲပြားပါတယ်။ တရား ကိုယ်ကတော့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်၊ အရိယမဂ္ဂင်တို့၌ ပါဝင်တဲ့ ဝီရိယပါပဲ။ ဒီဝီရိယကလည်း အရေးကြီးပါတယ်။ လျော့ရဲရဲ အားထုတ်နေရုံမျှဖြင့်တော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူးတွေတောင် မဖြစ်

နိုင်ပါဘူး၊ အရိယမဂ်ဉာဏ် မဖြစ်နိုင်တာကိုတော့ ပြောစရာ မလိုတော့ပါဘူး၊ ဒွါရ ၆-ပါးမှ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်သဘောတွေကို မပြတ်မစဲ တင်းတင်းရင်းရင်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရှုမှတ်အားထုတ်နေပါမှ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူးတွေ ဖြစ်ပေါ်ပြည့်စုံပြီးတော့ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီ အားထုတ်မှုဟာ အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ဖြစ်ပေါ်သွားရင် ဒီဝီရိယိန္ဒြေကို ပွားစေမှု ပြည့်စုံတော့တာပဲ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဲဒီအရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ဒီဝီရိယိန္ဒြေကို ပွားစေပြီး ဖြစ်နေပါပြီတဲ့။

သတိန္ဒြေ ဆိုတာလဲ ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်နှင့် အရတူပါပဲ၊ အမှတ်ရမှုမှာ အစိုးရတဲ့အတွက် သူ့ကို သတိန္ဒြေလို့ ခေါ်ဆိုတာပါပဲ၊ ဒီသတိန္ဒြေ ပွားစေပုံကိုတော့ ရှေ့ပိုင်းက အထပ်ထပ် ပြောခဲ့ပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီနေရာမှာ ထပ်ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။

သမာဓိန္ဒြေ ဆိုတာကတော့ စိတ်တည်ကြည်မှု ဧကဂ္ဂတာဆိုတဲ့ သမာဓိပါပဲ၊ သူက စိတ်ကို တည်ငြိမ်အောင် ကောင်းစွာထားတဲ့ကိစ္စမှာ အစိုးရလို့ သူ့ကို သမာဓိန္ဒြေလို့ ခေါ်ဆိုရတာပါပဲ၊ ဒီသမာဓိကလဲ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ သမာဓိအားမရှိရင် စိတ်ကို တည်ငြိမ်အောင် မထားနိုင်တဲ့အတွက် ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်တောင် ကောင်းကောင်း မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ တချို့က အဘိဓမ္မာကျမ်းဂန်ထဲက ပြထားတဲ့ အတိုင်း ကျက်မှတ်ပြီး ဆင်ခြင်နေရုံနဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒစသော ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆပြောဟောနေကြတယ်၊

အဲဒါက ဝိသုဒ္ဓိ(ရ)ပါး ဖြစ်စဉ်ကို သတိမပြုမိလို့ ပြောနေကြခြင်းမျှပါပဲ။ နာမ်ရုပ်ကို ခွဲခြားသိတဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဆိုတာ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဆိုတဲ့ ဒီဝိသုဒ္ဓိ ၂-ပါး ပြည့်စုံပြီးမှ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဆိုတာ ဈာန်သမာဓိ ဖြစ်စေ၊ နီဝရဏ ကင်းတဲ့ ဥပစာရ သမာဓိ ဖြစ်စေ ပြည့်စုံမှ ပြီးစီးတာပဲ။ ကျက်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း ဆင်ခြင်တဲ့သူမှာ နီဝရဏ ကင်းတဲ့ ဥပစာရသမာဓိတောင် ပြည့်စုံတယ်လို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ သီလ မစင်ကြယ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ကျက်မှတ်ပြီး ဆင်ခြင်လို့ ဖြစ်တာပဲ။ အဲဒီတော့ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မရှိဘဲ ဆင်ခြင်လို့ သိတာကို နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်လို့တောင် မဆိုနိုင်ပါဘူး။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ သီလ စင်ကြယ်ပြီးတဲ့နောက် ဈာန်တစ်ပါးပါးကိုရင်လဲ ရ၊ရမယ်။ နီဝရဏကင်းတဲ့ ဥပစာရ သမာဓိရင်လဲ ပြည့်စုံရမယ်။ သို့မဟုတ် အဲဒီဥပစာရသမာဓိနှင့် နီဝရဏ ကင်းပုံချင်း တူညီတဲ့ ဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိရင်လဲ ပြည့်စုံရမယ်။ အဲဒီသမာဓိသုံးပါးထဲက တစ်ပါးပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီးမှ မိမိ သန္တာန်မှာ တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေဆဲ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်နေရင်း (ရှုသိတဲ့ရုပ်နဲ့ ရှုသိနေတဲ့ စိတ်နာမ်က စပြီး) ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ခွဲခြားသိတဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အစစ်က ဖြစ်ပေါ်တာ။ အဲဒီဉာဏ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံမှ အကြောင်းကိုပါ ပိုင်းခြားပြီးသိတဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်တယ်။ အဲဒီဉာဏ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံမှ ရှုမှတ်ရတဲ့ အာရုံတွေ၏ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပျောက်ကွယ်သွားပုံကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိပြီးတော့ သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယ

ဉာဏ် စသည်တွေ ဖြစ်ပေါ်ကြတယ်။ အဲဒီဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းလဲ ရှုမိတဲ့အာရုံမှာ စိတ်၏စူးစိုက်တည်ကြည်မှု ရှိပါမှ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိသိသွားတာ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သဠာယတနသံယုတ် ပါဠိတော်(၃၀၂)မှာ -

သမာဓိံ ဘိက္ခဝေ ဘာဝေထ၊ သမာဟိတော ဘိက္ခဝေ
ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမာဓိံ-စိတ်တည်ကြည်မှု သမာဓိကို၊ ဘာဝေထ-ဖြစ်စေကြ၊ ပွားစေကြလော့၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမာဟိတော-စိတ်ကို ကောင်းစွာ တည်ငြိမ်အောင် ထားနိုင်သော သူသည်၊ ဝါ-စိတ်တည်ကြည်သောသူသည်၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဝါ-ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သူ့သဘောမှန်အတိုင်း၊ ပဇာနာတိ-ပိုင်နိုင်စွာ သိ၏ တဲ့။

သမာဓိရှိရင် မှန်စွာ သိတယ်ဆိုတာ လက်တွေ့အားထုတ်တဲ့ ယောဂီတွေမှာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ စိတ်၏စူးစိုက်တည်ငြိမ်မှု ကောင်းလာတဲ့အခါမှာ မြင်မှု၊ ကြားမှု အစရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူး စသည်ဖြင့် အထင်အရှား ကိုယ်တိုင် တွေ့ပြီး သိသိသွားပါတယ်။ အဲဒီလို သိပုံကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

ကိဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ-အဘယ်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသနည်းဟူမှု၊ စက္ခု အနိစ္စန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ-မျက်စိ

သည် မမြဲဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။ ရူပါ အနိစ္စာတိ-မြင်ရတဲ့ အဆင်းတွေ မမြဲကြဟု...။ စက္ခုဝိညာဏ် အနိစ္စန္တိ...မြင်သိမှု မမြဲဟု...စက္ခုသမ္ပဿော အနိစ္စာတိ-မျက်စိအတွေ့ မြင်တွေ့ မမြဲဟု...။ ယမ္ဗိဒံ စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ။ တမ္ဗိ အနိစ္စန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ-မြင်တွေ့ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ချမ်းသာမှု၊ ဆင်းရဲမှု၊ အလယ် အလတ် မဆင်းရဲ မချမ်းသာမှုကိုလည်း မမြဲဟု သိ၏ စသည်ဖြင့် မြင်ခိုက်စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝိညာဏ်၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာဆိုတဲ့ တရားတွေကို မမြဲဟူ၍ သိကြောင်း ဟောထားပါ တယ်။

အဲဒီ သမာဓိဟာ ဝိပဿနာအခိုက်က ကောင်းခဲ့သလိုပင် အရိယမဂ် လေးပါးခဏ၌လည်း ကောင်းစွာ တည်ငြိမ်လျက် ဖြစ် တယ်။ ရဟန္တာမှာ အဲဒီသမာဓိကို အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ပွားစေ အပ်ပြီးဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သမာဓိန္ဒြေကို ပွားစေခြင်းကိစ္စ ပြီးစီး ပြည့်စုံသွားတယ်။

ပညိန္ဒြေဆိုတာ အသိဉာဏ်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကြားနာပြီးသိတဲ့ သုတမယ အသိမျိုးကိုလည်း မဆိုလိုဘူး။ ကြံစည်စဉ်းစားဆင်ခြင် ပြီး သိတဲ့ စိန္တာမယအသိမျိုးကိုလည်း မဆိုလိုဘူး။ ရှုမှတ်ပွားများ ပြီး သိတဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် အသိပညာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်စာအုပ် ဒုတိယပိုင်း စာမျက်နှာ (၆၀)မှာ သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ်၊ အချို့သော

ဈာနသမ္ပယုတ်ဘာဝနာမယဉာဏ်တို့ထက် ထူးခြားတဲ့ဉာဏ် ဖြစ်ကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ အဖွင့်ကို ထုတ်ပြထားခဲ့ပါတယ်။

ဝိပဿနာရှုခိုက်မှာ ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောတို့ကို သိရာ၌ အစိုးရသောကြောင့် ဝိပဿနာပညာကို ပညိန္ဒြေ ခေါ်တယ်။ အရိယမဂ်လေးပါးခဏမှာ နိဗ္ဗာန်ကို သိရာ၌ အစိုးရသောကြောင့် မဂ်လေးပါးပညာကို ပညိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။ အကျယ်ဟောတဲ့ ဒေသနာမှာတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ပညာကို အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေလို့ ဟောတယ်။ မသိရသေးတာကို သိစေမယ်ဆိုတဲ့အနေနဲ့ သိတဲ့ပညာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အထက်မဂ် ၃-ပါးပညာကို အညိန္ဒြေလို့ ဟောတယ်။ သိပြီး အပိုင်းအခြား ဖြင့်ပင် ထပ်၍ သိတဲ့ ပညာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ဘာဝနာမယပညာ ဆိုတဲ့ ပညိန္ဒြေကို ဒီသီလဝန္တသုတ်မှာ ညွှန်ပြထားတဲ့အတိုင်း မြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုပြီး ပွားစေရတယ်။ မြင်ရင် မြင်တယ်၊ ကြားရင် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုပြီး တကယ်ဖြစ်ပေါ်ဆဲ တရားကို သိတာဟာ အမှန်အတိုင်း သိတဲ့ ပညိန္ဒြေပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ရှုခါစမှာတော့ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသည်ကို ဖြစ်စဉ်အတိုင်း အကုန်စေ့အောင် လိုက်ပြီး မရှုနိုင်သေးဘူး၊ သမာဓိကလည်း အားမရှိသေးဘူး၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်ထဲက အတွေ့အထိကစပြီး ရှုရတယ်။ အဲဒီလို ရှုပုံကို မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ) စသည်ဖြင့် ဣရိယာပုထ်လေးပါးကို စပြီး ရှုပုံပြထား

ပါတယ်။ ထိုင်နေဆဲဆိုရင် “ထိုင်တယ်၊ ထိုင်တယ်”လို့ ဒါက လေး တစ်ခုတည်းကို ရှုပြီး သိနေရင်လည်း ဖြစ်တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ရှုမှတ်စရာ တစ်ခုတည်းဆိုတော့ လွယ်လွန်းနေတဲ့ အတွက် ကြောင့်ကြစိုက်မှု ဝီရိယိန္ဒြေက အားနည်းပြီး သမာဓိက အားများနေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် တဖြည်းဖြည်း ထိနမိဒွဝင်လာ ပြီး ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိလာရင် ရှုသိမှုဉာဏ် အားလျော့သွားတော့ တာပဲ။

ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဝီရိယအား မနည်းရအောင် ဘုန်းကြီး တို့က ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှုကို အစပြုပြီးတော့ “ဖောင်း တယ်၊ ပိန်တယ်”လို့ ရှုမှတ်စေပါတယ်။ ဖောင်းခိုက်မှာ တောင့် တင်း တွန်းကန်မှု လှုပ်ရှားမှုဟာ တကယ်ဖြစ်လျက် ရှိနေတာပဲ။ အဲဒါဟာ ဝါယောဓာတ်ပဲ။ ဖောင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်တဲ့အခါ အဲဒီ တောင့်တင်းတွန်းကန် လှုပ်ရှားမှု ဝါယောဓာတ်ကို အမှန်အတိုင်း သိတာပဲ။ ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်တဲ့အခါလည်း နည်းတူပင် အမှန် အတိုင်း သိတာပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေတော့ မှတ်ရတဲ့အာရုံက တစ်ခုတည်း မဟုတ်လို့ သမာဓိလည်း မလွန်ဘူး။ ဖောင်းတာနဲ့ ပိန်တာ ၂-ခုထဲမို့ အလွန်ကြောင့်ကြမစိုက်ရတဲ့အတွက် ဝီရိယ လည်း မလွန်ဘူး။ ဒါကြောင့် သမာဓိနှင့် ဝီရိယ ညီမျှစွာ ဖြစ်ပြီး တော့ မကြာခင်ပဲ သမာဓိနှင့်ဉာဏ် အားကောင်းလာတယ်။ အဲဒီ အခါ ရှုသိရတဲ့ရုပ်နဲ့ ရှုသိတဲ့စိတ်နာမ်ကိုလည်း ခွဲခြားပြီးသိတဲ့ ပညိန္ဒြေ ဖြစ်လာတယ်။

အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကို ခွဲခြားသိတဲ့ ပညိန္ဒြေလည်း ဖြစ်တယ်။ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စစသည်ကို သိတဲ့ ပညိန္ဒြေလည်း ဖြစ်လာတယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ဖြစ်စဉ်အတိုင်း အကုန်လုံးလိုက်ပြီး ရှုသိနိုင်တယ်။ အဲဒီလို ရှုသိပြီးတော့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် သိမြင်တဲ့ အရိယမဂ်ပညိန္ဒြေ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရှုတဲ့နည်းဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ပညိန္ဒြေ ဖြစ်ပွားပြီးတဲ့ အခါမှာ ဒီပညိန္ဒြေကို ပွားစေမှု လုံးဝ ပြီးစီးပြည့်စုံတော့တာပဲ။ အခြားဣန္ဒြေလေးပါးလည်း ပညိန္ဒြေနှင့် တစ်ပါတည်း ပြီးစီးပြည့်စုံသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာမှာ တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မရှုမသိနိုင်တာရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ အလိုရှိရင် အကုန်လုံး ရှုသိနိုင်တာချည်းပဲ။ ယခု ပြောခဲ့တာဟာ သဒ္ဓါအစရှိသော ဣန္ဒြေငါးပါးကို ကောင်းစွာ ပွားစေပြီး ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ရဟန္တာ၏ သတ္တမခွန်အားပါပဲ။ ယခု အဋ္ဌမခွန်အားကို ပြောရမယ်။

(၈) ရဟန္တာ၏ အဋ္ဌမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ ဗလာနိ-ဗိုလ်ဟုခေါ်သော ခွန်အားတို့ကို၊ ဘာဝိတာနိ-မိမိသန္တာန်၌ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်။

သုဘာဝိတာနိ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာပွားစေအပ် ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ဤဗိုလ်မည်သော ခွန်အားငါးပါးကို ကောင်းစွာပွားစေပြီး ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း ၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု- ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ခီဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါ တရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန် ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

ဗလ-ဗိုလ်ဆိုတာ ခွန်အားလို့ပဲ အနက်ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ ဗိုလ် ဆိုတဲ့ ခွန်အားငါးပါးက ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ဣန္ဒြေငါးပါးနှင့် တရားကိုယ်အားဖြင့် ထပ်တူပါပဲ၊ သဒ္ဓါဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှုခွန်အား ကောင်းနေတဲ့သူဟာ မယုံကြည်မှုကြောင့် မတုန်မလှုပ် ကြံကြံ တည်တံ့နေနိုင်တယ်၊ ဘယ်သူက ဘယ်လိုအပြောကောင်းစေကာ မူ၊ အကြောင်းယုတ္တိ ဘယ်လို အပြောကောင်းစေကာမူ သဒ္ဓါအား ကောင်းတဲ့သူက ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၌ ယုံကြည်မှု မလှုပ်ဘူး၊ ကျောက်တောင်ကြီးများဟာ အရပ်လေးမျက်နှာက ဘယ်လောက် ပြင်းထန်တဲ့ လေမုန်တိုင်းကြီးများ လာစေကာမူ မတုန်မလှုပ်ဘဲ ကြံကြံတည်နေသလိုပင် ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲနေတယ်၊ သောတာပန် မှာ ဒီသဒ္ဓါဗိုလ်ဆိုတဲ့ ခွန်အားကြောင့် ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည် မှုမပျက်ဘဲ ကြံ.ကြံ. တည်နေတာပါပဲ။

ထို့အတူပင် ဝီရိယဗိုလ်ဆိုတဲ့ ခွန်အားကောင်းသူမှာ ပျင်းရိမှုကြောင့် မတုန်လှုပ်ဘူး၊ ရှုမှတ်ပြီး ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေကို ပွားစေရာ၌ ပျင်းရိမှု မရှိဘူး၊ သတိဗိုလ်ဆိုတဲ့ ခွန်အားကောင်းသူမှာလဲ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်းကို ရှုမှတ်ရာ၌ ဝန်မလေးဘူး၊ အမှတ်မရမှု၊ မေ့မှုကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘူး၊ အမှတ်မရတာ၊ မမှတ်နိုင်တာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ သမာဓိဗိုလ်ဆိုတဲ့ ခွန်အားကောင်းတဲ့သူမှာလဲ စိတ်ပျံ့လွင့်မှုကြောင့် မတုန်လှုပ်ဘူး၊ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း မရှိဘဲ တသမတ်တည်း ရှုမှတ်သွားနိုင်တယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်နိုင်ပုံ၊ မပျံ့လွင့်ပုံဟာ သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်ရောက်တော့ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်၊ တစ်နာရီ ၂-နာရီ စသည်တိုင်အောင် တခြားတစ်ပါး ပျံ့လွင့်ခြင်းမရှိဘဲ တသမတ်တည်း ရှုနေနိုင်တယ်၊ တစ်နာရီ ၂-နာရီစသည် ကြာသော်လည်း “ဘာမျှ မကြာသေးဘူး တစ်ခဏကလေး ရှိသေးတယ်” လို့တောင် ထင်ရတတ်တယ်၊ တစ်နေရာရာမှာ စူးစိုက်ပြီး ဘယ်ကိုမျှ မသွားစေဘဲ နေရမယ်လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ရှုနေရင် အဲဒီ တစ်နေရာတည်းမှာသာ တစ်နာရီစသည် တည်နေနိုင်တယ်၊ အဲဒါဟာ ပျံ့လွင့်မှုကြောင့် မတုန်လှုပ်တဲ့ သမာဓိခွန်အား၏ အစွမ်းသတ္တိပါပဲ။

ပညာဗိုလ်ဆိုတဲ့ ခွန်အားကောင်းတဲ့သူမှာ မြင်မှု၊ ကြားမှု စသည်၌ နိစ္စစသည်ဖြင့် အလွဲအမှားသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ်ဘူး၊ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း အနိစ္စစသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိမြဲသိပြီး တည်တံ့နေနိုင်တယ်၊ ပုထုဇဉ်မှာတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊

ဘင်္ဂညာဏ်၊ သင်္ခါရပေက္ခာညာဏ် အခိုက်အတန့်များမှာ အဲဒီ ပညာ ဗိုလ်ကြောင့် အမှန်အတိုင်းသိမှု မပျက်ဘဲ မလှုပ်ဘဲ ကြံကြံ တည်နေပုံ ထင်ရှားပါတယ်။ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်များမှာတော့ အဲဒီ လို မတုန်မလှုပ်တည်တံ့ပုံ ပိုပြီး ထင်ရှားရမှာပေါ့။ အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီပညာဗိုလ် ပွားစေမှုက ပြည့်စုံသွား ပြီ။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာမှာ မရှုဘဲ အလွတ်နေသော်လဲ မြင်မှု ကြားမှုစသည်တို့၌ အလွဲသိ အမှားသိ အဝိဇ္ဇာကြောင့် တုန်လှုပ် ခြင်း မရှိဘဲ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တအသိဟာ တကြံတည်း တည်တံ့နေတယ်လို့ မှတ်ယူရပါတယ်။

ဣန္ဒြေငါးပါး ပွားစေပြီး ဖြစ်ရင် ဗိုလ်ငါးပါးလဲ ပွားစေ ပြီး ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဗိုလ်ငါးပါး ပွားစေပုံကိုတော့ ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။ ယခု နဝမခွန်အားကို ပြောရမယ်။

(၉) ရဟန္တာ၏ နဝမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ- တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ခုနစ်ပါးသော ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ ဘာဝိတာ-ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြ ပါသည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ဤဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးကို

ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ဒီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ဒီဏာ မေ အာသဝေါတိ -ငါ့မှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

သစ္စာလေးပါး သိသူကို ဗောဓိ လို့ ခေါ်တယ်။ အင်္ဂံ ဆိုတာ က အကြောင်းပဲ။ အဲဒီ ဗောဓိ + အင်္ဂံ - မှ (ဗောဇ္ဈင်-ဖြစ်ပြီး တော့) ဗောဇ္ဈင်-လို့ ဖြစ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် ဗောဇ္ဈင်-ဗောဇ္ဈင် ဆိုတာဟာ သစ္စာလေးပါး သိသူ၏ အကြောင်းများလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုပြီး သစ္စာလေးပါးသိတဲ့သူဟာ ဒီ ဗောဇ္ဈင် (ရ)ပါးကို အမှီပြုပြီး သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဗောဇ္ဈင် (ရ)ပါးကို သိသူ၏ အကြောင်းလို့ ဆိုရပါတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို သိကြောင်းဖြစ်တဲ့ အတွက် ဒီ သတိစသော တရားခုနစ်ပါးအပေါင်းကို ဗောဓိလို့ ခေါ်တယ်။ အင်္ဂံ-ဆိုတာ အစိတ်အပိုင်းပဲ။ သတိအစရှိသော တစ်ပါးတစ်ပါးဟာ အဲဒီ သိကြောင်းတရားအပေါင်းထဲက အစိတ် အင်္ဂါ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဗောဇ္ဈင်-ဗောဇ္ဈင်လို့ ခေါ်ပါတယ်တဲ့။ သိကြောင်းဖြစ်တဲ့ တရားအပေါင်း၏ အစိတ်အပိုင်းလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီအနက်က ကျမ်းဂန်သုတ နည်းတဲ့သူတွေအတွက် အသိ

ခက်ပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် ပဌမနည်းအရ “သိသူ၏ အကြောင်း တရားကို ဗောဇ္ဈင်ခေါ်သည်” လို့ပဲ မှတ်ထားပါတော့။

အဲဒီဗောဇ္ဈင် (ရ)ပါးက ဘာတွေလဲဆိုရင်၊ (၁) သတိ သမ္မောဇ္ဈင်၊ (၂) ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်၊ (၃) ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်၊ (၄) ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ (၅) ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ (၆) သမာဓိ သမ္မောဇ္ဈင်၊ (ရ) ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင် ဆိုတဲ့ ဒီ (ရ) ပါးပါပဲ၊ ဗောဇ္ဈင်နဲ့ သမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ အရအားဖြင့်တော့ အတူတူပါပဲ၊ “သံ”-ဆိုတဲ့ ပုဒ်ပိုကလေးပါတဲ့အတွက် သမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာမှာ ကောင်းစွာ သိသူ၏ အကြောင်းတရားလို့ အနက်ရတာလောက် ပဲ ထူးပါတယ်၊ ဆိုလိုရင်းအားဖြင့်တော့ ဗောဇ္ဈင်ဆိုတာလည်း ကောင်းစွာ သိသူ၏ အကြောင်းတရားပါပဲ။

(၁) သတိသမ္မောဇ္ဈင် ဆိုတာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးနဲ့ အရ အတူတူပါပဲ၊ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်နဲ့ အညီ ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ဆဲ ကိုယ်အမူအရာ၊ ခံစားမှုဝေဒနာ၊ စိတ်အမူအရာ၊ သဘောတရားတို့ကို အမှတ်ရတိုင်း အမှတ်ရတိုင်း သတိ သမ္မောဇ္ဈင်ဟာ ဖြစ်ပွားနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်နှင့်အညီ မရှုမှတ်တဲ့ သူမှာ ဒီသတိသမ္မောဇ္ဈင် မဖြစ်ပွားဘူး၊ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဒီသတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများနေသည် မည်တယ် ဆိုတာကိုလည်း အထူး သတိပြုကြရမယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေက ရှုမှတ်ခါစမှာတော့ အသိဉာဏ်က ထူးထူးခြားခြား မဖြစ်သေး

တဲ့အတွက် တယ်မထင်ရှားသေးဘူး၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါကျမှ ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေက ထင်ရှားတယ်၊ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာများမှာ ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်မှ စပြီး ပြဆိုထားတယ်၊ ဒါပေမယ့် သတိ၊ ဝီရိယ၊ သမာဓိ၊ ဓမ္မဝိစယ ဆိုတဲ့ ဒီဗောဇ္ဈင်လေးပါးကတော့ အားထုတ်စ ကတည်းက သာမန်အနုစားအနေဖြင့် ဖြစ်ပွားလာခဲ့တယ်လို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ အမှတ်ရမှုဆိုတဲ့ ဒီသတိသမ္မောဇ္ဈင်ဟာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်၊ “မမှတ်နိုင်တာ ရယ်လို့ မရှိတော့ဘူး၊ အကုန်လုံးကို ရှုမှတ်နိုင်တယ်”လို့ ထင် ရလောက်အောင် အမှတ်သတိဟာ အလွန်လျင်မြန်စွာ ဖြစ်နေ ပါတယ်၊ အဲဒီလို သတိကောင်းလို့လဲ ရှုမိတဲ့ရုပ်နာမ်၏ အဖြစ် အပျက် အနိစ္စ စသည်ကို အမှန်အတိုင်း သိသိသွားတာပဲ၊ ဒါ ကြောင့် အမှတ်ရတဲ့ သတိကို ဗောဇ္ဈင်-သိသူ၏ အကြောင်း လို့ ဆိုရတာပါပဲ။

(၂) ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ဆိုတာ ပညိန္ဒြေနဲ့ အရတူပါပဲ၊ ဓမ္မ-သဘောတရားတို့ကို+ဝိစယ-စုစမ်း၍ သိသည်=ဓမ္မဝိစယ တရားတို့ကို စုစမ်း၍ သိသောဉာဏ်လို့ အနက်ရတယ်၊ ဘယ်လို တရားတွေကိုလဲလို့ ဆိုတော့ ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ-ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တရားတွေကို စုစမ်းစိစစ်ပြီး သိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ ဒီလိုဆိုရင် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မှ တစ်ပါးသော ဝိပါက်၊

ကြိယာ၊ နိဗ္ဗာန် ရုပ်တရားတွေကိုတော့ ဒီဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်က မသိဘူးလားလို့ မေးစရာရှိလာပါတယ်။ ပညိန္ဒြေကလည်း သိသင့်တဲ့ တရားတွေကို အကုန်သိတာပဲ။ ဒသမခွန်အားကျတော့ ပြမည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာကလည်း သစ္စာလေးပါး တရားတွေကို အကုန်သိတာပဲ။ အဲဒီ ပညိန္ဒြေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်တို့နှင့် တရားကိုယ် အရတူဖြစ်တဲ့ ဒီဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကလည်း အကုန်လုံး သိသင့်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တရားကိုတော့ ဒီနေရာမှာ ပြထားတာကတော့ အကောင်း အဆိုး၊ အပြစ်မဲ့ အပြစ်ရှိ အနေဖြင့် စိစစ်ဖွယ်ဖြစ်တဲ့ တရားများကိုသာ ပဓာန ပြုပြီး ပြတယ်။ မပြဋ္ဌာန်းတဲ့ အပ္ပဓာန အလိုအားဖြင့်တော့ ရုပ် နာမ်တရားဟူသမျှကို စိစစ်ပြီး သိတာဟာ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင် ချည်းပဲလို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ “မြင်တယ်၊ ကြားတယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး မျက်စိအဆင်း၊ မြင်သိမှု စသည်တို့ကို သူ့ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် သိသိသွားတာလည်း ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ပဲ။ မျက်စိကို သိရင် မြင်မှု၏ တည်ရာ အနေဖြင့် စိစစ်ပြီး သိတယ်။ ဒီကနေပြီး မြင်နေတာပဲလို့ သိတတ်ပါတယ်။ နားရုပ်ကို သိရာမှာ ပိုပြီး ထင်ရှားတတ်ပါတယ်။ ဒီကနေပြီး ကြားနေတာပဲလို့ သိတတ်ပါတယ်။ အချို့ယောဂီက ဆိုရင် ဒီတစ်ခါ ညာဘက်က ကြားတယ်။ ဒီတစ်ခါ ဘယ်ဘက်က ကြားတယ်လို့တောင် သိတဲ့အကြောင်း ခွဲခြားပြီး ပြောတတ်ပါသေးတယ်။ အဆင်းရုပ်ကို သိရင် မျက်စိထဲ ကျလာတယ်၊ မြင်ရ

တဲ့ သဘောပဲလို့ စိစစ်ပြီး သိတတ်တယ်၊ အသံရုပ်ကို သိရင် နားထဲ ကျလာတယ်၊ ကြားရတဲ့ သဘောပဲလို့ စိစစ်ပြီး သိတတ် တယ်၊ မြင်သိမှု၊ ကြားသိမှု သိပုံ စသည်တွေကတော့ ထင်ရှား ပါတယ်။

အဲဒီလို သိပြီးတဲ့နောက် ရုပ်သဘောကို (အနာရမ္မဏာ ဓမ္မာဆိုတဲ့ ဒေသနာနှင့်အညီ) အာရုံမပြုတတ်တဲ့ အနေဖြင့် စိစစ်ပြီး သိတတ်တယ်၊ နာမ်တရားကိုတော့ အာရုံဆီ သွားတတ် သိတတ်တဲ့ အနေနဲ့ စိစစ်ပြီး သိတတ်တယ်၊ ရုပ်ကို ရှုမှတ် ခိုက်၌ သိစရာရုပ်က တခြား + ရှုသိတဲ့စိတ်က တခြား ဒီလို လည်း ခွဲခြားစိစစ်ပြီး သိတယ်၊ အဲဒီထက် သမာဓိဉာဏ် အားရှိ လာတဲ့အခါ သွားချင်တဲ့ စိတ်ကြောင့် သွားရုပ် ဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းနှင့် အကျိုးကို ခွဲခြားစိစစ်ပြီး သိတယ်၊ အဲဒီထက် အားရှိလာတဲ့ အခါကျတော့ မှတ်သိရသမျှ အာရုံ တွေဟာ အသစ် အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရ တဲ့အတွက် မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲချည်းပဲ၊ အစိုးမရှိတဲ့ အနတ္တ တရားချည်းပဲ စသည်ဖြင့် သုံးသပ်စိစစ်ပြီး သိတယ်၊ အဲဒီထက် အားကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေကို လျင်မြန်စွာ လိုက်ပြီး သိ သိသွား တယ်၊ သိပုံကတော့ အလွန်လျင်မြန်ပါတယ်၊ ဘင်္ဂဉာဏ် ရောက် တဲ့ အခါကျတော့ ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ဒြပ်လည်း မထင်တော့ ဘူး၊ အစဖြစ်ပေါ်မှုလည်း မထင်တော့ဘူး၊ လျင်မြန်စွာ ပျက် ပျက်သွားတဲ့ သဘောကိုသာ သိ သိသွားတယ်၊ ရှုသိရတဲ့ အာရုံ

ရော ရှုသိမှုရော ပျက် ပျက်သွားတာကို သိ သိသွားတယ်။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ကျတော့ ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားတဲ့ သဘောများကို အထူး ကြောင့်ကြမစိုက်ရတော့ဘဲ သိရုံသိရုံမျှ အလွန် သိမ်မွေ့စွာ သိ သိသွားနေတယ်။ အရိယမဂ် ခဏကျတော့ သင်္ခါရချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောကို သိမြင်သွားတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်ကိုလည်း စိစစ်မှု မထင်ရှားပေမယ့် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်လို့ ခေါ်ရတာပဲ။

(၃) ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင် ဆိုတာ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ သမ္မပ္ပဓာန်တို့နဲ့ အရတူပါပဲ။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အခိုက်အတန့်မှ စပြီး မယုတ်မလွန် အားထုတ်တဲ့အနေနဲ့ ထင်ရှားတတ်ပါတယ်။ ဒီဝီရိယက လျော့နေရင်လည်း အမှတ်အသိ မကောင်းဘူး၊ ကြောင့်ကြစိုက်လွန်းအားကြီးနေရင်လဲ အမှတ်အသိ မကောင်းဘူး၊ ညီမျှနေတဲ့ အခါမှ အမှတ်အသိက ကောင်းတယ်။ ဒါကြောင့် မယုတ်မလွန် ညီမျှတဲ့ဝီရိယကို ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

(၄) ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ နှစ်သိမ့်အားရမှု ဝမ်းမြောက်မှု သဘောပါပဲ။ ရှုမှတ်ခါစမှာတော့ ဝမ်းမြောက်ဖွယ် မရှိသေးလို့ ဒီပီတိက မဖြစ်သေးဘူး၊ ရှုမှတ်လို့ အတော်အတန် ကောင်းလာကတည်းက ပါမောဇ္ဇာခေါ်တဲ့ အနုစားပီတိကတော့ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ သူဖြစ်တဲ့အခါ ဖျိုးဖျိုးဖျင်းဖျင်းနဲ့ ကြက်သီးထလာတတ်တယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ဒီပီတိက အကြီး

အကျယ် ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ အရောင်အလင်း၊ သတိ၊ ဉာဏ် စသည်တို့ကပဲ ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်လာတဲ့အတွက် အလွန်အကဲ ဝမ်းမြောက်တော့တာပါပဲ။ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ပီတိဇရပ်တို့နဲ့ ပြည့်ပြီးတော့ တစ်မုံစိမုံ တငြိမ့်ငြိမ့်နဲ့ ဘယ်လိုကောင်းမှန်း မသိအောင် ကောင်းနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အလွန်အကဲ ဝမ်းမြောက်မှု ကိုလည်း နိုင်နင်းအောင် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီ ဝမ်းမြောက်မှုတွေ ပျောက်သွားသည့်တိုင်အောင် ရှုမှတ်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် အခိုက်မှာလည်း ရံခါ ဒီ ပီတိ ထင်ရှားဖြစ်တတ်ပါသေးတယ်။

တချို့က သူတို့နည်းအရ တရားအားထုတ်သူတွေမှာ ဒီလို ထူးခြားတဲ့ အရောင်အလင်း၊ ပီတိ၊ သုခစသည် မဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီလို ပီတိစသည်ဖြစ်ဖို့ မလိုဘူးလို့လည်း သူတို့တပည့်များအား အားပေးတဲ့အနေနဲ့ ဟောတတ်ကြတယ်။ အမှန်ကတော့ ဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်တဲ့အခါ အရောင်အလင်း၊ ပီတိ၊ သုခစသည်က လွန်လွန်ကဲကဲ ဖြစ်ရိုးဖြစ်တန်းပဲ။ အဲဒီလို မဖြစ်သေးရင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အစစ် မဖြစ်သေးဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်ရမှာပဲ။ ပြီးတော့ ဒီပီတိ-က ဗောဇ္ဈင်တရားပဲ။ တကယ်ပြည့်စုံရမည် ဗောဓိပက္ခိယတရားပဲ။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ်ခဏမှာလည်း ဒီပီတိ က ပါတာပဲ။

(၅) ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာက ကာယပဿဒ္ဓိ၊ စိတ္တပဿဒ္ဓိ ဆိုတဲ့ စေတသိက်တရား ၂-ပါးပဲ။ ကာယပဿဒ္ဓိ ဆိုတာ စိတ်

၏ ယှဉ်ဘက် စေတသိက်နာမ် တရားအပေါင်း၏ ငြိမ်းအေးခြင်း သဘောပဲ။ ကာယဆိုတာ ဒီနေရာမှာ စေတသိက် နာမ်အပေါင်းကို ဆိုတယ်။ ဒါပေမယ့် နာမ်အပေါင်း ငြိမ်းအေးမှု ဖြစ်ရင် ရုပ်ကိုယ်၏ ငြိမ်းအေးမှုလည်း ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ စိတ္တပဿဒ္ဓိ ဆိုတာကတော့ စိတ်၏ ငြိမ်းအေးမှုပါပဲ။ ဒီပဿဒ္ဓိ တရားက ကုသိုလ်စိတ်တိုင်းမှာ ပါပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သာမန် ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်တဲ့အခါ မထင်ရှားဘူး။ ဝိပဿနာစိတ်မှာတောင် ရှုခါစမှာ မထင်ရှားသေးဘူး။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်မှ ထင်ရှားတယ်။ စောစောပိုင်းက အမှတ်အသိကောင်းအောင် ကြောင့်ကြ စိုက်ရတဲ့အတွက် ကိုယ်စိတ်ပူပန် ပင်ပန်းလာခဲ့တာတွေဟာ ဒီ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်တော့ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ အမှတ်အသိတွေက ကောင်းနေတဲ့အတွက် ငြိမ်းအေးနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင်ပဲ။ ဒီငြိမ်းအေးမှု ပဿဒ္ဓိ-က သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်မှာလည်း ထင်ရှားတယ်။ အရိယမဂ်ခဏမှာလည်း သူက ပါတာပဲ။

ပဿဒ္ဓိဖြစ်ရင် ပဿဒ္ဓိနှင့် အတူတွဲပြီး ဖြစ်တဲ့ လဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မညတာ၊ ပါဂုညတာ၊ ဥဇုကတာ ဆိုတာတွေလဲ ဖြစ်တော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ခိုက်မှာ ကိုယ်ရော စိတ်ရော ပေါ့ပါးနေတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ကိုယ်က အောက်ကြမ်းပြင်ကို မထိဘဲ ကြွတက်နေတယ်လို့တောင် ထင်ရတတ်တယ်။ ဥဗ္ဗေဂါပီတိ အစွမ်းကြောင့် တကယ်လည်း ကြွတက်နေတတ်ပါတယ်။ ကိုယ်ရော စိတ်ရော နူးညံ့နေတယ်။ မူလက

အလွန်စိတ်ကြမ်းတဲ့ သူပေမယ့် အဲဒီအခါ စိတ်က နူးညံ့နေတယ်။ ကိုယ်ရော စိတ်ရော ခန့်ကျိန်းနေတယ်။ ရှုမှတ်ရန် ဝန်မလေးဘဲ ရှိနေတယ်။ ကိုယ်ရော စိတ်ရော လေ့ကျင့်သားရနေတယ်။ အရှိန်ကောင်းတဲ့ သဘောပါပဲ။ ကိုယ်ရော စိတ်ရော ဖြောင့်မတ်နေတယ်။ မူလက စိတ်ကောက်ကျစ်တဲ့သူ၊ အနိုင်ကျင့်တတ်တဲ့ သူပေမယ့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်နေတဲ့အခါ ဖြောင့်မတ်နေတယ်။ တစ်ခါက ယောဂီအမျိုးသမီးတစ်ယောက်က ဒီဉာဏ်ရောက်တော့ သူ့စိတ်ထူးခြားပုံကို ဒီလိုပြောတယ်။ “သူဟာ ရှေးက သူ့ခင်ပွန်း အပေါ်မှာ အနိုင်ကျင့်လာခဲ့တာတွေ ရှိခဲ့တယ်။ ဒီကနောက်တော့ အဲဒီလို မပြုတော့ပါဘူး”လို့ ပြောတယ်။

(၆) သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာက သမာဓိန္ဒြေနဲ့ အရတူပါပဲ။ ရှေးက အထပ်ထပ်ပြောခဲ့ပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီသမာဓိအကြောင်းကို ထပ်ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။

(၇) ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာကတော့ အသိခက်ပါတယ်။ ဥပေက္ခာဆိုတာ ဝေဒနာလည်း ရှိတယ်။ ဉာဏ်လည်း ရှိတယ်။ ဝီရိယလည်း ရှိတယ်။ သီးခြားစေတသိက်လည်း ရှိတယ်။ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဥပေက္ခာလို့ ဆိုတဲ့နေရာမှာ ဥပေက္ခာကတော့ မကောင်းမဆိုး အလယ်အလတ် ခံစားမှု ဝေဒနာပဲ။ ဝိပဿနပေက္ခာ၊ သင်္ခါရပေက္ခာလို့ ဆိုတဲ့ ဥပေက္ခာ ၂-ပါးကတော့ အညီအမျှ ရှုသိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ချည်းပါပဲ။ မယုတ်မလွန် အညီအမျှ အားထုတ်မှုဆိုတာကတော့ ဝီရိယဥပေက္ခာပဲ။ ဆဋ္ဌင်္ဂပေက္ခာ၊ ဗြဟ္မ

ဝိဟာရပေက္ခာတို့နှင့်တကွ ဒီဗောဇ္ဈင်ဥပေက္ခာ ဆိုတာကတော့ တတြမဇ္ဈတ္တတာဆိုတဲ့ သီးခြားစေတသိက်ပါပဲ။ ဈာနပေက္ခာ၊ ပါရိသုဒ္ဓါပေက္ခာ ဆိုတာတွေလည်း ဒီစေတသိက်ပါပဲ။ အနက်ကတော့ တတြ - ထိုထိုအရာ၌ + မဇ္ဈတ္တ-အလယ်အလတ် သဘောရှိသည် + တာ-အဖြစ် = တတြမဇ္ဈတ္တတာ-ထိုထိုအရာ၌ အလယ်အလတ် သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်တဲ့။ ယှဉ်ဘက် စိတ် စေတသိက်တွေကို မယုတ်မလွန် ညီမျှစေတဲ့ သဘောတရားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အလွန်ပင် အသိခက်ပါတယ်။ စာပေကျမ်းဂန် တတ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း ဒီစေတသိက်ကို ကျမ်းဂန်သဘော အရ လောက်ပဲ သိနားလည်ကြပါတယ်။ ကိုယ်တွေအားဖြင့် ထင်ရှား သိဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ သတိပဋ္ဌာန် ရှုမှတ်နည်းအရ တကယ် အားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စသည်ကို ရောက်တဲ့အခါ ဒီဥပေက္ခာအကြောင်းကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် တွေ့ရပါတယ်။

တွေ့ရပုံကတော့ ယုံကြည်မှုအားကြီးပြီး စူးစမ်းဆင်ခြင်မှု အားနည်းသူဟာ မှုမှန်တဲ့ တရားနည်းလမ်းကို မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ဘဲ ယုံကြည်နေသောကြောင့် တရားနည်းလမ်းမှန်ဖြင့် အားထုတ်ခွင့် မရဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ စူးစမ်းဆင်ခြင်မှု အားကြီးပြီး ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါ အားနည်းတဲ့သူဟာ တရားနည်းလမ်းမှန်ကို လည်း မယုံကြည်သောကြောင့် တရားနည်းလမ်းမှန်ဖြင့် အားမထုတ်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ အားထုတ်ရင်လည်း ဆင်ခြင်မှုများ

နေတဲ့အတွက် ဒီသမာဓိမျှပင် ကောင်းစွာ မဖြစ်သောကြောင့်
ဝိပဿနာဉာဏ်များ မဖြစ်ဘဲ မတိုးဟက်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်၊
ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါ အားကြီးသောသူမှာလည်း အားထုတ်သောအခါ
ထူးထူးခြားခြား အနည်းငယ်မျှ တွေ့ရရုံဖြင့်ပင် အားရကျေနပ်နေ
သောကြောင့် ရှေ့သို့ မတိုးတက်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။

ရှုမှတ်စရာ အာရုံတစ်ခုတည်းကိုသာ ရှုမှတ်၍ သမာဓိအား
များပြီး ဝီရိယ အားနည်းနေသောအခါ ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိမှု ဝင်
လာသောကြောင့် မတိုးတက်ဘဲ ရှိတတ်တယ်၊ သမာဓိနှင့်ဉာဏ်
အားမရှိသေးမီမှာ ပေါ်လာသမျှ အာရုံအများကို လိုက်၍ရှုနေ
လျှင် ဝီရိယက အားကောင်း၍ သမာဓိက အားနည်းနေတတ်
တယ်၊ အချိန်များစွာ စင်္ကြံလျှောက်၍ ရှုမှတ်နေလျှင်လည်း ဝီရိယ
က အားကောင်းပြီး သမာဓိက အားနည်းနေတတ်တယ်၊ ရှုမှတ်မိ
ရန် ကြောင့်ကြစိုက်မှု များလွန်းနေလျှင်လည်း ဝီရိယက အားကြီး
ပြီး သမာဓိက အားနည်းနေတတ်တယ်၊ အဲဒီလို ဝီရိယကအားကြီး
ပြီး သမာဓိက အားနည်းနေတဲ့အခါလည်း မတိုးတက်ဘဲ ရှိနေ
တတ်တယ်။

ဒါကြောင့် အားထုတ်ခါစမှ စပြီး သမာဓိနှင့် ဝီရိယညီမျှ
စေရန် ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းမှုနှင့် ပိန်မှု ဒီ ၂-ခုကစပြီး ရှုမှတ်
စေပါတယ်၊ ရှုမှတ်စရာ တစ်ခုတည်း မဟုတ်တဲ့အတွက် သမာဓိ
အားလည်း မများနိုင်ဘူး၊ ၃-ခု၊ ၄-ခု စသည်ဖြင့် အာရုံ မများ
သောကြောင့် ကြောင့်ကြစိုက်မှု ဝီရိယအားလည်း မများနိုင်ဘူး၊

သမာဓိနှင့် ဝီရိယ ညီမျှနေတတ်ပါတယ်။ ကျန်းမာရေးလည်း မပျက်စေရန် တစ်နာရီခန့် ထိုင်၍ ရှုမှတ်ခြင်း၊ တစ်နာရီခန့် စကြို လျှောက်၍ ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်လည်း ဣရိယာပုထ် ပြောင်းလဲ၍ ရှုမှတ်စေပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်လည်း သမာဓိနှင့် ဝီရိယ ညီမျှတတ်ပါတယ်။ သဒ္ဓါနှင့် ပညာ ညီမျှစေရန်အတွက်ကတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက သင့်လျော်တဲ့ တရားကို ဟောပြောပေးပါတယ်။

အဲဒီလို ပြုပြင်ပေး၍ သဒ္ဓါနှင့် ပညာ၊ သမာဓိနှင့် ဝီရိယ တို့ ညီမျှနေတဲ့အခါမှာ ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်များ တိုးတက်ပြီး ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒါ သဒ္ဓါအစရှိသော ဣန္ဒြေများ ညီမျှနေတဲ့အခါ အထူးလည်း ကြောင့်ကြမစိုက်ရ၊ ကြောင့်ကြစိုက်မှုလည်း လုံးဝမကင်းဘဲ အမှတ်အသိကောင်းနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်နေတဲ့အခါ၊ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဖြစ်နေတဲ့အခါများမှာ ဒီညီမျှတဲ့ သဘောကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ နွား ၂-ကောင်က ညီတူသွားနေတဲ့အခါ လှည်းမောင်းသမားက ဘာမျှကြောင့်ကြ မစိုက်ရဘဲ မှေးပြီး လိုက်နေရသလိုပင် ဣန္ဒြေငါးပါးညီမျှပြီး အမှတ်ကောင်းနေတဲ့ အခါမှာ ယောဂီက ဘာမျှ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ လျစ်လျူရှုပြီး လိုက်နေရတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ ဒီဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်၏ (သမဝါဟိတလက္ခဏာ) ယှဉ်ဘက်တရားတွေကို ညီမျှစေတဲ့သဘော လက္ခဏာကို ထင်ရှားတွေ့ရပါတယ်။ ဒီဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင် ပြည့်စုံမှတစ်ဉာဏ်က တစ်ဉာဏ်သို့ တိုးတက် တိုးတက်သွားနိုင်တယ်။

အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စသည်ကို ရောက်မှူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ထင်ရှားတွေ့ရ သိရပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဗောဇ္ဈင် (ရ) ပါးထဲမှာ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် ဆိုတာကတော့ အမှတ်အသိ အထူးကောင်းတဲ့ အခါမှာသာ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်တတ်တယ်။ ကျန်တဲ့ဗောဇ္ဈင် (၆)ပါးကတော့ အမှတ်ကောင်းနေတဲ့အခါ မှတ်ချက်တိုင်းမှာ အားလုံးပါဝင်လျက် ရှိကြတာချည်းပါပဲ။ အရိယမဂ်လေးပါး ခဏမှာလည်း စတုက္ကနည်းအရ ပဌမ, ဒုတိယဈာန်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲမဂ်မှာ ဆိုရင် (ရ)ပါးလုံး ပါဝင်ပါတယ်။ တတိယ, စတုတ္ထဈာန်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲမဂ်မှာတော့ ပီတိ မပါဘူး။ အရဟတ္တမဂ်ရောက်တဲ့အခါ အဲဒီ ဗောဇ္ဈင် (ရ)ပါးကို ပွားစေခြင်းကိစ္စ လုံးဝ ပြီးစီးပြည့်စုံသွားပါတယ်။

ဒါကြောင့် “သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ခုနစ်ပါးသော ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ ဘာဝိတာ-ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်”လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက လျှောက်ကြားတာပါပဲ။

တစ်ချိန်က အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ ရဟန်းတော်များအား ဗောဇ္ဈင် (ရ)ပါးကို နိုင်နင်းစွာ လေ့လာပွားများထားကြောင်း ဒီလို ထုတ်ဖော်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဗောဇ္ဈင် (ရ)ပါးထဲက အလိုရှိရာ ဗောဇ္ဈင်ဖြင့် နံနက်ပိုင်း ကာလပတ်လုံးလည်း ပွားစေလျက် နေနိုင်တယ်။ နေ့လယ်ပိုင်း ကာလပတ်လုံးလည်း ပွားစေလျက် နေနိုင်တယ်။ ညနေပိုင်းကာလ

ပတ်လုံးလည်း ပွားစေလျက် နေနိုင်တယ်။ သတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်စေရန် နှလုံးသွင်းလိုက်ရင် အတိုင်းမသိ ပြန့်ကျယ်သော သတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်တယ်။ ကောင်းစွာ အားထုတ်ထားပြီး ဖြစ်တယ်လို့လည်း သိတယ်။ တည်နေရင်လည်း သိတယ်။ အကယ်၍ လျော့ကျပျက်စီးသွားရင်လည်း ဘာကြောင့်ဆိုတာကို သိတယ်။ (ထို့အတူပင် ကျန်သော ဗောဇ္ဈင် ၆-ပါးကိုလည်း နိုင်နင်းကြောင်း အသီးအသီး ထုတ်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်)။

ဥပမာအားဖြင့် မင်းဖြစ်စေ၊ အမတ်ကြီးဖြစ်စေ အဝတ်သေတ္တာထဲက အလိုရှိရာ ဝတ်စုံကို ထုတ်ပြီး နံနက်ပိုင်း ကာလပတ်လုံးလည်း ဝတ်ဆင်နိုင်သလို၊ နေ့လယ်ပိုင်းကာလ ညနေပိုင်း ကာလပတ်လုံးလည်း အလိုရှိရာ အဝတ်စုံကို ထုတ်ယူပြီး ဝတ်ဆင်နိုင်သလိုပင် ဖြစ်တယ်လို့လဲ ပြဆိုပါတယ်။

အဲဒီမှာ ဆိုလိုရင်းကတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို အပြည့်အစုံပွားထားပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် အလိုရှိတဲ့ ဗောဇ္ဈင်ကို အချိန်မရွေး ပွားစေနိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုရင်းပါပဲ။ အဲဒီမှာ သတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်စေ စသည်ဖြင့် စိတ်ညွတ်ပေးတာဟာ ဝေါဟာရအမည်မျှပါပဲ။ ဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ ဝိပဿနာရှုခိုက် ဆိုရင် သတိပြဓာန်းတဲ့ ဝိပဿနာဗောဇ္ဈင်တွေ ဖြစ်နေကျအတိုင်း ဖြစ်တာပါပဲ။ ဖလသမာပတ် ဝင်စားခိုက်မှာလည်း နည်းတူပါပဲ။ အရှင်သာရိပုတ္တရာကတော့ ဖိုလ်ဝင်စားခိုက်ကို ရည်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူကြောင်း အဋ္ဌကုဏ္ဍာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေဟာ ရောဂါဝေဒနာကို လည်း ပျောက်စေနိုင်ပါတယ်။ တစ်ချိန်က အရှင်မဟာကဿပ မကျန်းမာတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ဗောဇ္ဈင် (ရ)ပါးကို ဟောတော်မူတယ်။ တရားနာနေရင်း ရှေးက ဖြစ်ဖူးခဲ့တဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားများ ဖြစ်ပွားလာတဲ့အတွက် ရောဂါပျောက်သွားတယ်။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မကျန်းမာတဲ့အခါလည်း မြတ်စွာဘုရားက နည်းတူပင် ဟောတော်မူတယ်။ ရောဂါပျောက်သွားတယ်။ မြတ်စွာဘုရား မကျန်းမာတော်မူတဲ့အခါလည်း အရှင်စုန္ဒ ရွတ်ဆိုဟောကြားတဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားကို နာယူတော်မူပြီး ရောဂါ ပျောက်သွားတယ်။ ဝေဠုဝရွာ၌ ဝါကပ်စဉ်က မြတ်စွာဘုရားမှာ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံလောက်အောင် ရောဂါအကြီးအကျယ် ကပ်ရောက်တဲ့အခါ ဝိပဿနာ အကျယ်ရှုပွားပြီး ရောဂါပျောက်သွားတယ် ဆိုတာလည်း ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေကြောင့်ပဲလို့ မှတ်ယူရတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီဗောဇ္ဈင် (ရ)ပါး တရားမြတ်တွေဟာ မိမိတို့၏ သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပွားစေနိုင်မယ်ဆိုရင် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာလုံးမှာ အလွန်အကျိုးများတဲ့ တရားမြတ်တွေပါပဲ။ ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ပွားစေတယ်ဆိုတာလည်း မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်မှာ ပြထားတဲ့ နည်းအတိုင်း ပွားစေရတာပါပဲ။ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မ ဆိုတဲ့ အာရုံ ၄-ပါးထဲက တစ်ပါးတစ်ပါးကို ရှုမှတ်ပြီး ပွားစေရတာပါပဲ။ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပိုင်းထဲမှာ ဗောဇ္ဈင် (ရ)ပါးကို ရှုပွားစေပုံအပိုင်းလည်း ပါရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စ-စချင်းတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားက မရှိ

သေးတဲ့အတွက် ဗောဇ္ဈင်ကို စပြီး ရှုလို့တော့ မဖြစ်ပေဘူး၊ တစ်ခြား ရုပ်နာမ်တစ်ခုခုက စပြီး ရှုဖို့ပါပဲ၊ အဲဒီလို စပြီး ရှုကတည်းက အနုစားအားဖြင့် သတိသမ္ဘောဇ္ဈင် စသည် ဖြစ်လာပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါမှစပြီး ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကိုလည်း ရှုပြီး ပွားစေနိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် လိုရင်းကတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပွားဖို့က လိုရင်းဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မဟုတ်တဲ့ အခြားရုပ်နာမ်တွေကို ရှုပြီးတော့လည်း ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို ပွားစေနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ပွားစေပြီးတော့ အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့အခါ အဲဒီဗောဇ္ဈင်ကို ပွားစေမှုပြီးစီးပြည့်စုံတော့တာပါပဲ၊ အဲဒါက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အဋ္ဌမခွန်အားပါပဲ။

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်၌ ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်တဲ့ ဒီအပိုင်းမှာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ အစရှိသော (၁၁)ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုအပ်ကြောင်း၊ အဲဒီလို ရှုတဲ့အတွက် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရနှင့် သတိသမ္ဗုဒ္ဓိ ယှဉ်ခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးအာနိသင်များကို ရကြောင်း ဟောပြီးတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ခွန်အား (၁၀)ပါးထဲက သမ္ဗုပ္ပဓာန်ကို ပွားစေမှု ပြည့်စုံကြောင်း အစရှိတဲ့ ခွန်အား (၅)ပါးကို ဟောခဲ့တယ်၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေမှုပြည့်စုံခြင်း ဆိုတဲ့ ခွန်အားတစ်ပါးသာ ကျန်တော့တယ်။

(၁၀) ရဟန္တာ၏ ဒသမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ အဋ္ဌကိဏော-အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိသော၊ အရိယော မဂ္ဂေါ-အရိယမဂ်ကို၊ ဘာဝိတော-ပွားစေအပ်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတော-လိုလေသေး မရှိ အပြည့်အစုံကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါသည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ဤအရိယမဂ်ကို ပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ဒီဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ အာသဝါ မေ ဒီဏာတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

အရိယမဂ်ဆိုတာ (အရိယော-အပြစ်ကင်း၍ စင်ကြယ်မြင့်မြတ်သော + မဂ္ဂေါ-လမ်း=အရိယမဂ္ဂ-အရိယမဂ်-အပြစ် ကင်း၍) စင်ကြယ်မြင့်မြတ်သော အကျင့်လမ်းပါပဲ။ လောကမှာ မဂ္ဂ-လမ်းဆိုတာ အမျိုးမျိုး ရှိတယ်။ ကုန်းလမ်း၊ ရေလမ်း၊ လေ

လမ်း၊ မြို့သွားတဲ့လမ်း၊ ရွာသွားတဲ့လမ်း၊ တောသွားတဲ့လမ်း၊
 ဈေးသွားတဲ့လမ်း၊ ရုံးသွားတဲ့လမ်း၊ ကျောင်းသွားတဲ့လမ်း၊ စေတီ
 တော်တွေ သွားတဲ့လမ်း စသည်တွေပေါ့။ တရားဒေသနာတော်
 မှာတော့ ဂတိငါးပါးသွားတဲ့လမ်း၊ ဂတိလွတ်ရာ သွားတဲ့လမ်း
 စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ လမ်းတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဂတိငါးပါး
 သွားတဲ့လမ်းဆိုတာ (၁) ငရဲသို့ သွားတဲ့လမ်း၊ (၂) တိရစ္ဆာန်ဘဝ
 သို့ သွားတဲ့လမ်း၊ (၃) ပြိတ္တာဘဝသို့ သွားတဲ့လမ်း၊ ဒီလမ်း သုံး
 သွယ်ကတော့ သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်းစတဲ့ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်
 လမ်းပါပဲ။ (၄) လူ့ဘဝသို့ သွားတဲ့လမ်း၊ (၅) နတ်ဘဝသို့ သွား
 တဲ့လမ်း၊ ဒီလမ်းနှစ်သွယ်ကတော့ ဒါန၊ သီလ၊ သမထ ဘာဝနာ
 ကုသိုလ် သုစရိုက်လမ်းပါပဲ။ ဂတိလွတ်ရာ သွားတဲ့လမ်းဆိုတာ
 ကတော့ နိဗ္ဗာန်ရောက်စေတတ်တဲ့ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပါပဲ။ ဒီ
 လမ်းကို ပါဠိဘာသာဖြင့် နိဗ္ဗာနဂါမိမဂ္ဂ၊ အမတဂါမိမဂ္ဂ စသည်
 ဖြင့် ပြဆိုထားပါတယ်။ ယခု ပြောနေတဲ့ အရိယမဂ်ပါပဲ။

ဒီအရိယမဂ်ကို ရဟန္တာမှာ လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံပွား
 စေပြီး ဖြစ်နေပါတယ်တဲ့။ ဒီအရိယမဂ်လမ်းကို ဘယ်အခါကစပြီး
 ပွားစေရသလဲဆိုတော့၊ ပုထုဇဉ်ဘဝကတည်းက စပြီး ပွားစေခဲ့ရ
 တယ်။ ဘယ်လိုပွားစေရသလဲဆိုတော့ ပွားစေပုံကို ရှေ့ပိုင်းများ
 ကလည်း ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ဒီနေရာမှာ သုတမယဉာဏ်
 ထပ်ပြီး ပွားရအောင် အကျဉ်းချုပ်တော့ ပြဆိုပါဦးမယ်။ ရှေးဦး
 စွာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး သရုပ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာ မြင်ခြင်း၊
- (၂) သမ္မာသင်္ကပ္ပ-မှန်စွာ ကြံခြင်း၊
- (၃) သမ္မာဝါစာ-မှန်စွာ ပြောခြင်း၊
- (၄) သမ္မာကမ္မန္တ-မှန်စွာ ပြုခြင်း၊
- (၅) သမ္မာအာဇီဝ-မှန်စွာ အသက်မွေးခြင်း၊
- (၆) သမ္မာဝါယာမ-မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်း၊
- (၇) သမ္မာသတိ-မှန်စွာ အမှတ်ရခြင်း၊
- (၈) သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာ စူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်း၊

အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ၅-ပါး၊ ၆-ပါးရှိတယ်။

- (၁) ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊
- (၂) ဈာန သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊
- (၃) ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊
- (၄) မဂ္ဂ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊
- (၅) ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဒီငါးပါးထဲမှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုပါ ထည့်ယူလျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၆-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ၆-ပါးထဲက ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ဖိုလ်လေးပါး၌ ပါတဲ့ ဉာဏ်ပညာပါပဲ။ အဲဒီ ဖိုလ်ဉာဏ်အတွက်တော့ အထူးအားထုတ်ဖို့ မလိုပါဘူး။ မဂ်လေးပါး၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့အတွက် မဂ်လေးပါး ဖြစ်ရင် မဂ်ရဲ့အခြားမဲ့မှာ သူ့အလိုလို ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာကလည်း အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်

ပြီးတဲ့နောက် အဲဒီ မင်္ဂလာသေသည်ကို ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ ဉာဏ် ဖြစ်ကြောင်းကို သီလဝန္တတရားစာအုပ် ပဉ္စမပိုင်း (နာ ၂၄၂-၃)မှာ ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဒီပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် အတွက်လည်း အထူးအားထုတ်စရာ မလိုပါဘူး။

ဖြစ်ပွားစေဖို့ လိုရင်းပဓာနကတော့ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာက သူ့သက်သက်ကို စပြီး ဖြစ်အောင် အားထုတ်လို့ မဖြစ်ဘူး။ ဒီအရိယမင်္ဂ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖြစ်စေလိုလျှင် ပုဗ္ဗဘာဂမင်္ဂ-ရှေ့သွားမင်္ဂဆိုတဲ့ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို စပြီး ဖြစ်ပွားစေရတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာမင်္ဂက ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါ ကျမှ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိခေါ်တဲ့ အရိယမင်္ဂဉာဏ်က ဖြစ်ပေါ်လာတာ။ အဲဒီဝိပဿနာမင်္ဂကို ဖြစ်ပွားစေရာမှာလည်း အခြေခံ ပြည့်စုံဖို့က လိုသေးတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အရင်းခံပြီး သီလစင်ကြယ်ဖို့၊ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်တဲ့ သမာဓိ ပြည့်စုံဖို့ပါပဲ။

ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ကံနှင့်ကံ၏ အကျိုးရှိတယ် လို့ ယုံကြည်ပြီးဖြစ်တဲ့ အသိဉာဏ်ပါပဲ။ ဒီဉာဏ်ကတော့ ဗုဒ္ဓ သာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက် အထူးအားထုတ်စရာ မလိုပါဘူး။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက ပြည့်စုံလာခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပြည့်စုံမှ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေကို အပြည့်အစုံ ပြုလုပ်နိုင်ကြတယ်။ ပေးလှူစဉ်မှာလည်း ဒီကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိပါတာပဲ။ သီလကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးစဉ်မှာလည်း

ဒီကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါတာပဲ၊ ဘာဝနာကို ပွားစေရာမှာ လည်း အခြေခံအဖြစ်ဖြင့် ဒီကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါတာပဲ၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ရူပါဝစရဈာန်ကုသိုလ်ကံ၊ အရူပါဝစရဈာန် ကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့် ရူပဗြဟ္မာဘုံ၊ အရူပဗြဟ္မာဘုံများ၌ ဖြစ်နိုင် တယ် ဆိုတာကို ယုံကြည်ပါမှ သမထဘာဝနာကို အားထုတ် နိုင်တယ်၊ ဝိပဿနာရှုရင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်တယ်လို့ ယုံ ကြည်ပါမှ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်ရင် သီလ ဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံရမယ် ဆိုတာကတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါ ဘူး၊ ဝိပဿနာအရာမှာလည်း နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိစသော ပညာဝိသုဒ္ဓိငါးပါးဟာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဆိုတဲ့ သမာဓိ ပြည့်စုံမှ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကလည်း သုတရှိသူတွေမှာ ထင်ရှားပါ တယ်၊ ဒါကြောင့် သီလကလည်း ဘာဝနာအလုပ် အားမထုတ် မိကတည်းက ပြည့်စုံရမယ်၊ စောစောက မပြည့်စုံတောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဝင်ခါနီးမှာ သီလဆောက်တည်ပြီး ပြည့်စုံစေရမယ်၊ ရဟန်းများမှာတော့ ဒေသနာကံ၊ ဝုဋ္ဌာနကံဖြင့် သီလကို စင် ကြယ်စေရမယ်၊ အဲဒီလို သီလစင်ကြယ် ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ တတ် နိုင်လို့ရှိရင် ဈာန်သမာဓိကို ရအောင် သမထဘာဝနာ တစ်ပါးပါး အားထုတ်ရမယ်၊ ဈာန်ထိအောင် အားမထုတ်နိုင်ရင် ဥပစာရ သမာဓိရအောင် အားထုတ်ရမယ်၊ သမထဘာဝနာကို သီးသန့် အားမထုတ်နိုင်ရင် သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်အရ ဣရိယာပုထ်

ရုပ်, ဓာတ်လေးပါးရုပ် စသည်ကို ရှုတဲ့ဝိပဿနာကို ပွားစေပြီး တော့ ဥပစာရသမာဓိနှင့် တူညီတဲ့ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိကို ရစေရမယ်။ အဲဒီ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ, သီလ, သမာဓိတွေ ဟာ ဝိပဿနာ၏ အခြေခံမဂ္ဂင် မူလမဂ္ဂင်တွေပါပဲ။

အဲဒီအခြေခံမဂ္ဂင်များ ပြည့်စုံတဲ့အခါ ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ် ခိုက်ရုပ်နာမ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ဝိပဿနာ သမ္မာ ဒိဋ္ဌိကို ပွားစေရမယ်။ ရှုပုံ ပွားစေပုံတွေကိုတော့ ရှေ့ပိုင်းများမှာ အကျယ်ပြောခဲ့ပါပြီ။ အထူးအားဖြင့် ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး (နာ ၁၄၆နှင့် ၁၇၆ စသည်) စာအုပ်မှာ ပြဆိုထားပြီး ရှိနေပါ တယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်တော့ ရုပ်ကို ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရှုသိရတဲ့ အာရုံက တခြား + ရှုသိတဲ့ စိတ်နာမ်က တခြား ခွဲခြားပြီး သိ တယ်။ အဲဒီလို သိတာဟာ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမ ရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ခေါ်တဲ့ ပဌမအခြေခံ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ အဲဒီ ကနောက် ရှုမှတ်နေရင်း အကြောင်းနှင့် အကျိုးကို ပိုင်းခြားသိ တယ်။ အဲဒါက အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းသိမြင်တဲ့ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ခေါ်တဲ့ ဒုတိယ အခြေခံ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။

အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်နေရင်း ရှုမှတ်ရတဲ့ အာရုံ၏ အစဖြစ် ပေါ်ပုံနှင့် အဆုံးပျောက်ကွယ်သွားပုံများကို တွေ့ရတဲ့အတွက် “မမြဲတဲ့ တရားတွေပဲ၊ မမြဲဘူးဆိုတာ တကယ် ဟုတ်တာပဲ” စသည်ဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်။ အဲဒါက ဝိပဿနာဉာဏ် (၁၀)ပါးထဲမှာ သမ္မသနဉာဏ်ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ အဲဒီ

ကနောက် အလွန်လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာတွေကို သိမြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ရှုသိရတဲ့ အာရုံနဲ့ ရှုသိမှုပါ ပျက်ပျက်သွားတာကို သိမြင်တဲ့ ဘင်္ဂဉာဏ်အစရှိသော ဝိပဿနာ ဉာဏ်တွေဟာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်ကြပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ သင်္ခါရအာရုံတွေကို အထူးကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ အညီအမျှ ရှုသိနိုင်တဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အထူး သွက်လက် လျင်မြန်တဲ့ အသိဉာဏ်အထူးတွေ နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ် စသည် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ အဖြစ်အပျက် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲသို့ အသိဉာဏ်က ရောက်သွားပါတယ်။

အဲဒီမှာ အထူးသွက်လက်လျင်မြန်တဲ့ အသိဉာဏ်အထူးတွေ ဆိုတာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီခေါ်တဲ့ ခေါင်ထိပ်ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပဲ။ ဒီထိအောင် ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိတွေပါပဲ။ ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်သွားတဲ့ အသိဉာဏ်ကတော့ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ ဒီမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိက ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် နောက်ဆုံးမှ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဧကတ္တနည်းအရ ပြောရမယ်ဆိုရင် ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီထဲမှာပါဝင်တဲ့ အနုလောမဉာဏ်ကပဲ နိဗ္ဗာန်အာရုံကို မျက်မှောက်ပြုပြီး ဖြစ်လာတယ်လို့တောင် ပြောနိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင်၊ မဂ်စိတ်မဂ်ဉာဏ်ဆိုတာဟာ တခြားက ကျလာတာ မဟုတ်ဘူး။ ရှေးစိတ်များ ရှေးဉာဏ်များမှ ဖြစ်လာတဲ့ သဘောဖြစ်သောကြောင့်ပါပဲ။ ဒီလို အရိယမဂ်၏ ရှေ့သွား ဖြစ်သောကြောင့် ဝိပဿနာကို ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီ

ဝိပဿနာမဂ်၏ အခြေခံဖြစ်တဲ့ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သီလမဂ္ဂင်သမာဓိမဂ္ဂင်တို့ကိုတော့ မူလမဂ္ဂင်လို့ခေါ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဖြစ်စဉ်ကို တိုတိုနဲ့မှတ်ရအောင် ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်များစီထားတယ်။

(၁) မူလပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝမဂ္ဂင်မြတ်။

(၂) ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင်နိဗ္ဗာန်ဓာတ်။

ယခုဘဝတွင် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ချင်လို့ရှိရင် ရှေးဦးစွာ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပြည့်စုံရမယ်။ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီး သီလစင်ကြယ်ရမယ်။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအရ နိဝရဏကင်းစေနိုင်တဲ့ သမာဓိတစ်ပါးပါးနှင့် ပြည့်စုံရမယ်။ အဲဒါတွေဟာ အခြေခံ မူလမဂ္ဂင်တွေပါပဲ။ အဲဒီကနောက် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မှစ၍ အနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်တွေကို ပြည့်စုံစေရမယ်။ ဝိပဿနာမဂ်က အနုလောမဉာဏ်ရောက်ရင်တော့ အဲဒီဉာဏ်နှင့် တဆက်တည်း ဂေါတြဘူဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဆိုတာတွေဟာ ဝိပဿနာ၏ အဟုန်အရှိန်ဖြင့် ဖြစ်သွားတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် မူလမဂ္ဂင်ကို အခြေခံပြုပြီးတော့ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လို့ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ်ကို ဖြစ်ပွားစေလို့ ရှိရင် ဒီမဂ္ဂင်တရားအပေါင်းက နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ အငြိမ်းဓာတ်ထဲသို့ ပြေးဝင်ဆိုက်ရောက်သွားတယ် ဆိုတာကို “ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင်နိဗ္ဗာန်ဓာတ်”လို့ ဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီမှာ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရင် သူ၏ တွဲဘက်ဖြစ်တဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပစသည်တို့လည်း ပါဝင်ပြီး ဖြစ်ကြတာပါပဲ။ ပါဝင်ပုံကတော့ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်၌ ရှုမှတ်၍ မမြဲဟုသိလျှင် မမြဲတဲ့အခြင်းအရာဖြင့် အာရုံဆီသို့ညွှတ်စေတာက သမ္မာသင်္ကပ္ပပဲ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ-ပုဒ်ကို မှန်စွာကြံခြင်းလို့ အနက်ပြန်ရပေမယ့် ဝိပဿနာရှုခိုက်မှာတော့ တမင်ကြံပြီး ရှုရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ နိဗ္ဗာန်သိတဲ့ မဂ်ခဏမှာ နိဗ္ဗာန်ဆီသို့ ညွှတ်စေတာကိုပင် သမ္မာသင်္ကပ္ပ-မှန်စွာကြံခြင်းလို့ ဆိုရတာလိုပါပဲ။ အဲဒီ သမ္မာသင်္ကပ္ပနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပညာက္ခန္ဓာခေါ်တယ်။ မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရှုမှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာက သမ္မာဝါယာမပဲ။ အမှတ်ရတာက သမ္မာသတိပဲ။ ရှုမိတဲ့အာရုံမှာ အခိုက်အတန့်မျှ ကပ်လျက်ကပ်လျက် တည်တည်သွားတာက ဝိပဿနာခဏိက သမ္မာသမာဓိပဲ။ ဝိပဿနာ ရှုခိုက် ရှုခိုက် ခဏမှာ ဒီသမာဓိက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီသမာဓိက အားမကောင်းရင် ထက်သန်တဲ့ ဝိပဿနာညာဏ် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီခဏိက သမာဓိနှင့်တကွ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ ဆိုတဲ့ ဒီမဂ္ဂင်သုံးပါးက ဝိပဿနာ၏ အကူအညီ သမာဓိခန္ဓာပဲ။

သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်တွေကတော့ ဝိပဿနာအလုပ် အားမထုတ်မီကတည်းက ပြည့်စုံလာခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ ဝိပဿနာရှုနေဆဲမှာလည်း အဲဒီသီလက ပြည့်စုံမြဲ ပြည့်စုံနေပါတယ်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုရင် ရှုတိုင်းရှုတိုင်း

အနိစ္စစသော အခြင်းအရာဖြင့် သိရတဲ့ အာရုံမှာ မြဲတယ်စသည် ဖြင့် ထင်မှတ်ပြီးတော့ မိစ္ဆာဝါစာ၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တ၊ မိစ္ဆာအာဇီဝ ဖြစ် နိုင်ခွင့် မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီလို မိစ္ဆာဝါစာစသည် မဖြစ်နိုင်တာ ဟာ သမ္မာဝါစာကိစ္စ စသည် ပြီးစီးတဲ့ သဘောပဲ။ ဒါကြောင့် သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးလည်း ဝိပဿနာရှုခိုက်မှာ ပြည့်စုံတယ်လို့ ဆိုရ ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သမ္မာ သင်္ကပ္ပ အစရှိသော ကျန်တဲ့မဂ္ဂင် ခုနစ်ပါးလည်း ပါဝင်ပါ တယ်။ အဲဒီလို ပါဝင်တဲ့အတွက် “မြင်တယ်၊ ကြားတယ်” စသည် ဖြင့် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ရှစ်ပါး ကို ပွားစေသည် မည်ပါတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ်က ရင့်သန် ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သောတာပတ္တိမဂ် ဆိုတဲ့ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်တယ်။ သောတာပတ္တိဖိုလ်နှင့်တကွ ရှေးက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များလည်း ဖြစ် သွားတယ်။

အဲဒီလို သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီး သောတာပန်ဖြစ် တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က တဖန် သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသော ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွား စေပြန်လျှင် သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သကဒါဂါမိ ဖြစ် တယ်။ သကဒါဂါမိက ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေပြန်လျှင် အနာဂါ မိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီး အနာဂါမိ ဖြစ်တယ်။ အနာဂါမိက ဝိပဿနာ မဂ်ကို ပွားစေပြန်လျှင် အရဟတ္တမဂ်လို့ ခေါ်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစ

ရှိသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အပြည့်အစုံ ဖြစ်ပွားသွားတယ်။ အဲဒီ အရဟတ္တ မဂ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်တကွ ဘဒ္ဒဝေက္ခဏာဉာဏ် များလည်း ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ရာမှာ အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့ အခါ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေမှု လုံးဝ ပြည့်စုံသွားတယ်။ အဲဒီလို ပြည့်စုံပုံကို ရည်ပြီးတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက-

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ-တစ်ပါး သော ခွန်အားကား၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်း သည်၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ အရိယော မဂ္ဂေါ-အရိယ မဂ်ကို၊ ဘာဝိတော-ပွားစေအပ်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတော-လိုလေ သေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပါသည် အရှင်ဘုရား စသည်ဖြင့် လျှောက်ကြားပါတယ်။

အဲဒီလို အပြည့်အစုံ ပွားစေပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် ရဟန္တာဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ဖြစ်စေ၊ အရိယဖိုလ် အင်္ဂါများဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်ကို ဖြစ်စေ အလိုရှိသောအခါ အလိုရှိတိုင်း ဖြစ်ပွားစေနိုင်တယ်လို့ မှတ်ယူရပါတယ်။ သို့ပေ မယ့် သတတဝိဟာရီ မဟုတ်ရင်တော့ ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့ သတတဝိဟာရီသာမဏေ ဆရာရဟန္တာအရှင်လို ဖလသမာပတ် မဝင်စားနိုင်တဲ့အခါလည်း ရှိသေးတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို မဝင်စားနိုင်တဲ့ ရဟန္တာကတော့ အလွန်ပင် နည်းပါ လိမ့်မယ်။

ဒါလောက်ဆိုရင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ခွန်အား (၁၀)ပါး အကြောင်းကို နားလည်လောက်ပါပြီ။ ယခု ပြောဖို့ လိုသေးတာကတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က အာသဝေါကုန်ကြောင်း ဝန်ခံရာမှာ “ဒီဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါကိလေသာတွေ ကုန်ပြီ”ဟု ဝန်ခံတယ်လို့ ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း တဲ့တိုးပဲ ပြောဆိုပြီး ဝန်ခံကြပါသလားလို့ မေးစရာ အချက်ကို ရှင်လင်းပြောဖို့ ပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ ဆက္ကနိပါတ် (နှာ-၃၁၅)မှ ခေမကသုတ်ကို ရှေးဦးစွာ ထုတ်ပြရမယ်။

ခေမကသုတ်

မြတ်စွာဘုရားရှင် သာဝတ္ထိမြို့ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှာ သီတင်းသုံးနေစဉ်အခါက အရှင်ခေမနှင့် အရှင်သုမနတို့ဟာ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး ထိုင်နေကြပါတယ်။ အဲဒီလို ထိုင်နေပြီးတော့ အရှင်ခေမက မြတ်စွာဘုရားအား ဒီလို လျှောက်ပါသတဲ့။

မြတ်စွာဘုရား၊ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ “ငါ့ထက် မြတ်သောသူ ရှိသည်ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ငါနှင့် တန်းတူပုဂ္ဂိုလ် ရှိသည်ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ငါ့အောက်ယုတ်ညံ့သူ ရှိသည်ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဤသို့သောစိတ် ဖြစ်ခြင်း မရှိပါ”လို့ လျှောက်ပါသတဲ့။

အဲဒီလျှောက်ပုံဟာ ရဟန္တာမှာ မာနသုံးပါးလုံး မရှိကြောင်း တိုက်ရိုက်လျှောက်ပုံပါပဲ။ အဲဒီလို လျှောက်ခြင်းဖြင့် မိမိ ကိုယ် တိုင်မှာလည်း ထိုနည်းတူပင် ဖြစ်ကြောင်း သိစေပါတယ်။ မိမိက သူတစ်ပါးထက် မြတ်တယ် ထင်တဲ့မာန၊ မိမိက သူတစ်ပါး အောက် ယုတ်ညံ့တယ် ထင်တဲ့မာန၊ မိမိဟာ မည်သူနှင့် တန်းတူ ပဲလို့ ထင်တဲ့မာန၊ ဒီမာနသုံးပါးလုံး ကင်းရင် ရဟန္တာဖြစ်တာပဲ။ ရဟန္တာဖြစ်ရင် ဒီမာနသုံးပါးလုံး ကင်းတယ်။ အဲဒီမာနသုံးပါး မိမိ မှာ ကင်းကြောင်းကို သွယ်ဝိုက်ပြီး လျှောက်တဲ့ စကားပါပဲ။ အလွန်နက်နဲပါတယ်။

အရှင်ခေမ-က လျှောက်ပြီး ထသွားတယ်။ ထသွားလို့ မကြာခင်ဘဲ အရှင်သုမနက မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ပြန် တယ်။ လျှောက်ပုံကတော့-

“မြတ်စွာဘုရား... အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် မှာ “ငါ့ထက်မြတ်သူ မရှိဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ငါနှင့်တူညီ သူ မရှိဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ငါ့အောက် ယုတ်ညံ့သူ မရှိ ဟူ၍ သော်လည်းကောင်း” ဤသို့သော စိတ်ဖြစ်ခြင်း မရှိပါ-လို့ လျှောက်ပါသတဲ့။

ဒီလျှောက်ပုံဟာလည်း အရှင်ခေမ လျှောက်ပုံနှင့် နည်းတူပါ ပဲ။ မာနသုံးပါး ကင်းကြောင်း လျှောက်တာပါပဲ။ (ဝုသိတဝါ- ကျင့်သုံးခြင်းကိစ္စ ပြီးပြီးသော အစရှိတဲ့ ရဟန္တာ၏ ဂုဏ်ပုဒ် တွေကို စကားကြော မရှည်စေရန် မပြဘဲ ချန်ထားသည်။)

အရှင်သုမနလည်း လျှောက်ပြီး ထသွားတယ်။ အဲဒီလို ထသွားပြီးနောက် မကြာမီပင် မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတော်များအား ဒီလို မိန့်တော်မူပါတယ်။

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ ကုလပုတ္တာ၊ အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ ဧဝံ ခေါ-ဤခေမနှင့် သုမနတို့ လျှောက်သော အခြင်းအရာဖြင့်ပင်လျှင်၊ အညံ-ရဟန္တာအဖြစ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရောန္တိ-ပြောကြားကြကုန်၏။ အတ္ထော စ-သိစေလိုအပ်သော အနက်ကိုလည်း၊ ဝုတ္ထော-ပြောဆိုအပ်ပြီး ဖြစ်ပေသည်။ အတ္တာ စ-မိမိကိုယ်ကိုလည်း၊ အနုပနီတော-တိုက်ရိုက် မဖော်ပြအပ်ပေ။ အထ စ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ ဧကစ္စေ-အချို့ကုန်သော၊ မောဃပုရိသာ-မဂ်ဖိုလ်မမှီး အချည်းနှီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဟသမာနကာ မညေ-ရယ်မောကြသလိုပင်၊ ဝါ-ရယ်ဖွယ်လိုပင်၊ အညံ-ရဟန္တာအဖြစ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရောန္တိ-မိမိကိုယ်ကို ဖော်၍ ပြောကြားကြကုန်၏။ တေ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပစ္ဆာ-နောက်ကာလ၌၊ ဝိဃာတံ-ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ-ရောက်ရှာကုန်၏လို့ မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အရှင်သောဏမထေရ်၏ ပြောကြားဝန်ခံပုံ

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက အလွန်ချမ်းသာတဲ့ သောဏခေါ် သေဋ္ဌေးသားတစ်ဦး ရှိခဲ့တယ်။ ငယ်ရွယ်စဉ်မှ စ၍ မြေကြီးပေါ် ခြေဖြင့် မနင်းဖူးဘူးတဲ့၊ ခြေဖဝါးမှာတောင် အမွေးတွေ ပေါက်နေသတဲ့၊ အဲဒီ သူဋ္ဌေးသားဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာရသဖြင့် “လူ့လောကမှာ နေပြီး ဒီတရားကို ကျင့်သုံးလို့ ပြည့်စုံလိမ့်မယ် မထင်ဘူး၊ ရဟန်းပြုပြီး ကျင့်သုံးမှ ပြည့်စုံမယ်”လို့ ကြံစည်ပြီးတော့ သူဋ္ဌေးစည်းစိမ်ကို စွန့်ပြီး ရဟန်းပြုပါတယ်။ ရဟန်းပြုပြီးတော့ သုသာန်မှာ စကြံလျှောက်လျက် အပြင်းအထန် အားထုတ်နေတယ်။ ဘယ်လောက် ပြင်းထန်သလဲဆိုတော့ ခြေဖဝါးမှာ ပွန်းပဲ့ပေါက်ကွဲပြီး သွေးတွေ ယိုထွက်နေတယ်။ စကြံလမ်းမှာ သွေးများဖြင့် လူးလဲနေတာဟာ နွားသတ်ရာ ဌာနလိုပင် ဖြစ်နေတယ်။ ဒါလောက် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ပေမယ့် ဉာဏ်ထူး တရားထူးကို မတွေ့ရတဲ့ အတွက် သူက ဒီလို စဉ်းစားမိပါသတဲ့။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ကြတယ်ဆိုတာဟာ ဒါလောက်ရှိမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အာသဝေါကိလေသာတို့မှ စိတ်ဟာ မလွတ်သေးဘူး။ ငါ့ အိမ်ထောင်စုမှာ စီးပွားဥစ္စာတွေ အရှိသားပဲ။ လူထွက်ပြီး စည်းစိမ်ကို လည်း ခံစားနိုင်တယ်။ ကုသိုလ်ကိုလဲ ပြုနိုင်တယ်လို့ စဉ်းစားမိပါသတဲ့။

အဲဒီအခါ အရှင်သောဏ၏ စိတ်အကြံကို သိတော်မူတဲ့ အတွက် မြတ်စွာဘုရားက အရှင်သောဏထံသို့ တန်ခိုးဖြင့် ချက်ခြင်း ကြွလာတော်မူပါတယ်။ ကြွလာတဲ့အခါ အရှင်သောဏ က ရှိသေစွာ ရှိခိုးပြီး ထိုင်နေပါတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရား က စောင်းဥပမာဖြင့် မလျော့မတင်း အားထုတ်ရန် ညွှန်ကြား တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အရှင်သောဏကလည်း မြတ်စွာဘုရား ညွှန် ကြားတော်မူတဲ့အတိုင်း လွန်ကဲသော ဝီရိယကို လျှော့ပြီး သမာဓိ နှင့် ညီမျှအောင် အားထုတ်သဖြင့် မကြာမီပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူပါတယ်။ ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးတဲ့အခါ အရှင်သောဏက မြတ်စွာဘုရားယ သွားရောက်ပြီး မိမိရဟန္တာ ဖြစ်ကြောင်းကို ဒီလို လျှောက်ကြားပါတယ်။ လျှောက်ပုံကတော့ ပါဠိစာမျက်နှာဖြင့် ၂-မျက်နှာကျော် ရှိပါတယ်။ ဒီမှာတော့ အတိုချုံး ပြောရမှာပဲ။

မြတ်စွာဘုရား၊ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာဟာ(၁) နေက္ခမ္မ-လိုချင်မှုကာမမှ ထွက်မြောက်ရာ၊ (၂) ဝိဝေက-ဆိတ် ငြိမ်ရာ၊ (၃) အဗျာပဇ္ဈ-ဒေါသကင်းရာ၊ (၄) ဥပါဒါနက္ခယ- အစွဲအလမ်းကုန်ရာ၊ (၅) တဏှာက္ခယ-တဏှာကုန်ရာ၊ (၆) အသ မ္မောဟ-တွေဝေသိမှားမှု ကင်းရာဆိုတဲ့ ၆-ဌာန၌ စိတ်ညွတ်လို လားလျက်ရှိပါသည်။ (ဒီစိတ်ညွတ်လိုလားရာ ၆-ပါးလုံးကို နိဗ္ဗာန် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူ၍လည်းကောင်း အဋ္ဌကထာ ၌ ဖွင့်ပြထားသည်)

ဒီနေရာမှာ တစ်စုံတစ်ယောက်က “ဒီကိုယ်တော်ဟာ ယုံကြည်မှု သက်သက်ဖြင့် နေကွမ္မသို့ စိတ်ညွတ်လိုလားနေလေသလော”လို့ တွေးထင်ဖွယ် ရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့ကား မဟုတ်ပါ။ ရဟန္တာမှာ ပြုဖွယ်ဟူသမျှကို ပြုပြီးဖြစ်၍ အသစ် ပြုဖွယ်ကိုလည်း မမြင်တော့ပါ။ ပြုပြီးကို တိုးပွားစေရန်လည်း မရှိတော့ပါ။ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟကုန်ပြီးဖြစ်၍ နေကွမ္မ၌ စိတ်ညွတ်လိုလားနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည် မြတ်စွာဘုရားလိုလံ လျှောက်ကြားပါတယ်။ (ဒီစကားရပ်မှာ ယုံကြည်မှု သက်သက် ဖြင့်လေလားလို့ တွေးထင်ပုံကို ဖော်ပြတာကတော့ ကာမအာရုံ ကာမကိလေသာတို့မှ လွတ်ကင်းအောင် နေထိုင်ပုံကို အကြောင်း ပြုပြီး တွေးထင်ပုံကို ပြဟန်တူပါတယ်။)

“ဒီကိုယ်တော်ဟာ လာဘ်လာဘ ပေါများအောင်၊ အရိအသေ လှူကြံအောင်၊ ဂုဏ်သတင်းကျော်စောအောင် (ပဝိဝေက) ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ စိတ်ညွတ်လိုလားနေလေသလော”လို့ တစ်စုံတစ်ယောက်က တွေးထင်ဖွယ် ရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့ကား မဟုတ်ပါ-စသည်ဖြင့် ရှေးနည်းတူပင် ပြုကျင့်ဖွယ် ဟူသမျှကို ပြုကျင့်ပြီး ဖြစ်သည့်ပြင် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ကုန်ပြီး ဖြစ်၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ စိတ်ညွတ်လိုလားနေခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းကို လည်း လျှောက်ကြားပါတယ်။ (ဒီမှာလဲ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်၌ နေထိုင်ခြင်းကို အကြောင်းပြုပြီး တွေးထင်ပုံကို ပြဟန်ရှိပါတယ်။)

“ဒီကိုယ်တော်ဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသကို အကျင့်မြတ် ထင်၍ (အဗျာပါဒ) စိတ်မဆိုးမှု၊ သည်းခံမှု၌ စိတ်ညွတ်လိုလား နေလေသလော”လို့ တစ်စုံတစ်ယောက်က တွေးထင်ဖွယ် ရှိပါ သည်။ သို့သော် ထိုသို့ကား မဟုတ်ပါ စသည်ဖြင့် ရှေးနည်းတူ ပင် ပြုကျင့်ပြီး ရာဂစသည် ကုန်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် စိတ်ဆိုးမှု၊ သည်းခံမှု၌ စိတ်ညွတ်လိုလားနေခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း လျှောက်ကြားပါသည်။ (ဒီမှာလဲ စိတ်မဆိုးဘဲ သည်းခံနေတာကို သီလဗ္ဗတပရာမာသအနေဖြင့် တွေးထင်ပုံကို ပြဟန်ရှိပါတယ်။)

ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ ဧဝံ - ဤလျှောက်ခဲ့သည့်အတိုင်း၊ သမ္မာ ဝိမုတ္တဿ ဘိက္ခုနော-မှန်ကန်ကောင်းမွန်စွာ လွတ်မြောက် သော ရဟန်း၏၊ စက္ခုဿ-မျက်စိမှာ၊ ဘုဿဝိ စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ-မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်သည့် အလွန်ထက်မြက်သော အဆင်း ရူပါရုံတို့သည် သော်လည်း၊ စေ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ-အကယ်၍ ထင်ပေါ်ကြစေကာမူ၊ အဿ စိတ္တံ-ထိုရဟန်း၏ စိတ်ကို၊ နေဝ ပရိယာဒိယန္တိ (ထိုအဆင်းတို့က) ဆွဲဆောင်မသွားနိုင်ကုန်သည် သာ၊ အဿ စိတ္တံ-ထိုရဟန်း၏ စိတ်သည်၊ အမိဿိကတမေဝ- ကိလေသာနှင့် မရောသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါသည်၊ ဌိတံ- တည်မြဲ တည်နေပါသည်၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ-မလှုပ်မယိုင် ခိုင်မြဲနေပါ သည်၊ အဿ-ထိုအဆင်း၊ ထိုမြင်သိစိတ်၏၊ ဝယဉ္စ-ပျက်ခြင်း ကိုလည်း၊ ပဿတိ-သိမြင်ပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

ဆိုလိုရင်း အတိုချုပ်ကတော့ ရဟန္တာမှာ အလွန်ကောင်းတဲ့ အဆင်း၊ အလွန်ဆိုးတဲ့အဆင်း ရူပါရုံတွေကို မြင်ရပေမယ့် အဲဒီ အဆင်းနောက်သို့ စိတ်က လိုက်ပါမသွားဘူး၊ နှစ်သက်မှု၊ စိတ် ဆိုးမှု ကိလေသာနှင့် မရောဘူး၊ ပကတိအတိုင်း စင်ကြယ်စွာ တည်မြဲပင် မလှုပ်မရှားဘဲ ကြံ့ကြံ့တည်နေတယ်။ အဲဒီအဆင်း ရူပါရုံနှင့် မြင်သိစိတ် ပျက်ပျက်သွားတာကိုလဲ ရဟန္တာက သိမြင် နေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ထို့အတူပင် အသံကြားရတဲ့အခါ၊ အနံ့ နံရတဲ့အခါ၊ အရသာ စားသိရတဲ့အခါ၊ အတွေ့ကို ထိသိရတဲ့ အခါ၊ သဘောအာရုံကို ကြံသိရတဲ့အခါများမှာလဲ အာရုံနောက် သို့ စိတ်က မလိုက်ဘဲ ကြံ့ကြံ့တည်နေပုံ၊ အာရုံနဲ့အသိစိတ် ပျက်သွားတာကို သိပုံများကိုလဲ နည်းတူပင် လျှောက်ကြားပါ တယ်။ မြင်ဆဲ ခဏ စသည်၌ အာရုံနဲ့ အသိပျက်သွားတာကို သိပုံဟာ ယခုရှုမှတ်နေကြတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီများ၏ သိပုံနှင့် ကိုက်ညီနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ ယခုယောဂီတွေအနေနဲ့ အလွန် ပင် အားရစရာ ကောင်းပါတယ်။ အဲဒီက နောက်လဲ ဂါထာ များဖြင့် လျှောက်ပုံတွေ ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီအထဲက နောက်ဆုံး ၂-ဂါထာကို ထုတ်ပြပါဦးမယ်။

သေလော ယထာ ဧကဋ္ဌနော၊

ဝါတေန န သမီရတိ၊

ဧဝံ ရူပါ ရသာ သဒ္ဓါ၊

ဂန္ဓာ ဖဿာ စ ကေဝလာ၊

ဣဋ္ဌာ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌာ စ၊ န ပဝေဓေန္တိ တာဒိနော။

ဌိတံ စိတ္တံ ဝိပုဗ္ဗတ္ထံ၊ ဝယဉ္ဇဿာနပဿတိ။

ဧကဋ္ဌနော-တစ်လုံးတစ်ခဲတည်းသော၊ သေလော-ကျောက်
တောင်သည်၊ ဝါတေန-အရပ်လေးမျက်နှာမှ လာသော လေ
ကြောင့်၊ န သမီရတိ ယထာ-မတုန်မလှုပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ
ပင်၊ ကေဝလာ-အလုံးစုံကုန်သော၊ ရူပါ ရသာ သဒ္ဒါ ဂန္ဓာ ဖဿာ
စ-အဆင်း၊ အရသာ၊ အသံ၊ အနံ့ အတွေ့တို့သည် လည်းကောင်း၊
ဣန္ဒြာ ဓမ္မာ-အလိုရှိအပ်သော သဘောတရားတို့သည် လည်း
ကောင်း၊ အနိဋ္ဌာ စ-အလိုမရှိအပ်သော သဘောတရားတို့သည်
လည်းကောင်း၊ တာဒိနော- ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ န
ပဝေဓေန္တိ-မတုန်လှုပ်စေနိုင်ကုန်၊ ဌိတံ-ကြံ့ကြံ့တည်နေ၏၊ ဝိပူ
မုတ္တံ-ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်၏၊ အဿ-ထိုစိတ်၏၊ ဝယဉ္စ-
အပျက်ကိုလည်း၊ အနုပဿတိ-ရှုမြင်ပေ၏တဲ့၊ အဲဒါဟာ အရှင်
သောဏမထေရ်က မိမိ ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း သွယ်ဝိုက်ပြီး
လျှောက်ကြားပုံပါပဲ။

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ ဝန်ခံပြောကြားပုံ

အခါတစ်ပါးမှာ ကဋ္ဌာယခတ္တိယ ဆိုတဲ့ရဟန်းက “ငါ့ရှင်
သာရိပုတ္တရာ၊ မောဠိယဖဂ္ဂုန ဆိုတဲ့ရဟန်းဟာ သိက္ခာချပြီး လူ
ထွက်ပါတယ်”လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာအား လျှောက်တယ်၊ ဒီ
တော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက “အဲဒီအရှင်ဟာ ဒီသာသနာတော်မှာ
သက်သာရာ ထောက်တည်ရာကို မရလို့ဖြစ်မှာပေါ့”လို့ ပြန်ပြော
လိုက်တယ်၊ “ဒါဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာတော့ ဒီသာသနာတော်

မှာ သက်သာရာ ထောက်တည်ရာကို ရနေပြီပေါ့”လို့ ကဠာယ ခတ္တိယက ထေ့ပြီးပြောတဲ့အခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာက “ငါဟာ (သက်သာရာ ထောက်တည်ရာကို ရ-မရ) မယုံမှားပါဘူး”လို့ ပြန်ကြားလိုက်တယ်။ “နောင်ကာလမှာကော ဘယ့်နယ်လဲ”လို့ ကဠာယခတ္တိယက မေးတဲ့အခါမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာက “ယုံမှား မရှိပါဘူး”လို့ ဖြေလိုက်ပါသတဲ့။

အဲဒီမှာ အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံကတော့ “သက်သာရာ ထောက် တည်ရာကို မရလို့ ဖြစ်မှာပေါ့”လို့ ဆိုရာ၌ အောက်မဂ် အောက် ဖိုလ် သုံးပါးတို့ကို မရလို့ ဖြစ်မှာပေါ့ဟု ပြပါသတဲ့။ အကယ် ၍ အောက်မဂ်ဖိုလ် သုံးပါးတို့ကို ရလျှင်(အနာဂါမ်ဖြစ်နေလျှင်) သိက္ခာချ၍ လူမထွက်နိုင်ရာလို့ ဆိုလိုတာပါပဲတဲ့။ နောင်ကာလမှာ ကော ဘယ့်နယ်လဲ ဆိုတဲ့အမေးဖြင့် “နောင်ကာလ၌ ဘဝသစ် ဖြစ်မှုကို ပယ်နှုတ်ပြီးပါပြီလား”လို့ မေးပါသတဲ့။ အရဟတ္တဖိုလ် သို့ ရောက်ပါပြီလားလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အရှင်သာရိပုတ္တရာက “ယုံမှား မရှိပါဘူး”ဆိုတဲ့ အဖြေဟာလည်း “အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်ရာမှာ ယုံမှားမရှိပါဘူး”လို့ ပြဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြချက်ပါပဲ။

အဲဒီဖွင့်ပြချက်အရဖြင့် “နောင်ကာလမှာ ယုံမှားမရှိပါဘူး” ဆိုတဲ့ အဖြေဟာ ရဟန္တာအဖြစ်ကို ဝန်ခံပြောကြားခြင်း ဖြစ် တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ကဠာယခတ္တိယ ရဟန်းက မြတ်စွာဘုရား ထံ သွားပြီး ဒီလို လျှောက်တယ်-“မြတ်စွာဘုရား အရှင်သာရိ

ပုတ္တရာက ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ပြီ၊ ပြုဖွယ်ဟူသမျှကို ပြုပြီးပြီ၊ ဤကိစ္စအတွက် အခြားပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီလို့ သိတဲ့အကြောင်း ပြောပြ၍ ရဟန္တာအဖြစ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောကြားပါသည်”လို့ လျှောက်တယ်။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်သာရိပုတ္တရာကို ခေါ်စေပြီးတော့ မေးတော်မူပါတယ်။ “သာရိပုတ္တရာ၊ သင်ဟာ ‘ဘဝအသစ်ဖြစ်မှုကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ ပြုဖွယ်ဟူသမျှကို ပြုပြီးပြီ၊ ဤကိစ္စအတွက် အခြားပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီ’ဟု သိတဲ့အကြောင်းပြောပြ၍ ရဟန္တာအဖြစ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောကြားတယ်ဆိုတာ မှန်ပါသလား”လို့ မေးတော်မူပါတယ်။

“ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပြီအစရှိတဲ့ အဲဒီပုဒ် အဲဒီစကားလုံးတို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ဆိုတဲ့ အနက်ကို မပြောကြားပါ မြတ်စွာဘုရား”လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက လျှောက်ပါတယ်။

“သာရိပုတ္တရာ၊ မည်သည့် ပရိယာယ်ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို သွယ်ဝိုက်၍ ပြောကြားစေကာမူ အမှန်ကတော့ ပြောကြားတာကို ပြောကြားတယ်လို့ပဲ မှတ်ရမယ်”လို့ မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက “တပည့်တော်ကလဲ အဲဒီပုဒ်အဲဒီစကားလုံးတို့ဖြင့် မပြောကြားကြောင်းကိုသာ လျှောက်ပါသည်၊ လုံးဝမပြောကြားဘူးလို့တော့ ငြင်းသည်မဟုတ်ပါ” လို့ ဖြေရှင်းလျှောက်ထားပါတယ်။ (သံ ၁၊ ၂၈၃)

ယခုပြောခဲ့တာတွေဟာ ရဟန္တာအစစ်ဖြစ်နေတဲ့ အရှင်မြတ်များက ရဟန္တာအဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်ဝန်မခံဘဲ သွယ်ဝိုက်၍ ဝန်ခံပြောကြားကြောင်း ပြဆိုတဲ့ ပါဠိတော်စကားများ ဖြစ်ပါတယ်။ ယခု အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတဲ့ သာဓကတစ်ခုကိုလဲ ထုတ်ပြရဦးမယ်။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အသိခက်ကြောင်း

သီဟိုဠ်မှာ သာသနာတော်အထူးထွန်းတောက်ခဲ့တဲ့အချိန်က စိတ္တလတောင်မှာ ရဟန္တာမထေရ်တစ်ပါးကို တောထွက် ဦးပဉ္စင်းကြီးတစ်ပါးက ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ် ပြုစုနေပါသတဲ့။ တစ်နေ့သောအခါ ဆွမ်းခံကြွပြီးအပြန်မှာ တောထွက်ဦးပဉ္စင်းကြီးက ရဟန္တာမထေရ်ကို “အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ပါလဲ အရှင်ဘုရား”လို့ မေးတယ်။ ရဟန္တာမထေရ်က “ဒီသာသနာတော်မှာ တချို့ဦးပဉ္စင်းကြီးဟာ အရိယာမထေရ်တို့၏ သပိတ်သင်္ကန်းကို သယ်ယူကာ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကို ပြုလျက် အတူတကွ သွားလာနေသော်လည်း အရိယာတို့ကို မသိဘူး၊ အရိယာတို့ကို သိရန် ဒီလိုခက်ခဲတယ် ငါ့ရှင်”လို့ ပြောကြားပါတယ် တဲ့။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဦးပဉ္စင်းကြီးကတော့ အဲဒီလို အမိန့်ရှိဖြေကြားတဲ့ သူ့ဆရာကို အရိယာမှန်း ရဟန္တာမှန်း မသိရှာဘူးတဲ့။ (မူလပဏ်-၄-၈-၂၃)

နောက်ပြီးတော့ အဋ္ဌကထာများမှာ အရိယာများ အလိုနည်းပုံကိုလဲ ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

ယော ပန-အကြင်သူသည်ကား၊ သောတာပန္နာဒီသု အညတရော ဟုတွာ-သောတာပန်စသည်တို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြစ်ပြီး၍၊ သောတာပန္နာဒိဘာဝံ-မိမိ၏ သောတာပန်အဖြစ် စသည်ကို၊ ဇာနာပေတုံ န ဣစ္ဆတိ-သူတစ်ပါးအား သိစေရန် အလိုမရှိ၊ အယံ-ဤသူသည်၊ အဓိဂမအပ္ပိစ္ဆော နာမ-တရားထူးရခြင်းနှင့်စပ်၍ အလိုနည်းသူမည်၏။(မူလပဏ်-ဋ္ဌ ၃-၄၇-စသည်)

(ယခုပြောခဲ့တဲ့ ရဟန္တာတို့၏ ဝန်ခံပြောဆိုပုံ၊ အရိယာတို့၏ အလိုနည်းပုံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် မိမိကိုယ်ကို သောတာပန်ဟု၊ ရဟန္တာဟု သိစေလိုသည့်ပြင် ယင်းသို့ မယုံကြည်သူတို့အား မကျေနပ်သည့် လက္ခဏာပြနေသော တရားသမားတို့ကို စဉ်းစားဖွယ် ရှိနေပေသည်။)

ရဟန္တာ စုံစမ်းနည်း

ဈာန်အဘိညာဉ် မရရင် ရဟန္တာပေမယ့် လမ်းလျှောက်သွားရာမှာ သူများလိုပဲ လေးတယ် ပိတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။ အဲဒါကတော့ စက္ခုပါလရဟန္တာ မထေရ်ကြီး စကြံကြွရာမှာ ပိုးကောင်တွေ နင်းမိလို့ သေကုန်တယ်ဆိုတော့ အင်မတန် ထင်ရှားနေပါပြီ။ အဲဒါကလဲ ဒီနေရာမှာ ဘာဖြစ်လို့ ထည့်ပြောရသလဲဆိုတော့ ယခု ဆယ့်ငါးခြောက်နှစ်လောက်အတွင်းမှာ မြန်မာပြည်၌ ရဟန္တာ

ရယ်လို့ ကျော်စောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပေါ်လာကြတယ်။ အဲဒီလို ကျော်စောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို တချို့ ဒကာမတွေက ပန်းခင်းပြီး တော့ စမ်းကြည့်ကြတယ်။ လက်ဝါးခင်းပြီးတော့ စမ်းကြည့်ကြတယ်လို့ ကြားရတယ်။ ပြီးတော့ ပန်းမနွမ်းဘူး၊ လက်မနာဘူး- စသည်ဖြင့်လဲ ပြောသံကြားနေရတယ်။ အဲဒါ တည့်တည့်မတ်မတ် နင်းမိလျက်နဲ့ မနွမ်းတာ၊ မနာတာလား။ တည့်တည့် မနင်းမိလို့ပဲ လား ဆိုတာလဲ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ ယခု စက္ခုပါလမထေရ် လို ဈာန်အဘိညာဉ် မရတဲ့ ရဟန္တာဆိုရင်တော့ တည့်တည့်နင်းမိ မယ်ဆိုရင် ပိပြားသေကုန်သလို ပိပြားကုန်မှာပါပဲ။ ဈာန် အဘိညာဉ်ရတဲ့ ရဟန္တာတောင် အဘိညာဉ်နဲ့ အဓိဋ္ဌာန် မပြုမိဘဲ ကြွရင် နင်းမိတာတွေဟာ အကုန်ပြားကုန်မှာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ လို စမ်းသပ်တဲ့ နည်းလမ်းတွေက မသေချာဘူးဆိုတာ သိထား ကြရမယ်။

သေချာတဲ့ နည်းကတော့- လိုချင်နှစ်သက်မှု၊ တပ်မက်သာ ယာမှု၊ ခင်မင်တွယ်တာမှု၊ အပြင်းအထန် ရယ်ရွှင်မှု၊ စိတ်ဆိုး စိတ်ပျက်မှု၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့မှု၊ စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာမှု၊ စိုးရိမ် ပူဆွေးမှု၊ သူတစ်ပါး အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် ပြောဆိုမှု၊ ဘုရားကို မရိုမသေပြု၊ တရားကျမ်းဂန်တွေကို မရိုသေမှု၊ ဝိနည်းသိက္ခာကို မရိုသေမှု၊ ကိုယ်လက် ဣန္ဒြေ မတည်ငြိမ်မှု၊ ဒီလိုဟာတွေ ရှိ၊ မရှိ စုံစမ်းဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလိုဟာ တွေ့ရှိနေရင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ မကင်းသေးတဲ့ သဘော ထင်ရှားနေတာပါပဲ။ သေသေချာချာ စုံစမ်းလို့ ဒီလိုအမှုအရာတွေ အရိပ်အယောင်

တောင် မတွေ့ဘူးဆိုရင်တော့ တော်တော် စိတ်ချရပါပြီ၊ ရဟန္တာ မဟုတ်တောင် ရဟန္တာလောက်နီးပါး ကြည်ညိုဖွယ်ရုဏ်တွေနဲ့ ပြည်စုံတယ်လို့ မှတ်နိုင်ပါပြီ။

သောတာပန် လူထွက်, မထွက်

သောတာပန် ရဟန်း, သာမဏေ လူမထွက်ကြောင်းကို ပဲခူးမြို့ ရွှေဂူကျောင်း အသျှင် ဉာဏာလင်္ကာရ အမှူးရှိသော ဝိနယသာကတ္ထအဖွဲ့က ၁၃၂၆ ခုနှစ်၌ ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် ယင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ဦးသုန္ဒရဟာ ယင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ကို တွေ့ရသည့်အတွက် သောတာပန် ရှင်, ရဟန်း တို့ လူမထွက်ကြောင်း သိစေရန် မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်မှ နဒီသုတ် ပါဠိကို ဖော်ပြလိုက်တာလေသလားဟု တွေးထင်မိပါသည်။

ယင်းသုတ်ပါဠိ၌ သော ဝတ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အရိယံ အဋ္ဌဂီကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေန္တော အရိယံ အဋ္ဌဂီတံ မဂ္ဂံ ဗဟုလီ- ကရောန္တော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟိနာယာဝတ္တိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ၊ တံ ကိဿ ဟေတု။ ယံ ဟိ တံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ ဒီဃရတ္တံ ဝိဝေကနိန္နံ ဝိဝေကပေါဏံ ဝိဝေကပဗ္ဗာရံ၊ တံ ဝတ ဟိနာယာဝတ္တိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ-စကားရပ်ကို သေသေချာချာ စိစစ်ကြည့်လျှင် ထိုအဖွဲ့၏ အဆုံးအဖြတ်ကို တိကျမှန်ကန်သည်ဟု မှတ်ယူရန် မခိုင်လုံပါ။

မခိုင်လုံပုံကတော့-အရိယံ အဋ္ဌကိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝန္တော-
ဟူသော ပါဠိဖြင့် လောကုတ္တရာမဂ်ပွားစေဆဲကို ယူလိုပါသလား၊
ဝိပဿနာမဂ် ပွားစေဆဲကို ယူလိုပါသလား၊ အကယ်၍
လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွားစေဆဲကို ယူပါက မဂ်ရောက်ဆဲ ထိုရဟန်း-
သာမဏေအား မင်းစသည်တို့က လူထွက်ရန် ဖိတ်ခေါ်သွေးဆောင်
ဖို့ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထိုမဂ်ရောက်နေဆဲ ခဏ၌ လူထွက်ရန်လည်း
မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရိယံ မဂ္ဂံ
ဘာဝန္တော-အရ အရိယမဂ်ပွားစေဆဲဟု ယူရန် မဖြစ်သင့်ပါ။

သို့မဟုတ် အရိယမဂ်ရအောင် ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေဆဲ
ဝိပဿနာရှုနေဆဲကို ယူပါကလည်း သောတာပတ္တိမဂ် မရောက်
သေးခင် ဝိပဿနာရှုဆဲ ပုထုဇဉ်လည်း လူမထွက်ဟု ယူရပါ
လိမ့်မည်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် ယင်းဝိပဿနာ ရှုနေဆဲ
ပုထုဇဉ်လည်း သီလကို မှီ၍ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ဖြစ်ပွားစေဆဲ
ဖြစ်သောကြောင့်ပင်၊ ဤအရာ၌ အထူးသတိပြုစရာကတော့ မဂ္ဂံ
ဘာဝန္တော-ဟူသော ပါဠိဖြင့် မဂ်ကို ပွားစေပြီး ပုဂ္ဂိုလ်၊ မဂ်ကို
ရပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ဟု မယူနိုင်ပါ၊ မဂ်ကို ပွားစေဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍သာ
လျှင် ယူနိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုပါဠိအရဖြင့် သောတာပန်ဟု
အတိအကျယူရန် မဖြစ်နိုင်ပါ၊ ဤအချက်ကို အထူးသတိပြုသင့်
ပါသည်။

ထို့ပြင် ထိုပါဠိ၌ လူမထွက်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ဖော်
ပြရာမှာ အရိယာမဂ်ရပြီး ဖြစ်သောကြောင့်ဟု မပြဘဲ စိတ္တံ ဒီဃ-

ရတ္တံ ဝိဝေကနိဋ္ဌ-စသည်ဖြင့် ပြထားသောကြောင့် ဝိဝေကနိဋ္ဌ စသော စိတ် ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်ခဲ့ခြင်းကိုသာ လူမထွက်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းဟု ယူရန် ထင်ရှားပါသည်။ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်းမျှကို ယူရန်ကား မထင်ရှားပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် လူဝတ်ကြောင့် သောတာပန်များမှာ ဝိဝေကနိဋ္ဌစသော စိတ် အားမကြီးသော ကြောင့် အိမ်ထောင်ပြုလျက် ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို ခံစားနေကြ သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ် (နှာ ၁၉၁-၁၉၂) ၌ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးသော ဥဏ္ဏာဘဆိုသည့် ပုဏ္ဏားဟာ ရထား သည့်ဈာန် မလျှော့မပျက်သေးမီ သေပါက ကာမဘုံသို့ ပြန် မရောက်ကြောင်း ဟောထားသည့် စကားတော်အရဖြင့် သောတာ ပန်မှာ ရထားပြီး ဈာန်လည်း လျှော့နိုင်ပျက်နိုင်သေးကြောင်း ထင်ရှားသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သောတာပန် ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ဝိဝေကနိဋ္ဌ စသည် အားကောင်းနေပြီဟု မှတ်ယူရန် မသေချာပါ။ ထိုသို့ ဝိဝေကနိဋ္ဌ စသည် အားမကောင်းလျှင် လူ မထွက်ခြင်း၏အကြောင်း ပြည့်စုံနေပြီဟု မဆိုနိုင်ပါ။

ထို့ကြောင့် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိ (နှာ၂၈၃) ကဋ္ဌာရသုတ် ၌ မောဠိယဖဂ္ဂနု လူထွက်တာဟာ အဿာသ အရကို အနာဂါမိ မဂ်အထိ မဂ်သုံးပါးဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြထားသည်။ အဲဒီ အကြောင်းကို “စိတ်ကို မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းနှင့် စပ်၍” သီလဝန္တသုတ်တရားတော် (နှာ -၄၄၂) စသည်မှာ ဖော်ပြထား ပါသည်။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာအဖွင့်အရ အနာဂါမိမှာ ဝိဝေကနိဋ္ဌ စသောစိတ် ပြည့်စုံနေသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကာမရာဂ

ကင်းနေသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမ် လူမထွက်ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရိယာမဂ်ပွားစေသော အနာဂါမ်ရှင်ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေလျက် ဝိဝေကနိန္ဒ စသော စိတ် ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်နေသော ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် ရှင်ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်မျှ သိက္ခာစွန့်၍ လူထွက်ခြင်း မရှိဟု ဤသို့ ယူလျှင် သင့်လျော်ပါလိမ့်မည်။

ဝိဝေကနိန္ဒ စသော စိတ် အားမကောင်းသေးသည့် သာမန် သောတာပန် ရှင်ရဟန်းကတော့ နောက်ဘဝ၌ လူဖြစ်ရင်သော်လည်းကောင်း၊ နတ်ဖြစ်ရင်သော်လည်းကောင်း၊ အိမ်ထောင်စုဆိုင်ရာ ကာမဂုဏ်ကိုလည်း ခံစားဖွယ်ရှိနေသောကြောင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ မျက်မှောက် ဘဝ၌လည်း လူထွက်ခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အထူးအားဖြင့် ရက်၊ လ အကန့်အသတ်နှင့်တကွ ဒုလ္လဘ ရှင်ရဟန်းပြုဆဲမှာ ဝိပဿနာရှု၍ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးဖြစ်သော်လည်း မူလက ရည်ရွယ်ထားသည့် အချိန် ကုန်သောအခါ လူထွက်ခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မိမိ(မဟာစည်ဆရာတော်)က သဘောကျလျက် မှတ်ယူထားပါသည်။

ထိုသို့ မှတ်ယူခြင်းဖြင့် ဒုလ္လဘရဟန်းပြုလျက် မဂ်ရောက်ဖိုလ်ရောက် တရားအားထုတ်ရေးအတွက် တိုက်တွန်းညွှန်ကြားရန် အဆင်ပြေပါသည်။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ရှင်ရဟန်းအဖြစ်မှ လူထွက်

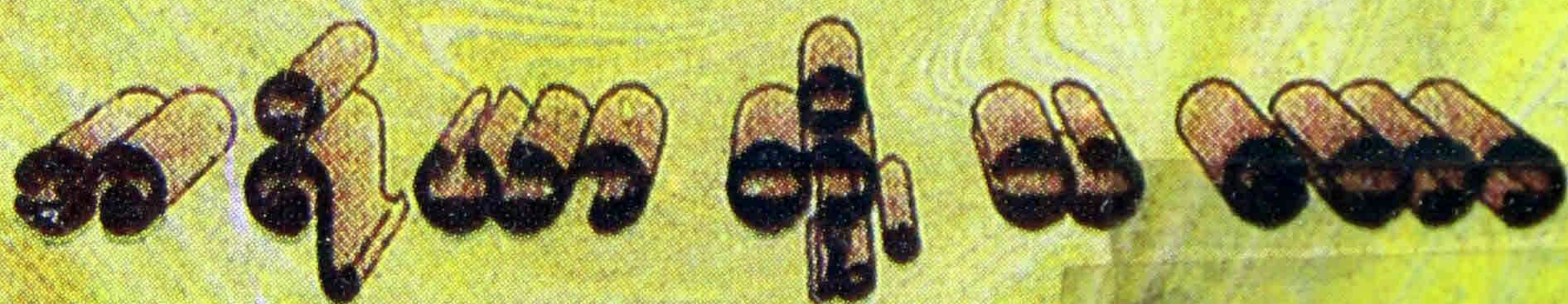
သူတိုင်းကို ပုထုဇဉ်ဟု ရှုတ်ချပြောဆိုပါက ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကို အားမပေးရာ ရောက်သည့်ပြင် အရိယာဖြစ်နေသူကို ပုထုဇဉ်ဟု ရှုတ်ချပြောဆိုခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အကုသိုလ်အပြစ်လည်း အကြီးအကျယ် ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါသည်။

ပဲခူးမြို့၊ ဝိနယသာကစ္ဆာအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ထဲ၌ မောဂ္ဂလိပုတ္တ သာမဏေ သောတာပန် ဖြစ်ပြီးသည့်အခါ သူ့ဆရာ သိဂ္ဂဝမထေရ်က အဲဒီ သာမဏေကို လူမထွက်တော့ဘူးလို့ ယူဆပြီးတော့ တရားကျမ်းဂန် သင်ယူရန် စဏ္ဍာဝဇ္ဇီမထေရ်ထံ စေလွှတ်လိုက်ကြောင်း ပြထားသည့် အဓမ္မကထာစကားကို မှီးပြီးတော့လည်း သောတာပန်ဖြစ်လျှင် လူမထွက်ကြောင်း ပြဆိုထားသည်။ သို့သော် ထိုသိဂ္ဂဝမထေရ်၏ ယူဆချက်ထဲ၌ မောဂ္ဂလိပုတ္တ သာမဏေဟာ သောတာပန်ဖြစ်ကြောင်း၊ သာသနာတော်မှ ဆုတ်နစ်ရန် မဟုတ်တော့ကြောင်း၊ ဆက်ပြီး တရားအားထုတ်လျှင် ရဟန္တာဖြစ်သွားမည့် အကြောင်းများကိုလည်း ပြထားပါသေးသည်။ အဲဒါတွေကို ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် သောတာပန်ဖြစ်ရုံမျှသာ မဟုတ်၊ ရဟန္တာဖြစ်နိုင်သည်အထိ အရည်အချင်း ကောင်းစွာ ပြည့်စုံလျက် ရှိနေကြောင်း သိရသဖြင့် ဝိဝေကနိန္ဒ စသော စိတ်လည်း ပြည့်စုံနေကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထို သာမဏေ လူမထွက်ဘဲ တည်မြဲခြင်း၏ အကြောင်းမှာ ဘုရားစကားတော်၌ ပြဋ္ဌာန်းသည့်အတိုင်း ဝိဝေကနိန္ဒ စသော စိတ်ပြည့်စုံနေသောကြောင့်ဟု ယူလျှင် သင့်မည်သာဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်မှ ကဋ္ဌာရသုတ်ပါဠိနှင့် အဋ္ဌကထာအရ အနာဂါမိမဂ် မရသေး၍ ဝိဝေကနိဗ္ဗာန် စသည်လည်း မပြည့်စုံသေးလျှင် ရှင်ရဟန်းအဖြစ်မှ အကြောင်းအားလျော်စွာ လူထွက်ခြင်း ဖြစ်နိုင်သေးသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိ ဖြစ်နေရင်တော့ ဝိဝေကနိဗ္ဗာန်စသည်လည်း ပြည့်စုံနေမည်သာဖြစ် သောကြောင့် လူထွက်ခြင်း မဖြစ်နိုင်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မဟာ ဝဂ္ဂသံယုတ် နဒီသုတ်ပါဠိအရ ဝိပဿနာရှုလျက် ဝိဝေကနိဗ္ဗာန် စသော စိတ် ကြာမြင့်စွာ ပြည့်စုံနေလျှင် ပုထုဇဉ်မှာသော်လည်း ရှင်ရဟန်းအဖြစ်မှ လူထွက်ခြင်း မဖြစ်နိုင်ဟူ၍ လည်းကောင်း မှတ်ယူသင့်ပါသည်။

အရှင်သောဘန
မဟာစည် ဆရာတော်
သာသနာ့ရိပ်သာ
ရန်ကုန်မြို့။

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး
ပြောပြသော

သာမဏေကျော်